

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВІДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

вих. № 117/ 07
від 11 червня 2022 р.

Рахункова палата

Про надання інформації

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») розглянуло лист Рахункової палати від 03.06.2022 № 02-593 та інформує, що з урахуванням пункту 7 резолютивної частини рішення Рахункової палати від 21.12.2021 № 34-2 «Про розгляд Звіту про результати аналізу ефективності управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету» товариством було вжито наступних заходів.

1. Щодо вчасного погодження фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України», надання загальним зборам пропозицій щодо визначення річних дивідендів на користь держави.

Частиною третьою статті 89 Господарського кодексу України, зокрема, визначено, що господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належить державі, зобов'язане на кожний наступний рік складати і виконувати річний фінансовий план.

Фінансові плани оператора газотранспортної системи, а також господарського товариства, яке володіє корпоративними правами в операторі газотранспортної системи, розробляються в порядку, визначеному їхніми установчими документами, та затверджуються суб'єктами управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу.

На сьогоднішній день триває процес перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік, за результатами якого будуть визначені фінансові результати діяльності всієї групи компаній МГУ (АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України»), що будуть використані при складанні проектів фінансових планів АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік.

Відсутність результатів, в першу чергу, зумовлене систематичним невиконанням Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України» рішень учасника ТОВ «Оператор ГТС України» про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» (рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021, № 107/2021, від 11.02.2022 № 124/2022, від 29.03.2022 № 131/2022), про підготовку проекту фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС

України» на основі даних перевипущеної фінансової звітності (рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022, від 21.02.2022 № 126/2022).

При цьому, фінансові показники діяльності АТ «МГУ» напряму залежать від показників основного активу товариства – ТОВ «Оператор ГТС України». Наразі, АТ «МГУ» вживає заходів для забезпечення виконання виконавчим органом ТОВ «Оператор ГТС України» рішень єдиного учасника товариства щодо фінансової звітності та фінансового плану.

Після надання ТОВ «Оператор ГТС України» фінансового плану на 2022 рік з урахуванням вищезазначених рішень єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України», АТ «МГУ» на підставі отриманих даних діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» підготує фінансовий план на 2022 рік і направить фінансові плани групи компаній МГУ на затвердження уповноваженому органу в установленому законодавством порядку.

2. Щодо забезпечення затвердження облікової політики АТ «МГУ» і облікової політики ТОВ «Оператор ГТС України» за єдиними обліковими підходами.

Наглядовою радою АТ «МГУ» затверджена єдина облікова політика АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» (Єдина облікова політика), яка застосовується до показників фінансової звітності АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» з 01.01.2020 (протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 30.12.2021 № 111, рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021).

Зазначена Єдина облікова політика враховує позиції органів державної влади, а саме Міністерства фінансів України (лист від 24.02.2021 № 24020-10-82/5828), Міністерства енергетики України (лист від 25.11.2021 № 26/1.8-27-19426), Офісу великих платників податків ДПС (індивідуальна податкова консультація від 01.04.2021 № 1309/ІПК/31-00-04-01-01) стосовно визнання активів, переданих державою в безоплатне користування на праві господарського відання, державним грантом.

3. Щодо забезпечення належного складання і оприлюднення річної (окремої та консолідованої) фінансової звітності АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України».

З метою забезпечення належного складання і оприлюднення річної (окремої і консолідованої) фінансової звітності АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України» АТ «МГУ» було здійснено наступні дії:

- 1) затверджено єдину облікову політику АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» (протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 30.12.2021 № 111, рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021);
- 2) прийняті рішення про забезпечення перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік (рішення єдиного учасника

від 30.12.2021 № 107/2021, від 11.02.2022 № 124/2022, від 29.03.2022 № 131/2022);

- 3) укладено договір аудиторських послуг з ТОВ «Грант Торнтон Легіс», згідно якого буде здійснений аудит окремої та консолідованої фінансової звітності АТ «МГУ» за 2020-2021 роки та аудит окремої фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020-2021 роки.

Після того, як фінансова звітність ТОВ «Оператор ГТС України» буде перевипущена, на її основі складена фінансова звітність АТ «МГУ» та проведений відповідний незалежний аудит показників фінансової звітності групи компаній МГУ аудиторською фірмою ТОВ «Грант Торнтон Легіс», така фінансова звітність буде оприлюднена в установленому порядку.

4. Щодо забезпечення політики корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку.

Зазначене питання мало бути предметом розгляду наглядової ради АТ «МГУ» (до повноважень якої належить затвердження політики корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку товариства) у I – II кварталі 2022 року, проте у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та введення в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 (зі змінами) і зміною пріоритетних питань діяльності групи компаній МГУ, розгляд цього питання відкладено.

5. Щодо визначення розміру та забезпечення сплати річних дивідендів АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України».

Наглядовою радою АТ «МГУ» затверджено рекомендації /пропозиції щодо розміру дивідендів за результатами 2021 року за акціями, порядку та строків їх виплати єдиному акціонеру АТ «МГУ» (Міненерго), що здійснює повноваження загальних зборів АТ «МГУ» (протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 22.04.2022 № 121).

Вказані рекомендації/пропозиції направлені єдиному акціонеру АТ «МГУ» (Міненерго) листом від 25.04.2022 № 95/07. Додаткова інформація із зазначеного питання була направлена Міненерго листами від 03.05.2022 № 104/07 та від 03.06.2022 № 113/07.

Станом на поточну дату єдиним акціонером АТ «МГУ» (Міненерго) не прийнято рішення щодо визначення розміру, порядку та строків сплати дивідендів за 2021 рік.

Крім того, АТ «МГУ», яке є єдиним учасником ТОВ «Оператор ГТС України», прийнято рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.04.2022 № 133/2022, відповідно до якого подання ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143 щодо питання про розподіл чистого прибутку ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів (яким Генеральний директор ТОВ «Оператор ГТС України» пропонував не розподіляти та не виплачувати дивіденди за 2021 рік) було залишено без розгляду у зв'язку з неможливістю прийняття рішення на підставі наданих документів та необхідністю суттєвого

доопрацювання матеріалів, а також надані вказівки Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» щодо врахування окремих даних при підготовці повторного подання із зазначеного питання.

Станом на поточну дату повторне подання ТОВ «Оператор ГТС України» щодо розподілу чистого прибутку за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів до АТ «МГУ» не надходило.

Додатки:

1. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021
2. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 107/2021
3. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022
4. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 11.02.2022 № 124/2022
5. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 21.02.2022 № 126/2022
6. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 29.03.2022 № 131/2022
7. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.04.2022 № 133/2022
8. Копія витягу з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 30.12.2021 № 111
9. Копія протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 22.04.2022 № 121
10. Копія листа АТ «МГУ» від 25.04.2022 № 95/07
11. Копія листа АТ «МГУ» від 03.05.2022 № 104/07
12. Копія листа АТ «МГУ» від 03.06.2022 № 113/07

В.о. Генерального директора

Олександр ЛІСНІЧЕНКО

**Рішення учасника № 106/2021
товариства з обмеженою відповідальністю
«Оператор газотранспортної системи
України»**

м. Київ

30 грудня 2021 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про єдину облікову політику АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України»

3 питання порядку денного вирішили:

- (1) Враховуючи:
- (a) нову та додаткову інформацію доступну для всіх залучених стейкхолдерів, в умовах відсутності єдиної чіткої інтерпретації у спеціальному міжнародному стандарті фінансової звітності, що безпосередньо регламентує порядок обліку державного майна, переданого на праві господарського відання;
 - (b) організації в Україні процесів анбандлінгу (проведення відокремлення функції з транспортування природного газу від вертикально-інтегрованої компанії) відповідно до умов третього енергетичного пакету та прийняту модель в Україні – ISO;

**Decision of the participant No. 106/2021
of Limited Liability Company "Gas Transmission
System Operator of Ukraine"**

Kyiv

30 December 2021

Joint Stock Company "Mahistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter - JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine"

On the agenda decided:

- (1) Considering:
- (a) new and additional information available for all involved stakeholders in terms of absence of unified and clear interpretation of international standard for financial reporting, which directly regulates the procedure of accounting of the state-owned property, transferred at the title of economic management;
 - (b) organization in Ukraine of the procedures of unbundling (separation of function of gas transmission of natural gas from the vertically integrated company) in accordance with the terms of third energy package and the adopted model in Ukraine – ISO;

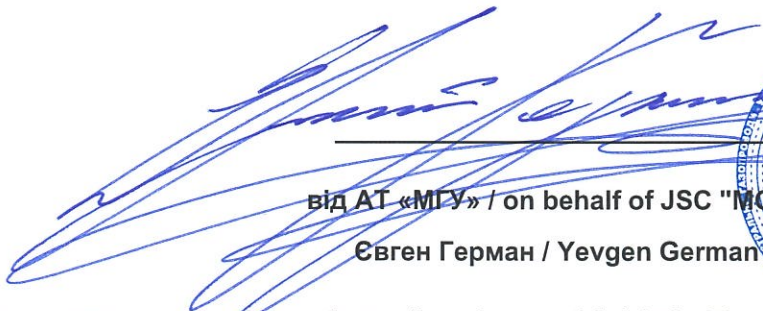
(c) враховуючи позицію Міністерства фінансів України викладену в листі № 24020-10-82/5828 від 24 лютого 2021 року; враховуючи позицію Міністерства енергетики України викладену у листі від 25 листопада 2021 року № 26/1.8-27-19426; враховуючи індивідуальну податкову консультацію Офісу великих платників податків ДПС № 1309/ІПК/31-00-04-01-01 від 01 квітня 2021 року; (d) а також, розуміючи необхідність затвердження єдиної облікової політики з метою аудиту консолідованої фінансової звітності АТ «МГУ»; (2) Затвердити єдину облікову політику АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» (Єдина облікова політика) в редакції, що додається, як обов'язкову для АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України», та установити що Єдина облікова політика застосовується до показників фінансової звітності АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» з 1 січня 2020 року.	(c) taking into account the position of the Ministry of Finance of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 24020-10-82/5828 dated 24 February 2021; and taking into account the position of the Ministry of Energy of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 26/1.8-27-19426 dated 25 November 2021; taking into account the individual tax advice of the Office of large taxpayers of the State Tax Service No. 1309/ІПК/31-00-04-01-01 dated 01 April 2021; (d) and also, understanding the need to approve a unified accounting policy for the purpose of audit of the Consolidated Financial Statements of JSC "MGU"; (2) To approve the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" (Unified accounting policy) as attached, as mandatory for JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine"; and establish that the Unified accounting policy applies starting from 1 January 2020 to the indicators of financial statements of JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine".

Додатки:

1. Єдина облікова політика АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» на 143 арк
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 30 грудня 2021 року № 111 на 3 арк.

Annexes:

1. The unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" on 143 sheets.
2. extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 30 December 2021 No. 111 on 3 sheets.

 від АТ «МГУ» / on behalf of JSC "MGU"
 Євген Герман / Yevgen German

представник, що діє на підставі довіреності №14 від 23 грудня 2020 року та витягу з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 30 грудня 2021 року № 111 / authorized representative, acting on the basis of the Power of Attorney No.14 dated 23 December 2020 and the minutes JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 30 December 2021 No. 111

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Наглядової Ради АТ "МГУ" (протокол засідання Наглядової ради АТ "МГУ" від 30.12.2021 № 111, та рішенням учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021

Єдина облікова політика АТ "МГУ" та
ТОВ "Оператор ГТС України"
(Єдина облікова політика)

**ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ**

ЗМІСТ

1.	Загальні положення та організація ведення бухгалтерського та податкового обліку в Компанії.....	4
1.1.	Загальні положення та законодавче регулювання складання фінансової звітності.....	4
1.2.	Організація ведення бухгалтерського та податкового обліку в Компанії.....	5
2.	Принципи підготовки та якісні характеристики окремої фінансової звітності.....	7
3.	Основні форми фінансової звітності	10
3.1.	Баланс (Звіт про фінансовий стан).....	11
3.2.	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	12
3.3.	Звіт про рух грошових коштів.....	13
3.4.	Звіт про зміни у власному капіталі	14
4.	Примітки до окремої фінансової звітності.....	15
4.1.	Визначення складу приміток до річної окремої фінансової звітності.....	15
4.2.	Визначення складу приміток до проміжної окремої фінансової звітності	17
5.	Облікові оцінки та судження. Зміна облікової політики	20
5.1.	Облікові оцінки та судження. Зміна облікових оцінок	20
5.2.	Зміна облікової політики.....	21
5.3.	Розкриття інформації.....	22
6.	Виправлення помилок в окремій фінансовій звітності	24
7.	Облік окремих статей фінансової звітності.....	26
7.1.	Нематеріальні активи	26
7.2.	Основні засоби.....	33
7.3.	Незавершені капітальні інвестиції.....	55
7.4.	Інвестиційна нерухомість.....	58
7.5.	Довгострокові фінансові інвестиції за методом участі в капіталі	64
7.6.	Інші фінансові інвестиції.....	70
7.7.	Дебіторська заборгованість	75
7.8.	Запаси	85
7.9.	Гроші та їх еквіваленти	93
7.10.	Витрати майбутніх періодів	96
7.11.	Біологічні активи	98
7.12.	Інші активи.....	103
7.13.	Позики.....	104
7.14.	Забезпечення	107
7.15.	Кредиторська заборгованість	117

ЗМІСТ

7.16.	Доходи майбутніх періодів	124
7.17.	Цільове фінансування та державні гранти	126
7.18.	Інші зобов'язання.....	130
7.19.	Доходи	134
7.20.	Витрати	145
7.21.	Податок на прибуток. Відстрочені податкові активи та зобов'язання	152
7.22.	Власний капітал.....	158
7.23.	Сукупний дохід.....	162
8.	Додаткові розкриття та специфічні статті фінансової звітності.....	164
8.1.	Операції в іноземній валюті. Функціональна валюта та валюта презентації	164
8.2.	Припущення щодо безперервності діяльності	168
8.3.	Спільна діяльність	169
8.4.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття.....	173
8.5.	Припинена діяльність.....	175
8.6.	Операції з пов'язаними сторонами.....	177
8.7.	Оренда	181
8.8.	Умовні активи та зобов'язання	188
8.9.	Розкриття інформації щодо управління фінансовими ризиками	192
8.10.	Визначення та розкриття інформації щодо справедливої вартості.....	199
8.11.	Події після звітної дати	204
8.12.	Облік в умовах гіперінфляції.....	206
8.13.	Прибуток на акцію	210
8.14.	Дивіденди.....	212
8.15.	Розвідка та оцінка запасів корисних копалин	213
9.	Звітність за сегментами	217
10.	Словник термінів.....	222
11.	Додатки.....	246

1. Загальні положення та організація ведення бухгалтерського та податкового обліку в Компанії

Визначення термінів

Облікова Політика – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані Компанією при складанні та поданні фінансової звітності.

Первинні документи - це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи керівництва Компанії на їх проведення.

1.1. Загальні положення та законодавче регулювання складання фінансової звітності

Ця Облікова Політика регламентує вимоги до складу, порядку обліку та оцінки, деталізації та розкриття інформації у фінансовій звітності групи акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України» та відокремлених підрозділів (далі – Компанія), а також дочірніх підприємств (компаній), засновником яких є Компанія та господарських товариств, акціонером (учасником) яких є Компанія.

Облікову Політику підготовлено у відповідності до Закону України від 16.07.1999 №996- XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – ЗУ №996), Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ), Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – МСБО), а також Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО) в частині застосування форм фінансової звітності.

Компанія веде бухгалтерський облік та складає фінансову звітність відповідно до МСБО та МСФЗ.

Облікова Політика є обов'язковою для виконання структурними та відокремленими підрозділами Компанії. Її реалізація забезпечується дотриманням єдиних принципів та методів обліку, а також використанням єдиних облікових процедур Компанією.

Облікова Політика використовується таким чином, щоб фінансова звітність Компанії за МСФЗ відповідала вимогам до подання такої звітності, зазначеним у ЗУ №996.

Компанія складає **окрему фінансову звітність юридичної особи за МСФЗ** для надання користувачам для прийняття рішень та аналізу. Така звітність складається відповідно до цієї Облікової Політики та законодавства України та надається у тому числі до органів державної статистики України у

законодавчо затвердженому порядку. Формат такої звітності описано у цій Обліковій Політиці.

1.2. Організація ведення бухгалтерського та податкового обліку в Компанії

ЗУ №996,
частина
друга
статті 3,
частина
перша
статті 8

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який має вести Компанія безперервно з дня своєї реєстрації. Фінансова, податкова, статистична, та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

ЗУ №996,
частина
четверта
статті 8

Ведення бухгалтерського обліку в Компанії здійснюється бухгалтерською службою, яку очолює головний бухгалтер. Завдання, обов'язки та права працівників бухгалтерських служб та головного бухгалтера визначаються їх посадовими інструкціями.

Методологічну підтримку щодо складання фінансової звітності Компанії за МСФЗ здійснює Департамент бухгалтерського обліку та звітності апарату Компанії разом з Департаментом консолідованої фінансової та управлінської звітності.

ЗУ №996,
частина
третя статті
8

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення формування первинних документів щодо здійснених господарських операцій, збереження документів, реєстрів і звітності протягом встановленого у Компанії терміну (але не менше, ніж встановлено чинним законодавством), несе керівництво Компанії відповідно до законодавства та установчих документів.

Бухгалтерський облік активів, капіталу та зобов'язань ведеться відповідно до Плану рахунків Компанії для ведення бухгалтерського обліку (далі – **ПР-1**), що затверджується як додаток до цієї Облікової Політики.

ЗУ №996,
частина
перша
статті 9

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які повинні мати обов'язкові реквізити згідно з ЗУ №996. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів складаються зведені облікові реєстри.

ЗУ №996,
частина
п`ята
статті 9

Господарські операції відображаються в облікових реєстрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

ЗУ №966,
частина
перша
статті 10

Для забезпечення достовірності даних фінансової звітності перед складанням річної фінансової звітності Компанія проводить інвентаризацію активів та зобов'язань, під час якої перевіряється та документально оформлюється їх наявність, стан та оцінка.

Облік доходів та витрат з метою оподаткування (Податковий облік) є системою збору та узагальнення інформації для визначення об'єкту, бази оподаткування щодо податків та зборів, платником яких відповідно до Податкового кодексу України є Компанія. Податковий облік ведеться на основі даних первинних документів або узагальнених даних, відповідно до чинного Податкового Кодексу.

Ведення податкового обліку в Компанії здійснюється бухгалтерською службою, яку очолює головний бухгалтер.

Відповідальність за організацію податкового обліку несе керівництво Компанії відповідно до законодавства та установчих документів.

2. Принципи підготовки та якісні характеристики окремої фінансової звітності

ЗУ №996,
ст. 3
МСБО 1.9

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки Компанії.

Принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності Компанії ґрунтуються на вимогах Концептуальної основи фінансової звітності (далі - КОФЗ) та ЗУ №996.

Елементи фінансової звітності:

Актив - це ресурс, контрольований Компанією в результаті минулих подій, від якого очікується отримання економічних вигід в майбутньому. Під майбутніми економічними вигодами розуміються інші об'єкти майна, грошові кошти до отримання від дебіторів або самі грошові кошти. Відповідність поняттю активу є обов'язковою, але недостатньою умовою для відображення такого активу у фінансовій звітності.

Зобов'язання - існуюче зобов'язання Компанії, яке виникло в результаті минулих подій, погашення якого, як очікується, приведе до відтоку з Компанії ресурсів, що містять економічну вигоду.

Капітал - це залишкова частка участі в активах Компанії після вирахування усіх її зобов'язань.

Прибутками визнається приріст економічних вигід протягом звітного періоду, що відбувається у формі надходження або збільшення активів або зменшення зобов'язань, що виражається в збільшенні капіталу, не пов'язаного з вкладами учасників капіталу

Витратами визнається зменшення економічних вигід протягом звітного періоду, що відбувається у формі відтоку або амортизації активів або збільшення зобов'язань, що ведуть до зменшення капіталу, не пов'язаних з його розподілом між учасниками капіталу.

Оцінюючи статтю на предмет відповідності поняттю активу, зобов'язання або капіталу, необхідно приділити особливу увагу її суті і економічному змісту, а не тільки правовій формі.

Майбутні економічні вигоди – це потенційна можливість активу прямо чи опосередковано сприяти потоку грошових коштів (генерувати грошовий потік) в Компанію.

Вважається, що актив принесе в майбутньому економічні вигоди, якщо він може бути:

- використаний самостійно або в сукупності з іншим активом в процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг;
- обмінаний на інший актив;

- використаний для погашення зобов'язань;
- розподілений між власниками Компанії.

КОФЗ М2,
МСБО 1.15

Фінансова звітність забезпечує **достовірне та об'єктивне** відображення фінансового стану, результатів діяльності та зміни фінансового положення Компанії. Застосування основних якісних характеристик, що відповідають МСФЗ, забезпечує достовірне та об'єктивне складання фінансової звітності.

МСБО
1.27, КОФЗ
М17

Фінансові результати, відображені в обліку за принципом нарахування. Господарські операції відображаються в обліку в момент їх здійснення, а не в момент отримання чи виплати грошових коштів та відображаються в тому звітному періоді в якому вони виникли.

КОФЗ 4.1

Припущення щодо безперервності діяльності. Фінансова звітність складається на основі припущення, що Компанія буде функціонувати в найближчому майбутньому (якнайменше, протягом 12 місяців, наступних за звітним періодом).

Інформація, на основі якої складена фінансова звітність Компанії, відповідає усім **якісним характеристикам інформації**.

КОФЗ
ЯХ6-10

Доречність. Для забезпечення корисності інформації, вона має бути доречною для користувачів, що приймають економічні рішення. Інформація доречна, якщо вона здатна вплинути на прийняття рішень користувачами та допомогти їм оцінити минулі, поточні та майбутні події та підтвердити чи скоригувати їх минулі оцінки

КОФЗ ЯХ12

Суттєвість. Інформація є суттєвою, якщо її відсутність або неправильне подання може вплинути на економічні рішення, які приймають користувачі на основі фінансової інформації. Суттєвість оцінюється окремо в конкретних умовах в залежності від величини оцінюваного об'єкта та допустимості помилки.

КОФЗ
ЯХ12, ЯХ15

Правдиве подання. Правдиве відображення фінансового середовища і результатів діяльності означає дотримання основ безперервності діяльності; основ нарахування; окремого подання активів, зобов'язань, доходів та витрат; окремого подання та об'єднання статей, виходячи з їхньої суттєвості та зіставності інформації. Наприклад, Баланс має відображати операції та інші події, результатом яких на Звітну дату стали активи, зобов'язання та капітал Компанії, що відповідають критеріям визнання.

КОФЗ
ЯХ20-25

Зіставність. Користувачі повинні мати змогу порівняти фінансову звітність Компанії за різні періоди для оцінки фінансового стану та результатів діяльності. Користувачі також повинні мати змогу порівняти фінансову звітність різних компаній з метою відносної оцінки їх фінансового стану та результатів діяльності. Таким чином, оцінка та відображення фінансових результатів від аналогічних операцій здійснюються за єдиною методологією протягом всього періоду існування Компанії.

Важливою умовою зіставності, як якісної характеристики, є те, що користувачі інформуються про Облікову політику, яка використовується при підготовці фінансової звітності, про всі зміни такої політики, а також вплив цих змін.

Зіставність не повинна стати на заваді для застосування вдосконалених бухгалтерських стандартів. Недоцільним буде для Компанії продовжувати ведення обліку у відповідності до застарілих бухгалтерських стандартів для операцій та інших подій, якщо прийнята Облікова політика не забезпечує дотримання таких якісних характеристик як **доречність** та **достовірність**. Для Компанії також є недоречним використання застарілої Облікової політики, якщо існує більш доречна та достовірна альтернатива.

Оскільки користувачі повинні мати можливість порівнювати фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому положенні Компанії з плином часу, фінансова звітність повинна містити відповідну інформацію за попередні періоди.

КОФЗ
ЯХ26-28

Можливість перевірки. Можливість перевірки означає, що різні поінформовані та незалежні спостерігачі можуть досягти консенсусу, хоча і необов'язково повної згоди, щодо того, що конкретний опис є правдивим поданням.

КОФЗ ЯХ29

Своєчасність. У разі надмірної затримки з наданням звітної інформації вона може втратити свою доречність. Тому фінансові звіти мають бути надані користувачам у строки, що забезпечують їхнє ефективне використання. Для досягнення балансу між доречністю та достовірністю, превалюватиме достатність інформації для прийняття економічного рішення.

КОФЗ
ЯХ30-32

Зрозумілість. Інформація, яка подається у фінансових звітах, має бути розрахована на її розуміння та однозначне тлумачення користувачами за умови, що вони мають достатні знання у сфері ділової та економічної діяльності, бухгалтерського обліку та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. Однак, інформація щодо складних питань, що мають бути відображені у фінансовій звітності з огляду на їх важливість для прийняття економічних рішень, не повинна виключатися через складність її розуміння певними користувачами.

КОФЗ
ЯХ33-34

Збалансованість якісних характеристик. На практиці часто виникає необхідність у врівноваженні або пошуку компромісу між якісними характеристиками. Метою цього є досягнення відповідної збалансованості всіх характеристик для забезпечення реалізації основного призначення фінансової звітності. Відносна важливість характеристик у різних випадках є справою професійних суджень.

КОФЗ
ЯХ35-39

Співвідношення вигід і витрат. Співвідношення вигід та витрат скоріше вважається поширеним обмеженням, аніж якісною характеристикою. Вигоди, отримані від інформації, мають перевищувати витрати на її надання. Але оцінка вигід та витрат значною мірою робиться на основі міркувань. Більше того, витрати необов'язково несуть ті, хто отримує вигоди

3. Основні форми фінансової звітності

МСБО 1.9 Фінансова звітність є структурованим відображенням фінансового стану на окрему дату та фінансових результатів діяльності Компанії за окремий період.

МСБО 1.10 **Повний комплект річної фінансової звітності** включає наступні **форми**:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан) на кінець звітного року;
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за звітний рік;
- Звіт про рух грошових коштів накопичувальним підсумком з початку звітного року;
- Звіт про зміни у власному капіталі за звітний рік;
- Примітку із стислим викладенням основних вимог облікових політик та суттєвих суджень, що застосовувались під час складання фінансової звітності;
- Примітки з поясненнями та розшифруваннями (див. Розділ 4 Облікової Політики);
- Баланс (Звіт про фінансовий стан) на початок найбільш раннього порівняльного попереднього звітного року, коли Компанія застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює перерахунок статей своєї фінансової звітності, або коли рекласифікує статті своєї фінансової звітності (див. Розділи 5, 6 Облікової Політики).

МСБО 34.6, МСБО 34.8 **Проміжна фінансова звітність** призначена для оновлення інформації для користувачів порівняно з останньою річною фінансовою звітністю. Компанія обрала стислий формат надання проміжної фінансової звітності, комплект якої включає наступні **форми**:

- Проміжний Баланс (Звіт про фінансовий стан) на проміжну звітну дату;
- Проміжний звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) накопичувальним підсумком з початку Звітного року та за квартал, що закінчився станом на проміжну звітну дату;
- Проміжний звіт про рух грошових коштів накопичувальним підсумком з початку звітного року;
- Проміжний звіт про зміни у власному капіталі накопичувальним підсумком з початку звітного року;
- Примітку із стислим викладенням суттєвих суджень, що застосовувались під час складання фінансової звітності; якщо Компанія протягом складання проміжної фінансової звітності вносила зміни до облікових політик, то необхідно розкрити цей факт у примітках, а також надати інформацію щодо таких змін (див. Розділи 5, 6 Облікової Політики), якщо змін до облікової політики не було, необхідно розкрити цей факт;
- Примітки з поясненнями та розшифруваннями (див. Розділ 4 Облікової Політики);

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

- Звіт про фінансовий стан станом на початок найбільш раннього порівняльного попереднього Звітнього періоду, коли Компанія застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює перерахунок статей своєї фінансової звітності, або коли рекласифікує статті своєї фінансової звітності (див. Розділи 5, 6 Облікової Політики).

Усі зазначені звіти річної та проміжної фінансових звітностей мають також включати порівняльну інформацію за відповідні попередні періоди.

В разі якщо форма подання фінансової звітності Компанії не передбачає розкриття окремої групи активів чи зобов'язань, проте ця група є окремо суттєвою або обов'язковою для розкриття згідно цієї Облікової Політики, Компанія розкриває відповідну статтю у складі інших активів або зобов'язань.

З метою складання окремої фінансової звітності Компанія застосовує наступні терміни:

- **Звітний період** – період з початку звітнього року до звітної дати;
- **Звітний рік** – календарний рік, що закінчується 31 грудня;
- **Проміжна звітна дата** – 31 березня, 30 червня та 30 вересня;
- **Звітна дата** – будь-яка проміжна звітна дата та 31 грудня;
- **Проміжна фінансова звітність** – звітність, складена станом на проміжну звітну дату.

3.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

НП(С)БО 1,
додаток 1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (далі – «Баланс») складається за формою, наведеною у додатку 1 до НП(С)БО 1, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 (із змінами та доповненнями).

МСБО
1.10(д)

Баланс включає щонайменше дані на кінець звітнього періоду, на кінець попереднього звітнього року. Якщо впродовж звітнього періоду Компанією було прийнято рішення щодо ретроспективного перерахунку статей фінансової звітності (у разі змін у обліковій політиці або рекласифікації, як наведено у Розділах 5, 6 цієї Облікової Політики), до форми Балансу включаються дані на початок найбільш раннього порівняльного попереднього періоду.

Формат рядків Балансу має виглядати наступним чином:

Актив/ Пасив	Код рядка	На звітну дату (вказати дату)	На кінець попереднього звітнього року (вказати дату)	На початок найбільш раннього порівняльного попереднього періоду (за необхідності, вказати дату)	Примітки
1	2	3	4	5	6

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

МСБО
1.38В

Компанія може подавати додаткову порівняльну інформацію за умови, що така інформація складена відповідно до МСФЗ. В цьому випадку послідовність даних у форматі Балансу починається із даних на звітну дату, та в зворотному хронологічному порядку до найбільш раннього порівняльного періоду.

Наприклад, якщо під час складання проміжної фінансової звітності за перше півріччя 20X6 року Компанія переглядає дані попередніх періодів, формат Балансу буде виглядати наступним чином:

Актив/Пасив	Код рядка	На 30.06.20X6	На 31.12.20X5	На 01.01.20X5	Примітки
1	2	3	4	5	6

Якщо під час складання проміжної фінансової звітності за перше півріччя 20X6 року Компанія не проводить перегляду даних попередніх періодів, формат Балансу буде виглядати наступним чином:

Актив/Пасив	Код рядка	На 30.06.20X6	На 31.12.20X5	Примітки
1	2	3	4	6

3.2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

НП(С)БО 1,
додаток 1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) складається за формою, наведеною у додатку 1 до НП(С)БО 1, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 (із змінами та доповненнями).

МСБО
1.10А

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) розкриває інформацію про доходи та витрати, прибутки та збитки понесені Компанією за звітний період, а також компоненти іншого сукупного доходу за звітний період. Компанія подає єдиний звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, у якому фінансовий результат та інший сукупний дохід подаються у двох окремих розділах. Компанія також розкриває порівняльну інформацію стосовно попереднього періоду для всіх сум, розкритих в поточному звітному періоді.

Порівняльним попереднім періодом вважається минулий період, аналогічний звітному періоду (наприклад, перший квартал минулого року для звітності за перший квартал поточного року).

3.3. Звіт про рух грошових коштів

НП(С)БО 1, додаток 1, МСБО 1.10(г) **Звіт про рух грошових коштів** складається за формою, наведеною у додатку 1 до НП(С)БО 1, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 (із змінами та доповненнями).

Компанія складає Звіт про рух грошових коштів згідно з вимогами МСБО 7 та подає його як складову частину фінансової звітності за кожний період подання фінансової звітності.

МСБО 7.10 Звіт про рух грошових коштів розкриває інформацію про потоки грошових коштів та їх еквівалентів за звітний період, класифікуючи їх за видами діяльності, а саме – операційною, фінансовою та інвестиційною.

Компанія також розкриває порівняльну інформацію стосовно попереднього періоду для всіх сум, розкритих в поточному звітному періоді.

МСБО 7.18, МСБО 7.20 Компанія складає Звіт про рух грошових коштів за прямим методом.

МСБО 7.25 Грошові потоки, які виникають від операцій в іноземній валюті, відображаються у функціональній валюті із застосуванням до суми курсу НБУ на дату грошового потоку.

МСБО 7.43 Істотні інвестиційні та фінансові операції, які не потребують використання грошових коштів та їх еквівалентів розкриваються в окремій таблиці «Істотні негрошові операції» як наведено нижче:

Істотні негрошові операції

Стаття	Примітки	20X6	20X5
1	2	3	4

МСБО 7.22(б) Надходження і виплати грошових коштів за статтями, згідно з якими оборот є швидким, суми великими, а строки погашення короткими, відображаються у Звіті про рух грошових коштів на нетто-основі (наприклад, отримання та погашення коштів в рамках однієї відновлювальної кредитної лінії).

При складанні Звіту про рух грошових коштів Компанія не класифікує платежі по штрафам та пеням за несвоєчасну сплату податку на прибуток і платежі по відсоткам на реструктуризовану заборгованість як сплачений податок на прибуток за звітний період, а класифікує як зменшення поточних зобов'язань.

3.4. Звіт про зміни у власному капіталі

НП(С)БО 1, додаток 1	Звіт про зміни у власному капіталі складається за формою, наведеною у додатку 1 до НП(С)БО 1, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 (із змінами та доповненнями).
МСБО 1.10 (га)	<p>Звіт про зміни у власному капіталі включає щонайменше дані за звітний період та за аналогічний звітний період попереднього року. Якщо впродовж звітного періоду Компанією було прийнято рішення щодо ретроспективного перерахунку статей фінансової звітності (у разі змін у обліковій політиці або рекласифікації, як наведено у Розділах 5, 6 цієї Облікової Політики), до форми Звіту про зміни у власному капіталі на початок найбільш раннього порівняльного попереднього періоду включаються наступні дані:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ як звітувалося раніше;➤ сума коригувань, та➤ дані після коригувань.
МСБО 1.38В	<p>Компанія може подавати додаткову порівняльну інформацію за умови, що така інформація складена відповідно до МСФЗ. В цьому випадку послідовність Звітів про зміни у власному капіталі починається із даних за звітний період, та в зворотному хронологічному порядку до найбільш раннього порівняльного періоду.</p> <p>Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів та Звіт про зміни у власному капіталі разом є основними звітами.</p>

4. Примітки до окремої фінансової звітності

МСБО 1.10 Примітки є невід’ємною частиною окремої фінансової звітності Компанії, яка пояснює наведені в звітності дані, а також надає додаткову інформацію, що допомагає користувачам глибше зрозуміти їх зміст.

Примітки до окремої фінансової звітності:

- презентують інформацію про основні принципи та методи підготовки фінансової звітності Компанії та суттєві аспекти її облікової політики;
- розкривають інформацію, що не представлена в основних формах звітності;
- надають додаткову інформацію, що не відображена в основних звітах, але необхідна для об’єктивного відображення діяльності Компанії.

Примітки до окремої фінансової звітності подаються систематизовано в порядку подання кожної статті звітності з перехресними посиланнями на будь-яку пов’язану зі статтю інформацію у Примітках.

Примітки до окремої фінансової звітності включають опис та/або детальний аналіз сум, відображених в Балансі (Звіті про фінансовий стан), Звіті про фінансовий результат (Звіті про сукупний дохід), Звіті про рух грошових коштів, Звіті про зміни у власному капіталі, а також додаткову інформацію, важливу користувачам фінансової звітності Компанії (наприклад, умовні та контрактні зобов’язання).

Примітки до окремої фінансової звітності включають інформацію, що вимагається та рекомендується для розкриття МСФЗ, та інші розкриття, необхідні для достовірного відображення діяльності Компанії.

4.1. Визначення складу приміток до річної окремої фінансової звітності

МСБО 1.10 Примітки до річної фінансової звітності розкриваються у окремій фінансовій звітності в наступному порядку, що сприяє кращому розумінню фінансової звітності користувачами та її порівнянність зі звітністю інших компаній:

Примітка	Короткий зміст
Основна інформація про Компанію та її операційну діяльність	Основна інформація про Компанію: <ul style="list-style-type: none"> ▪ опис виду операцій Компанії та її основної діяльності, форма власності та кінцевий власник Компанії; ▪ місцезнаходження, організаційно-правова форма та адреса Компанії.

Визначення складу приміток до річної окремої фінансової звітності

Операційне середовище	<p>Опис основних показників, що впливають на діяльність Компанії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Макроекономічний аналіз (зміна валютного курсу, політична та економічна ситуація в країні);</i> ▪ <i>Аналіз ринку, на якому Компанія здійснює свою основну діяльність;</i> ▪ <i>Застосування припущення щодо здатності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі.</i>
Перегляд вхідних залишків у результаті перерахунку порівняльної інформації (якщо таке мало місце)	Інформація про перегляд даних попередніх порівняльних періодів та зміну облікових політик чи застосування суджень (див. Розділ 5, 6 цієї Облікової політики).
Інформація за сегментами	Інформація за звітними сегментами, визначеними керівництвом Компанії, що використовуються для оцінки фінансових показників діяльності (див. Розділ 9 цієї Облікової політики).
Залишки та операції з пов'язаними сторонами	Інформація про залишки та операції з підприємствами, що контролюються державою або знаходяться під значним її контролем, а також асоційованими та дочірніми підприємствами Компанії (див. Розділ 8.6 цієї Облікової політики).
Додаткова інформація до статей, що представлені в кожній формі основних звітів	Інформація розкривається в тому порядку, в якому статті представлені в основних формах, та в порядку, в якому викладені форми фінансової звітності (див. Розділ 7 цієї Облікової Політики за окремими статтями фінансової звітності).
Умовні та контрактні зобов'язання і операційні ризики	Інформація про умовні та контрактні зобов'язання Компанії для надання користувачам можливості зрозуміти їхній характер, строки і суму (див. Розділ 8.8 цієї Облікової політики).
Управління фінансовими ризиками	Інформація щодо процесу управління фінансовими ризиками Компанії для мінімізації негативного впливу цих ризиків на фінансові показники діяльності Компанії (див. Розділ 8.9 цієї Облікової політики).
Справедлива вартість	Методика оцінки справедливої вартості активів та зобов'язань Компанії, оцінка

Визначення складу приміток до проміжної окремої фінансової звітності

	яких проводиться на регулярній чи не регулярній основі (див. Розділ 8.10 цієї Облікової політики).
Події після звітної дати	Події після звітної дати (сприятливі і несприятливі), які відбуваються в період між закінченням звітного періоду і датою затвердження окремої фінансової звітності до випуску (див. Розділ 8.11 цієї Облікової Політики).
Основа підготовки окремої фінансової звітності та основні принципи облікової політики	Розкривається наступна інформація: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Заява про відповідність; ▪ Основа підготовки фінансової звітності; ▪ Функціональна валюта і валюта подання; ▪ Основні принципи облікової політики Компанії.
Істотні облікові оцінки та судження	Інформація про використання професійних суджень, оцінок та припущень стосовно балансової вартості активів та зобов'язань, інформація про які не є такою очевидною у інших джерелах (див. Розділ 5 цієї Облікової політики).
Прийняття до застосування нових або переглянутих стандартів та тлумачень	Перелік стандартів, що були вперше прийняті до застосування Компанією за звітний період разом з ефектом від їх застосування, а також перелік стандартів, які вже випущені, проте не вступили в силу, разом з оцінкою можливого ефекту від їх застосування на фінансову звітність Компанії.

Вміст та розкриття Приміток до окремої фінансової звітності Компанії визначається вимогами окремо по кожному розділу цієї Облікової політики (7-9), МСБО та МСФЗ.

4.2. Визначення складу приміток до проміжної окремої фінансової звітності

МСБО 34.6,
МСБО 34.8г

Проміжна окрема фінансова звітність містить вибірково окремі пояснювальні примітки.

МСБО
34.15а

Користувач має аналізувати дані проміжної фінансової звітності разом з останньою річною фінансовою звітністю, для отримання повної інформації щодо діяльності Компанії та її операційного середовища. Тому Примітки до проміжної фінансової звітності не містять несуттєве оновлення інформації, наведеної у Примітках до останнього річного фінансового звіту.

Склад Приміток до проміжної окремої фінансової звітності:

Примітка	Короткий зміст
Основна інформація про Компанію та її операційну діяльність	Не відрізняється від Приміток до річної звітності Компанії (якщо не відбулося суттєвих змін)
Операційне середовище	Не відрізняється від Приміток до річної звітності Компанії (якщо не відбулося суттєвих змін)
Перегляд вхідних залишків у результаті перерахунку порівняльної інформації (якщо таке мало місце)	Інформація про перегляд даних попередніх порівняльних періодів та зміну облікових політик чи застосування суджень
Інформація за операційними сегментами	Не відрізняється від Приміток до річної звітності Компанії (якщо не відбулося суттєвих змін)
Залишки та операції з пов'язаними сторонами	Не відрізняється від Приміток до річної звітності Компанії (якщо не відбулося суттєвих змін)
Додаткова інформація до статей, що представлені в кожній формі окремої фінансової звітності	<p>У випадку, якщо зміни за рядком Балансу перевищують 20% від суми за рядком станом на кінець останнього звітного року, то така інформація розкривається у Примітках до проміжної фінансової звітності.</p> <p>У випадку, якщо зміни за рядком Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) перевищують 20% від суми аналогічного рядка за порівняльний період минулого року (накопичувальним підсумком), інформація розкривається у Примітках до проміжної фінансової звітності. Наприклад, суму за рядком 2000 за 6 місяців 20X5 року порівнюють з результатами за 6 місяців 20X4 року.</p> <p>Формат таких приміток не відрізняється від Примітки до річної звітності Компанії.</p> <p>Обов'язковим є розкриття інформації щодо:</p> <p>а) списання запасів до чистої вартості реалізації і сторнування такого списання;</p> <p>б) визнання збитку від зменшення корисності фінансових активів, основних засобів, нематеріальних активів або інших активів, а також сторнування такого збитку від зменшення корисності;</p> <p>в) будь-яке невиконання зобов'язань за кредитними угодами або будь-яке порушення умов кредитної угоди, що їх не було виправлено на дату закінчення звітного періоду або до неї.</p>

Визначення складу приміток до проміжної окремої фінансової звітності

Умовні та контрактні зобов'язання і операційні ризики	Не відрізняється від Приміток до річної звітності Компанії (якщо не відбулося суттєвих змін)
Справедлива вартість	Стисла методика оцінки справедливої вартості фінансових активів та зобов'язань Компанії
Події після звітної дати	Описує події після звітного періоду (сприятливі і несприятливі), які відбуваються в період між закінченням звітного періоду і датою затвердження проміжної окремої фінансової звітності до випуску
Основа підготовки окремої фінансової звітності та основні принципи облікової політики	Стисло розкривається наступна інформація: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Заява про відповідність ▪ Основа підготовки фінансової звітності ▪ Функціональна валюта і валюта подання
Істотні облікові оцінки та судження	Стисла інформація про використання професійних суджень, оцінок та припущень стосовно балансової вартості активів та зобов'язань.

Окрім наведених вище статей Компанія може розкривати у примітках до своєї проміжної фінансової звітності іншу інформацію про важливі події та операції, якщо вона не розкрита в інших частинах проміжного фінансового звіту. Цю інформацію наводять, як правило, наростаючим підсумком за період з початку фінансового року до звітної дати.

5. Облікові оцінки та судження. Зміна облікової політики

Визначення термінів

Елемент фінансової звітності – це група однорідних активів або зобов'язань, статей капіталу, що мають вплив на основні форми окремої фінансової звітності.

5.1. Облікові оцінки та судження. Зміна облікових оцінок

МСБО 8.32, МСБО 8.33 Внаслідок невизначеності, властивій господарській діяльності, деякі статті фінансової звітності не можна оцінити точно, а лише попередньо. Попередня оцінка пов'язана з судженням, що базується на найостаннішій наявній достовірній інформації, якою володіє Компанія.

Застосування обґрунтованої попередньої оцінки є важливою частиною складання фінансової звітності і не підриває її достовірності.

Приклади облікових оцінок, що застосовуються Компанією:

- Резерв сумнівних та безнадійних боргів у складі дебіторської заборгованості;
- Визначення справедливої вартості фінансових інструментів;
- Визначення вартості знецінення основних засобів тощо.

Всі облікові оцінки по кожному елементу фінансової звітності визначаються окремо у відповідних розділах цієї Облікової політики.

Визначення облікових оцінок та їх зміна оформлюється первинними документами, протоколами засідання комісій та іншими внутрішніми документами у процесі господарської діяльності Компанії.

МСБО 8.5 **Зміна в обліковій оцінці** – це коригування балансової вартості активу або зобов'язання чи суми періодичного споживання активу, цільового використання активу, терміну його використання та ін., яке є результатом оцінки теперішнього статусу активів та зобов'язань та пов'язаних з ними очікуваних майбутніх вигід та зобов'язань.

Зміни в облікових оцінках є наслідком отримання нової інформації та/або більшого досвіду, або в результаті зміни обставин, на основі яких вони формувалися в минулих звітних періодах, та не є виправленням помилок.

МСБО 8.34, МСБО 8.36, МСБО 8.38 Зміна облікової оцінки впливає на фінансову звітність перспективно, тобто починаючи з періоду, коли її було здійснено, та враховується в подальших періодах, якщо зміна впливає і на наступні періоди.

Зміна облікової оцінки відображається через витрати звітного періоду, якщо вона зменшує активи Компанії або збільшує її зобов'язання, та через доходи, якщо вона збільшує активи Компанії або зменшує її зобов'язання.

5.2. Зміна облікової політики

- МСБО 8.5** **Облікові політики** – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані Компанією при складанні та поданні фінансової звітності.
- МСБО 8.10, МСБО 8.11** Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, Компанія застосовує судження під час розробки та застосуванні Облікової Політики, щоб інформація була доречною та достовірною. При формуванні таких суджень Компанія посилається в першу чергу на вимоги МСФЗ, у яких йдеться про подібні питання, на визначення та критерії визнання та оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат згідно з КОФЗ, та чинне законодавство України.
- МСБО 8.14** Зміна облікової політики відбувається у наступних випадках:
- а) якщо змінюються вимоги законодавства України, МСБО, МСФЗ;
 - б) у разі добровільної зміни облікових політик Компанією, якщо зміна облікової політики приводить до того, що фінансова звітність надає достовірнішу та доречнішу інформацію про фінансовий стан, фінансові результати та/або грошові потоки.
- МСБО 8.35** Зміна застосованої основи оцінки є зміною облікової політики. Якщо важко розрізнити зміну облікової політики та зміну облікової оцінки, зміна вважається зміною облікової оцінки.
- Зміна облікової політики оформлюється шляхом внесення змін до Наказу про Облікову політику згідно внутрішніх процедур Компанії, за поданням головного бухгалтера.
- МСБО 8.16** Не вважаються змінами в облікових політиках:
- застосування облікової політики до операцій, інших подій або умов, що відрізняються за сутністю від тих, що відбувалися раніше; та
 - застосування нової облікової політики до операцій, інших подій або умов, які раніше були несуттєвими.
- МСБО 8.19, МСБО 8.22, МСБО 8.23** Зміна в облікових політиках відображається ретроспективно. Для цього Компанія коригує залишок кожного компонента власного капіталу на початок періоду, на який ця зміна впливає, за найперший поданий попередній звітний період, а також коригує інші порівнювані суми за кожний поданий попередній звітний період, за умови, коли можливо визначити вплив на конкретний звітний період так, наче нова облікова політика застосовувалася завжди.

МСБО
8.24,
МСБО 8.25

Якщо неможливо визначити вплив на конкретний період зміни облікової політики щодо порівняльної інформації за попередні періоди, нова облікова політика застосовується на початок найпершого звітного періоду, щодо якого є можливим ретроспективне застосування, у тому числі на початок поточного звітного періоду.

Якщо на початку поточного звітного періоду неможливо визначити кумулятивний вплив застосування нової облікової політики до всіх попередніх періодів, то порівняльна інформація коригується згідно нової облікової політики перспективно з найбільш ранньої можливої звітної дати.

5.3. Розкриття інформації

МСБО
8.39,
МСБО 8.40

Компанія розкриває інформацію про характер та суму зміни в обліковій оцінці, яка впливає на звітний період або, за очікуванням, впливатиме на майбутні звітні періоди, за винятком випадків, коли неможливо попередньо оцінити такий вплив.

Якщо інформацію про розмір впливу на майбутні періоди не розкрито у зв'язку з неможливістю його попередньої оцінки, Компанія розкриває інформацію про цей факт.

МСБО 8.28

Якщо зміна відбувається в результаті змін та/або застосування нових МСБО та МСФЗ, Компанія розкриває таку інформацію:

- назву МСФЗ та факт, що зміна здійснюється відповідно до його положень перехідного періоду (якщо це прийнятно);
- характер зміни в обліковій політиці;
- опис положень перехідного періоду (якщо це прийнятно);
- суму коригування за поточний та кожний попередній звітний період (наскільки це можливо) для кожної статті основних форм фінансової звітності, на яку це впливає, та на базисний та розбавлений прибуток на акцію;
- обставини, що привели до неможливості ретроспективного застосування та опис того, як і з якого часу застосовується зміна в обліковій політиці (якщо це прийнятно).

МСБО 8.30

Якщо у фінансовій звітності не застосований новий МСФЗ, який опублікований, але ще не набрав чинності, Компанія розкриває таку інформацію:

- факт існування нового МСФЗ;
- відому інформацію, яка є доречною для оцінювання можливого впливу застосування нового МСФЗ на фінансову звітність в період першого застосування;
- назву нового МСФЗ;
- характер наступної зміни в обліковій політиці;

- дату, з якої вимагається застосування МСФЗ, та дату, на яку Компанія планує вперше застосувати МСФЗ;
- аналіз впливу, який таке перше застосування МСФЗ матиме на фінансову звітність, або факт того, що цей вплив неможливо оцінити.

МСБО 8.29

Якщо відбувається добровільна зміна в обліковій політиці, Компанія розкриває таку інформацію:

- а) характер зміни в обліковій політиці;
- б) причини, завдяки яким застосування нової облікової політики забезпечує достовірну та доречнішу інформацію;
- в) суму коригування за поточний та кожний попередній звітний період (наскільки це можливо) для кожної статті основних форм фінансової звітності, на яку це впливає, та на базисний та розбавлений прибуток на акцію;
- г) обставини, що привели до неможливості ретроспективного застосування та опис того, як і з якого часу застосовується зміна в обліковій політиці (якщо це прийнятно).

Розкриття інформації щодо зміни в облікових політиках не повторюється у фінансовій звітності подальших періодів.

6. виправлення помилок в окремій фінансовій звітності

МСБО 8.5 **Помилки попередніх періодів** – пропуски або викривлення у фінансовій звітності за один або кілька попередніх періодів, які виникають через упущення або неправильне використання інформації, яка була наявна, або могла бути отриманою та врахованою при складанні фінансової звітності до моменту, коли її затвердили до випуску.

МСБО 8.5, МСБО 8.41 **Суттєві помилки попереднього періоду** виправляють у порівняльній інформації, поданій у фінансовій звітності за такий подальший період.

Помилка є **суттєвою**, якщо вона може (окремо чи в сукупності) впливати на економічні рішення, які приймають користувачі на основі фінансової звітності. Суттєвість залежить від розміру та характеру пропуску чи викривлення, що оцінюються за конкретних обставин. Визначальним чинником може бути як розмір або характер статті, так і поєднання статей.

МСБО 8.42 Компанія виправляє суттєві помилки попередніх звітних періодів ретроспективно в першому комплекті фінансової звітності, затвердженої до випуску після їх виявлення шляхом:

- а) перерахування порівнюваних сум за поданий попередній звітний період (періоди), у якому відбулася помилка;
- б) перерахування залишків активів, зобов'язань та власного капіталу на початок періоду за найперший з поданих попередніх звітних періодів, якщо помилка відбулася до першого з поданих попередніх періодів.

Несуттєві коригування Компанія виправляє у фінансовій звітності за поточний звітний період.

МСБО 8.43, МСБО 8.44, МСБО 8.45 Якщо неможливо визначити вплив на конкретний період помилки щодо порівняльної інформації за один або кілька відображених попередніх звітних періодів, Компанія перераховує залишки активів, зобов'язань та власного капіталу на початок найпершого періоду, для якого можливе ретроспективне перерахування (який може бути поточним звітним періодом).

Якщо неможливо визначити кумулятивний вплив (на початку поточного звітного періоду) помилки за всі попередні періоди, Компанія перераховує порівняльну інформацію для виправлення помилки перспективно з найпершої можливої дати.

Виправлення суттєвих помилок, які відносяться до попередніх періодів, відбувається з повторним наданням порівняльної інформації в основних формах фінансової звітності за попередній звітний період (див. Розділ 3 цієї Облікової політики), а також у складі відповідних приміток до фінансової звітності.

Розкриття інформації

Всі помилки, що їх було виправлено у фінансовій звітності за поточний звітний період, мають бути відображені в окремій примітці до фінансової звітності з описом характеру та розкриттям сум по кожній суттєвій помилці.

МСБО 8.49

Компанія розкриває наступну інформацію про помилки попередніх періодів в окремій примітці до фінансової звітності:

- зведену інформацію щодо сукупного впливу всіх помилок та окремі статті (якщо це можливо):
- Балансу – станом на початок звітного періоду та на початок найбільш раннього попереднього періоду, та
- Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та Звіту про рух грошових коштів – за порівняльний період;
- характер кожної суттєвої помилки попереднього періоду та суму їх впливу на статті Балансу, Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), та Звіту про рух грошових коштів;
- обставини, що привели до неможливості ретроспективного перерахування для певного попереднього періоду та опис того, як і в якому звітному періоді виправлено помилку (якщо це необхідно).

Індивідуально несуттєві коригування, що їх включено до зведеної інформації у пп. а) вище, детально не розшифровуються. Компанія розкриває факт існування таких помилок в окремій примітці без їх детального опису.

У складі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) подається інформація щодо впливу помилок на базисний та розбавлений прибуток на акцію.

МСБО 8.49

Розкриття інформації щодо помилок не повторюється у фінансовій звітності подальших періодів.

7. Облік окремих статей фінансової звітності

7.1. Нематеріальні активи

Визначення термінів

Нематеріальний актив –	це немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований
Розробка –	це застосування даних наукового дослідження чи іншого знання для планування чи проектування виробництва нових або суттєво вдосконалених матеріалів, механізмів, товарів, технологій, систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва або використання
Дослідження –	це оригінальні та заплановані дослідження, здійснювані для отримання і розуміння нових наукових або технічних знань

Положення цього розділу не розповсюджуються на визнання та оцінку гудвілу та відстрочених податкових активів.

7.1.1. Первісне визнання

Компанія визнає нематеріальний актив якщо він відповідає всім наступним критеріям:

МСБО 38.12	➤ Актив є ідентифікованим, тобто: ▪ його можна відокремити або відділити від Компанії і продати, передати, ліцензувати, здати в оренду або обміняти індивідуально або разом з пов'язаним з ним контрактом, ідентифікованим активом чи зобов'язанням, незалежно від того, чи має Компанія намір зробити це, або ▪ він виникає внаслідок договірних або інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть вони бути передані або відокремлені від Компанії або ж від інших прав та зобов'язань;
МСБО 38.13	➤ Компанія контролює актив, тобто вона має повноваження отримувати майбутні економічні вигоди, що надходять від основного ресурсу, та обмежувати доступ інших до цих вигід;
МСБО 38.17, МСБО 38.22	➤ Від активу очікується надходження економічних вигід. Такі вигоди можуть включати дохід від продажу продукції чи послуг, скорочення витрат або інші вигоди, які є результатом використання активу Компанією. Оцінка ймовірності очікуваних майбутніх економічних вигід має відбуватись згідно припущень, які можна обґрунтувати і підтвердити. Ці припущення відображають найкращу оцінку

управлінським персоналом сукупності економічних умов, які існуватимуть протягом строку корисної експлуатації активу;

МСБО 38.21 ➤ собівартість активу можна достовірно оцінити.

МСБО 38.24 Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за собівартістю.

Собівартість придбаного окремо нематеріального активу складається з витрат на придбання нематеріального активу, до яких відносяться:

- МСБО 38.28,
МСБО 38.27
- ціна придбання, включаючи ввізне мито та невідшкодовувані податки на придбання після вирахування торгівельних та інших знижок;
 - витрати на виплати працівникам, які виникають безпосередньо від приведення активу до робочого стану;
 - гонорари спеціалістам, виплачені безпосередньо в результаті приведення активу до робочого стану;
 - витрати на перевірку відповідного функціонування такого активу;
 - будь-які інші витрати, пов'язані з придбанням та доведенням нематеріального активу до стану, у якому він придатний до використання за призначенням.

Для внутрішньо генерованого нематеріального активу, окрім загальних вимог до визнання та первісної оцінки нематеріального активу, Компанія повинна застосовувати додаткові вимоги, зазначені нижче.

Щоб оцінити, чи відповідає **внутрішньо генерований нематеріальний актив** критеріям визнання, Компанія повинна класифікувати генерування активу на:

- МСБО 38.52
- етап дослідження;
 - етап розробки.

МСБО 38.54 Нематеріальний актив, що виникає в результаті етапу дослідження, не визнається активом у фінансовій звітності. Витрати на дослідження визнаються як витрати у тому періоді, в якому їх було понесено.

МСБО 38.57 Нематеріальний актив, який виникає в результаті етапу розробки, слід визнавати, якщо і тільки якщо Компанія може довести все, що зазначено нижче:

- технічну можливість завершити створення нематеріального активу так, щоб він був придатний до використання або продажу;
- намір завершити створення нематеріального активу та використовувати або продати його;
- здатність використовувати або продати нематеріальний актив;
- як нематеріальний актив генеруватиме ймовірні майбутні економічні вигоди (існування ринку для продукції нематеріального активу чи для самого нематеріального активу);

- наявність відповідних технічних, фінансових та інших ресурсів для завершення розробки та використання чи продажу нематеріального активу;
- свою здатність достовірно оцінити видатки, які відносяться до нематеріального активу протягом його розробки.

Оцінка критеріїв виконується технічними спеціалістами разом з актом введення в експлуатацію (якщо актив визнається) або разом з первинними документами, що підтверджують факт витрат (якщо актив не визнається, а витрати визнаються витратами звітного періоду).

МСБО 38.71 Видатки на нематеріальний актив, що їх первісно визнано як витрати, не слід визнавати як частину собівартості нематеріального активу на пізнішу дату.

МСБО 38.65 Собівартість внутрішньо генерованого нематеріального активу, це сума видатків, понесених з дати, коли нематеріальний актив уперше відповідає загальним та додатковим критеріям визнання.

МСБО 38.66 Собівартість внутрішньо генерованого нематеріального активу складається з усіх витрат, які можна прямо віднести до створення, виробництва та підготовки активу до використання у спосіб, визначений управлінським персоналом.

Прикладами прямих витрат є:

- витрати на матеріали та послуги, використані чи спожиті під час генерування нематеріального активу;
- витрати на виплати працівникам, які виникають унаслідок генерування нематеріального активу;
- гонорари за реєстрацію юридичного права;
- амортизацію патентів та ліцензій, які використовуються для генерування нематеріального активу.

МСБО 38.30 Визнання витрат у балансовій вартості нематеріального активу припиняється, коли актив приведено у стан, необхідний для його експлуатації, що оформлюється Актом введення в господарський оборот. Витрати, понесені під час використання або переміщення нематеріального активу, не включаються до балансової вартості цього активу.

7.1.2. Класифікація

Компанія класифікує нематеріальні активи наступним чином:

- права користування природними ресурсами;
- права постійного користування земельними ділянками;
- інші права користування майном;
- права на об'єкти промислової власності;
- авторське право та суміжні з ними права (програмне забезпечення, інтернет-сайти, аудіовізуальні твори, тощо);

- права на здійснення певних видів господарської діяльності;
- інші нематеріальні активи;

Права користування природними ресурсами надаються за дозволами органів державної влади і передбачають спеціальне їх використання (тобто в промислових, наукових, культурних цілях).

До цих прав відносяться:

- права користування нафтогазоносними надрами (спеціальні дозволи на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислому розробку родовищ; на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислому розробку родовищ з подальшим видобуванням нафти і газу (промисловою розробкою родовищ); на видобування нафти і газу (промислому розробку родовищ);
- права користування іншими ресурсами природного середовища (водою, об'єктами тваринного і рослинного світу);
- права користування геологічною та іншою інформацією про природне середовище.

Права на об'єкти промислової власності:

- право на винахід і корисну модель (право на пристрій, речовину, на спосіб, конструктивне виконання пристрою);
- право на промисловий зразок (вартість виготовлених промислових зразків);
- право на об'єкти ноу-хау (розробка нової технології, рецептури, будь-які технічні знання та досвід, у тому числі методи, способи та навички, а також знання та досвід економічного, фінансового та адміністративного порядків);
- право на раціоналізаторську пропозицію (яка є новою і корисною для Компанії передбачає створення або заміну конструкції виробів, технології виробництва та ін.);
- право на захист від недобросовісної конкуренції.

Інші нематеріальні активи:

- права на провадження діяльності (ліцензії на здійснення певних видів діяльності);
- активи з розвідки корисних копалин (витрати на розвідку, взяття зразків і проб, оцінка обсягів та якості запасів, державна експертиза, топографічні та проектні роботи, геодезичні дослідження, геологорозвідувальні роботи, інше);
- тощо.

7.1.3. Подальша оцінка

МСБО 38.74 Компанія застосовує модель собівартості до всіх класів нематеріальних активів

Після первісного визнання Компанія відображає нематеріальні активи за їх собівартістю за вирахуванням будь-якої накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності (знецінення).

Рішення Компанії про визнання об'єкту нематеріальних активів придатним до використання засвідчується шляхом складання Акту введення в господарський оборот об'єкта нематеріальних активів.

Облік нематеріальних активів ведеться по кожному об'єкту нематеріальних активів або групі однотипних за призначенням та умовами використання об'єктів. При визнанні об'єкту нематеріальних активів придатним для використання, Компанія одночасно визначає та документує в акті:

- одиницю об'єкта (склад) нематеріального активу;
- клас, до якого належить нематеріальний актив;
- первісну вартість (собівартість) активу;
- строк корисного використання;
- метод нарахування амортизації;
- особу, відповідальну за використання нематеріального активу.

Нарахування амортизації нематеріальних активів, окрім прав користування нафтогазоносними надрами, здійснюється прямолінійним методом протягом строку їх корисного використання. Амортизація прав користування нафтогазоносними надрами, розраховується з використанням методу суми одиниць продукції по кожному родовищу на підставі обсягів запасів P1 (Proved) та P2 (Probable) відповідно до класифікації SPE-PRMS. Нарахування амортизації починається з першого числа місяця наступного за місяцем, в якому нематеріальний актив став придатним для використання.

МСБО 38.94 Строк корисного використання нематеріального активу, який походить від договірних чи інших юридичних прав, не повинен перевищувати період чинності договірних або інших юридичних прав, але може бути коротшим від терміну їх чинності залежно від періоду, протягом якого Компанія очікує використовувати цей актив. Якщо договірні або інші юридичні права надаються на обмежений строк, який може бути подовженим, строк корисної експлуатації нематеріального активу має включати такі періоди поновлення. Строк корисного використання встановлюється окремо для кожного нематеріального активу.

По нематеріальним активам класу «Права постійного користування земельними ділянками» амортизація не нараховується, оскільки такі об'єкти розглядаються як активи з невизначеним строком корисного використання. В той же час такі активи принаймні 1 раз на рік перевіряються на знецінення.

МСБО 38.10⁴ Строк корисної експлуатації нематеріального активу, який не амортизується, переоцінюється в кожному періоді, щоби визначати, чи продовжують і надалі події та обставини підтверджувати оцінку невизначеного строку корисної експлуатації цього активу. Якщо вони не підтверджують її, зміну в оцінці строку корисної експлуатації цього активу з невизначеного на визначений Компанія визнає як зміну в облікових оцінках.

Термін корисного використання та метод амортизації нематеріального активу переглядається щонайменше один раз на рік під час проведення річної інвентаризації.

При розрахунку амортизованої вартості ліквідаційна вартість нематеріальних активів прирівнюється до нуля, крім випадків, коли:

- існує зобов'язання третьої сторони придбати актив наприкінці строку його корисної експлуатації, або
- є активний ринок для такого активу та ліквідаційну вартість можна буде визначити посиланням на цей ринок, а також існує висока ймовірність, що такий ринок існуватиме наприкінці строку корисної експлуатації активу.

Амортизацію слід припиняти з першого числа місяця наступного за місяцем, в якому відбувається перша з подій:

- актив класифікується як утримуваний для продажу (або включається до ліквідаційної групи);
- припиняється визнання цього активу.

Амортизація нематеріального активу з визначеним строком корисної експлуатації не припиняється, коли він більше не використовується, за винятком випадків, коли цей актив був повністю амортизований або коли він класифікується як утримуваний для продажу.

Тестування на зменшення корисності для нематеріальних активів з визначеними строками експлуатації проводиться один раз на рік під час проведення річної інвентаризації Компанії.

Для нематеріальних активів з невизначеним строком корисної експлуатації та нематеріальних активів не введених в експлуатацію, тестування на знецінення проводиться в будь який інший час при виникненні ознак зменшення корисності, але не менше одного разу на рік під час проведення річної інвентаризації Компанії.

Тест на знецінення проводиться в будь який інший час за наявності ознак знецінення та документується так само, як річний тест (ознаки знецінення наведено у п.7.2.6 Розділу 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики).

7.1.4. Припинення визнання

МСБО 38.11: Визнання нематеріального активу слід припиняти:

- в разі його вибуття, або
- якщо від його використання або вибуття не очікується надходження майбутніх економічних вигід.

МСБО 38.11: Прибуток або збиток, що виникає від припинення визнання нематеріального активу, слід визначати як різницю між чистими надходженнями від вибуття (якщо вони є) та балансовою вартістю активу. Їх визнають у прибутку або збитку, коли припиняється визнання активу. При цьому такі прибутки не класифікуються як дохід від реалізації.

Списання з балансу нематеріального активу внаслідок неможливості отримання Компанією економічних вигід від його використання здійснюється на підставі акту про неможливість подальшого використання нематеріального активу і про його списання, складеного і підписаного особами, уповноваженими на це наказом керівника Компанії, згідно з регламентом, затвердженим в Компанії

7.1.5. Розкриття інформації

МСБО 38.11: Компанія розкриває таку інформацію для кожного класу нематеріальних активів (розмежовуючи внутрішньо генеровані нематеріальні активи та інші нематеріальні активи):

- чи є строк корисної експлуатації невизначеним або визначеним; якщо він є визначеним - строки корисної експлуатації та метод амортизації;
- для нематеріальних активів з невизначеним строком експлуатації – балансова вартість таких активів та причини, що підтверджують невизначеність такого строку;
- загальну балансову вартість та будь-яку накопичену амортизацію (об'єднану з накопиченими збитками від зменшення корисності) на початок та на кінець періоду;
- узгодження балансової вартості на початок та на кінець звітного періоду, що відображає: активи, класифіковані як утримувані для продажу чи включені до ліквідаційної групи, класифікованої як утримувана для продажу та інші вибуття;
- збитки від зменшення корисності, визнані у прибутку або збитку протягом періоду;
- збитки від зменшення корисності, сторновані у прибутку або збитку протягом періоду;
- амортизація, визнана протягом періоду;
- інші зміни балансової вартості протягом періоду.

МСБО 38.126 Компанія розкриває сукупну суму видатків на дослідження та розробки, визнану як витрати протягом періоду.

7.2. Основні засоби

Визначення термінів

Амортизація –	це систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації.
Балансова вартість –	це сума, за якою актив визнають після вирахування будь-якої суми накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення його корисності.
Буферний газ –	це обсяг природного газу, що знаходиться у підземних газосховищах та використовується для підтримки необхідного рівня тиску.
Збиток від зменшення корисності –	це сума, на яку балансова вартість активу перевищує суму його очікуваного відшкодування.
Капітальний ремонт –	це ремонт, який виконується для відновлення справності та повного або близького до повного відновлення ресурсу об'єкта із заміною чи відновленням будь-яких частин, у тому числі базових.
Кваліфікований актив –	це актив, який обов'язково потребує більше 12 місяців для підготовки його до використання за призначенням чи для реалізації.
Комплексний технічний об'єкт –	це споруди, машини, обладнання, які використовуються в технологічному процесі основної діяльності та представляють собою сукупність механізмів, пристроїв, обладнання тощо, які працюють у комплексі.
Ліквідаційна вартість активу –	це попередньо оцінена сума, яку суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх попередньо оцінених витрат на вибуття, якщо актив є застарілим та перебуває у стані, очікуваному по закінченні строку його корисної експлуатації.
Міжремонтний період –	це мінімальний період часу між двома послідовними капітальними ремонтами.
Модернізація та реконструкція основних засобів –	це комплекс робіт, що призводять до: <ul style="list-style-type: none"> ▪ подовження термінів корисного використання таких активів; ▪ збільшення виробничих потужностей та/або підвищення продуктивності об'єкта; ▪ підвищення якості продукції (робіт, послуг); ▪ підвищення продуктивності праці; ▪ розширення та вдосконалення технологічних можливостей об'єкта, що сприяє досягненню економії ресурсів;

- збільшення кількості робочих місць, зростання обсягів та/або підвищення якості виконуваних робіт або поліпшення умов їх виконання (для будівель).

Малоцінні необоротні матеріальні (МНМА)

це предмети, строк експлуатації яких понад один рік, а вартість за одиницю не перевищує двадцять тисяч гривень включно, без ПДВ

Основні засоби –

це матеріальні активи, які Компанія утримує для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей та використовуватиме, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Основні засоби соціальної сфери –

це об'єкти, які Компанія утримує для виконання соціально-культурних, оздоровчих та освітніх функцій, перелік яких затверджено рішенням виконавчого органу Компанії.

Поточний ремонт –

це комплекс робіт, спрямованих на забезпечення або відновлення працездатності об'єкта основних засобів із збереженням первісно визначених майбутніх економічних вигід, та полягає у заміні окремих його частин.

Собівартість –

це сума сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на час його придбання або створення, або (якщо прийнятно) сума, яку розподіляють на цей актив при первісному визнанні.

Справедлива вартість –

це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на дату оцінки.

Строк корисної експлуатації –

період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання Компанією; або кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх Компанія очікує отримати від активу.

Сума очікуваного відшкодування –

це більша з двох оцінок: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж активу або вартості його використання.

Сума, що амортизується –

це собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості.

Технічне обслуговування –

це комплекс заходів, здійснюваних з метою підтримки працездатності або справності об'єкта при використанні його за призначенням, зберіганні, транспортуванні.

Положення цього розділу не розповсюджуються на визнання та оцінку активів, утримуваних для продажу, інвестиційної нерухомості та біологічних активів.

7.2.1. Первісне визнання

Основні засоби та інші необоротні матеріальні активи визнаються активами (до моменту введення в експлуатацію – у вигляді незавершених капітальних інвестицій) при виконанні всіх наступних умов:

- існує ймовірність того, що Компанія отримає, пов'язані з даним об'єктом, майбутні економічні вигоди;
- всі суттєві ризики та винагороди, пов'язані з використанням основного засобу вже перейшли до Компанії;
- первісна вартість даного об'єкта може бути достовірно оцінена;
- передбачається використовувати об'єкт протягом строку більше одного року або більше операційного циклу;
- первісна вартість активу (для буферного газу – в цілому, а для інших основних засобів – для кожного об'єкту основних засобів) перевищує мінімальний рівень, визначений для основних засобів згідно з нормами Податкового кодексу України.

МСБО 16.15 При первісному визнанні об'єкт основних засобів, який відповідає критеріям визнання активу, оцінюється на балансі за собівартістю.

Визначення первісної вартості основних засобів залежить від способу їх надходження:

МСБО 16.16
МСБО 16.17
МСБО 16.22
МСБО 16.24-26

Спосіб надходження	Визначення первісної вартості
Придбання або створення	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Собівартість придбаних основних засобів включає: ▪ ціну придбання, яка сплачується постачальникам активів і підрядникам (без непрямих податків); ▪ суми непрямих податків, у зв'язку з придбанням зазначених активів, якщо такі податки не відшкодовуються; ▪ реєстраційні збори, державне мито, суми ввізного митного збору та аналогічні платежі, які здійснюються у зв'язку з отриманням (придбанням) прав на такі об'єкти; ▪ витрати на страхування ризиків доставки;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ витрати на транспортування, встановлення, наладку, монтаж основних засобів; ▪ витрати на демонтаж, переміщення та відновлення території, на якій розташований об'єкт, що визнаються та оцінюються відповідно до МСБО 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи"; ▪ інші витрати, які безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до робочого стану для використання в запланованих цілях (в т.ч. витрати на придбання, доставку і закачування буферного газу до ПСГ). ▪ Собівартість активу, створеного власними силами, визначається з використанням тих самих принципів, як і для придбаного активу, і включає: <ul style="list-style-type: none"> ▪ вартість матеріалів; ▪ прямі витрати на оплату праці (в т.ч. витрати щодо нарахування забезпечень на виплату відпусток, квартальних премій, винагороди за підсумками роботи за рік, тощо); ▪ відповідну частку виробничих накладних витрат.
<p>Придбання в кредит</p>	<p>Собівартістю визнається грошовий еквівалент ціни на дату визнання. Різниця між грошовим еквівалентом ціни і загальними виплатами визнається як відсотки за період кредиту, якщо такі відсотки не капіталізують згідно підпункту 7.2.1.3 Розділу 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики.</p>
<p>Безкоштовне отримання</p>	<p>Собівартість безоплатно отриманих основних засобів оцінюється за справедливою вартістю, визначеною комісією Компанії з введення в експлуатацію основних засобів, або за справедливою вартістю, визначеною експертним шляхом, та обліковується у складі додаткового капіталу або інших доходів так, як зазначено у підпункті 7.2.1.4 Розділу 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики.</p>

Внесок у статутний фонд	Собівартість основних засобів, отриманих як внесок до статутного капіталу, оцінюється за справедливою вартістю на основі експертної оцінки.
Переведення зі складу оборотних активів	Первісна вартість об'єктів, переведених до складу основних засобів, з оборотних активів, дорівнює вартості таких оборотних активів.
Отримання в оренду	Собівартість активів визначається згідно Розділу 8.7 цієї Облікової політики.
Активи, отримані у результаті розукомплектування або комплектування	Визначення собівартості активів, отриманих у результаті розукомплектування або комплектування, розглянуто у пункті «Компонентний облік» цього Розділу.
Обмін на подібні чи неподібні активи	<p>Собівартість активу, отриманого в результаті обміну на інший актив, визначається за справедливою вартістю отриманого активу, яка в свою чергу дорівнює справедливій вартості відданого активу, скоригованій на суму сплачених грошових засобів або їхніх еквівалентів.</p> <p>Собівартість такого об'єкта основних засобів оцінюється за справедливою вартістю, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ операція обміну має комерційну сутність та ➤ справедливу вартість отриманого активу або відданого активу можна достовірно оцінити. <p>Якщо придбаний об'єкт не оцінюється за справедливою вартістю, його собівартість оцінюють за балансовою вартістю відданого активу, якщо тільки справедлива вартість отриманого активу не є більш очевидною.</p>

Облік основних засобів, що не є власністю Компанії та не закріплені за нею на праві оперативного управління, але тимчасово знаходяться в її користуванні, розпорядженні або на зберіганні, здійснюється на позабалансових рахунках. Зазначені основні засоби відображаються за договірною вартістю або за вартістю, що зазначена у приймально-передавальних актах. До таких основних засобів належать такі, що:

- отримані в оперативну оренду;
- прийняті на відповідальне зберігання;
- надані у якості гарантії (при цьому вартість активів залишається в обліку на балансі Компанії);
- отримані у якості гарантії.

7.2.1.1. Об'єкти соціальної сфери

Під об'єктами **соціальної сфери** варто розуміти об'єкти основних засобів, що утримують для задоволення соціальних потреб Компанії, та які не генерують грошові потоки.

Непрофільні активи - рухоме та нерухоме майно, яке відповідно до законодавства визнається основними засобами та може генерувати грошові потоки, але не використовується у процесі провадження діяльності з транспортування магістральними трубопроводами і зберігання у підземних газосховищах, а також у діяльності, пов'язаній з видобутком, переробкою, постачанням, транспортуванням, розподілом, збутом та зберіганням природного газу, газового конденсату, нафти та яке утримується Компанією, її відокремленими підрозділами для використання в господарській діяльності.

Щорічно непрофільні активи тестуються на зменшення корисності.

На вже існуючі об'єкти соціальної сфери у результаті проведення тесту на знецінення, згідно пункту 7.2.6 цього Розділу, Компанія нараховує резерв на знецінення таких об'єктів у розмірі 100% від їх балансової вартості мінус 1 гривня.

У випадку нового придбання об'єктів соціальної сфери при введенні об'єкта в експлуатацію Компанія здійснює тест на знецінення та нараховує резерв на знецінення таких об'єктів у розмірі 100% від їх собівартості мінус 1 гривня.

З метою визначення збитків від розкрадання, нестачі, знищення, псування об'єктів соціальної сфери, вартість таких об'єктів встановлюється шляхом проведення експертної оцінки із залученням незалежного оцінювача.

7.2.1.2. Одиниця обліку основних засобів

Одиницею обліку основних засобів, окрім ІНМА, є об'єкт основних засобів. Одиницею обліку основних засобів, що відображаються на рахунках обліку інших необоротних матеріальних активів, є об'єкт або група однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання активів.

Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, що мають різний термін корисного експлуатації, то кожна з цих частин в бухгалтерському обліку визнається окремим об'єктом основних засобів згідно рішення Комісії з введення в експлуатацію основних засобів або у порядку розукрупнення, розукомплектування, як це передбачено у п. 7.2.1.5 цієї Облікової політики.

Аналітичний облік об'єктів основних засобів (окрім буферного газу) здійснюється пооб'єктно з групуванням за наступними ознаками:

- група основних засобів (для окремої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності);
- місце зберігання;
- матеріально-відповідальна особа;
- ознака права власності на об'єкт (приналежність об'єкта до власного чи державного майна).

Рішення Компанії про первісне визнання об'єкту основних засобів засвідчується шляхом складання Акту введення в експлуатацію об'єкту основних засобів за встановленою в Компанії формою, а також правил документообігу у Компанії.

У момент введення активів в експлуатацію відповідною комісією визначаються первісна вартість основного засобу, строк корисного використання, розмір ліквідаційної вартості, метод нарахування амортизації та матеріально-відповідальна особа, які фіксуються в Акті введення в експлуатацію об'єкту основних засобів.

7.2.1.3. Витрати на позики

Витрати на позики, що безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, є частиною собівартості такого активу.

Компанія вважає кваліфікованими активи, які:

- потребують підготовки до використання або продажу протягом більше ніж 12 місяців;
- будуються або створюються підрядним способом чи власними силами, процес будівництва або створення яких триває протягом 12 місяців та більше;
- знаходяться у процесі реконструкції (модернізації, переобладнання), що триває протягом 12 місяців та більше.

МСБО 23.12
МСБО 23.14

Компанія визначає суму витрат на позики, що підлягають капіталізації, наступним чином:

- для позик, отриманих спеціально з метою придбання кваліфікованого активу, як витрати на позики, понесені протягом певного періоду на придбання, будівництво або створення кваліфікованого активу, за вирахуванням будь-якого інвестиційного прибутку від тимчасового інвестування цих позичених коштів;
- для нецільових позик, що використовуються в тому числі і на придбання кваліфікованих активів, із застосуванням ставки капіталізації до витрат на кваліфікований актив.

Ставка капіталізації дорівнює співвідношенню величини витрат по відсотках до сум позик Компанії (крім тих, що безпосередньо пов'язані з кваліфікаційним активом або мають цільове призначення), не погашених протягом періоду.

МСБО 23.17 **Капіталізація витрат на позики починається** з моменту, коли виконуються всі наступні умови:

- виникли витрати по кваліфікованому активу;
- виникли витрати на позики;
- розпочато діяльність, необхідну для підготовки активу для використання за призначенням або продажу.

МСБО 23.20 **Капіталізація витрат на позики тимчасово призупиняється**, коли активна діяльність з будівництва або виробництва кваліфікованого активу призупиняється на тривалий період, крім випадків, коли:

МСБО 23.21

- протягом періоду ведеться значна технічна та адміністративна робота;
- або коли тимчасове призупинення є необхідною частиною технологічного процесу підготовки активу для передбаченого використання або реалізації.

МСБО 23.22 **Капіталізація витрат на позики повністю припиняється**, коли завершено практично всі роботи, необхідні для підготовки кваліфікованого активу до його використання за призначенням або продажу.

МСБО 23.24 Будівництво кваліфікованого активу може здійснюватися частинами, і кожна частина може використовуватись, коли ще ведеться будівництво інших частин. У такому разі капіталізація витрат на позики, що стосуються частини активу, припиняється по завершенню всіх робіт, необхідних для підготовки цієї частини до її запланованого використання або реалізації, незалежно від ступеня готовності інших частин кваліфікованого активу.

МСБО 23.14 Сума витрат, що підлягає капіталізації у звітному періоді, не може перевищувати загальної суми витрат на позики, понесених протягом звітного періоду.

7.2.1.4. Безкоштовне отримання

У випадку, коли отримання Компанією необоротних активів від акціонерів та державних органів не вимагає виконання певних умов їх надання або погашення зобов'язань по їх отриманню, вартість таких активів обліковується у складі додаткового капіталу.

Однією з форм безоплатного отримання активів є державна допомога у вигляді державних дотацій (грантів, субвенцій, премій), що обліковуються у

складі додаткового капіталу або доходів майбутніх періодів, згідно з Розділом 7.17 цієї Облікової політики.

Відповідний додатковий капітал не амортизується та не переноситься до складу нерозподіленого прибутку при вибутті основних засобів.

Отримання Компанією необоротних активів від інших контрагентів відображається у складі іншого доходу звітного періоду.

Вартість основних засобів, виявлених у якості надлишків за результатами інвентаризації, відображається у складі інших доходів.

7.2.1.5. Компонентний облік

З метою нарахування амортизації відповідно до пункту «Амортизація» цього Розділу, для обліку основних засобів Компанія застосовує компонентний підхід. Даний підхід полягає у розділенні (розукрупненні, розукомплектуванні) комплексних технічних об'єктів (далі – комплексні об'єкти) на частини (компоненти). Кожен з таких компонентів за рішенням Комісії ведення основних засобів в експлуатацію визнається окремим об'єктом аналітичного обліку основних засобів.

Компанія застосовує компонентний облік для нововведених та, за необхідності, до вже існуючих багатокомпонентних основних засобів, якщо виділення компонентів є доцільним.

Компанія виділяє зі складу комплексних об'єктів окремі компоненти та обліковує їх як окремі об'єкти основних засобів, якщо зазначені компоненти відповідають одному чи декільком критеріям, а саме:

- вартість компонента становить понад 30 або більше відсотків від первісної вартості об'єкту, при первісному визнанні, або від балансової вартості у разі розукомплектування існуючих засобів, за умови, що первісна вартість (або, відповідно, балансова вартість) перевищує суму, визнану суттєвою;
- компонент є суттєвим з огляду на виконувани ним функції у технологічному процесі (за рішенням технічних спеціалістів Компанії);
- компонент має термін корисного використання, відмінний від решти частини об'єкту;
- до компонента застосовується інший метод амортизації, ніж до решти об'єкту.

Компоненти комплексних об'єктів можуть бути виділені відносно регулярних значних витрат у вигляді капітального ремонту або ревізій технічного стану, якщо вони виникають через визначені часові інтервали протягом терміну корисного використання, за умови, що такі витрати є суттєвими, а виділення компонентів – доцільним.

Здійснення переоцінки (дооцінки, уцінки) основних засобів не впливає на кількість, виділених при визнанні, компонентів .

Технічні спеціалісти Компанії визначають основні групи комплексних об'єктів, рівень деталізації компонентів та суттєві елементи, які необхідно виділити зі складу вже існуючих комплексних об'єктів, або обліковувати окремими об'єктами основних засобів при первісному визнанні. Структура комплексних об'єктів та критерії, що застосовуються для виділення окремих суттєвих компонентів, фіксуються у внутрішніх документах Компанії.

З метою ідентифікації суттєвих компонентів у складі комплексних об'єктів, що обліковуються на балансі Компанії, та компонентів у складі цілісних об'єктів, що первісно вводяться в експлуатацію, створюється відповідна Комісія. До складу Комісії включаються технічні спеціалісти, представники бухгалтерської та фінансової служб Компанії.

З метою даного аналізу використовуються реєстри аналітичного обліку основних засобів, технічна документація.

Об'єкти основних засобів, отримані у результаті розукрупнення (розукомплектування), обліковуються за обліковою вартістю компонентів в розрахунковій оцінці, або на основі обґрунтованого методу апроксимації (наприклад, на основі відносних величин вартості), або виходячи з поточних ринкових цін (якщо можливо), або після консультацій з продавцем чи підрядником, або на основі якого-небудь іншого обґрунтованого методу чи їх поєднань. Методи визначення облікових оцінок фіксуються у внутрішніх документах Компанії.

Вартість нових виділених об'єктів визначається шляхом розрахунку частки виділених компонентів (вузлів, агрегатів) у загальній вартості комплексного об'єкту.

За відсутності інформації про поточні ціни на вузли, агрегати, тощо Компанія залучає незалежного оцінювача для визначення вартості компонентів у вартості комплексного об'єкту основних засобів.

Комісія визначає термін корисного використання та ліквідаційну вартість для нових виділених об'єктів. Визначений термін корисного використання застосовується з дати розділення комплексного об'єкту основних засобів.

Розрахунок облікової вартості виділених компонентів основних засобів, обґрунтування застосування частки виділених компонентів у вартості комплексного активу фіксуються у відповідних актах, довідках, протоколах комісій. Процедура проведення розукрупнення комплексних об'єктів основних засобів здійснюється на підставі розпорядчих документів Компанії.

Компоненти, визнані окремими об'єктами основних засобів, в аналітичному обліку мають містити ознаку приналежності до комплексного об'єкту, зі

складу якого вони були виділені та відноситись до того ж класу основних засобів, що й комплексний об'єкт.

Компоненти комплексного основного засобу можуть мати однакоє функціональне призначення та однаковий термін корисного використання, але обліковуватись як окремі об'єкти основних засобів. Якщо такі окремі об'єкти, згідно висновків технічних фахівців, не є суттєвими елементами структури комплексного об'єкту, вони можуть об'єднуватись (комплектуватись) в один об'єкт основних засобів.

У випадку комплектування декількох об'єктів основних засобів, облікова вартість утворюваного основного засобу дорівнює сумі облікових вартостей об'єднаних об'єктів.

Процедура комплектації основного засобу здійснюється на підставі відповідного акту, складеного Комісією.

7.2.2. Класифікація

Компанія класифікує основні засоби за наступними групами:

- Земельні ділянки;
- Капітальні витрати на поліпшення земель;
- Будинки та споруди (у тому числі свердловини);
- Машини та обладнання;
- Транспортні засоби;
- Інструменти, прилади та інвентар;
- Інші основні засоби;
- Інші необоротні матеріальні активи (ІНМА) (в т.ч. спеціальний буровий інструмент);
- Багаторічні насадження;
- Тварини.

Для цілей розкриття інформації щодо руху основних засобів Компанія виділяє наступні групи ОЗ на основі одиниць, що генерують грошові потоки:

- Активи розвідки, оцінки та буріння;
- Нафто-газовидобувні активи;
- Нафто-газопереробні активи;
- Автозаправні станції;
- Газотранспортна система;
- Буферний газ;
- Обладнання підземних сховищ газу;
- Нафто-транспортна система;
- Транспортування скрапленого газу;
- Активи з розподілу природного газу;
- Інші.

За потреби Компанія може застосовувати альтернативний метод розкриття основних засобів на основі класифікації визначеної в національних стандартах бухгалтерського обліку.

7.2.3. Ремонти та поліпшення

Компанія виділяє наступні види подальших витрат, пов'язаних з основними засобами:

- технічне обслуговування і поточний ремонт;
- капітальний ремонт;
- модернізація та реконструкція.

При здійсненні капітального ремонту, модернізації та реконструкції підставою для віднесення витрат на збільшення вартості об'єктів основних засобів є внутрішній акт, складений працівниками Компанії, за формою ОЗ-2 - "Акт прийому-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів". В акті технічними працівниками, відповідальними за проведення таких робіт, чітко зазначається перелік проведених робіт, а також висновок/обґрунтоване судження, що такі роботи призводять до збільшення майбутніх економічних вигід.

Витрати на технічне обслуговування та поточний ремонт включають, в основному, витрати на заробітну плату та витратні матеріали, а також вартість незначних частин (компонентів).

МСБО 16.12

Витрати на **технічне обслуговування та поточний ремонт**, що не призводять до збільшення майбутніх початково очікуваних економічних вигід, пов'язаних із використанням об'єкту, не включаються у балансову вартість об'єкта основних засобів, а визнаються у складі прибутків або збитків протягом того звітного періоду, у якому вони були фактично понесені.

Компанія визнає у складі витрат на **капітальні ремонти** вартість робіт з демонтажу та монтажу вузлів (об'єктів), вартість послуг по транспортуванню та інші витрати, безпосередньо пов'язані з відновленням справності та ресурсу обладнання та його частин.

Вартість капітальних ремонтів капіталізується у складі необоротних активів, якщо їх результати, за очікуванням, будуть споживатися більше одного року та виконується одна з наступних умов:

- капітальні ремонти призводять до збільшення початково визначеного строку корисного використання об'єктів;
- капітальні ремонти призводять до збільшення початково очікуваних майбутніх економічних вигід.

Рішення про капіталізацію витрат на капітальний ремонт об'єктів приймається комісіями, створеними на відокремлених підрозділах, Компанії, або відповідальними підрозділами.

МСБО 16.13 У випадку, коли запасні частини деяких об'єктів основних засобів потребують заміни через регулярні проміжки часу, Компанія визнає в балансовій вартості об'єкта основних засобів собівартість замінюваної частини такого об'єкта у момент понесення витрат, за умови відповідності критеріям визнання активом. Балансову вартість частини, яку замінюють, припиняють визнавати, незалежно від того, чи обліковувалась або амортизувалась дана частина в якості окремого об'єкту.

Якщо заміна базових частин здійснюється регулярно, то вартість таких частин має бути амортизована впродовж міжремонтного періоду.

МСБО 16.14 У випадку, коли виконується значний технічний огляд основних засобів (незалежно від того, чи замінюються частини об'єкта), витрати на нього визнаються в балансовій вартості об'єкта основних засобів як заміна, якщо виконуються критерії визнання активами. Будь-яка вартість витрат на проведення попереднього огляду, що залишилась у балансовій вартості об'єкта, припиняє визнаватись.

Рішення про капіталізацію витрат на значний технічний огляд об'єктів приймається комісіями, створеними на структурних підрозділах, відокремлених підрозділах Компанії, та документуються протоколами засідань. Первинним документом для оформлення капіталізації зазначених витрат є відповідний Акт прийому–передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів.

Витрати на значний технічний огляд враховуються як окремі підоб'єкти основних засобів з прив'язуванням до основного об'єкта та амортизуються впродовж міжремонтного періоду.

Капітальний ремонт обліковується як окремий об'єкт основних засобів тільки для орендованих активів.

Компанія капіталізує всі витрати, пов'язані з **модернізацією та реконструкцією** об'єкта основних засобів, та одночасно переглядає строки його корисного використання. Сума модернізації або реконструкції включається до вартості об'єкта основних засобів, до якого відноситься така модернізація або реконструкція.

7.2.4. Подальша оцінка

7.2.4.1. Модель переоцінки основних засобів

Для оцінки основних засобів після первісного визнання Компанія використовує модель переоцінки для всіх груп ОЗ на основі одиниць, що генерують грошові потоки, окрім інших основних засобів.

Справедлива вартість основних засобів базується на результатах оцінок, проведених зовнішніми незалежними оцінювачами. Переоцінка буферного

газу може проводитися без залучення зовнішнього оцінювача згідно «Методики оцінки буферного газу».

МСБО 16.31 Переоцінки проводяться з достатньою регулярністю, так щоб балансова
МСБО 16.34 вартість суттєво не відрізнялася від тієї, що була б визначена із застосуванням справедливої вартості на кінець звітного періоду, але не рідше, ніж один раз на п'ять років.

Компанія використовує наступні критерії для прийняття рішення щодо необхідності проведення переоцінки основних засобів:

- суттєві негативні або позитивні зміни у технологічних, ринкових, економічних або юридичних умовах, в яких діє Компанія, а саме:
 - суттєві коливання курсу гривні щодо основних іноземних валют;
 - суттєве зростання або зниження показника інфляції (дефляції) споживчих та промислових цін;
 - значні зміни у ринкових цінах на газ, нафту та нафтопродукти;
 - очікування щодо змін у ринкових умовах функціонування (зміна тарифів, цін та ринку, а також моделей ціноутворення тощо).
- значне зростання або зниження ринкових ставок відсотка або інших ринкових ставок доходу від інвестицій, що, ймовірно, впливатиме на ставку дисконту, застосовану при розрахунку суми очікуваного відшкодування активу.

МСБО 16.36 Якщо переоцінюється об'єкт основних засобів, тоді весь клас (група) основних засобів, до якого належить цей актив, також переоцінюється.

МСБО 16.77(r) Компанія веде аналітичні дані щодо історичної балансової вартості об'єктів основних засобів до переоцінки з метою розкриття цієї інформації у фінансовій звітності (або на рівні аналітичних реєстрів, або на рівні додаткових розрахунків поза бухгалтерською системою).

МСБО 16.35 В обліку Компанії переоцінка відображається за таким методом: на дату переоцінки накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу, а чисту вартість перераховують до переоціненої вартості активу.

МСБО 16.39 Збільшення балансової вартості активу в результаті переоцінок відображається у складі резерву переоцінки в іншому сукупному доході. Суми збільшень, що дорівнюють сумі уцінки того самого активу від попередньої переоцінки, яка раніше була відображена у складі інших витрат, включаються до Звіту про фінансові результати у складі інших доходів.

МСБО 16.40 Зменшення балансової вартості активу, що не перевищує суму раніше створених резервів переоцінки того самого активу, відображаються в іншому сукупному доході та зменшують суму, акумульовану у власному

капіталі. За недостатності суми резервів, зменшення включаються до інших витрат у Звіті про фінансові результати.

МСБО 16.41 Накопичений резерв переоцінки переноситься до нерозподіленого прибутку протягом стоку корисного використання активу.

Частина накопиченого резерву переоцінки, що переноситься до нерозподіленого прибутку розраховується, як різниця між амортизацією переоціненої вартості активу, та амортизацією первісної вартості активу.

Перенесення накопиченого резерву переоцінки до нерозподіленого прибутку не здійснюється через прибуток або збиток.

КТМФЗ 1.6 Відображення змін в оцінці існуючого забезпечення, пов'язаного із ліквідацією необоротних активів, переоцінених об'єктів основних засобів розглянуто у Розділі 7.14 цієї Облікової політики.

7.2.4.2. Модель обліку по собівартості

МСБО 16.30 Після первісного визнання активом, об'єкт основних засобів слід обліковувати за його собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Компанія використовує модель обліку по собівартості для бібліотечних фондів та інвентарної тари.

7.2.5. Амортизація

МСБО 16.48 Амортизація нараховується на систематичній основі для розподілу витрат на окремі активи за вирахуванням їх ліквідаційної вартості протягом очікуваних строків корисного використання активів.
МСБО 16.50

Амортизація свердловин, що пов'язані з видобутком вуглеводнів, розраховується з використанням методу суми одиниць продукції по кожному родовищу на підставі обсягів підтверджених розроблених запасів ("Proved developed"). Згідно класифікації SPE PRMS до достовірних розроблених запасів відносяться підтверджені запаси вуглеводнів, які можуть бути видобуті з фактично наявних свердловин без суттєвих додаткових капіталовкладень.. Цей метод полягає у пропорційному розподілі вартості активу на одиницю продукції, що була від нього отримана протягом звітного періоду.

Вартість експлуатаційних свердловин, які здійснюють видобуток нафти та газу амортизується протягом існування підтверджених розроблених запасів.

Свердловини, задіяні у виробництві нафти та газу, та супутнє обладнання включаються до складу нафтогазових активів.

Спеціалізований буровий інструмент та інші необоротні матеріальні активи, що використовуються для виконання будь-яких робіт на свердловині (бурових, ремонтних робіт з інтенсифікації процесу видобутку) та обліковуються у складі інших необоротних матеріальних активів, амортизуються із використанням **методу суми одиниць продукції**, що полягає у пропорційному розподілі вартості активу на одиницю продукції залежно від бази розподілу, що визначена в Компанії.

Земля не амортизується у зв'язку з необмеженим терміном корисного використання.

Буферний газ не амортизується, оскільки обліковується за справедливою вартістю, яка дорівнює його ліквідаційній вартості.

Амортизація всіх інших основних засобів нараховується за прямолінійним методом протягом очікуваних строків їх корисного використання.

МСБО 16.43 Якщо очікуваний строк корисного використання окремої частини об'єкта основних засобів відрізняється від загального строку корисного використання всього об'єкта, вона амортизується окремо.

МСБО 16.44 Компанія розподіляє суму, первісно визнану щодо об'єкта основних засобів, на його суттєві частини та кожен частину амортизує окремо так, як це викладено у п. 7.2.1.5 цієї Облікової політики.

Суми нарахованої амортизації (знос) відображаються на окремих рахунках зносу основних засобів та включаються до складу:

- витрат звітного періоду (виробничі витрати, адміністративні витрати та витрати на збут, тощо), в залежності від того, для якої діяльності використовується об'єкт основних засобів;
- об'єкту незавершеного будівництва, якщо основний засіб приймає участь у створенні такого об'єкту;
- вартості запасів (незавершеного виробництва, готової продукції і т.п.), які не були реалізовані протягом звітного періоду, якщо основний засіб приймає участь у створенні такого запасу.

Строки корисного використання для кожної групи основних засобів встановлюються технічними спеціалістами Компанії, фіксуються внутрішніми нормативними документами та затверджуються відповідними наказами.

Компанія визначає наступні граничні строки корисного використання основних засобів:

Група основних засобів	Строк корисного використання
Машини та обладнання	5-35 років
Будівлі	10-80 років

Інші основні засоби	5-50 років
---------------------	------------

За результатами переоцінки встановлюються строки, зазначені у звіті зовнішнього незалежного оцінювача.

Якщо технічною документацією об'єкта основних засобів, або у результаті переоцінки встановлено строки, що виходять за зазначені рамки, рішення щодо встановлення строків приймається технічними спеціалістами та затверджуються відповідними наказами.

МСБО 16.51
МСБО 16.61

Ліквідаційна вартість, метод амортизації, застосований до активу, та строки корисного використання об'єктів основних засобів переглядаються щонайменше щороку, під час проведення річної інвентаризації, або у разі зміни попередньо зроблених оцінок термінів корисного використання, відповідними комісіями, у тому числі, якщо окремі об'єкти основних засобів демонструють ознаки зменшення корисності (за участю технічних спеціалістів), створеними на структурних підрозділах, відокремлених підрозділах Компанії. Такі зміни відображаються як зміни в обліковій оцінці (див. Розділ 5 цієї Облікової політики).

Терміни корисного використання також переглядаються за результатами реконструкцій, модернізацій та інших видів поліпшень.

Амортизація активу починається з місяця, наступного за місяцем введення в експлуатацію.

Амортизація припиняється з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулася одна з подій (яка наступила раніше):

- актив класифікований як утримуваний для продажу; або
- припинення визнання об'єкту активом.

Нарахування амортизації на вартість бібліотечних фондів та малоцінних необоротних матеріальних активів здійснюється в розмірі 100 % їх вартості в перший місяць їх експлуатації.

МСБО 16.55

Амортизація активу в бухгалтерському обліку не припиняється на період його простою, ремонту, реконструкції, модернізації, дообладнання або консервації. Рахунок нарахування амортизації на відповідний період часу не змінюється.

Амортизацію активу припиняють на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу (або включають до ліквідаційної групи, яку класифікують як утримувану для продажу) згідно з МСФЗ 5, або на дату, з якої припиняють визнання активу.

Нарахування амортизації в бухгалтерському обліку проводиться щомісячно.

7.2.6. Зменшення корисності основних засобів

МСБО 36.9 Щороку, під час проведення річної інвентаризації, Компанія оцінює наявність ознак, що вказують на можливе зменшення корисності активів. Якщо хоча б одна з таких ознак існує, Компанія здійснює оцінку суми очікуваного відшкодування таких активів.

Компанія за необхідності робить таку оцінку і на будь-яку іншу дату протягом звітного періоду.

МСБО 36.12 При визначенні ознак зменшення корисності активу, Компанія розглядає наступні зовнішні та внутрішні фактори:

➤ **Зовнішні:**

- значне зменшення ринкової вартості активу;
- суттєві негативні зміни у технологічних, ринкових, економічних або юридичних умовах, в яких діє Компанія;
- значне зростання ринкових ставок відсотка або інших ринкових ставок доходу від інвестицій, що, ймовірно, впливатиме на ставку дисконту, застосовану при розрахунку суми очікуваного відшкодування активу;
- балансова вартість чистих активів Компанії є більшою, ніж її ринкова капіталізація.

➤ **Внутрішні:**

- наявність свідчень моральної застарілості або фізичного пошкодження активу (виявляється у ході операційної діяльності та в ході інвентаризації);
- існування планів щодо припинення або реструктуризації діяльності, пов'язаної з використанням активу, або ліквідації чи продажу активу раніше очікуваної дати;
- наявність даних внутрішньої звітності, які вказують, що економічна ефективність активу є або буде гіршою, ніж очікувана;
- інші фактори.

Оцінка зазначених критеріїв знецінення документується у протоколах засідання відповідних комісій.

МСБО 36.59-36.60 У випадку, якщо сума очікуваного відшкодування об'єкту або групи об'єктів основних засобів менша від їх балансової вартості, проводиться зменшення балансової вартості таких активів до суми їх очікуваного відшкодування. У цьому випадку Компанія визнає збиток від зменшення корисності.

В окремих випадках Компанія, за наявності вищезазначених ознак, може визнавати зменшення корисності окремих основних засобів (у тому числі незавершених капітальних інвестицій), навіть якщо неможливо достовірно оцінити суму очікуваного відшкодування таких окремих основних засобів, наприклад, щодо основних засобів в зоні воєнних, антитерористичних

операцій та на тимчасово окупованій території України у розмірі 100% їх балансової вартості.

МСБО 36.60
МСБО 36.61

Збиток від зменшення корисності відображається:

- для дооцінених раніше об'єктів основних засобів – як зменшення резерву переоцінки; у випадку перевищення суми збитку над сумою попередніх дооцінок того самого основного засобу сума такого перевищення визнається у складі інших витрат у Звіті про фінансові результати;
- для непереоцінених об'єктів або у випадку відсутності суми попередніх дооцінок того самого основного засобу – у складі інших витрат у Звіті про фінансові результати.

Зменшення корисності відображається на рахунку «Резерв знецінення основних засобів» окремо по кожному об'єкті основних засобів та презентується у фінансовій звітності у складі рядка 1012 «Знос та зменшення корисності».

МСБО 36.63

Після визнання збитку від зменшення корисності нарахування амортизації активу коригується в майбутніх періодах для розподілу переглянутої балансової вартості активу за вирахуванням його ліквідаційної вартості (якщо вона є) на систематичній основі протягом залишкового строку експлуатації.

МСБО 36.65

Компенсацію від третіх сторін за об'єкти основних засобів, корисність яких зменшилась, за втрачені або віддані об'єкти Компанія визнає згідно розділу 7.7.1 Облікової Політики.

МСБО 36.66

Зменшення корисності або втрата об'єктів основних засобів, відповідні позови щодо компенсації або виплати компенсації від третіх сторін та будь-яке подальше придбання або будівництво активів для заміни – це окремі економічні події, які обліковуються окремо.

МСБО
36.114,
МСБО
36.119

У випадку, якщо ознаки зменшення корисності об'єкта основних засобів перестали існувати, Компанія визначає і відображає вигоди від відновлення його корисності (сторнує збиток від зменшення корисності) у тому звітному періоді, коли такі ознаки перестали існувати. Вигоди від відновлення корисності відображаються у складі інших доходів у Звіті про фінансові результати.

Рішення про відновлення корисності об'єктів основних засобів приймається відповідною комісією та документується у протоколі засідання. У протоколі також зазначаються свідчення того, що ознаки зменшення корисності активів припинили існувати.

МСБО
36.117

Відновлена вартість об'єкту основних засобів не повинна перевищувати балансову вартість (за вирахуванням амортизації), яка була б визначена, якби збиток від зменшення корисності цього об'єкту не був визнаний.

МСБО
36.119

У тій мірі, в якій збиток від зменшення корисності об'єкта того самого знеціненого активу був визнаний раніше у складі Звіту про прибутки або збитки, сторнування цього збитку від зменшення корисності також визнається у Звіті про прибутки або збитки.

Якщо неможливо оцінити вартість очікуваного відшкодування для окремого об'єкту, Компанія визначає суму очікуваного відшкодування для одиниці, що генерує грошові потоки (ОГГП), до якої належить цей об'єкт. ОГГП визнається як група основних засобів, що виробляє продукти, для яких існує активний ринок навіть якщо Компанія споживає весь випуск всередині себе і нічого не продає третім сторонам.

Одиниця, що генерує грошові потоки, визначається як найменша група активів, яку можна ідентифікувати і яка генерує надходження грошових коштів, що здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів.

ОГГП повинні, за можливості, залишатися незмінними від одного звітного періоду до іншого.

Якщо активи є об'єднаними в ОГГП, перевірка на знецінення та розрахунок збитку/прибутку від знецінення активів здійснюється для ОГГП в цілому. Метод та послідовність розрахунку застосовуються такі ж самі, як і до окремого об'єкту.

Для зменшення балансової вартості одиниці активів збиток від зменшення корисності на пропорційній основі розподіляється на інші активи одиниці (групи одиниць), базуючись на балансовій вартості кожного активу, який входить до складу одиниці (групи одиниць).

При цьому балансова вартість активу не може бути нижче найбільшої з таких величин:

- його справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття (якщо її можна оцінити);
- вартості активу при використанні (якщо її можна визначити);
- нуля.

Сума збитку від зменшення корисності, яку в інших випадках розподіляли б на цей актив, розподіляється на пропорційній основі на інші активи одиниці (групи одиниць).

7.2.7. Внутрішнє переміщення

Витрати, які виникають при переміщенні основних засобів в межах Компанії (а саме: пов'язані з доставкою активу до місця призначення, монтажем, налаштуванням, та ін.), включаються до витрат того періоду, у якому такі витрати були понесені.

7.2.8. Припинення визнання

МСБО 16.67 Визнання балансової вартості об'єкта основних засобів припиняється:

- після вибуття; та
- коли більше не очікується отримання майбутніх економічних вигід від продовження його використання.

МСБО 16.68 Відображення в бухгалтерському обліку вибуття основних засобів
МСБО 16.71 відбувається з одночасним визнанням інших доходів і витрат, а результати такої операції відображаються згорнуто у Звіті про фінансові результати.

Такі прибутки або збитки відображуються у фінансовій звітності згорнуто, та включаються до Звіту про фінансові результати того періоду, коли припиняється визнання об'єкту основних засобів. При цьому такий прибуток не класифікується як дохід від реалізації.

При вибутті переоцінених основних засобів суми, включені до складу резерву переоцінки, переводяться до складу нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

При вибутті об'єкту основних засобів, по якому було відображено збиток від зменшення корисності, сума резерву знецінення списується за рахунок згортання з первісною вартістю об'єкту.

Буферний газ може бути відібраний із газосховищ лише тоді, коли використання газосховищ та газотранспортної системи за їх прямим призначенням буде зупинено за відповідним рішенням уповноваженого державного органу.

7.2.9. Розкриття інформації

Для кожної групи основних засобів Компанія розкриває:

- застосований метод подальшої оцінки;
- застосований метод амортизації;
- застосовані строки корисної експлуатації або норми амортизації;
- валову балансову вартість та суму накопиченої амортизації (разом з накопиченими збитками від зменшення корисності) на початок та кінець періоду;
- аналіз зміни балансової вартості на початок і кінець періоду;
- наявність та суми обмежень на права власності, а також основні засоби, передані у заставу для забезпечення зобов'язань;
- суму неоплачених контрактних зобов'язань, пов'язаних із придбанням основних засобів;
- балансову вартість основних засобів, що їх тимчасово не використовують;

- валову балансову вартість будь-яких повністю амортизованих основних засобів, які ще використовуються;
- балансову вартість основних засобів, які вибули з активного використання та не класифіковані як утримувані для продажу відповідно до Розділу 8.4 цієї Облікової політики.

Для об'єктів основних засобів, які обліковуються за переоціненими сумами, розкривається наступна інформація:

- дата останньої переоцінки;
- участь незалежного оцінювача;
- для кожної переоціненої групи основних засобів – балансова вартість, яка була б визнана, якби активи обліковували за моделлю собівартості;
- дооцінку із зазначенням зміни за період та будь-яких обмежень щодо розподілу залишку акціонерам.

7.3. Незавершені капітальні інвестиції

Визначення термінів

Капітальні інвестиції –	це витрати Компанії на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), об'єктів нематеріальних активів, придбання або вирощування довгострокових біологічних активів, що здійснюються Компанією, а також передплати видані для фінансування цих витрат.
Незавершені капітальні інвестиції –	це витрати на будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних активів, що відображаються на рахунках обліку капітальних інвестицій з моменту їх виникнення до введення об'єктів в експлуатацію.

7.3.1. Первісне визнання

Об'єкти капітальних інвестицій оцінюються за собівартістю із застосуванням тих самих принципів, що застосовуються при формуванні собівартості основних засобів (Розділ 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової політики), нематеріальних активів (Розділ 7.1 «Нематеріальні активи» цієї Облікової політики) та довгострокових біологічних активів (Розділ 7.11 «Біологічні активи» цієї Облікової Політики).

Незавершені капітальні інвестиції, отримані безкоштовно, оцінюються за справедливою вартістю, яка визначається незалежним експертом.

Витрати на будівництво (виготовлення), придбання і поліпшення об'єктів основних засобів та нематеріальних активів з початку і до закінчення зазначених робіт та введення об'єктів в експлуатацію визнаються незавершеними капітальними інвестиціями (незавершеним будівництвом).

Витрати на будівництво, виготовлення, придбання і поліпшення об'єктів (капітальні інвестиції) групуються за такими напрямками робіт (витрат):

- проектно-вишукувальні роботи;
- будівельні роботи;
- роботи з монтажу устаткування;
- придбання устаткування, що потребує монтажу;
- придбання устаткування, що не потребує монтажу, інструментів та інвентарю;
- інші капітальні роботи і затрати.

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться у розрізі затрат на зазначені роботи (витрати) окремо за об'єктами інвестицій.

МСБО 16.8

Значні запасні частини, резервне обладнання та допоміжне обладнання розглядаються як основні засоби у складі незавершених капітальних інвестицій, якщо Компанія очікує, що вони будуть введені в експлуатацію як основні засоби або компоненти основних засобів, чи збільшать балансову вартість основних засобів, та будуть експлуатуватися протягом терміну більше одного року.

Вартість устаткування, яке не потребує монтажу, та інших необоротних матеріальних активів, які придбаваються Компанією, відображається у складі капітальних інвестицій після надходження таких цінностей на місце призначення і оприбуткування.

Облік обладнання ведеться в розрізі об'єктів будівництва та окремих одиниць обладнання.

Незавершені капітальні інвестиції включають також суми виданих передплат та невідкличних акредитивів за основні засоби та нематеріальні активи, а також суми передплат за підрядні роботи з капітального будівництва, поліпшення основних засобів та нематеріальних активів (якщо витрати на такі поліпшення капіталізуються у необоротні активи). Зазначені передплати та акредитиви відображаються у складі незавершених капітальних інвестицій.

Незавершені капітальні інвестиції у довгострокові біологічні активи Компанія включає до складу та обліковує як довгострокові біологічні активи згідно положень Розділу 7.11 цієї Облікової Політики.

7.3.2. Класифікація

З метою обліку капітальні інвестиції класифікуються за наступними видами:

- капітальне будівництво
- придбання (виготовлення) основних засобів;
- придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів;
- придбання (створення) нематеріальних активів;
- придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів;
- модернізація необоротних активів.

7.3.3. Подальша оцінка

Незавершені капітальні інвестиції, подальше здійснення яких призупинене або припинене на дату звітності, розглядаються на предмет знецінення у порядку, передбаченому у пункті 7.2.6 Розділу 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики.

Амортизація незавершених капітальних інвестицій не здійснюється.

7.3.4. Припинення визнання

Припинення визнання незавершених капітальних інвестицій відбувається з моменту введення в дію об'єктів будівництва, модернізованих, реконструйованих необоротних активів, прийняття в експлуатацію об'єктів матеріальних та нематеріальних необоротних активів, у придбання (створення) яких були здійснені інвестиції.

Припинення визнання незавершених капітальних інвестицій здійснюється шляхом перенесення їх вартості за даними аналітичного обліку капітальних інвестицій на об'єкти основних засобів або нематеріальних активів у момент їх введення в експлуатацію, що документується відповідним первинним документом (актом).

Незавершені капітальні інвестиції, що перестали відповідати критеріям визнання активів, списуються з балансу згідно рішення відповідної комісії, та відносяться до складу інших витрат звичайної діяльності.

7.3.5. Розкриття інформації

З метою розкриття у фінансовій звітності Компанія подає у складі незавершених капітальних інвестицій:

- незавершені капітальні інвестиції в основні засоби та нематеріальні активи;
- передплати видані для фінансування капітальних інвестицій в основні засоби та нематеріальні активи;
- невідкличні акредитиви за основні засоби та нематеріальні активи;
- обладнання, що потребує монтажу, та матеріали, що капіталізуються до складу необоротних активів.

7.4. Інвестиційна нерухомість

Визначення термінів

Інвестиційна нерухомість –	це нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду з метою отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для використання у виробництві чи при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей або продажу в звичайному ході діяльності.
Нерухомість, зайнята власником –	це нерухомість, утримувана власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду для використання у виробництві чи при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей.

7.4.1. Первісне визнання

Інвестиційною визнається така нерухомість, що знаходиться у розпорядженні власника (або орендаря згідно з угодою про фінансову оренду) для отримання від неї доходів у вигляді орендних платежів та/або збільшення вартості капіталу.

На відміну від інвестиційної, нерухомість, зайнята власником, утримується для використання у виробництві або при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей.

Не визнається інвестиційною нерухомістю така нерухомість, що передана Компанією в безоплатне користування.

МСБО 40.7 Інвестиційна нерухомість генерує грошові потоки незалежно від інших активів, утримуваних Компанією. Натомість, нерухомість, зайнята власником, генерує грошові потоки, пов'язані не лише з такою нерухомістю, а й з іншими активами, що використовуються у процесі виробництва, постачання продукції або надання послуг. Облік нерухомості, зайнятої власником, застосовуються положення Розділу 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової політики.

МСБО 40.8 Прикладами інвестиційної нерухомості для Компанії є:

- земля, утримувана для довгострокового збільшення капіталу, а не для короткострокового продажу в звичайному ході діяльності;
- земля, утримувана для майбутнього, але ще не визначеного використання;

- будівля, яка є власністю Компанії (або утримувана Компанією згідно з угодою про фінансову оренду) та надана в оренду згідно з однією чи кількома угодами про операційну оренду;
- будівля, яка не зайнята, але утримується для надання в оренду згідно з однією чи кількома угодами про операційну оренду;
- нерухомість, яка будується або поліпшується для майбутнього використання в якості інвестиційної нерухомості.

МСБО 40.10

Якщо одна частина нерухомості утримується Компанією з метою отримання орендної плати або збільшення капіталу, а друга частина використовується для виробництва або постачання продукції чи адміністративних цілей, і ці частини можуть бути окремо продані або надані у фінансову оренду, Компанія обліковує ці частини окремо у складі інвестиційної нерухомості та основних засобів відповідно.

Якщо ці частини не можуть бути продані окремо, нерухомість вважається інвестиційною за умови, що лише незначна її частина використовується у виробництві або постачанні продукції (наданні послуг) чи для адміністративних цілей. Компанія вважає нерухомість інвестиційною за умови, якщо площа частини об'єкта, зайнята під виробництво або під адміністративні потреби, не перевищує 5% від загальної площі об'єкта нерухомості.

МСБО 40.15

Нерухомість, що надається в оренду між підприємствами Групи та займається ними, не вважається інвестиційною у консолідованій фінансовій звітності, оскільки з погляду групи вона є нерухомістю, що зайнята власником. Проте у звітності окремого підприємства Групи така нерухомість визнається інвестиційною, якщо вона відповідає визначенню інвестиційної нерухомості.

Об'єкт інвестиційної нерухомості визнається активом при виконанні всіх наступних умов:

- існує ймовірність того, що Компанія отримає, пов'язані з даним об'єктом, майбутні економічні вигоди;
- всі суттєві ризики та винагороди, пов'язані з використанням об'єкту інвестиційної нерухомості вже перейшли до Компанії;
- первісна вартість даного об'єкта може бути достовірно оцінена;
- передбачається використовувати об'єкт протягом строку більше одного року або більше операційного циклу.

МСБО 40.20

При первісному визнанні об'єкт інвестиційної нерухомості оцінюється за собівартістю, з урахуванням витрат на операцію.

МСБО 40.21

Собівартість придбаного об'єкта інвестиційної нерухомості включає ціну придбання та будь-які витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням, наприклад, гонорари за надання професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності та інші витрати.

Собівартістю інвестиційної нерухомості, побудованої Компанією, є її собівартість на дату завершення будівництва або поліпшення.

- МСБО 40.23** Собівартість інвестиційної нерухомості не збільшується на суму:
- витрат, пов'язаних із введенням її в дію (якщо вони не є необхідними для приведення нерухомості до робочого стану);
 - операційних збитків, понесених до того, як інвестиційна нерухомість досягає запланованого рівня експлуатації;
 - наднормативних сум відходів матеріалів, оплати праці або інших ресурсів, витрачених під час будівництва або поліпшення цієї нерухомості.

7.4.2. Подальша оцінка

- МСБО 40.33** Для оцінки інвестиційної нерухомості після первісного визнання Компанія використовує модель справедливої вартості, крім випадків, коли на дату первісного визнання існує чітке свідчення, що Компанія не зможе достовірно визначати справедливу вартість такої нерухомості на постійній основі.

Якщо об'єкти інвестиційної нерухомості обліковуються за справедливою вартістю, нарахування амортизації на такі об'єкти не здійснюється.

- МСБО 40.34** Для оцінки частки нерухомості, утримуваної Компанією за угодою про операційну оренду, та яку Компанія класифікує як інвестиційну нерухомість, застосовується виключно модель справедливої вартості.

- МСБО 40.35** Зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості визнаються у прибутку або збитку за період, у якому він виникає.

- МСБО 40.38** Справедлива вартість інвестиційної нерухомості базується на результатах оцінок, проведених незалежним оцінювачем, та відображає ринкові умови на кінець звітного періоду.

Компанія переглядає справедливу вартість інвестиційної нерухомості з достатньою регулярністю, щоб забезпечити врахування зміни умов на ринку нерухомості на тій самій території, де розташований об'єкт нерухомості, але не рідше, ніж раз на три роки. Рішення щодо необхідності частішого перегляду справедливої вартості інвестиційної нерухомості приймається відповідною комісією Компанії.

- МСБО 40.45** Найкращим свідченням справедливої вартості є поточні ціни, що існують на активному ринку подібної нерухомості на об'єкти з аналогічним місцезнаходженням і у такому самому стані, які є предметом договору аналогічної оренди та інших угод.

МСБО 40.53 У випадку, коли справедливу вартість інвестиційної нерухомості неможливо достовірно визначити (це трапляється тільки тоді, коли зіставні ринкові операції відбуваються нечасто та альтернативні оцінки справедливої вартості відсутні), Компанія оцінює таку інвестиційну нерухомість за собівартістю згідно з Розділом 7.2. цієї Облікової Політики до моменту її вибуття. При цьому ліквідаційна вартість нерухомості дорівнює нулю.

МСБО 40.55 В інших випадках інвестиційна нерухомість, яку Компанія оцінювала за справедливою вартістю, продовжує оцінюватись за справедливою вартістю до моменту її вибуття або переведення з категорії інвестиційної нерухомості.

7.4.3. Переведення та вибуття

МСБО 40.57 Переведення нерухомості до складу інвестиційної нерухомості або виключення її зі складу інвестиційної нерухомості здійснюється лише у випадку, коли відбувається зміна у використанні, що засвідчується певною подією. Настання такої події засвідчується шляхом укладання договору оренди або прийняттям внутрішнього документа Компанії. Випадки переведення та події, що їх зумовлюють, відображено у таблиці:

Переведення		Свідчення зміни способу використання нерухомості
зі складу	до складу	
Інвестиційної нерухомості	Нерухомості, зайнятої власником	Початок зайняття нерухомості власником
Інвестиційної нерухомості	Запасів	Початок поліпшення нерухомості з метою продажу
Нерухомості, зайнятої власником	Інвестиційної нерухомості	Завершення періоду, протягом якого власник займав нерухомість
Запасів	Інвестиційної нерухомості	Початок операційної оренди за договором з іншою стороною

МСБО 40.60 У випадку переведення з інвестиційної нерухомості, облікованої за справедливою вартістю, до нерухомості, зайнятої власником, або до запасів, собівартість нерухомості для подальшого обліку згідно Розділів 7.2 «Основні засоби» або 7.8 «Запаси» цієї Облікової Політики має бути її справедливою вартістю на дату зміни у використанні.

МСБО 40.61 Якщо нерухомість, зайнята власником, стає інвестиційною нерухомістю, що відображатиметься за справедливою вартістю, Компанія застосовує положення Розділу 7.2. цієї Облікової Політики до дати зміни використання.

На дату зміни використання нерухомості різниця між її балансовою та справедливою вартістю відображається відповідно як дооцінка або уцінка за методами, описаними у розділі 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової політики.

МСБО 40.63 У випадку переведення нерухомості із запасів до інвестиційної нерухомості, що відображається за справедливою вартістю, різницю між справедливою вартістю нерухомості на цю дату та її попередньою балансовою вартістю Компанія визнає у прибутках або збитках звітного періоду.

МСБО 40.66 Компанія припиняє визнання об'єкта інвестиційної нерухомості (виключає з Балансу):

- при вибутті;
- при вилученні нерухомості з використання на постійній основі, коли не очікується жодних економічних вигід від її вибуття.

Вибуття об'єкту інвестиційної нерухомості відбувається при його продажу або передачі у фінансову оренду. При продажу об'єкт інвестиційної нерухомості не переводиться до складу запасів або основних засобів.

МСБО 40.69 Відображення в бухгалтерському обліку вибуття об'єкту інвестиційної нерухомості відбувається з одночасним відображенням доходів і витрат іншої операційної діяльності. Різниця між такими доходами та витратами є прибутком або збитком від вибуття об'єкту інвестиційної нерухомості.

Такі прибутки або збитки відображаються у фінансовій звітності згорнуто, та включаються до Звіту про фінансові результати того періоду, коли припиняється визнання об'єкту інвестиційної нерухомості. При цьому такий прибуток не класифікується як дохід від реалізації.

7.4.4. Розкриття інформації

Для інвестиційної нерухомості Компанія розкриває:

- застосовану модель обліку;
- критерії класифікації для розмежування інвестиційної нерухомості, нерухомості, зайнятої власником, та нерухомості, утримуваної для продажу в ході звичайної діяльності (якщо існують складнощі при класифікації);
- залучення незалежного оцінювача;
- методи та припущення, що застосовувались при визначенні справедливої вартості;
- суми, включені до Звіту про фінансові результати:

- доходу від оренди інвестиційної нерухомості;
- прямих операційних витрат (включаючи ремонт і обслуговування), які стосуються інвестиційної нерухомості, що приносить та не приносить дохід від надання її в оренду;
- суттєві контрактні зобов'язання, що стосуються придбання, будівництва або реконструкції інвестиційної нерухомості або угоди на проведення ремонту, обслуговування чи поліпшення інвестиційної нерухомості.

Якщо облік здійснюється за моделлю справедливої вартості, Компанія розкриває:

- збільшення вартості з окремим розкриттям збільшення внаслідок придбання та у результаті капіталізації подальших витрат;
- збільшення вартості внаслідок придбання шляхом об'єднання бізнесу;
- чисті прибутки або збитки від коригування справедливої вартості;
- переведення нерухомості до складу та зі складу запасів та нерухомості, зайнятої власником.

7.5. Довгострокові фінансові інвестиції за методом участі в капіталі

Визначення термінів

Асоційоване підприємство –	це суб'єкт господарювання, на який інвестор має суттєвий вплив і який не є ані дочірнім підприємством, ані часткою участі в спільному підприємстві.
Дочірнє підприємство –	суб'єкт господарювання, контрольним пакетом акцій якого володіє материнська компанія.
Контроль об'єкта інвестування –	Компанія контролює об'єкт інвестування, якщо вона має право щодо змінних результатів діяльності об'єкта інвестування або зазнає пов'язаних з ним ризиків та здатна впливати на ці результати через свої владні повноваження щодо об'єкта інвестування.
Метод участі в капіталі –	це метод обліку, за яким інвестицію первісно визнають за собівартістю, а потім коригують відповідно до зміни частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування після придбання. Прибуток чи збиток інвестора включає частку інвестора в прибутку чи збитку об'єкта інвестування, а інший сукупний дохід інвестора включає його частку в іншому сукупному доході об'єкта інвестування.
Спільний контроль –	це узгоджений контрактом розподіл контролю над діяльністю, який існує лише тоді, коли рішення про значущі види діяльності вимагають одностайної згоди сторін, між якими розподілено контроль.
Суттєвий вплив –	це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової та операційної політики об'єкта інвестування, але не контроль чи спільний контроль таких політик.

7.5.1. Первісне визнання

Компанія обліковує довгострокові фінансові інвестиції за методом участі в капіталі за наявності суттєвого впливу та наступних умов:

- МСФЗ 10.6** ➤ **у дочірні підприємства:** Компанія володіє більше 50 відсотків прав голосу в об'єкті інвестування, контролює об'єкт інвестування, якщо має права на змінні результати діяльності об'єкта інвестування або зазнає пов'язаних з ними ризиків та може впливати на ці результати завдяки своїм владним повноваженням щодо об'єкта інвестування;
- МСБО 28.5** ➤ **у асоційовані підприємства:** Компанія володіє від 20 відсотків до 50 відсотків прав голосу в об'єкті інвестування, має повноваження брати участь в прийнятті рішень з фінансової та операційної політики.

МСБО 28.6 Свідченням наявності суттєвого впливу Компанії є один чи декілька таких фактів:

- представництво в раді директорів або в аналогічному керівному органі об'єкта інвестування;
- участь у процесах розробки політики, у тому числі участь у прийнятті рішень щодо дивідендів або інших виплат;
- суттєві операції між суб'єктом господарювання та його об'єктами інвестування;
- обмін управлінським персоналом.

Компанія оцінюючи, чи впливають потенційні права голосу на наявність суттєвого впливу, перевіряє всі факти та обставини (включаючи умови реалізації потенційних прав голосу та будь-які інші контрактні угоди, які розглядаються окремо або разом), що впливають на потенційні права голосу, за винятком намірів управлінського персоналу або фінансової здатності реалізувати чи конвертувати такі потенційні права.

МСБО 28.10 При первісному визнанні інвестиція в асоційоване або дочірнє підприємство визнається за собівартістю.

7.5.2. Подальша оцінка

МСБО 28.10 Балансова вартість інвестиції при подальшому визнанні збільшується або зменшується на частку інвестора в прибутку або збитку об'єкта інвестування після дати придбання. Частка інвестора в прибутку або збитку об'єкта інвестування визнається в прибутку або збитку інвестора. Виплати, отримані від об'єкта інвестування, зменшують балансову вартість інвестиції.

МСБО 28.35 Фінансову звітність суб'єкта інвестування складається із застосуванням єдиних облікових політик щодо подібних операцій та подій за схожих обставин.

Компанія використовує наступні процедури методу участі в капіталі окремо для кожного об'єкта інвестування:

- балансова вартість збільшується або зменшується на частку Компанії в прибутку або збитку об'єкта інвестування. Частка Компанії в прибутку або збитку об'єкта інвестування визнається в прибутку або збитку Компанії;
- балансова вартість інвестиції зменшується на суму дивідендів, отриманих Компанією від об'єкта інвестування. Дивіденди, сплачені об'єктом інвестування до Державного бюджету, визнаються як рух у капіталі Компанії;
- балансова вартість інвестиції коригується при зміні пропорційної частки Компанії в об'єкті інвестування, яка виникає від змін в інших сукупних прибутках об'єкта інвестування;

- балансова вартість інвестиції збільшується (зменшується) в результаті виключення нереалізованих прибутків і збитків в частині % володіння інвестора, які є наслідком операцій між Компанією та асоційованим, дочірнім підприємством.

МСБО 28.38 Якщо частка Компанії у збитках асоційованого, дочірнього підприємства дорівнює або перевищує його частку в асоційованому дочірньому підприємстві, то Компанія припиняє визнання своєї частки подальших збитків.

МСБО 28.39 Після зменшення частки Компанії до нуля, додаткові збитки та зобов'язання визнаються тільки у тому обсязі, щодо якого Компанія взяла на себе юридичні зобов'язання або здійснила платежі за дорученням асоційованого, дочірнього підприємства. Якщо у подальшому асоційоване, дочірнє підприємство відображає у звітності прибутки, Компанія поновлює визнання своєї частки цих прибутків тільки після того, як його частка прибутків дорівнює частці невизнаних збитків.

Асоційоване та/або дочірнє підприємства мають надавати фінансову звітність та інформацію за той звітний період, за який Компанія складає свою фінансову звітність. Якщо звітні дати Компанії та асоційованого та дочірнього підприємства різні, то асоційоване, дочірнє підприємство складає для використання Компанією фінансову звітність на ту саму дату, що й фінансова звітність Компанії (за винятком тих випадків, коли це зробити неможливо).

Застосування методу участі у капіталі може бути подано у вигляді наступної схеми.

Схема застосування методу участі у капіталі

Балансова вартість довгострокової фінансової інвестиції на початок звітного періоду

+

частка у чистому прибутку об'єкта інвестування

-

частка у чистому збитку об'єкта інвестування

-

Дивіденди, отримані від асоційованого та дочірнього підприємств

-

Дивіденди на частку Компанії які не отримані від асоційованого та дочірнього підприємств, а сплачені до Державного бюджету України

+

частка у інших сукупних прибутках об'єкта інвестування

-

частка у інших сукупних збитках об'єкта інвестування

+

нереалізований збиток від операцій з об'єктом інвестицій в частині % володіння інвестора

-

нереалізований прибуток від операцій з об'єктом інвестицій в частині % володіння інвестора

-

Збиток від зменшення корисності довгострокової фінансової інвестиції

=

Балансова вартість довгострокової фінансової інвестиції на кінець звітного періоду

7.5.3. Зменшення корисності

МСБО 28.33 Визначаючи вартість використання інвестиції, Компанія попередньо оцінює:

- свою частку теперішньої вартості попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, які, за очікуванням, будуть згенеровані асоційованим, дочірнім підприємством, включаючи грошові потоки від операцій асоційованого, дочірнього підприємства та надходження від остаточного вибуття інвестиції, або
- теперішню вартість попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, які, за очікуванням, виникнуть від дивідендів отриманих від інвестиції та від її остаточного вибуття.

Ставка доходності на вкладений капітал використовується відповідно до розрахунків Компанії. Грошові потоки оцінюються окремо для кожного об'єкта інвестування.

7.5.4. Припинення визнання

Компанія втрачає суттєвий вплив на об'єкт інвестування, коли втрачає повноваження брати участь у прийнятті рішень щодо фінансових та операційних політик цього об'єкта інвестування. Втрата суттєвого впливу може відбуватися зі зміною або без зміни абсолютних чи відносних прав власності. Це може відбуватися, наприклад, якщо асоційоване підприємство стає об'єктом контролю з боку уряду, судових органів, адміністратора чи регулятора, або внаслідок контрактної угоди.

МСБО 28.22 Компанія припиняє застосовувати метод участі в капіталі, коли інвестиція перестає бути асоційованим або дочірнім підприємством, а саме: з останнього дня місяця, в якому об'єкт інвестування перестав відповідати визначенню асоційованого або дочірнього підприємства.

МСБО 28.23 У разі якщо, прибуток або збиток, визнаний раніше об'єктом інвестування у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується у прибуток чи збиток від вибуття відповідних активів або зобов'язань, Компанія рекласифікує прибуток або збиток із власного капіталу у прибуток або збиток як коригування внаслідок декласифікації.

МСБО 28.24 Якщо інвестиція в асоційоване підприємство визнається як інвестиція у спільне підприємство, Компанія продовжує застосовувати метод участі в капіталі і не переоцінює збережену частку участі.

7.5.5. Розкриття інформації

МСБО 28.37 В примітках до фінансової звітності Компанія розкриває інформацію щодо суттєвих фінансових інвестицій які обліковуються за методом участі в капіталі:

Довгострокові фінансові інвестиції за методом участі в капіталі

- назву підприємства;
- основне місце бізнесу;
- пропорційну частину частки власності або частки участі, утримуваної Компанією, та пропорційну частину утримуваних прав голосу, якщо ці величини різні;
- балансову вартість фінансової інвестиції.

Компанія подає інформацію окремо для дочірніх, спільних та асоційованих підприємств.

Компанія також розкриває зведену інформацію про фінансовий стан суттєвих спільних або асоційованих підприємств.

7.6. Інші фінансові інвестиції

Визначення термінів

Амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання –	це сума, за якою фінансовий актив чи зобов'язання оцінюється при первісному визнанні, мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь-якої різниці між цією первісною сумою та сумою погашення із застосуванням методу ефективного відсотка та мінус будь-яке зменшення (прямо чи через застосування рахунку резервів) унаслідок зменшення корисності або неможливості отримання
Витрати на операцію –	це додаткові витрати, які прямо відносяться до придбання, випуску або вибуття фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Додаткові витрати - це витрати, які не відбулися б, якщо суб'єкт господарювання не придбав, не випустив або не реалізував фінансовий інструмент.
Відсоток –	це компенсація часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною основною сумою, протягом певного періоду часу
Ефективна ставка відсотка –	це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання.
Метод ефективного відсотка –	це метод обчислення амортизованої собівартості фінансового активу або фінансового зобов'язання (або групи фінансових активів чи фінансових зобов'язань) та розподілу доходу чи витрат від відсотків на відповідний період.
Припинення визнання –	виключення раніше визнаного фінансового активу або фінансового зобов'язання зі звіту про фінансовий стан суб'єкта господарювання
Справедлива вартість –	це ціна, яка була б отримана від продажу активу чи сплачена при передачі зобов'язання при проведенні звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки.

7.6.1. Первісне визнання

Положення цього розділу розповсюджується на фінансові інвестиції які не обліковуються за методом участі в капіталі.

Компанія визнає фінансові інвестиції у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли вона стає стороною контрактних положень щодо цієї фінансової інвестиції.

Компанія під час первісного визнання фінансових інвестицій оцінює їх за справедливою вартістю плюс, витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання фінансових інвестицій.

До фінансових інвестицій відносяться також депозити з первісним терміном більше 3-х місяців, та класифікуються наступним чином:

- депозити з терміном розміщення від 3 до 12 місяців класифікуються як поточні фінансові інвестиції;
- депозити з терміном розміщення більше 12 місяців класифікуються як довгострокові фінансові інвестиції.

Такі депозити виключаються зі складу грошових коштів та їх еквівалентів для цілей розкриття інформації у фінансовій звітності та для цілей складання Звіту про рух грошових коштів.

7.6.2. Подальша оцінка

При подальшій оцінці Компанія класифікує фінансові інвестиції за амортизованою собівартістю, або за справедливою вартістю на основі обох таких чинників:

- моделі бізнесу Компанії для управління фінансовими активами; та
- характеристик контрактних грошових потоків фінансового активу.

Компанія класифікує фінансові інвестиції як фінансові інвестиції за амортизованою собівартістю, якщо виконуються обидві такі умови:

- актив утримують з метою отримання контрактних грошових потоків;
- контрактні умови фінансового активу передбачають у певні дати надходження грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

В інших випадках фінансові інвестиції класифікуються та обліковуються за справедливою вартістю.

При первісному визнанні Компанія обліковує фінансові інвестиції як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке відображення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання, що виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

В інших випадках Компанія обліковує фінансові інвестиції як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки через інший сукупний дохід.

Компанія застосовує вимоги до зменшення корисності фінансових інвестицій, що оцінюються за амортизованою собівартістю.

МСБО 39.58,
МСБО 39.63

Компанія наприкінці кожного звітного періоду оцінює, чи є об'єктивне свідчення того, що корисність фінансової інвестиції або групи фінансових інвестицій, що оцінюються за амортизованою собівартістю, зменшується. Якщо таке свідчення є, Компанія суму збитку оцінює як різницю між балансовою вартістю фінансової інвестиції та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків (за винятком майбутніх кредитних збитків, які не були понесені), дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка фінансового активу (тобто ефективною ставкою відсотка, обчисленою при первісному визнанні). Балансову вартість активу слід зменшити прямо або застосовуючи рахунок резервів. Суму збитку слід визнавати у прибутку чи збитку.

МСБО 39.59

Корисність зменшується і збитки від зменшення корисності виникають, якщо і тільки якщо є об'єктивне свідчення зменшення корисності фінансової інвестиції або групи фінансових інвестицій внаслідок однієї або кількох подій, які відбулися після первісного визнання активу, і така подія впливає на попередньо оцінені майбутні грошові потоки від фінансового активу або групи фінансових активів, які можна достовірно оцінити.

Об'єктивне свідчення того, що корисність фінансової інвестиції або групи фінансових інвестицій зменшується, містить у собі спостережені дані, які привертають увагу утримувача активу до таких подій збитку:

- значні фінансові труднощі емітента або боржника;
- порушення контракту, таке як невиконання зобов'язань чи прострочування платежів відсотків або основної суми;
- стає можливим, що позичальник оголосить банкрутство або іншу фінансову реорганізацію;
- зникнення активного ринку для цього фінансового активу внаслідок фінансових труднощів;
- спостережені дані, що свідчать про зменшення, яке можна оцінити, попередньо оцінених майбутніх грошових потоків від групи фінансових активів з часу первісного визнання цих активів, хоча зменшення ще не можна ідентифікувати з окремими фінансовими активами в групі, включаючи:
 - негативні зміни у стані платежів позичальників у групі (наприклад, збільшення кількості прострочених платежів або збільшення кількості позичальників із кредитними картками, які досягли свого кредитного ліміту і сплачують мінімальну щомісячну суму);
 - національні чи локальні економічні умови, які корелюють із невиконанням зобов'язань за активами в групі (наприклад, збільшення рівня безробіття у географічному регіоні позичальників, зменшення цін на нерухомість в іпотеках у відповідному регіоні, зменшення цін на нафту щодо активів за

позиками для нафтовидобувних компаній, або негативні зміни в умовах галузі, які впливають на позичальників у групі).

МСБО 39.65 Якщо в наступному періоді сума збитку від зменшення корисності зменшується і це зменшення може бути об'єктивно пов'язаним з подією, яка відбувається після визнання зменшення корисності (наприклад, покращення кредитного рейтингу боржника), то попередньо визнаний збиток від зменшення корисності слід сторнувати (або прямо, або коригуючи рахунок резервів). Сторнування не повинне призводити до такої балансової вартості фінансової інвестиції, яка перевищує суму, що її мала б амортизована собівартість у разі невизнання зменшення корисності на дату сторнування. Суму сторнування слід визнавати у прибутку чи збитку.

Рекласифікація

Якщо Компанія змінює свою модель бізнесу для управління фінансовими інвестиціями, вона рекласифікує всі фінансові інвестиції, яких торкнулась ця зміна.

Якщо Компанія рекласифікує фінансові інвестиції, вона застосовує рекласифікацію перспективно з дати рекласифікації. Компанія не перераховує жодні раніше визнані прибутки, збитки або відсоток.

Якщо Компанія рекласифікує фінансові інвестиції так, що вони оцінюються за справедливою вартістю, то їх справедлива вартість визначається на дату рекласифікації. Будь-який прибуток або збиток, що виникає внаслідок різниці між попередньою балансовою вартістю та справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

Якщо, Компанія рекласифікує фінансові інвестиції так, що вони оцінюються за амортизованою собівартістю, то їх справедлива вартість на дату рекласифікації стає їх новою балансовою вартістю.

В якості звітного періоду, який застосовується для коригування вартості фінансових інвестицій відповідно до прийнятого методу оцінки інвестицій на дату балансу, незалежно від їх виду і способу обліку, приймається календарний (звітний) рік

7.6.3. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати фінансові інвестиції за умов:

- закінчення строку дії контрактних прав на грошові потоки від фінансових інвестицій;
- передачі всіх ризиків та винагороди від володіння фінансовими інвестиціями;
- припинення контролю над фінансовими інвестиціями – продаж фінансових інвестицій.

7.6.4. Розкриття інформації

В примітках до фінансової звітності Компанія розкриває інформацію щодо суттєвих фінансових інвестицій довгострокових та короткострокових:

- назву підприємства;
- характер діяльності підприємства ;
- частку що належить Компанії.

7.7. Дебіторська заборгованість

Визначення термінів

Дебіторська заборгованість –	це сума заборгованості фізичних та юридичних осіб перед Компанією, що виникла внаслідок минулих подій на певну дату.
Фінансовий актив –	це будь-який актив, що є: <ul style="list-style-type: none">➤ грошовими коштами;➤ інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;➤ контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання, або обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими;➤ контрактом, розрахунки за яким можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є:<ul style="list-style-type: none">○ непохідним інструментом, за який Компанія може бути зобов'язана отримати змінну кількість власних інструментів капіталу;○ похідним інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу.
Безнадійна дебіторська заборгованість –	це дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.
Справедлива вартість –	це ціна, яка була б отримана при продажу активу на добровільній основі між учасниками ринку на дату оцінки.
Витрати на проведення операції –	додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з придбанням, випуском або вибуттям фінансового інструменту і які не могли виникнути, якби Компанія не випустила, не придбала або не реалізувала такий фінансовий інструмент.
Амортизована вартість фінансового активу –	це сума, за якою фінансовий актив оцінюється при первісному визнанні, мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь-якої різниці між первісною сумою та сумою погашення із застосуванням методу ефективного відсотка та мінус будь-яке зменшення унаслідок зменшення корисності або неможливості отримання.
Метод ефективного відсотка –	це метод обчислення амортизованої вартості фінансового активу або фінансового зобов'язання (або групи фінансових активів чи фінансових

зобов'язань) та розподілу доходу чи витрат від відсотків на відповідний період.

Ефективна ставка відсотка –

це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання.

Припинення визнання –

це виключення раніше визнаного фінансового активу або фінансового зобов'язання зі звіту про фінансовий стан Компанії.

7.7.1. Первісне визнання

Дебіторська заборгованість визнається як актив, коли Компанія стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне право отримувати грошові кошти, інші активи, роботи, послуги. Для цілей цього розділу Компанія визнає дебіторами:

- покупців (замовників), яким було відвантажено товари або надавалися послуги до отримання оплати;
- постачальників, стосовно товарів та послуг яких проводилася попередня оплата (аванси видані) або від яких було отримано векселі.

КО М17, МСБО 1.27

Облік операцій, в результаті яких виникає дебіторська заборгованість Компанії, ведеться за принципом нарахування, який передбачає, що всі завершені операції відображаються в обліку в тому ж періоді, в якому їх здійснено, незалежно від часу отримання або сплати грошей.

Компанія обліковує дебіторську заборгованість на кінець звітного періоду залежно від термінів погашення:

- короткострокова – з терміном погашення протягом наступних 12 календарних місяців після звітної дати у складі оборотних активів;
- довгострокова – з терміном погашення більше ніж 12 календарних місяців після звітної дати у складі необоротних активів.

Під час первісного визнання Компанія оцінює дебіторську заборгованість за справедливою вартістю, що дорівнює договірній, плюс витрати на операцію, які безпосередньо входять до неї, включаючи податок на додану вартість.

Деякі операції придбання можуть погашатися простими або переказними векселями, які є ринковими борговими інструментами. Операції придбання, за якими розраховуються векселями, визнаються на основі умов договору за справедливою вартістю, яка буде визначена під час таких погашень. Справедлива вартість визначається з урахуванням ринкової наявної інформації.

- МСФЗ 9.4.1.1:** При цьому основна сума боргу - це справедлива вартість фінансового активу при первісному визнанні. Основна сума боргу може змінюватися протягом строку дії даного фінансового активу. Відсотки включають в себе тільки відшкодування вартість грошей у часі за кредитний ризик щодо основної суми боргу, що залишається непогашеною протягом певного періоду часу, і за інші звичайні ризики і витрати, пов'язані з кредитуванням, а також маржу прибутку.
- МСФЗ 9.5.1.1:** Для короткострокової дебіторської заборгованості Компанія використовує практичний прийом, згідно з яким Компанія визнає короткострокову дебіторську заборгованість за ціною операції.
- Аналітичний облік дебіторської заборгованості ведеться в розрізі дебіторів, валют, дати виникнення та договорів.
- МСФЗ 9.55.7.2** До дебіторської заборгованості, яка є монетарною статтею і виражена в іноземній валюті, Компанія застосовує Розділ 8.1 «Операції в іноземній валюті. Функціональна валюта та валюта презентації» цієї Облікової політики. Прибутки або збитки за курсовими різницями за монетарними активами визнаються в звіті про прибутки та збитки.

Отримані штрафи, пені, неустойки визнаються у складі іншої поточної дебіторської заборгованості в момент отримання на них права за умовами договору або після набуття чинності судовим рішенням з одночасним визнанням доходів майбутніх періодів. На кожен звітну дату непогашені грошовими коштами штрафи, пені, неустойки представляються у фінансовій звітності у складі іншої дебіторської заборгованості за вирахуванням відповідних доходів майбутніх періодів

7.7.2. Класифікація

Дебіторська заборгованість класифікується:

- **за об'єктами, щодо яких вона виникла:**
 - дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
 - дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом;
 - дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами;
 - інша дебіторська заборгованість;
- **за строками погашення:**
 - довгострокова (непоточна);
 - короткострокову (поточна);
- **за своєчасністю та ступенем вірогідності погашення:**
 - дебіторська заборгованість, строк оплати якої не настав (**не прострочена** дебіторська заборгованість);
 - дебіторська заборгованість, не сплачена в строк (**прострочена**). В тому числі:
 - сумнівна дебіторська заборгованість;

- безнадійна дебіторська заборгованість.

До дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги Компанія відносить дебіторську заборгованість, яка виникла від основної діяльності Компанії та була відображена через дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) згідно з Розділом 7.19 "Доходи" цієї Облікової Політики.

Компанія класифікує невідкличні акредитиви (окрім невідкличних акредитивів на придбання основних засобів) як дебіторську заборгованість за виданими авансами.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та інша дебіторська заборгованість являють собою фінансові активи Компанії. Дебіторська заборгованість з бюджетом та за розрахунками за виданими авансами не є фінансовими активами Компанії.

7.7.3. Подальша оцінка

МСФЗ 9.5.2.: Після первісного визнання Компанія оцінює дебіторську заборгованість згідно з одним з таких методів:

- за собівартістю;
- за амортизованою собівартістю;
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; або
- за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом та виданими авансами оцінюється за собівартістю.

МСФЗ 9.4.1.: Компанія оцінює дебіторську заборгованість **за амортизованою вартістю**, якщо виконуються обидві наступні умови:

- ✓ дебіторська заборгованість утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання для отримання передбачених договором грошових потоків;
- ✓ договірні умови обумовлюють отримання в зазначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу.

МСФЗ 9.4.1.2A Компанія оцінює дебіторську заборгованість **за справедливою вартістю через інший сукупний дохід**, якщо виконуються обидві наступні умови:

- ✓ дебіторська заборгованість утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є як отримання передбачених договором грошових потоків, так і отримання грошових коштів через продаж фінансового активу;
- ✓ договірні умови обумовлюють отримання в зазначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу.

МСФЗ 9.4.1.1: Компанія під час первісного визнання має право безвідклично призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється **за справедливою вартістю через прибуток або збиток**, якщо таке рішення усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні (яку подекуди називають «неузгодженість обліку»).

Якщо Компанія більше не очікує, що контрагент зможе здійснити поставку передплатеного товару або послуги, а здійснить повернення сплачених Компанією авансів, така дебіторська заборгованість за виданими авансами обліковується за амортизованою вартістю.

МСФЗ 15.60
МСФЗ 15.61
МСФЗ 15.64 При визначенні ціни угоди, якщо договір містить значний компонент фінансування, Компанія коригує обіцяну суму відшкодування, враховуючи вплив зміни вартості грошей у часі. Компанія використовує ставку дисконтування, яка приводить номінальну суму обіцяного відшкодування до ціни, яку покупець сплатив би коштами за товари або послуги, в той момент, коли (або в міру того, як) вони переходять до покупця. Після укладення договору ставка дисконтування не підлягає коригуванню.

Компанія не коригує обіцяну суму відшкодування з урахуванням впливу значного компонента фінансування, якщо в момент укладення договору очікує, що період між передачею обіцяного товару (або послуги) покупцеві і оплатою покупцем такого товару (послуги) становить не більше одного року.

МСФЗ 15.65 Вплив фінансування відображаються в звіті про прибутки і збитки окремо від виручки за договорами з покупцями в складі фінансових доходів або фінансових витрат.

Відсоткова виручка або процентні витрати визнаються тільки тією мірою, в якій при обліку договору з покупцем визнаються актив за договором (або дебіторська заборгованість) або зобов'язання за договором.

Облік за амортизованою вартістю

МСФЗ 9.4.1.1: Довгострокова дебіторська заборгованість обліковується за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки відсотка, яка дорівнює середньозваженій ставці депозитів за місяць, що передує місяцю виникнення довгострокової дебіторської заборгованості. Ставка дисконтування не змінюється, а лишається такою, як при первісному визнанні цієї дисконтованої вартості. Розрахунок амортизованої вартості дебіторської заборгованості із зазначеним строком погашення проводиться за формулою:

$$PV_1 = FNn / (1+i)^n, \text{ де}$$

PV_1 – теперішня вартість;

FNn – майбутня вартість, тобто очікувані згідно з графіком погашення протягом n періодів;

i – ефективна ставка відсотка (Джерело: середньозважена вартість депозитів для суб'єктів господарювання за даними статистичної звітності банків України за посиланням http://www.bank.gov.ua/files/Procentlastb_DEP.xls);

n – кількість періодів (років, кварталів, місяців, днів) від дати первісного визнання.

Амортизована вартість довгострокової дебіторської заборгованості із визначеним графіком погашення з однаковою періодичністю розраховується за формулою:

$$PV_2 = FN / (1+i/p)^*1 + \dots + FN / (1+i/p)^*n, \text{ де}$$

PV_2 – теперішня вартість;

FN – майбутня вартість, тобто очікувані згідно з графіком погашення протягом n періодів;

i – ефективна ставка відсотка (джерело: середньозважена вартість довгострокових депозитів для суб'єктів господарювання за даними статистичної звітності банків України за посиланням http://www.bank.gov.ua/files/Procentlastb_DEP.xls);

p – кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за період (рік, квартал, місяць);

n – кількість періодів (років, кварталів, місяців, днів) від дати первісного визнання.

У разі, якщо заборгованість погашається згідно з графіком, але із різною періодичністю, при розрахунку амортизованої вартості кількість періодів перераховується до найменшого терміну (кроку) графіка.

Одночасно при визнанні дебіторської заборгованості за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки, Компанія розраховує різницю між номінальною вартістю платежів (FV) та теперішньою вартістю (PV) заборгованості. Розрахована різниця відображається у фінансових витратах в звіті про фінансові результати, або, у випадку якщо теперішня вартість заборгованості відображає справедливую вартість проданого активу (тобто угода містить компонент фінансування) така різниця зменшує визнаний дохід (виручку) від реалізації.

В подальшому на кожну звітну дату Компанія збільшує амортизовану вартість (теперішню вартість) дебіторської заборгованості на суму доходів на відсотки, яка розраховується шляхом множення ставки відсотка (скоригованої на кількість періодів погашення), за якою первісно розраховано амортизовану вартість заборгованості на теперішню вартість заборгованості та з урахуванням фактору часу за формулою:

$$\% = PV * i / p * TF, \text{ де}$$

PV – теперішня вартість;

i – ефективна ставка відсотка;

p – кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за період (рік, квартал, місяць);

TF – фактор часу, який розраховується як кількість днів від первісного визнання (або попереднього звітного періоду) на кількість днів періоду.

Поточна дебіторська заборгованість в подальшому враховується за амортизованою вартістю, яка зазвичай дорівнює її номінальній вартості.

Якщо на звітну дату дебіторська заборгованість, яка раніше була відображена як довгострокова, підлягає погашенню протягом наступних 12 місяців, то її слід віднести до складу поточної. Якщо по поточній заборгованості відстрочена дата погашення на строк, що перевищує дванадцять місяців з дати балансу, то вона переводиться в довгострокову.

7.7.4. Зменшення корисності

МСФЗ 9.5.5.: Компанія визнає резерв сумнівних боргів **під очікувані кредитні збитки** для дебіторської заборгованості, що обліковується за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю, через інший сукупний дохід.

МСФЗ 9.5.5.: Для дебіторської заборгованості, яка обліковується за справедливою вартістю через сукупний дохід, нарахування резерву сумнівних боргів визнається в іншому сукупному доході й не зменшує балансової вартості дебіторської заборгованості, зазначеної у звіті про фінансовий стан.

Компанія нараховує резерв сумнівних боргів **під очікувані кредитні збитки**, з урахуванням обмежень для суб'єктів господарювання державного сектору економіки, встановлених Постановою Кабінету Міністрів України «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» від 29 листопада 2006 р. № 1673 оцінка наявності факторів, що впливають на рівень кредитного ризику, здійснюється за торговою дебіторською заборгованістю згідно із додатком «Коефіцієнти ризику за факторами, що впливають на ризик невиконання зобов'язань».

1.

Дефолт контрагента приймається, якщо виконується хоча б один з таких критеріїв:

- розпочато процедуру банкрутства або ліквідації контрагента;
- наявні об'єктивні свідчення того, що контрагент не буде здатен повернути усі належні суми згідно з умовами договору;
- інші форс-мажорні обставини (наприклад відсутність контролю над дебіторською заборгованістю, якщо контрагент перебуває в зоні бойових дій або на непідконтрольних територіях тощо).

Для дебіторської заборгованості за виданими авансами Компанія нараховує резерв сумнівних боргів на суму заборгованості без ПДВ.

Рішення про створення резерву сумнівних боргів приймає Комісія за результатом розгляду розрахунків очікуваних кредитних збитків та висновків про наявність дебіторської заборгованості з ознаками сумнівності, згідно наданих реєстрів в розрізі кожного дебітора по кожному окремому договору з датою виникнення такої заборгованості. Рішення фіксується протоколом засідання комісії, затверджується керівником Компанії та є підставою для відображення в обліку.

Резерв сумнівних боргів на дебіторську заборгованість, що обліковується за амортизованою собівартістю, створюється за рахунок інших операційних витрат та зменшує балансову вартість такої дебіторської заборгованості, та сторнується за рахунок, інших операційних доходів.

У випадку, якщо контрагент, довгострокова дебіторська заборгованість якого обліковувалася за амортизованою вартістю, переходить в стан дефолту, то до моменту нарахування 100% резерву сумнівних боргів Компанія сторнує фінансові витрати щодо первісного визнання цієї дебіторської заборгованості за амортизованою вартістю та фінансові доходи щодо амортизації її дисконту.

7.7.5. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати дебіторську заборгованість, у наступних випадках:

- контрагент погашає існуюче зобов'язання (або його частину), передаючи ресурси, які мають економічні вигоди, з метою задоволення претензій іншої сторони. Погашення існуючої дебіторської заборгованості може здійснюватися різними

способами, зокрема шляхом сплати Контрагентом грошових коштів, передання інших активів, надання послуг, заміни зобов'язання іншим зобов'язанням. При заміні одного існуючого зобов'язання іншим зобов'язанням на суттєво відмінних умовах або у випадку внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, визнання первинного зобов'язання припиняється, а нове відображається в обліку відповідно до принципів первісного визнання, наведених вище у підпункті 7.7.1 Розділу 7.7 «Дебіторська заборгованість» цієї Облікової Політики;

- Компанія юридично втрачає право на дебіторську заборгованість (чи його частини) внаслідок судового процесу;
- Компанія проводить залік однорідних вимог відповідно до Цивільного кодексу України.

Поточна дебіторська заборгованість, по якій створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у випадку визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Заборгованість визнається **безнадійною**, якщо вона відповідає будь-якій з наведених нижче ознак:

- заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності (окрім внутрішньогрупової заборгованості);
- прострочена заборгованість, що непогашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не привели до повного погашення заборгованості;
- заборгованість компаній, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку із ліквідацією;
- прострочена заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності коштів, одержаних після звернення кредитором стягнення на заставлене майно відповідно до закону та договору, за умови, що інші дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника, визначені нормативно-правовими актами, не призвели до повного покриття заборгованості;
- заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажору), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;
- прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також осіб, які у судовому порядку визнані безвісно відсутніми, недієздатними або оголошені померлими, а також прострочена заборгованість фізичних осіб, засуджених до позбавлення волі.

Виключення безнадійної дебіторської заборгованості зі складу активу здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У випадку недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної

Дебіторська заборгованість

безнадійної дебіторської заборгованості включається у склад інших операційних доходів.

Списання безнадійної дебіторської заборгованості проводиться на підставі висновку Комісії із списання дебіторської та кредиторської заборгованості. Її подальший облік здійснюється на позабалансовому рахунку. Подальше відшкодування раніше списаних сум включається до складу звіту про прибутки або збитки.

7.7.6. Розкриття інформації

Компанія розкриває у примітках методи оцінки дебіторської заборгованості, ефективну відсоткову ставку, що використовується для оцінки довгострокової дебіторської заборгованості, терміни погашення та більш детальну розбивку заборгованості на початок звітного року і кінець звітного періоду за наступними статтями:

- довгострокова дебіторська заборгованість – за об'єктами заборгованості;
- довгострокова реструктуризована заборгованість – за об'єктами заборгованості;
- поточна дебіторська заборгованість – за видами заборгованості;
- поточна частина реструктуризованої заборгованості – за видами заборгованості;
- інша дебіторська заборгованість.

У примітках до фінансової звітності розкривається також інформація про метод визначення величини резерву сумнівних боргів, його залишки за кожною статтею дебіторської заборгованості, а також створення і використання у звітному періоді.

МСФЗ 7.9

У примітках до фінансової звітності розкривається інформація щодо фінансових ризиків, пов'язаних з фінансовими активами.

7.8. Запаси

Визначення термінів

Аварійний (страховий) запас –	це запас матеріальних ресурсів , який створюється в Компанії для запобігання можливим зупинкам виробництва через перебої в постачанні та для ліквідації аварій.
Готова продукція –	це продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.
Запаси –	це активи, які: <ul style="list-style-type: none"> ▪ утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу; ▪ перебувають у процесі виробництва для такого продажу; або ▪ існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.
Запаси, що не можуть бути використані –	це запаси, які протягом календарного року не використовувались, втратили свою початкову вартість, та які Компанія не має намірів використовувати.
Змінні виробничі накладні витрати –	це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, такі як витрати на допоміжні матеріали та непрямі витрати на оплату праці.
Малоцінні та швидкозношувані предмети –	це предмети, які або використовуються протягом менше одного року чи операційного циклу, або вартість яких не перевищує 6 тисяч гривень без ПДВ, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг, тощо.
Незавершене виробництво –	це запаси, які знаходяться в процесі виробництва.
Нормовані втрати –	це втрати, для яких установлюються певні норми або граничні розміри.
Понаднормові втрати –	це втрати, що виходять за встановлені норми (граничні розміри), у тому числі виникають унаслідок псування запасів, розтрат, розкрадання і т.п.
Постійні виробничі накладні витрати –	це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, такі як амортизація, утримання та експлуатацію будівель і обладнання виробництва, а також витрати на управління виробництвом, обслуговування виробничого процесу тощо.

Справедлива вартість –

це сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, або за справедливою вартістю іншого відшкодування, переданого постачальникові на дату придбання.

Товар –

це матеріальний та нематеріальний актив придбаний з метою подальшого продажу або обміну, який здатен задовольняти наявні чи передбачувані суспільні потреби і призначений для обміну і купівлі-продажу.

Чиста вартість реалізації –

це попередньо оцінена ціна продажу у звичайному ході бізнесу мінус попередньо оцінені витрати на завершення та попередньо оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу.

7.8.1. Первісне визнання**МСБО 2.10**

На баланс Компанії запаси зараховуються за собівартістю, яка визначається у залежності від способу їх придбання (отримання). Собівартість запасів в обов'язковому порядку включає всі витрати на придбання, переробку, а також витрати, понесені у зв'язку з доставкою цих запасів до місця їх використання і доведення до стану, в якому вони придатні для використання.

Визначення первісної вартості запасів в залежності від способу їх придбання (отримання):

Способи надходження запасів	Первісна вартість запасів
Придбання за грошові кошти	+ ціна придбання (згідно з договором постачання/продажу) - торговельні знижки, інші знижки та інші подібні їм статті + ввізне мито та невідшкодовані податки + витрати на транспортування, навантаження і розвантаження + інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням товарів, матеріалів та послуг
Безоплатно одержані	Справедлива вартість, визначена комісією Компанії, яка здійснює їх приймання
У результаті виготовлення власними силами	+ прямі витрати на оплату праці + прямі матеріальні витрати + постійні та змінні виробничі накладні витрати

У результаті розбирання (демонтажу) інших оборотних і необоротних активів	Справедлива вартість, визначена відповідальною особою або групою осіб на підставі акту про ліквідацію (демонтажу)
У результаті переміщення зі складу необоротних активів	Балансової вартості необоротних активів (окрім необоротних активів та груп вибуття утримуваних для продажу, облік яких розглянуто у Розділі 8.4. «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» цієї Облікової політики).
Набуття права власності на запаси одержані в якості гарантії та/або забезпечення виконання зобов'язань та платежів	Справедлива вартість запасів на які отримано право власності.
В якості позики	Вартість, вказана в договорі позики

Витрати на переміщення запасів в межах Компанії не включаються до первісної вартості таких запасів.

Інші витрати включаються в собівартість запасів лише тією мірою, якою вони були понесені при доставці запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення в теперішній стан.

Незалежно від способу отримання запасів не включаються до початкової вартості, а належать до витрат того періоду, в якому вони були здійсненні (встановлені):

- понаднормові відходи матеріалів, витрати на оплату праці або інші виробничі витрати;
- витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом і є необхідними для підготовки до наступного етапу виробництва;
- витрати на продаж;
- адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведенням у теперішній стан;
- інші витрати.

Запаси, які не є власністю Компанії, але знаходяться в місцях зберігання Компанії, обліковуються на позабалансовому рахунку та не включаються до статті «Запаси» фінансової звітності Компанії.

МСБО 2.6

Об'єктом обліку запасів є активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу; або

- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

Компанія визнає запаси у бухгалтерському обліку, якщо вони відповідають наступним критеріям визнання активу:

- до Компанії перейшли всі ризики і вигоди, пов'язані з власністю на запаси;
- існує ймовірність того, що Компанія отримає у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням;
- їх вартість може бути достовірно визначена.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є найменування запасів або однорідна група запасів (вид).

7.8.2. Класифікація

Компанія класифікує власні запаси за наступними групами:

- Сировина і матеріали;
- Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби;
- Паливо;
- Тара і тарні матеріали;
- Будівельні матеріали;
- Запасні частини;
- Матеріали сільськогосподарського призначення (облік таких запасів регулюється Розділом 7.11 «Біологічні активи» цієї Облікової Політики);
- Поточні біологічні активи (облік таких запасів регулюється Розділом 7.11 «Біологічні активи» цієї Облікової Політики);
- Малоцінні та швидкозношувані предмети;
- Незавершене виробництво;
- Готова продукція;
- Товари.

Компанія застосовує наступну класифікацію запасів, які не є власністю Компанії:

- Давальницька сировина, яка не оплачується одержувачем і залишається власністю замовника);
- Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні (матеріальні цінності, які реалізовані Компанією і право власності на які перейшло покупцю, але за умовами договору вони знаходяться на відповідальному зберіганні у продавця. Крім того, сюди включаються матеріальні цінності:
 - отримані Компанією від постачальника, але не сплачені і заборонені до витрачання,

- одержані надміру, ніж у видаткових документах постачальників,
 - на які є відмова від акцепту розрахункових документів постачальників);
- Товари на комісії (це товари, одержані в межах договорів комісії (консигнації), поруки та інших цивільно-правових договорів, що уповноважують Компанію здійснювати продаж товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі права власності на такі товари).

7.8.3. Подальша оцінка

МСБО 2.9 Компанія відображає запаси за найменшою з двох оцінок: **собівартості** та **чистої вартості реалізації**.

Якщо на дату балансу собівартість запасів виявляється вищою їх чистої вартості реалізації в результаті псування, старіння, зниження цін на реалізовану продукцію або втрати потенційних економічних вигід від їх використання іншим шляхом, то Компанія зменшує балансову вартість запасів до величини їх чистої вартості реалізації.

МСБО 2.29 Запаси списуються до чистої вартості реалізації на індивідуальній основі.

Сировина та інші матеріали, утримувані для виробництва запасів, не оцінюються нижче собівартості, за винятком випадків, коли собівартість готової продукції, для виробництва якої вони використовуються, буде вищою чистої вартості реалізації.

Сума будь-якого списання запасів до їх чистої вартості реалізації визнається втратами від знецінення запасів у Звіті про фінансові результати у періоді, в якому відбувається таке списання, з одночасним відображенням таких сум на контраktivних рахунках обліку запасів. Після визнання втрат від знецінення, балансовою вартістю реалізованих запасів, що визнається витратами, є чиста вартість їх реалізації.

Вартість повністю втрачених (зіпсованих або тих, що не вистачає) запасів списується на операційні витрати звітного періоду.

МСБО 2.33 У кожному звітному періоді проводиться нова оцінка чистої вартості реалізації. Якщо тих обставин, які раніше спричинили часткове списання запасів нижче собівартості, більше немає, або якщо є чітке свідчення збільшення чистої вартості реалізації внаслідок зміни економічних обставин, сума часткового списання сторнується (тобто сторнування обмежується сумою первинного часткового списання) так, що новою балансовою вартістю є нижча з оцінок – собівартість або переглянута чиста вартість реалізації.

Уцінка або списання неліквідних запасів проводиться за даними річної інвентаризації. Сума уцінки товарів, продукції, зайвих товарно-матеріальних цінностей визначається комісією на підставі експертних оцінок з

урахуванням ступеня втрати їх споживчої якості, насиченості ринку такими товарно-матеріальними цінностями. Товарно-матеріальні цінності, які раніше були уцінені, але не реалізовані, можуть бути уцінені вдруге до рівня їх можливої реалізації.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію, списується зі складу активів за рахунок операційних витрат та для подальшого обліку, протягом строку їх фактичного використання, відображається в кількісному виразі на позабалансових рахунках.

Для розрахунку чистої вартості реалізації Компанія використовує найбільш надійні ресурси, які є в наявності на дату оцінки: прайс-листи, тарифи, ціни, економічні огляди, дані аукціонів тощо.

При цьому треба брати до уваги події після звітної дати, які надають додаткову інформацію про умови, які існували на кінець звітного періоду. Це означає, що при отриманні інформації про реалізацію (чи майбутню реалізацію) запасів по ціні нижче собівартості, такі запаси треба знецінити до чистої вартості реалізації на дату балансу.

За відсутності інформації щодо чистої вартості реалізації неліквідних запасів, Компанія нараховує 100% резерву на знецінення запасів, які не використовувалися протягом терміну більше ніж 1 рік. Відповідний резерв на знецінення не створюється на резервний (страховий) або аварійний запас.

Для забезпечення безперебійної роботи Компанії створюється аварійний (страховий) запас основних матеріалів і запасних частин, який встановлений нормативним документом «Норми аварійного запасу матеріалів» з урахуванням статистичних даних ліквідації аварійних ситуацій.

Облік матеріалів та запасних частин аварійного запасу ведеться окремо від обліку основних матеріалів.

Рекласифікація запасів можлива тільки за умови зміни оцінки щодо їх подальшого використання, та застосовується перспективно. Зміна метода розрахунку собівартості як і метода вибуття запасів відображається ретроспективно.

Передача у виробництво запасів, операційний цикл, щодо використання яких більше року (наприклад каталізатори) здійснюється за рахунок витрат майбутніх періодів з подальшим віднесенням на витрати протягом строку використання таких запасів.

7.8.4. Припинення визнання

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, вибуття запасів здійснюється шляхом використання наступних методів (у залежності від виду запасів):

- для оцінки вибуття нафти, природного газу (як товару) та нафтопродуктів (як товару або готової продукції) використовується метод середньозваженої собівартості. Оцінка за середньозваженою собівартістю проводиться щодо кожної одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця і одержаних у звітному місяці запасів;
- для оцінки вибуття природного газу для надання однієї чи декількох складових послуги з транспортування природного газу використовується метод середньозваженої собівартості, згідно якого собівартість кожної одиниці визначається із середньозваженої собівартості подібних одиниць на початок періоду та собівартості подібних одиниць, що були придбані або вироблені протягом періоду; при цьому під періодом розуміється календарний місяць, що передує календарному місяцю вибуття такого природного газу;
- для оцінки вибуття великої кількості одиниць запасів, які швидко змінюються і дають однаковий прибуток – метод роздрібних цін. Собівартість запасів визначається шляхом зменшення вартості продажу запасів на відповідний відсоток валового прибутку, який розраховується як співвідношення собівартості та роздрібною ціною наявних запасів;
- для оцінки вибуття всіх інших видів запасів – метод ФІФО, який базується на припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили на підприємство (відображені у бухгалтерському обліку), тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж та інше вибуття), оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів.
- для оцінки вибуття природного газу для надання послуг балансування використовується метод середньозваженої собівартості, згідно яким собівартість кожної одиниці визначається із середньозваженої собівартості подібних одиниць на початок періоду та собівартості подібних одиниць, що були придбані для надання послуг балансування протягом періоду; при цьому під періодом розуміється поточний календарний місяць вибуття такого природного газу;

МСБО 2.34

Балансова вартість реалізованих запасів визнається витратами того звітного періоду, в якому визнається відповідний дохід від реалізації.

Сума нестач та втрат від псування цінностей до прийняття рішення щодо конкретних винуватців відображається на позабалансових рахунках. Після встановлення осіб, які мають відшкодувати втрати, сума, яка підлягає відшкодуванню, зараховується до складу дебіторської заборгованості (або інших активів) та доходу звітного періоду.

7.8.5. Розкриття інформації

У фінансовій звітності Компанія розкриває:

- облікові політики, прийняті для оцінки запасів, включаючи використані методи вибуття;
- загальну балансову вартість запасів та балансову вартість згідно з класифікаціями, прийнятними для Компанії;
- балансову вартість запасів, відображених за чистою вартістю реалізації мінус витрати на продаж;
- суму запасів, визнаних як витрати протягом періоду;
- суму будь-якого часткового списання запасів, визнану як витрати протягом періоду;
- суму будь-якого сторнування будь-якого часткового списання, визнану як зменшення суми запасів, яка визнана як витрати періоду;
- обставини або події, що спричинили сторнування часткового списання запасів;
- балансову вартість запасів, переданих під заставу для гарантії зобов'язань.

7.9. Гроші та їх еквіваленти

Визначення термінів

Грошові кошти –	це гроші в касі та на поточних рахунках Компанії у банках.
Грошові кошти, обмежені у використанні –	це грошові кошти Компанії, на використання котрих накладені обмеження і які не можуть бути використані негайно.
Еквіваленти грошових коштів –	це депозитні вклади до запитання, а також з терміном розміщення до 3-х місяців (інші депозитні рахунки та вклади визнаються інвестиціями та обліковуються як фінансові інструменти, згідно Розділу 7.6 «Інші фінансові інвестиції» цієї Облікової політики).
Монетарний актив –	це утримувані гроші та активи, які мають бути отримані у фіксованій або визначеній сумі грошей.

7.9.1. Первісне визнання

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, депозитні вклади до запитання в банках, та інші короткострокові високоліквідні інвестиції, первісний термін яких не перевищує трьох місяців.

Грошові кошти, внесені в каси кредитних організацій, ощадні каси чи каси поштових відділень для зарахування на розрахунковий або інший рахунок Компанії, але ще не нараховані за призначенням, Компанія відносить до **грошових коштів в дорозі**.

Кошти в функціональній або іноземній валюті, що перебувають на території України та за її межами у відкритих акредитивах, чекових книжках та інших платіжних документах, окрім векселів, Компанією відносяться до **грошових документів**.

Компанія первісно оцінює грошові кошти та їх еквіваленти за справедливою вартістю.

МСБО 7.25 Операції в іноземній валюті підлягають відображенню в обліку у функціональній валюті по офіційному курсу НБУ між гривнею та іноземною валютою на дату операції.

Аналітичний облік грошових коштів на банківських рахунках ведеться в розрізі:

- назв фінансових установ;
- номеру рахунку;
- валюти зберігання.

До грошових коштів обмеженого використання відносяться:

- грошові кошти на банківських рахунках, використання яких заморожене з будь-яких причин;
- арештовані грошові кошти;
- грошові кошти, що перебувають під контролем державних органів.

Суми грошових коштів, обмеження щодо яких не дозволяють обміняти їх або використати для розрахунку по зобов'язаннях протягом більше дванадцяти місяців після звітної дати, включають до складу інших необоротних активів.

Суми грошових коштів, обмеження щодо яких не дозволяють обміняти їх або використати для розрахунку по зобов'язаннях протягом менше дванадцяти місяців після звітної дати, включають до складу інших оборотних активів.

7.9.2. Класифікація

МСБО 7.6,
МСБО 32.К3:

До грошових коштів та їх еквівалентів Компанія відносить ліквідні монетарні активи, які включають:

- **грошові кошти в банку та касі:**
 - грошові кошти та грошові документи в касі;
 - залишки на банківських рахунках.
- **грошові кошти в дорозі;**
- **еквіваленти грошових коштів.**

7.9.3. Подальша оцінка

Грошові кошти та їх еквіваленти Компанія враховує за амортизованою вартістю, яка зазвичай дорівнює номінальній вартості.

Якщо номінальна вартість суттєво відрізняється від справедливої, грошові кошти та їх еквіваленти обліковуються за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки відсотка, яка дорівнює середньозваженій ставці депозитів за місяць, що передує місяцю укладення договору. Ставка дисконтування не змінюється, а лишається такою, як при первісному визнанні цієї дисконтованої вартості.

Прикладом може бути розміщення депозиту із терміном до 3-х місяців за неринковою ставкою, або існування суттєвого рівня незнижувального залишку на поточному рахунку та ін.

МСБО 21.23

Залишки на рахунках в іноземній валюті підлягають переоцінці за офіційним курсом НБУ між гривнею та іноземною валютою на дату складання звітності.

У разі, якщо під час переоцінки залишків грошових коштів за рахунками в іноземній валюті на дату складання звітності виникає курсова різниця, вона має визнаватися в якості доходу чи витрат в періоді її виникнення, згідно з Розділом 8.1 «Операції в іноземній валюті. Функціональна валюта та валюта презентації» цієї Облікової політики.

У випадках наявності грошових коштів Компанії на рахунках банківських установ, в яких введена тимчасова адміністрація – під такі рахунки необхідно створювати резерв знецінення.

7.9.4. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати грошові кошти та їх еквіваленти за умов:

- закінчення строку дії контрактних прав на грошові потоки;
- передачі всіх ризиків та винагород від володіння на користь третіх осіб та припинення контролю над грошовими коштами.

7.9.5. Розкриття інформації

МСБО 7.45 Компанія розкриває наступну інформацію у примітках до фінансової звітності:

- грошові кошти в касі;
- поточні рахунки в банках;
- банківські депозити;
- інші грошові кошти.

Компанія розкриває компоненти грошових коштів та їх еквівалентів і подає узгодження сум у Звіті про рух грошових коштів за статтями, відповідно наведеним у Балансі.

МСБО 9.3.2 Грошові кошти, обмежені у використанні, виключаються зі складу грошових коштів та їх еквівалентів при підготовці Звіту про рух грошових коштів та Звіту про фінансовий стан.

МСФЗ 7.9 У примітках до фінансової звітності розкривається інформація щодо фінансових ризиків, пов'язаних з фінансовими активами, в тому числі з грошовими коштами.

7.10. Витрати майбутніх періодів

Положення цього розділу розповсюджуються на витрати коштів або матеріалів, фактична сплата коштів або переведення у використання за якими здійснена в поточному звітному періоді, але належать вони до майбутніх періодів діяльності Компанії.

7.10.1. Первісне визнання

Витрати визнаються у Звіті про фінансові результати, коли виникає зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, які можна достовірно виміряти.

Якщо виникнення економічних вигід очікується протягом кількох облікових періодів і їхній зв'язок з доходом можна визначити лише в широких межах або непрямо, то витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки виходячи з процедур систематичного і раціонального розподілу, виходячи з принципу відповідності доходів і витрат. Ці процедури розподілу мають на меті визнання витрат у тих облікових періодах, у яких були спожиті або вичерпані економічні вигоди, пов'язані з цими статтями.

Розподіл витрат майбутніх періодів може здійснюватися наступними способами:

- рівномірним;
- за кошторисними ставками (коефіцієнтами).

Рівномірний спосіб залежить від строку, протягом якого потрібно розподілити всю суму витрат, місячна сума витрат визначається діленням загальної суми витрат майбутніх періодів на кількість місяців, на які потрібно рівними частинами віднести цю суму.

Розподіл витрат за кошторисними ставками залежить від виробництва продукції і передбачає визначення ставки, за якою відноситься на періоди вся сума витрат. Кошторисна ставка обчислюється шляхом ділення загальної суми витрат майбутніх періодів на плановий обсяг продукції (робіт, послуг). Місячна сума витрат визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та кошторисної ставки витрат.

Витрати майбутніх періодів, які на звітну дату не визнані у Звіті про фінансові результати Компанія відображає у Балансі у складі оборотних активів.

Компанія здійснює розподіл витрат майбутніх періодів протягом терміну (кількості місяців), до якого вони відносяться.

Об'єктом обліку витрат майбутніх періодів є окремий вид таких витрат.

Витрати майбутніх періодів

Аналітичний облік витрат майбутніх періодів ведеться в розрізі контрагентів, валют та договорів, а також об'єктів витрат.

7.10.2. Класифікація

До основних об'єктів обліку витрат майбутніх періодів відносяться:

- витрати, пов'язані з оплатою робіт і послуг, здійснення і надання яких відбувається впродовж кількох звітних періодів (оренда, страхування, передплата на періодичні та довідкові видання тощо);
- освоєння нових виробництв та агрегатів;
- витрати на освоєння нових виробничих потужностей та на підготовку до сезонного виробництва;
- витрати, пов'язані з оплатою ліцензій, примірників програмних продуктів або їх оновлень, підписки/доступ до програмних продуктів або баз даних тощо, період використання/експлуатації яких не перевищує 12 місяців;
- вартість окремих видів запасів, особливість використання яких у виробничому процесі передбачає поступове перенесення (списання) своєї вартості на витрати протягом певного періоду їх використання, який перевищує операційний цикл Компанії (наприклад олива-теплоносій, каталізатор, тощо, але які не відповідають визначенню основного засобу);
- інші.

7.10.3. Подальша оцінка

Подальша оцінка витрат майбутніх періодів здійснюється за історичною собівартістю за мінусом сум включених до витрат періоду.

7.10.4. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати витрати майбутніх періодів:

- у разі їх включення до витрат звітного періоду, відповідно до встановленого розподілу та принципу відповідності доходів і витрат;
- у разі їх списання за результатами інвентаризації.

7.10.5. Розкриття інформації

У випадку, коли сума витрат майбутніх періодів матеріальна, Компанія наводить у примітках розшифрування залишків витрат майбутніх періодів за об'єктами витрат.

7.11. Біологічні активи

Визначення термінів

Активний ринок –	це ринок, на якому існують всі нижченаведені умови: <ul style="list-style-type: none">▪ об'єкти, що їх продають і купують у межах ринку, є однорідними;▪ як правило, можна в будь-який час знайти зацікавлених покупців і продавців; та▪ інформація про ціни загальнодоступна.
Балансова вартість –	це сума, за якою актив визнається в Звіті про фінансовий стан.
Біологічна трансформація –	це процеси росту, дегенерації, продукування та відтворення, які спричиняють якісні та кількісні зміни біологічних активів.
Біологічні активи –	це сукупність біологічних ресурсів, що достовірно оцінені, контрольовані та ідентифіковані Компанією, які в процесі біологічних перетворень здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в іншій спосіб економічні вигоди.
Витрати на продаж –	це додаткові витрати, які можна прямо віднести до вибуття активу, за винятком фінансових витрат і витрат на податки на прибуток.
Група біологічних активів –	це сукупність подібних живих тварин або рослин.
Довгострокові біологічні активи –	це біологічні активи здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в іншій спосіб економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.
Поточні біологічні активи	це біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в іншій спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.
Сільськогосподарська діяльність –	це управління Компанією біологічною трансформацією та збір врожаю біологічних активів для продажу чи для переробки в сільськогосподарську продукцію або в додаткові біологічні активи.
Сільськогосподарська продукція –	це зібраний урожай біологічних активів суб'єкта господарювання.

Справедлива вартість – це сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Урожай – це відокремлення продукції від біологічного активу або припинення життєвих процесів біологічного активу.

Цей розділ застосовується для обліку біологічних активів та сільськогосподарської продукції на час збирання врожаю та не застосовується до землі і нематеріальних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю.

7.11.1. Первісне визнання

МСБО 41.10 Компанія визнає біологічний актив або сільськогосподарський продукт тоді і лише тоді, коли:

- Компанія контролює актив у результаті минулих подій;
- існує можливість отримання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з цим активом;
- справедливу вартість або собівартість активу можна достовірно оцінити.

МСБО 41.6 Додатковими критеріями для визнання активу в якості біологічного є:

- здатність змінюватися – тварини та рослини повинні бути живі та здатні до біологічної трансформації;
- управління змінами – зміни стану біологічних активів повинні бути керовані, тобто приводити до здійснення певної діяльності;
- оцінка змін – повинна існувати основа для вимірювання та контролю за зміною якості (наприклад, генетичних властивостей, щільності, стиглості, жирового шару, вмісту протеїну та міцності волокна) або кількості (наприклад, потомства, ваги, кубічних метрів, довжини або діаметра волокна та кількості бруньок), викликаних біологічним перетворенням чи врожаєм, є повсякденною функцією управління.

МСБО 41.12 Біологічний актив оцінюється при первісному визнанні і в кінці кожного звітного періоду за його справедливою вартістю мінус витрати на продаж, що визначаються в момент виробництва продукції.

Витрати на продаж охоплюють:

- комісійні брокерам та дилерам;
- збори, що їх стягують регулювальні органи та товарні біржі; та
- податки та збори на передачу власності.

Витрати на продаж не включають:

- транспортні витрати;
- інші витрати, необхідні для доставки активів на ринок.

МСБО 41.13 Сільськогосподарська продукція, зібрана як урожай з біологічних активів, оцінюється за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на час збирання врожаю. Отримана в результаті такого вимірювання оцінка вважається собівартістю на дату, коли починає застосовуватися Розділ 7.8 «Запаси» цієї Облікової політики.

МСБО 41.15 Визначення справедливої вартості біологічного активу або сільськогосподарської продукції може бути спрощене завдяки об'єднанню біологічних активів або сільськогосподарської продукції в групи відповідно до їхніх суттєвих ознак; наприклад, за віком або за якістю. Компанія відбирає ознаки, які відповідають ознакам, що використовуються на ринку як основа для ціноутворення.

МСБО 41.30 Якщо при первісному визнанні для біологічного активу немає визначених ринком цін або вартості, до моменту, коли стане можливим визначення його справедливої вартості, цей біологічний актив оцінюється за його собівартістю мінус усі накопичені амортизаційні відрахування та всі накопичені збитки від зменшення корисності.

Якщо для біологічного активу або сільськогосподарської продукції у її теперішньому стані та місцезнаходженні існує активний ринок, то ціни котирування на такому ринку є прийнятною основою для визначення справедливої вартості такого активу. Якщо Компанія має доступ до різних активних ринків, то вона використовує ціну найбільш доречного ринку.

Якщо активного ринку не існує, то, визначаючи справедливую вартість, Компанія користується одним або кількома (якщо можливо) з таких джерел інформації:

- найостанніша ринкова ціна операції, за умови, що в період між датою здійснення цієї операції та датою завершення звітного періоду не відбулося значних змін економічних умов;
- ринкові ціни на подібні активи, скориговані з метою відображення різниць в активах;
- відповідні галузеві показники, такі як вартість садових насаджень в розрахунку на експортний піддон, бушель чи гектар, та вартість худоби, виражена на кілограм м'яса.

Якщо не існує визначеної ринком ціни або вартості біологічного активу в його теперішньому стані, Компанія, визначаючи справедливую вартість, використовує дисконтовану суму чистих грошових потоків, які очікується отримати в зв'язку з цим біологічним активом.

7.11.2. Класифікація

Біологічні активи класифікуються за наступними ознаками:

- **За галуззю:**
 - біологічні активи рослинництва – багаторічні насадження;
 - біологічні активи тваринництва – робоча і продуктивна худоба;
- **За періодом надання економічних вигід:**
 - довгострокові – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців;
 - поточні – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.

7.11.3. Подальша оцінка

МСБО 41.32 У період з моменту первісного визнання біологічних активів і аж до початку збору сільськогосподарської продукції оцінка проводиться за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних збутових витрат, за винятком тих випадків, коли в момент первісного визнання справедливу вартість не можна визначити з достатньою мірою достовірності.

Як тільки з'являється можливість визначити справедливу вартість біологічного активу з достатнім ступенем вірогідності, підприємству слід відразу ж перейти на оцінку за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних збутових витрат.

МСБО 41.26 Прибуток або збиток, що виникає при первісному визнанні біологічного активу за його справедливою вартістю мінус витрати на продаж або внаслідок зміни справедливої вартості біологічного активу за вирахуванням витрат на продаж, слід включати в прибуток або збиток за період, у якому він виникає.

МСБО 41.28 Прибуток або збиток, що виникає при первісному визнанні сільськогосподарської продукції за її справедливою вартістю з вирахуванням витрат на продаж, слід включати в чистий прибуток або збиток за період, у якому він виникає.

МСБО 41.29 Прибуток або збиток може виникнути при первісному визнанні сільськогосподарської продукції внаслідок збирання врожаю.

7.11.4. Припинення визнання

МСБО 41.13 Сільськогосподарська продукція, будучи похідною від біологічних активів, одразу після отримання (збору врожаю) стає одним з різновидів запасів, облік яких ведеться відповідно до Розділу 7.8 «Запаси» цієї Облікової політики за найменшою з двох оцінок: собівартості та чистої вартості реалізації.

7.11.5. Розкриття інформації

МСБО 41.41-43 Компанія у фінансовій звітності розкриває наступну загальну інформацію:

- сукупний прибуток чи збиток, що виникає протягом поточного періоду при первісному визнанні біологічних активів чи сільськогосподарської продукції або внаслідок зміни справедливої вартості мінус попередньо оцінені витрати на місці продажу біологічних активів;
- опис кожної групи біологічних активів з розшифруванням балансової вартості біологічних активів на початок та кінець звітного періоду з урахуванням змін, що виникли в звітному періоді;
- розподіл біологічних активів на споживні та плодоносні біологічні активи або зрілі та незрілі біологічні активи (якщо доречно).

МСБО 41.53 Якщо в результаті сільськогосподарської діяльності виникли кліматичні ризики, епідемії та інші природні ризики, що призвело до суттєвої статті доходу або витрат, характер та сума цієї статті розкривається у фінансовій звітності. Прикладами може бути спалах вірусної хвороби, повінь, сильні посухи або морози та нашествия комах.

7.12. Інші активи

Положення цього розділу розповсюджуються на активи, які не можуть бути включені до інших розділів цієї Облікової політики.

7.12.1. Первісне визнання

МСБО 1.60 Відповідно до строку погашення інші активи відносяться до категорії короткострокових (до 12 місяців) та довгострокових (більше 12 місяців).

Компанія визнає актив у звіті про фінансовий стан лише тоді, коли стає стороною контрактних положень щодо цього інструмента.

Всі активи визнаються в тому звітному періоді, в якому були отримані.

МСБО 39.9 Під час первісного визнання активів Компанія оцінює їх за справедливою вартістю яка зазвичай дорівнює номінальній.

Аналітичний облік активів ведеться у розрізі договорів, валют та дебіторів.

7.12.2. Подальша оцінка

Після первісного визнання інші активи Компанії оцінюються за амортизованою вартістю.

7.12.3. Припинення визнання

Інші активи, які перестають відповідати критеріям визнання активу, мають бути списаними з Балансу Компанії і відображаються у складі витрат періоду.

7.12.4. Розкриття інформації

У випадку, коли вартість інших активів матеріальна, Компанія наводить у примітках розшифрування залишків за цією статтею.

7.13. Позики

Визначення термінів

Витрати на операцію –	це додаткові витрати, які прямо відносяться до придбання, випуску фінансового зобов'язання.
Витрати на позики –	це витрати на сплату відсотків та інші витрати, понесені суб'єктом господарювання у зв'язку із запозиченням коштів.
Ефективна ставка відсотка –	це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі протягом очікуваного строку позики до чистої балансової (справедливої) вартості позики.
Метод ефективного відсотка –	це метод обчислення амортизованої вартості фінансового зобов'язання (або групи фінансових зобов'язань) та розподілу витрат від відсотків на відповідний період.
Фінансове зобов'язання –	це будь-яке зобов'язання, що є контрактним зобов'язанням: <ul style="list-style-type: none"> ▪ надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання; або ▪ обмінюватися фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для суб'єкта господарювання.
Фінансовий інструмент –	це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання.

Цей розділ облікової політики розкриває основні принципи та методи ведення бухгалтерського обліку позик та витрат за ними.

До позик відносяться фінансові зобов'язання, які виникають за договорами з фінансовими інститутами (банками, кредитними організаціями, та ін.).

7.13.1. Первісне визнання

Всі довгострокові та короткострокові позики визнаються в тому звітному періоді, в якому були отримані.

Позики відносяться до розряду фінансових інструментів. Вони утримуються Компанією до погашення, та, відповідно, обліковуються як фінансові зобов'язання, які оцінюються за амортизованою вартістю.

Заборгованість за сплатою відсотків відображається в Балансі у складі короткострокових позик.

МСБО 39.9

Під час первісного визнання позики, Компанія оцінює її за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює номінальній, за вирахуванням витрат, що безпосередньо пов'язані з отриманням позики.

Витрати, які обліковуються у вартості позики:

**МСБО
39.К313**

- винагороди та комісійні, які сплачені агентам (враховуючи працівників, які діють як агенти з продажу), радникам, брокерам та дилерам, нотаріусам;
- збори регулювальних органів або фондових бірж.

Витрати, які визнаються у фінансовому результаті звітного періоду:

- премії або дисконти за борговими зобов'язаннями;
- фінансові витрати;
- адміністративні витрати Компанії.

Аналітичний облік позик ведеться у розрізі договорів, валют та кредиторів.

7.13.2. Класифікація

**МСБО 1.60,
МСБО 1.61**

Заборгованість за позиками поділяється на основну суму заборгованості та відсотки.

Відповідно до строку погашення позики поділяються на:

- Довгострокові – позики, строк погашення яких за умовами договору перевищує 12 місяців;
- Короткострокові – позики, строк погашення яких за умовами договору не перевищує 12 місяців зі звітної дати;
- поточна заборгованість за довгостроковими позиками – частина довгострокової позики, що підлягає погашенню впродовж 12 місяців зі звітної дати. Така частина відноситься до короткострокової заборгованості.

7.13.3. Подальша оцінка

Облік витрат за позиками виконується за принципом нарахування, згідно з яким витрати за позиками визнаються в якості витрат у тому періоді, в якому вони понесені, незалежно від того, коли відбулася їх фактична оплата.

Після первісного визнання, позики Компанії оцінюються за амортизованою вартістю, дисконтованою з використанням ефективної ставки відсотка.

Приклад розрахунку амортизованої вартості наведено у Додатку 2 до цієї Облікової політики.

Амортизована вартість складається:

- із суми позики при первісному визнанні;
- виплат основної суми боргу;
- накопиченої, із використанням методу ефективної ставки відсотка амортизації, різниці між первісною вартістю та сумою до погашення.

Компанія обліковує короткострокові позики за номінальною вартістю, за винятком випадків коли амортизована вартість відповідного зобов'язання суттєво відрізняється від його номінальної вартості.

7.13.4. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати позику (або її частину) коли вона повністю погашена (тобто вказане у договорі зобов'язання виконано або анульовано, або термін його дії закінчився).

Компанія припиняє визнання також при суттєвому перегляді умов договору. У цьому випадку попереднє зобов'язання за позикою списується за балансовою вартістю і визнається нове за справедливою вартістю з урахуванням змінених умов (ставки, строку, та ін.). Різниця відображається у доходах або витратах звітного періоду.

7.13.5. Розкриття інформації

МСБО 1.60,
МСБО 1.82

У примітках до звітності Компанія розриває наступну інформацію:

- суму позик на звітну дату за видами та суму заборгованості за відсотками;
- ефективні ставки відсотка, визначені на звітну дату, у розрізі валют та відповідні балансові вартості позик;
- характер та вартість заставного майна або інших гарантій, які надані позичальнику у забезпечення діючих зобов'язань.

Якщо мали місце порушення Компанією своїх зобов'язань з дотримання умов договору, додатково наводиться:

- детальна інформація про будь-яке невиконане зобов'язання протягом періоду за основною сумою і відсоткам;
- балансова вартість прострочених позик;
- чи мали місце інші порушення умов договору, які би дозволили позикодавцю вимагати прискореного погашення;
- чи було усунуто порушення або, можливо, переглянуті умови позики до затвердження фінансової звітності до випуску.

7.14. Забезпечення

Визначення термінів

Виплати по закінченні трудової діяльності –	це виплати працівникам (окрім виплат при звільненні працівників та короткострокових виплат працівникам), які підлягають сплаті після закінчення трудової діяльності.
Забезпечення –	зобов'язання з невизначеним строком або сумою.
Зобов'язання –	існуюча заборгованість Компанії, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів Компанії, що втілюють у собі економічні вигоди.
Конструктивне зобов'язання –	це зобов'язання, яке є наслідком дій Компанії, коли: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Компанія вказала іншим сторонам, що в майбутньому візьме на себе певну відповідальність виконати зобов'язання згідно з порядком, установленим його минулою практикою, опублікованими політиками тощо; ➤ Компанія створила обґрунтоване очікування у інших сторін (публічно повідомила), що виконає зобов'язання.
Подія, що зобов'язує –	це подія, що створює юридичне чи конструктивне зобов'язання, яке призводить до того, що Компанія не має реальної альтернативи виконанню зобов'язання.
Програми з визначеним внеском –	це програми виплат по закінченні трудової діяльності, згідно з якими Компанія сплачує фіксовані внески окремому суб'єктові господарювання (фонду) і не матиме юридичного чи конструктивного зобов'язання сплачувати подальші внески, якщо фонд не матиме достатньо активів для сплати всіх виплат працівникам, пов'язаних з їхніми послугами у поточному та попередніх періодах.
Програми з визначеними виплатами –	це програми виплат по закінченні трудової діяльності, крім програм з визначеним внеском.
Юридичне зобов'язання –	це зобов'язання, яке виникає внаслідок: <ul style="list-style-type: none"> ➤ контракту (внаслідок його явних чи неявних умов); ➤ законодавства; або в інший спосіб на підставі закону.

7.14.1. Первісне визнання

Компанія створює забезпечення у випадку, коли одночасно виконуються всі нижченаведені умови:

- внаслідок минулої події у Компанії виникло юридичне або конструктивне зобов'язання;
- існує ймовірність того, що погашення зобов'язання вимагатиме вибуття ресурсів, котрі втілюють в собі економічні вигоди;
- Компанія може здійснити надійну розрахункову оцінку величини такого зобов'язання.

МСБО 37.43 Сума, визнана як забезпечення, відображає найкращу розрахункову оцінку витрат, необхідних для врегулювання існуючого зобов'язання з врахуванням ризиків та факторів невизначеності, щоб уникнути завищення активів та доходів, та заниження зобов'язань та витрат.

Для розрахунку суми забезпечення Компанія застосовує власні судження управлінського персоналу, досвід подібних операцій та висновки незалежних експертів.

МСБО 37.61 Компанія використовує забезпечення лише для тих витрат, для яких це забезпечення було створене з самого початку.

Забезпечення можуть бути використані тільки у тій частині, в якій вони є наявними на звітну дату.

У випадку перевищення суми понесених фактично витрат, пов'язаних із забезпеченням, над сумою створеного забезпечення на звітну дату, сума перевищення витрат визнається іншими витратами поточного періоду.

У випадку, якщо сума фактично понесених витрат, пов'язаних із забезпеченням, становить суму нижчу, ніж сума створеного забезпечення на звітну дату, сума надміру створеного забезпечення визнається у складі інших доходів Звіту про прибутки та збитки (Звіту про сукупний дохід).

У випадках, коли вплив вартості грошей у часі суттєвий, сума забезпечення є теперішньою вартістю видатків, які, як очікується, будуть потрібні для погашення зобов'язання. Внаслідок зміни вартості грошей у часі, забезпечення, пов'язані з вибуттям грошових коштів, які виникають невдовзі після звітного періоду, є більш обтяжливими, ніж забезпечення з пізнішим терміном вибуття такої самої суми грошових коштів. Отже, забезпечення дисконтуються в тих випадках, коли цей вплив є суттєвим. Ставка дисконтування є ставкою до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризиків, притаманних зобов'язанню.

МСБО 37.59 Якщо вже немає ймовірності, що вибуття ресурсів, які втілюють економічні вигоди, буде потрібним для погашення зобов'язання, невикористані суми забезпечення підлягають сторнуванню.

7.14.2. Класифікація

Компанія створює наступні класи забезпечення:

- **Забезпечення майбутніх виплат працівникам:**
 - забезпечення на виплату відпусток;
 - забезпечення програм за довгостроковими зобов'язаннями з виплат працівникам (виплати пільгових пенсій, одноразова допомога при виході на пенсію, щомісячна додаткова пенсія та інші виплати згідно Колективного договору, що відповідають критеріям визнання резервів);
 - забезпечення на виплату квартальних премій та винагороди (пенсії) за підсумками роботи за рік.
- **Забезпечення, пов'язані із ліквідацією необоротних активів;**
- **Забезпечення за судовими позовами ;**
- **Інші забезпечення** (аналіз необхідності створення інших забезпечень розглядаються в розділі 8.8 цієї Облікової політики);
- **Забезпечення щодо витрат, визнаних за методом нарахування.**

7.14.3. Забезпечення майбутніх виплат працівникам

7.14.3.1. Забезпечення на виплату відпусток

Компанія створює забезпечення під короткострокові накопичувальні компенсовані періоди відсутності (далі – забезпечення на виплату відпусток).

МСБО 19.13 Зобов'язання виникає з того моменту, як працівники починають надавати послуги, що збільшують їхні права на майбутні компенсації за відсутність.

При визнанні забезпечення на виплату відпусток до розрахункової оцінки витрат Компанія враховує не тільки суми таких майбутніх виплат працівникам, але й суми єдиного соціального внеску, розраховані у відповідності до діючого законодавства, що будуть нараховані у зв'язку з такими виплатами.

МСБО 19.11 У разі накопичення компенсації за відсутність Компанія визнає очікувану вартість короткострокових виплат працівникам під час надання працівниками послуг, які збільшують їхні права на майбутні компенсації за відсутність.

До таких компенсацій відносяться виплати за щорічними відпустками (основними та додатковими), а також додатковими відпустками працівникам, які мають дітей. Компанія не включає до розрахунку навчальні, творчі, соціальні та інші відпустки.

Розрахунок забезпечення на виплату відпусток здійснюється щомісячно для кожного працівника наступним чином:

$$З_{\text{мвп}} = \text{СЗП} \times (1 + \text{С}_{\text{есв}}) \times \text{Д}, \text{ де}$$

СЗП – середньоденна заробітна плата працівника за останні 12 місяців (виходячи із календарних днів без врахування святкових);

С_{ЄСВ} – ставка єдиного соціального внеску;

Д – кількість днів невикористаної відпустки працівника станом на кінець звітного періоду.

Для оцінки витрат, пов'язаних з майбутніми виплатами відпусток, необхідно враховувати кількість днів невикористаної відпустки працівника, станом на кінець звітного періоду, що можуть бути використані ним у майбутньому.

Фактичні витрати на виплату відпусток працівникам здійснюються за рахунок раніше створеного забезпечення, а у випадку недостатності такого забезпечення – за рахунок витрат, до яких включається нарахування основної заробітної плати таких працівників.

7.14.3.2. Забезпечення програм за довгостроковими зобов'язаннями з виплат працівникам

Згідно чинного законодавства України Компанія має юридичне зобов'язання, щодо виплати пільгових пенсій працівникам, які працюють або працювали в шкідливих умовах праці. Крім цього, згідно колективного договору Компанія здійснює одноразові та періодичні виплати при досягненні певного віку. Компанія аналізує, чи такі забезпечення є програмами з визначеним внеском або з визначеними виплатами.

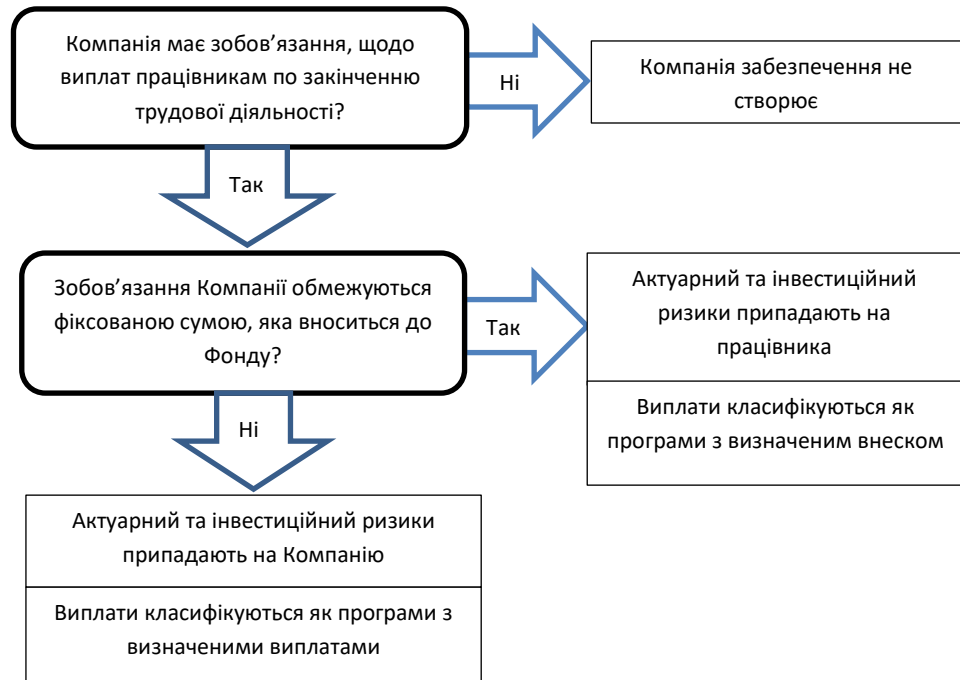
Облік Компанією програми з визначеною виплатою включає використання актуарних методів, які дають змогу достовірно оцінити суми виплати, що її заробили працівники в обмін на свої послуги в поточному та попередніх періодах та дисконтування цих виплат.

Для оцінки та визнання забезпечення під зазначені виплати Компанія щороку залучає незалежного кваліфікованого актуарія. Для проведення актуарних розрахунків Компанія виділяє та визначає перелік припущень.

Результати розрахунку резерву згідно звіту незалежного кваліфікованого актуарія відображаються у фінансовій звітності станом на кінець звітного періоду.

МСБО 19.82

Подальша оцінка забезпечення майбутніх виплат працівникам, які кваліфіковані як програма з визначеною виплатою, здійснюється на кожному звітну дату та передбачає нарахування витрат на зароблені (отримані) послуги згідно прогнозу актуарія та нарахування витрат на відсотки за звітний період.

У разі змін умов колективного договору або якщо нові обставини свідчать про відсутність ймовірності вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди для погашення зобов'язання, Компанія припиняє визнання раніше створеного забезпечення. Таке забезпечення підлягає сторнуванню у статтях, за рахунок яких було раніше сформоване відповідне зобов'язання.

МСБО 19.93I Перегляд актуарних припущень, невідповідність фактичних виплат очікуваним призводить до виникнення актуарних прибутків або збитків, які нараховуються на рахунок "Нерозподілений прибуток" та відображаються у складі іншого сукупного доходу у звіті про сукупні доходи.

7.14.3.3. Забезпечення на виплату квартальних премій та винагороди за підсумками роботи за рік

Компанія створює забезпечення на виплату квартальних премій та винагороди за підсумками роботи за рік згідно умов Колективного договору, або інших внутрішніх документів, щодо яких у Компанії є конструктивне та юридичне зобов'язання здійснити такі виплати в результаті минулих подій.

Забезпечення створюється у розмірі, що являє собою плановий розрахунок майбутніх платежів квартальних премій або винагороди за підсумками роботи за рік, який надається Департаментом управління персоналом та соціальної політики до Департаменту бухгалтерського обліку та звітності.

МСФО 19.23 Зобов'язання щодо виплати винагороди за підсумками роботи за рік виникає в результаті послуг, що їх надає працівник, а не від операцій з

власниками Компанії, а тому Компанія визнає витрати на такі виплати не як розподіл прибутку, а як операційні витрати періоду.

Забезпечення створюється за рахунок тих витрат на які відноситься заробітна плата відповідних працівників. Фактична виплата відбувається за рахунок створеного забезпечення.

У випадку, якщо створене забезпечення на виплату квартальної премій не було повністю використано, залишок цієї суми враховується у розрахунку забезпечення наступного звітного періоду.

Якщо у Компанії з'являється впевненість, що забезпечення на виплату винагороди за підсумками роботи за рік не буде повністю використане, Компанія сторнує надмірно нараховане забезпечення за рахунок інших операційних доходів.

7.14.4. **Забезпечення, пов'язані із ліквідацією необоротних активів**

На кінець кожного звітного періоду Компанія переглядає необхідність створення забезпечення, пов'язаного з ліквідацією необоротних активів.

Сума попередньо оцінених витрат на ліквідацію необоротного активу є компонентом первісної вартості необоротного активу та амортизується протягом строку корисної експлуатації активу.

Забезпечення на ліквідацію необоротного активу, створені Компанією, підлягають перегляду та коригуванню на кінець кожного звітного періоду для відображення поточної найкращої оцінки з урахуванням змін, що відбуваються.

Подальша оцінка забезпечень передбачає амортизацію теперішньої вартості зобов'язання та нарахування витрат на відсотки.

КТМФЗ 1.3

Зміни в оцінці існуючих зобов'язань, пов'язаних із ліквідацією необоротних активів, що визнані як частина собівартості об'єкту основних засобів та відповідне забезпечення, можуть бути наслідком:

- зміни в попередньо оціненому вибутті ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, необхідні для погашення зобов'язання;
- зміни поточної ринкової ставки дисконту, що охоплює також зміни вартості грошей у часі та ризики, характерні для зобов'язання;
- збільшення, що відображає плин часу (зміни умов дисконту).

У разі виявлення змін в оцінці забезпечення з ліквідації необоротних активів, Компанія відображає зміни в зобов'язанні, які змінюють дооцінку або уцінку, попередньо визнані стосовно кожного окремого необоротного активу, таким чином:

- зменшення зобов'язання визнається в іншому сукупному прибутку і збільшує дооцінку у власному капіталі, а у разі наявності попередньої уцінки активу – визнається у прибутку чи збитку доти, доки воно сторнує уцінку активу, визнану у прибутку чи збитку;
- збільшення зобов'язання визнається у прибутку чи збитку, а у разі наявності попередньої дооцінки активу - визнається в іншому сукупному доході і доти зменшує дооцінку у власному капіталі, доки існує будь-який кредитовий залишок в дооцінці, що стосується цього активу.

КТМФЗ 1.8

Періодична зміна умов дисконту визнається у прибутку чи збитку як фінансові витрати тоді, коли вона відбувається. Капіталізація таких витрат не дозволяється.

На кінець кожного звітного року Компанія здійснює виділення короткострокової частини забезпечень, що пов'язані з ліквідацією необоротних активів, тобто та частина забезпечення на рекультивацію земель та ліквідацію необоротних активів, яка призначена для використання протягом наступних 12 місяців зі звітної дати, відображається в складі поточних забезпечень, решта – в складі довгострокових забезпечень.

Згідно чинного законодавства Компанія має юридичні зобов'язання по закінченню процесу видобутку та прийняття відповідного рішення про ліквідацію свердловини провести повний комплекс робіт, пов'язаний із ліквідацією свердловини, та відновленням земельної ділянки, на якій здійснювалось видобування.

Зобов'язання з ліквідації свердловини виникає у Компанії в момент вводу в експлуатацію свердловини і визнається як забезпечення, оскільки це зобов'язання виникло у Компанії внаслідок минулих подій, а саме будівництва свердловини. Строк виконання зобов'язання з ліквідації свердловини, пов'язаний з періодом отримання економічних вигід від використання свердловини, і настає після прийняття Компанією рішення про ліквідацію свердловини.

При первісному визнанні забезпечення розраховується сума теперішніх витрат на ліквідацію свердловин для кожної окремої свердловини, яка враховує витрати Компанії на виконання подібних робіт на підставі кошторису витрат на ліквідацію свердловини та відновлення земельної ділянки, підготовленого технічними службами Компанії, ставку довгострокової інфляції та ставку дисконтування.

Компанія не визнає забезпечення під рекультивацію земельної ділянки після закінчення будівництва свердловини оскільки такі витрати, зазвичай, є несуттєвими та здійснюються протягом одного календарного року від початку буріння свердловини.

7.14.5. **Забезпечення за судовими позовами**

Компанія створює забезпечення за судовими позовами, якщо вони відповідають критеріям визнання, що визначені відповідно до розділу 8.8 цієї Облікової політики.

Компанія визнає у фінансовій звітності забезпечення за судовими позовами, якщо існує висока ймовірність вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди та суму відповідного вибуття можна достовірно оцінити.

Визнане забезпечення за судовими позовами відображається в складі короткострокових забезпечень, якщо очікуваний термін виконання зобов'язань за судовими рішеннями не перевищує 12 місяців зі звітної дати. Якщо очікуваний термін виконання зобов'язань за судовими рішеннями перевищує 12 місяців зі звітної дати – забезпечення відображається в складі довгострокових забезпечень.

7.14.6. **Забезпечення щодо витрат, визнаних за методом нарахування**

МСБО 1.27

Компанія створює забезпечення щодо витрат, визнаних у бухгалтерському обліку та відображених у фінансовій звітності за принципом нарахування, по яким на кінець звітного періоду не отримано первинних документів від контрагентів.

При первісному визнанні забезпечення витрати відображаються в обліку у попередньо оціненій розрахунковій сумі та коригуються у подальших періодах, коли отримано первинний документ, за рахунок витрат поточного або попередніх періодів, як описано далі.

Розрахунок суми понесених витрат, щодо яких на кінець звітного періоду не отримано первинних документів, здійснюється відповідальними за витрати по напрямку особами структурних підрозділів Компанії (на яких покладено обов'язок з організації і контролю за виконанням договірних зобов'язань) та надається до Департаменту бухгалтерського обліку та звітності у терміни, встановлені внутрішнім документом Компанії для надання первинних документів та відповідно до графіку документообігу.

Для достовірної оцінки суми понесених витрат та складання розрахунку Компанія використовує актуальну, доступну та надійну інформацію, джерелами якої можуть бути, але не виключно:

- умови договорів, укладених з контрагентами;
- інформація щодо сум подібних витрат, понесених за попередні періоди;
- наявна інформація щодо змін у тарифних ставках;
- інші джерела.

Для відображення в бухгалтерському обліку сум витрат, щодо яких на кінець звітного періоду не отримано первинних документів від контрагентів, на

підставі отриманого розрахунку сум понесених витрат, Департаментом бухгалтерського обліку та звітності складається бухгалтерська довідка із дотриманням вимог законодавства України щодо обов'язкових реквізитів первинного документа.

Забезпечення щодо витрат, визнаних за методом нарахування, нараховується в розрізі окремих контрагентів і договорів та використовується лише для тих витрат, для яких це забезпечення було створене. При отриманні первинних документів від контрагентів після складання фінансової звітності фактична сума витрат, зазначена у таких первинних документах, згортається із забезпеченням, створеним щодо таких витрат.

МСБО 37.61,
37.62

У випадку перевищення суми понесених фактично витрат, пов'язаних із забезпеченням, над сумою створеного забезпечення на звітну дату або навпаки перевищення суми створеного забезпечення над сумою фактично понесених витрат, пов'язаних із забезпеченням, сума розбіжностей не є підставою для коригування попередньо визнаної суми витрат попереднього звітного періоду і визнається у складі витрат періоду, коли виникли підстави для уточнення суми, тобто були фактично одержані первинні документи від контрагента.

У випадку коли такі розбіжності є помилкою розрахунку та суттєво впливають на фінансову звітність попередніх звітних періодів, Компанія коригує попередньо визнані суми витрат попередніх звітних періодів згідно з положеннями розділу 6 цієї Облікової політики.

7.14.7. Розкриття інформації

МСБО 37.84,
МСБО 37.85

Для кожного класу забезпечень Компанія розкриває інформацію про:

- балансову вартість на початок і кінець періоду;
- додаткові забезпечення, здійснені протягом періоду, включаючи збільшення існуючих забезпечень;
- використані суми (тобто, витрачені і списані за рахунок забезпечень) протягом періоду;
- невикористані суми, сторновані протягом періоду;
- збільшення протягом періоду дисконтованої суми, яка виникає з плином часу, і вплив будь-якої зміни ставки дисконту;
- стислий опис сутності зобов'язання і визначення очікуваного часу будь-якого відповідного вибуття економічних вигід;
- суму будь-якої очікуваної компенсації із зазначенням суми будь-якого активу, визнаного для цієї очікуваної компенсації.

Зміни в дооцінці, пов'язані зі зміною забезпечення, ідентифікуються окремо та розкриваються в звіті про сукупні прибутки чи збитки окремою інформацією про таку зміну.

МСБО
19.135

Для забезпечення програм з визначеною виплатою Компанія додатково розкриває інформацію, яка:

- пояснює характер програм з визначеними виплатами (характер виплат, передбачених програмою, опис нормативно-правового поля, у якому функціонує програма, тощо);
- описує ризики, на які, завдяки програмі, наражається Компанія;
- вказує на основні припущення застосовані щодо визначення майбутніх зобов'язань;
- пояснює суми у фінансовій звітності, що виникають внаслідок програм з визначеними виплатами (вартість поточних послуг, відсоткові витрати, переоцінку зобов'язання, вартість раніше наданих послуг, вплив змін валютних курсів, платежі коштом програми, вплив об'єднання бізнесу та вибуття, тощо);
- описує, як програми з визначеними виплатами можуть вплинути на суму, час та невизначеність майбутніх грошових потоків Компанії (аналіз чутливості для кожного важливого актуарного припущення, методи та припущення, використані у підготовці чутливості, зміни у методах та припущеннях при підготовці чутливості, якщо такі мали місце).

7.15. Кредиторська заборгованість

Визначення термінів

Зобов'язання –	існуюча заборгованість Компанії, яка виникла в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів Компанії, які втілюють у собі економічні вигоди.
Фінансове зобов'язання –	це будь-яке зобов'язання, що є: <ul style="list-style-type: none"> ➤ контрактним зобов'язанням надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання, або обмінювати фінансові активи або фінансові зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для Компанії; ➤ контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є: <ol style="list-style-type: none"> а) непохідним інструментом, за яким Компанія може бути зобов'язана надавати змінну кількість власних інструментів капіталу; б) похідним інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Компанії.
Справедлива вартість зобов'язання –	це ціна, яка була б сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на основному (або найсприятливішому) ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов, незалежно від того, чи спостерігається така ціна безпосередньо, чи оцінена за допомогою іншого методу оцінювання.
Витрати на проведення операції –	додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з придбанням, випуском або вибуттям фінансового активу чи зобов'язання і які не могли виникнути, якщо суб'єкт господарювання не випустив, не придбав або не реалізував фінансовий інструмент.
Метод ефективного відсотка –	це метод обчислення амортизованої вартості фінансового активу або фінансового зобов'язання (або групи фінансових активів чи фінансових зобов'язань) та розподілу доходу чи витрат від відсотків на відповідний період.
Амортизована вартість фінансового активу або фінансового зобов'язання –	це сума, за якою фінансовий актив чи зобов'язання оцінюється при первісному визнанні, мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь-якої різниці між цією первісною сумою та сумою погашення із застосуванням методу ефективного відсотка та мінус будь-яке зменшення (прямо чи через

застосування рахунку резервів) унаслідок зменшення корисності або неможливості отримання.

- Ефективна ставка відсотка –** це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання.
- Основна діяльність –** це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення Компанії і забезпечують основну частку її доходу.
- Реструктуризоване зобов'язання –** зобов'язання, по якому боржник та кредитор домовились про зміну умов погашення заборгованості: про відстрочення погашення заборгованості за основною сумою зобов'язання та за процентами, сплата яких повинна настати у певний час, а також про новий графік таких платежів, зміну валюти виконання зобов'язання, продовження строку дії договору, прощення частини боргу тощо.

7.15.1. Первісне визнання

- МСФЗ 9 3.1.1** Компанія визнає кредиторську заборгованість як зобов'язання у Звіті про фінансовий стан, коли Компанія стає стороною за договором, який визначає умови відповідного зобов'язання. Без наявності юридично дійсного договору та інших підтвердних документів, визнання фінансових інструментів не допускається.
- КО М17, МСБО 1.27** Облік операцій, в результаті яких виникає кредиторська заборгованість Компанії, ведеться за принципом нарахування, який передбачає, що всі завершені операції відображаються в обліку в тому ж періоді, в якому вони здійснені, незалежно від часу отримання або сплати грошей.
- МСФЗ 9.5.1.1.** Під час первісного визнання кредиторська заборгованість визнається за справедливою вартістю із урахуванням витрат на операцію, які прямо відносяться до такого зобов'язання. До витрат на операцію належать комісійні, сплачені агентам, консультантам, брокерам і дилерам, збори органам регулювання, фондовим біржам, податки та державне мито тощо.
- МСФЗ 13.57** Компанія визначає справедливую вартість зобов'язання виходячи номінальної вартості зобов'язання відповідно до умов договору.
- Аванси, одержані Компанією згідно умов договорів поставки товарів, надання/виконання робіт або послуг на користь інших суб'єктів господарювання, відображаються в обліку та звітності у розмірі отриманих сум.
- Зобов'язання перед власниками (дивіденди) визнаються на звітну дату лише тоді, коли вони оголошені до або на звітну дату.

7.15.2. Класифікація

Кредиторська заборгованість класифікується наступним чином:

- за об'єктами заборгованості:
 - кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги;
 - кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом;
 - кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування;
 - кредиторська заборгованість з оплати праці;
 - кредиторська заборгованість з одержаних авансів;
 - кредиторська заборгованість з розрахунків з власниками;
 - уступки права вимоги;
 - інші поточні зобов'язання (в т.ч. за придбання основних засобів, тощо).
- За строками погашення:
 - довгострокову (непоточну);
 - короткострокову (поточну).

МСБО 1.69,
МСБО 1.70

Компанія визнає кредиторську заборгованість як короткострокову, якщо виконується хоча б одна з наступних умов:

- зобов'язання підлягає погашенню протягом 12 місяців після звітної дати;
- очікується погашення цього зобов'язання в ході нормального операційного циклу. Операційний цикл являє собою період часу між придбанням активів для переробки та їх перетворення у грошові кошти або еквіваленти грошових коштів. Якщо тривалість операційного циклу не можна чітко виміряти, припускається, що вона становить 12 місяців;
- зобов'язання утримується в основному з метою продажу;
- зобов'язання є простроченим;
- зобов'язання не має визначеного терміну погашення;
- відсутня можливість відстрочити погашення зобов'язання протягом як мінімум 12 місяців після закінчення звітного періоду.

МСБО 1.69

Іншу кредиторську заборгованість Компанія класифікує як довгострокову.

До кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги Компанія відносить кредиторську заборгованість, яка виникла за основною діяльністю Компанії. В свою чергу, кредиторська заборгованість, що не пов'язана з основною діяльністю визнається як інші поточні зобов'язання.

7.15.3. Подальша оцінка

МСФО
9.4.2.1

Після первісного визнання Компанія оцінює фінансове зобов'язання за одним з наступних методів:

- за амортизованою собівартістю;
- за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

МСФО
9.4.2.1,
9.4.2.2

За справедливою вартістю через прибуток або збиток обліковуються наступні фінансові зобов'язання:

- група фінансових зобов'язань, що перебуває в управлінні Компанії, а її показники ефективності оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиком або стратегією інвестування Компанії;
- фінансові зобов'язання, що виникають у разі невідповідності передавання фінансового активу критеріям для припинення визнання або в разі застосування підходу подальшої участі;
- договорів фінансової гарантії;
- зобов'язань із надання позики за ставкою відсотка, нижчою від ринкової;
- умовна компенсація, визнана Компанією при об'єднанні бізнесу.

МСФЗ
9.5.3.1

Подальша оцінка кредиторської заборгованості проводиться:

- для довгострокової кредиторської заборгованості з фіксованим терміном погашення за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки;
- для поточної кредиторської заборгованості та кредиторської заборгованості без фіксованого терміну погашення за амортизованою вартістю, яка дорівнює номінальній вартості

Облік за амортизованою вартістю

За амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки в подальшому оцінюється довгострокова кредиторська заборгованість з фіксованим терміном погашення. Амортизована вартість довгострокової кредиторської заборгованості розраховується з урахуванням витрат на проведення операції, а також усіх премій і дисконту на момент погашення.

Розрахунок амортизованої вартості довгострокової кредиторської заборгованості із строком погашення в кінці терміну дії договору проводиться за формулою:

$$PV = FNn / (1+i)^n, \text{ де}$$

PV - теперішня вартість;

FNn - майбутня вартість, тобто очікувана одноразова виплата через n періодів;

i – ставка відсотка. Для оцінки довгострокової кредиторської заборгованості Компанія використовує середню ставку по довгострокових кредитах за місяць, що передує місяцю виникнення довгострокової кредиторської заборгованості, з урахуванням валютного ризику. Джерело: середньозважена вартість довгострокових кредитів (без урахування овердрафту) для суб'єктів господарювання за даними статистичної звітності

банків України за посиланням http://www.bank.gov.ua/files/Procentlastb_KR.xls.

n – кількість періодів (років, кварталів, місяців) від дати первісного визнання.

Амортизована вартість довгострокової кредиторської заборгованості із визначеним графіком погашення з однаковою періодичністю розраховується за формулою :

$$PV = FN / (1+i/p)^1 + \dots + FN / (1+i/p)^n, \text{ де}$$

PV - теперішня вартість;

FN - майбутня вартість, тобто очікувані згідно графіку виплати протягом n періодів погашення;

i – ставка відсотка;

p- кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за рік;

n – кількість періодів погашення заборгованості протягом дії договору.

У випадку, коли заборгованість погашається згідно з графіком, але із різною періодичністю, при розрахунку амортизованої вартості кількість періодів перераховується до найменшого терміну (кроку) графіку.

Одночасно при визнанні кредиторської заборгованості за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки Компанія розраховує різницю між очікуваними виплатами (FV) та теперішньою вартістю (PV) зобов'язання. Розрахована різниця відображається у вигляді фінансових доходів в звіті про фінансові результати, або, у випадку якщо теперішня вартість зобов'язання відображає справедливую вартість придбаного активу (тобто угода містить компонент фінансування згідно п.7.7.3. цієї Облікової політики), у вигляді зменшення номінальної вартості придбаного активу.

В подальшому на кожну звітну дату Компанія збільшує амортизовану вартість (теперішню вартість) кредиторської заборгованості на суму витрат на відсотки, яка розраховується шляхом множення ставки відсотка (скоригованої на кількість періодів погашення), за якою первісно розраховано амортизовану вартість зобов'язання на теперішню вартість зобов'язання та з урахуванням фактору часу за формулою:

$$\% = PV * i / p * TF, \text{ де}$$

PV - теперішня вартість;

i – ставка відсотка;

p - кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за рік;

TF – фактор часу, який розраховується як кількість днів від первісного визнання (або попереднього звітного періоду) на кількість днів року.

Одночасно зі збільшенням кредиторської заборгованості на суму витрат на відсотки Компанія збільшує фінансові витрати та відображає їх у звіті про фінансові результати.

Якщо на звітну дату кредиторська заборгованість, яка раніше була відображена як довгострокова, підлягає погашенню протягом наступних 12 місяців, то її слід віднести до складу поточної заборгованості по довгострокових зобов'язаннях.

Поточна кредиторська заборгованість та кредиторська заборгованість без фіксованого терміну погашення надалі враховуються за амортизованою вартістю, яка дорівнює номінальній вартості.

У випадках, коли різниця між майбутніми і теперішніми грошовими потоками визнається досить істотною і визнання заборгованості за номінальною вартістю може привести до викривлення звітності, Компанія може оцінювати таку короткострокову заборгованість за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки.

7.15.4. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати кредиторську заборгованість, коли вона:

МСФЗ 9

3.3.1

- погашає існуюче зобов'язання (або його частину), передаючи ресурси, які втілюють економічні вигоди, з метою задоволення претензій іншої сторони. Погашення існуючого зобов'язання може здійснюватися різними способами, зокрема шляхом сплати грошових коштів, передання інших активів, надання послуг, заміни зобов'язання іншим зобов'язанням. При заміні одного існуючого зобов'язання іншим зобов'язанням на суттєво відмінних умовах або у випадку внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, визнання первинного зобов'язання припиняється, а нове відображається в обліку відповідно до принципів первісного визнання, наведених вище у параграфі 7.15.2;
- юридично звільняється від основної відповідальності по зобов'язанню (чи його частини) внаслідок судового процесу або кредитором, тобто зобов'язання не підлягає погашенню;
- проводить залік однорідних вимог відповідно до Цивільного кодексу України.

Списання кредиторського заборгованості здійснюється у разі, якщо раніше визнане зобов'язання на дату балансу визнається таким, що не підлягає погашенню, згідно з одним з критеріїв:

- закінчення строку позовної давності;
- відсутність кредитора (наприклад, внаслідок його ліквідації або банкрутства);
- укладення мирової угоди (угоди про прощення боргу), відповідно до якого зменшується (прощається) сума заборгованості;
- наявність рішення суду, що вступило у законну силу, в якому відмовлено у стягненні заборгованості;

- наявність законодавчих підстав для списання заборгованості.

Для врегулювання питань щодо визнання кредиторської заборгованості такою, що не підлягає погашенню, в Компанії створюється комісія по списанню кредиторської заборгованості (далі – Комісія). Розподіл повноважень, узгодженості і координації дій між підрозділами Компанії в частині ведення документообігу при проведенні аналізу документів відносно визнання заборгованості такою, що не підлягає погашенню, визначається відповідним внутрішнім документом.

За результатами роботи Комісії щонайменше раз в квартал складається висновок Комісії, із зазначенням договору і суми заборгованості, що не підлягає погашенню та має бути списана в бухгалтерському обліку. Даний висновок оформлюється щоквартально відповідним протоколом Комісії, і затверджується керівником Компанії

МСФЗ 9

3.3.3

Списання кредиторської заборгованості здійснюється шляхом зменшення заборгованості та визнання доходів від списання кредиторської заборгованості у складі інших операційних доходів.

7.15.5. Розкриття інформації

Компанія розкриває у примітках методи оцінки кредиторської заборгованості, ефективну відсоткову ставку, що використовується для оцінки довгострокових зобов'язань та більш детальну розбивку заборгованості на початок звітного року і кінець звітного періоду за наступними статтями:

- довгострокова кредиторська заборгованість;
- довгострокова кредиторська заборгованість перед пов'язаними сторонами;
- довгострокові реструктуризовані зобов'язання;
- довгострокові реструктуризовані зобов'язання перед пов'язаними сторонами;
- поточна кредиторська заборгованість перед пов'язаними сторонами;
- поточна частина реструктуризованих зобов'язань;
- поточна частина реструктуризованих зобов'язань перед пов'язаними сторонами;
- інша кредиторська заборгованість.

Інформація про дивіденди розкривається, якщо про розподіл прибутку та виплату дивідендів оголошено до звітної дати або після звітної дати, але до затвердження та подачі фінансової звітності.

МСФЗ 7.10

У примітках до фінансової звітності розкривається інформація щодо фінансових ризиків, пов'язаних з фінансовими зобов'язаннями.

7.16. Доходи майбутніх періодів

Визначення термінів

Доходи майбутніх періодів –	це доходи, отримання права на які є фактом, що відбувся, але витрати на отримання яких ще не були здійснені (повністю не здійснені), або в силу договору відносяться до домовленого терміну в майбутньому.
Дохід –	це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.
Зобов'язання –	це існуюча заборгованість Компанії, яка виникла в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів Компанії, які втілюють у собі економічні вигоди.

7.16.1. Первісне визнання

МСФЗ 32.К311 Доходи майбутніх періодів представляють собою отримані авансом доходи за майбутні послуги або отриману компенсацію майбутніх витрат. У поточному періоді такі доходи визнаються у статті «Доходи майбутніх періодів» розділу «Поточні зобов'язання та забезпечення» Звіту про фінансовий стан.

При первісному визнанні Компанія тестує доходи майбутніх періодів на відповідність визначенню та критеріям визнання зобов'язання, а також аналізує доречність визнання доходів майбутніх періодів (можливість визнання у складі іншої статті Балансу: кредиторської заборгованості, або інших зобов'язань).

Доходи майбутніх періодів відображаються в обліку в тих випадках, коли фактичне обчислення доходів не співпадає за часом з визнанням такого доходу.

До доходів майбутніх періодів відносяться, зокрема:

- доходи у вигляді отриманих авансових платежів за здані в оренду основні засоби і інші необоротні активи (авансові орендні платежі);
- доходи майбутніх періодів по штрафам, неустойкам та пені;
- виручка від вантажних перевезень;
- роялті;
- тощо.

В момент надходження грошових коштів в погашення отриманих штрафів, пені, неустойок визнаються інші операційні доходи за рахунок зменшення раніше визнаних доходів майбутніх періодів (див. п.7.7.1 Розділу 7.7 «Дебіторська заборгованість» цієї Облікової Політики).

7.16.2. Подальша оцінка

Подальша оцінка доходів майбутніх періодів здійснюється за історичною собівартістю.

Розподіл доходів майбутніх періодів здійснюється протягом декількох суміжних періодів на систематичній та раціональній основі, залежно від терміну до якого вони відносяться (кількості місяців, звітних періодів).

7.16.3. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати доходи майбутніх періодів у разі їх включення до доходів звітного періоду, відповідно до встановленого розподілу та принципу відповідності доходів і витрат, а також у разі повернення грошових сум.

7.16.4. Розкриття інформації

В примітках наводиться розшифрування залишків доходів майбутніх періодів за видами на звітну дату.

7.17. Цільове фінансування та державні гранти

Визначення термінів

Безповоротні позики –	це позики, які позикодавець надає, відмовляючись від права на їх погашення за певними попередньо визначеними умовами.
Гранти, пов'язані з активами –	це державні гранти, основною умовою надання яких є те, що Компанія, яка відповідає критеріям надання грантів, придбає, збудує або іншим чином набуде довгострокових активів. Можуть визначатися також додаткові умови, які обмежують тип чи місце розташування активів або періоди, протягом яких активи слід придбати чи утримувати.
Гранти, пов'язані з доходом –	це інші державні гранти, крім грантів, пов'язаних з активами.
Державна допомога –	це захід уряду, призначений для надання економічних пільг, визначених для Компанії.
Державні гранти –	це допомога держави у формі передачі ресурсів Компанії в обмін на минуле або майбутнє дотримання певних умов, які пов'язані з операційною діяльністю Компанії. Державний грант може бути у формі передачі немонетарного активу, наприклад землі або інших ресурсів, у використанні суб'єкта господарювання. Компанія класифікує як державний гранд активи які отримані від держави у тимчасове використання на праві господарського відання
Орган державної влади	означає уряд, урядові установи та подібні органи – місцеві, загальнодержавні або міжнародні.
Цільове фінансування (цільові надходження) –	це кошти, які Компанія одержує на суворо визначені цілі (державні гранти, субсидії, субвенції, інші асигнування з бюджету та цільових фондів, гуманітарна допомога, внески фізичних та юридичних осіб тощо).

Фонди цільового фінансування формуються за рахунок лише зовнішніх цільових надходжень. Використання цих коштів спрямоване тільки на здійснення заходів цільового призначення.

7.17.1. Первісне визнання

МСБО 20.8 Компанія визнає державний грант (у тому числі негрошові гранти) коли існує обґрунтована впевненість у тому, що:

Цільове фінансування та державні гранти

- Компанія виконає умови його надання;
- Компанія одержить цей грант.

Державні гранти визнаються в якості доходу або одразу при отриманні, або в майбутніх періодах, незалежно від того, чи отримані гранти в грошовій формі, в формі зменшення зобов'язання Компанії перед державою чи в негрошовій формі субсидування.

У тому випадку, якщо гранти надані в негрошовій формі, вони обліковуються за справедливою вартістю активу, отриманого в якості державної допомоги.

МСБО
20.10а

Компанія визнає державним грантом вигоду від державної позики за ставкою відсотка нижче ринкової, яка оцінюється, як різниця між первинною балансовою вартістю позики та отриманими коштами.

МСБО 20.23

Якщо справедливу вартість отриманого активу визначити неможливо, як альтернативний підхід, отриманий актив і державний грант обліковуються за номінальною вартістю (відповідно до первинних документів).

Аналітичний облік цільового фінансування ведеться за їх призначенням та джерелами надходжень в розрізі контрагентів, валют, договорів.

МСБО 20.12

Державні гранти Компанія визнає як цільове фінансування, та на систематичній основі збільшує інші операційні доходи, протягом періодів, у яких Компанія визнає відповідні витрати, для компенсування яких ці гранти призначалися:

- гранти, що компенсують витрати минулих періодів, визнаються Компанією повністю в періоді їх надходження;
- гранти, що відносяться до неамортизованих активів, таких як земельна ділянка, співвідносяться з витратами на виконання зобов'язань;
- гранти, що відносяться до амортизованих активів, визнаються протягом нарахування та пропорційно амортизації даних активів.

МСБО 20.13

Компанія може використовувати метод капіталу, згідно з яким грант визнається поза прибутком або збитком. Компанія використовує цей метод, якщо грант являє собою стимул, з якими не можна пов'язати ніякі витрати.

МСБО 20.20

Державний грант, який стає дебіторською заборгованістю як компенсація за витрати або збитки, які вже були понесені, або метою якого є надання негайної фінансової підтримки Компанії без майбутніх пов'язаних із ним витрат, визнається у прибутку або збитку за той період, у якому він стає дебіторською заборгованістю.

7.17.2. Класифікація

За способом отримання державні гранти поділяються на:

- Грошові виплати;
- Зменшення зобов'язань Компанії перед державою;
- Негрошові субсидії (передача активів).
- передача немонетарного активу державою в безоплатне користування на правах господарського відання

7.17.3. Подальша оцінка

Подальша оцінка цільового фінансування та державних грантів здійснюється за історичною собівартістю.

Згідно з принципом нарахування та відповідності доходів і витрат залучені кошти визнаються доходом у тому періоді, в якому здійснюватимуться витрати, пов'язані з цим цільовим фінансуванням.

У випадку, коли державний грант, пов'язаний з активом, стає таким, що підлягає погашенню, необхідно розглянути можливе зменшення нової балансової вартості активу внаслідок зменшення корисності.

7.17.4. Припинення визнання

МСБО 20.32

Компанія припиняє визнавати цільове фінансування та державні гранти у разі їх включення до доходів звітного періоду, відповідно до встановленого розподілу та принципу відповідності доходів і витрат, а також у разі повернення сум коштів, що були раніше отримані.

Державний грант, який стає таким, що підлягає погашенню, обліковується як зміна облікової оцінки.

Повернення гранта, що відноситься до доходів, необхідно зараховувати проти відповідних неамортизованих доходів майбутніх періодів, а перевищення потрібно визнавати в складі витрат поточного періоду.

Повернення гранта, який відноситься до активу, необхідно визнавати шляхом збільшення балансової вартості відповідного активу або вирахування з відповідних неамортизованих доходів майбутніх періодів.

Накопичена додаткова амортизація, яка до поточного моменту була би визнана в якості витрат, якби не отримані гранти, повинна бути відображена у Звіті про прибутки та збитки за поточний період.

7.17.5. Розкриття інформації

МСБО 20.28

З метою відображення валових інвестицій в активи, значні зміни руху грошових коштів, що пов'язані з придбанням активів і отриманням

Цільове фінансування та державні гранти

пов'язаних із ними грантів, у звіті про рух грошових коштів розкриваються як окремі статті.

МСБО 20.39 Розкриттю підлягає така інформація:

- облікова політика, прийнята для цільового фінансування та державних грантів, включаючи методи подання, прийняті для фінансових звітів;
- характер та обсяг цільового фінансування та державних грантів, визнаних у фінансовій звітності, а також зазначення інших форм державної допомоги, від яких суб'єкт господарювання має пряму вигоду;
- невиконані умови та інші умовні зобов'язання, пов'язані з державною допомогою, що була визнана.

7.18. Інші зобов'язання

7.18.1. Первісне визнання

Положення цього розділу розповсюджуються на зобов'язання, що виникають в результаті операцій, що не пов'язані з основною діяльністю Компанії та облік яких не описано у інших розділах цієї Облікової політики.

Компанія визнає заборгованість як інші зобов'язання у Звіті про фінансовий стан, коли стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне зобов'язання, та коли одночасно виконуються дві умови:

- оцінка зобов'язання може бути достовірно визначена;
- існує вірогідність зменшення майбутніх економічних вигід в майбутньому внаслідок погашення зобов'язання.

МСБО 1.60 Відповідно до строку погашення інші зобов'язання поділяються на:

- довгострокові;
- короткострокові (поточні).

МСБО 1.68, МСБО 1.69, МСБО 1.70 Компанія визнає інші зобов'язання як поточні, якщо виконується хоча б одна з наступних умов:

- зобов'язання підлягає погашенню протягом 12 місяців після закінчення звітного періоду;
- це зобов'язання утримується, в основному, з метою продажу;
- зобов'язання є простроченим;
- зобов'язання не має визначеного терміну погашення;
- відсутня можливість відстрочити погашення зобов'язання протягом як мінімум 12 місяців після закінчення звітного періоду.

В іншому випадку інші зобов'язання Компанія класифікує як довгострокові.

МСФЗ 13.57 Інші зобов'язання при первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю, включаючи витрати за операцією, прямо пов'язані з їх придбанням або випуском.

Компанія визначає справедливу вартість інших зобов'язань виходячи з номінальної вартості зобов'язань відповідно до умов договору.

Аналітичний облік інших зобов'язань ведеться в розрізі кредиторів, валют та договорів, а також із виділенням внутрішньогрупової заборгованості та заборгованості перед іншими підприємствами.

7.18.2. Подальша оцінка

Подальша оцінка інших довгострокових зобов'язань здійснюється за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки.

Інші поточні зобов'язання оцінюються за амортизованою вартістю, якщо ефект амортизації є суттєвим.

Амортизована вартість іншої заборгованості розраховується з урахуванням витрат на проведення операції, а також усіх премій і дисконту на момент погашення.

Розрахунок амортизованої вартості іншої довгострокової заборгованості із строком погашення в кінці терміну дії договору проводиться за формулою:

$$PV = FNn / (1+i)^n, \text{ де}$$

PV – теперішня вартість;

FNn – майбутня вартість, тобто очікувана одноразова виплата через n періодів;

i – ставка відсотка. Для оцінки іншої довгострокової заборгованості Компанія використовує середню ставку по довгострокових кредитах за місяць, що передує місяцю укладення договору, з урахуванням валютного ризику. Джерело: середньозважена вартість довгострокових кредитів (без урахування овердрафту) для суб'єктів господарювання за даними статистичної звітності банків України за посиланням http://www.bank.gov.ua/files/Procentlastb_KR.xls.

n – кількість періодів (років, кварталів, місяців) від дати первісного визнання.

Амортизована вартість іншої довгострокової заборгованості із визначеним графіком погашення з однаковою періодичністю розраховується за формулою:

$$PV = FN / (1+i/p)^1 + \dots + FN / (1+i/p)^n, \text{ де}$$

PV – теперішня вартість;

FN – майбутня вартість, тобто очікувані згідно графіку виплати протягом n періодів погашення;

i – ставка відсотка;

p – кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за рік;

n – кількість періодів погашення заборгованості протягом дії договору.

У випадку, коли заборгованість погашається згідно з графіком, але із різною періодичністю, при розрахунку амортизованої вартості кількість періодів перераховується до найменшого терміну (кроку) графіку.

Одночасно при визнанні іншої заборгованості за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки Компанія визнає фінансові доходи, які розраховуються як різниця між очікуваними виплатами (FN) та теперішньою вартістю (PV) зобов'язання із відображенням доходів у звіті про фінансові результати.

В подальшому на кожну звітну дату Компанія збільшує амортизовану вартість (теперішню вартість) заборгованості на суму витрат на відсотки, яка розраховується шляхом множення ставки відсотка (скоригованої на кількість періодів погашення), за якою первісно розраховано амортизовану вартість зобов'язання на теперішню вартість зобов'язання та з урахуванням фактору часу за формулою:

$$\% = PV * i / p * TF, \text{ де}$$

PV – теперішня вартість;

i – ставка відсотка;

p – кількість термінів (кроків) погашення заборгованості за рік;

TF – фактор часу, який розраховується як кількість днів від первісного визнання (або попереднього звітного періоду) на кількість днів року.

Одночасно зі збільшенням заборгованості на суму витрат на відсотки Компанія збільшує фінансові витрати та відображає їх у звіті про фінансові результати.

Якщо на звітну дату заборгованість, яка раніше була відображена як довгострокова, підлягає погашенню протягом наступних 12 місяців, то її слід віднести до складу поточної заборгованості по довгострокових зобов'язаннях.

7.18.3. Припинення визнання

Компанія припиняє визнавати іншу заборгованість, коли вона:

- погашає існуюче зобов'язання (або його частину), передаючи ресурси, які втілюють економічні вигоди, з метою задоволення претензій іншої сторони. Погашення існуючого зобов'язання може здійснюватися різними способами, зокрема, шляхом сплати грошових коштів, передання інших активів, надання послуг, заміни зобов'язання іншим зобов'язанням. При заміні одного існуючого зобов'язання іншим зобов'язанням на суттєво відмінних умовах або у випадку внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, визнання первинного зобов'язання припиняється, а нове відображається в обліку відповідно до принципів первісного визнання, наведених вище;

- юридично звільняється від основної відповідальності по зобов'язанню (чи його частини) внаслідок судового процесу або кредитором, тобто зобов'язання не підлягає погашенню.

Списання іншої заборгованості здійснюється у разі, якщо раніше визнане зобов'язання на дату балансу визнається таким, що не підлягає погашенню, згідно з одним з критеріїв:

- закінчення строку позовної давності;
- відсутність кредитора (наприклад, внаслідок його ліквідації або банкрутства);
- укладення мирової угоди (угоди про прощення боргу), відповідно до якого зменшується (прощається) сума заборгованості;
- наявність рішення суду, що вступило у законну силу, в якому відмовлено у стягненні заборгованості;
- наявність законодавчих підстав для списання заборгованості.

Для врегулювання питань щодо іншої заборгованості як такої, що не підлягає погашенню в Компанії створюється комісія по списанню заборгованості (далі – Комісія). Розподіл повноважень, узгодженості і координації дій між підрозділами Компанії в частині ведення документообігу при проведенні аналізу документів відносно визнання заборгованості такою, що не підлягає погашенню, визначається відповідним внутрішнім документом.

За результатами роботи Комісії складається висновок Комісії, із зазначенням договору і суми заборгованості, що не підлягає погашенню та має бути списана в бухгалтерському обліку станом на звітну дату. Даний висновок оформлюється щонайменше 1 раз в квартал відповідним протоколом Комісії і затверджується керівником Компанії.

Списання інших зобов'язань здійснюється шляхом зменшення заборгованості та визнання доходів від списання заборгованості у складі інших операційних доходів.

7.18.4. Розкриття інформації

Компанія розкриває у примітках методи оцінки іншої заборгованості, ефективну відсоткову ставку, що використовується для оцінки довгострокових зобов'язань та розмір заборгованості на початок звітного року і кінець звітного періоду.

МСФЗ 7.10

У примітках до фінансової звітності розкривається інформація щодо фінансових ризиків, пов'язаних з фінансовими зобов'язаннями.

7.19. Доходи

Визначення термінів

- Договір** – це угода між двома або більше сторонами, прийнята у письмовій, або усній формі чи у звичній практиці ведення бізнесу, яка породжує права та обов'язки, які є юридично обов'язковими згідно норм законодавства.
- Дохід** – це збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що веде до збільшення власного капіталу, окрім збільшення власного капіталу, пов'язаного з отриманням внесків від учасників власного капіталу.
- Модифікація договору** – це зміна обсягу або ціни (чи обох) договору, затверджена сторонами договору.
- Покупець** – це сторона, яка уклала з Компанією договір про отримання товарів чи послуг, які є результатом звичайної діяльності Компанії, в обмін на компенсацію.
- Вигоди від активу** – це потенційні грошові потоки (надходження грошових коштів або економія грошових коштів, які вибувають), які можуть бути отримані безпосередньо чи опосередковано багатьма способами, наприклад, шляхом: (а) використання активу для виробництва товарів або надання послуг (у тому числі державних послуг); (б) використання активу для підвищення вартості інших активів; (в) використання активу для погашення зобов'язання або зменшення витрат; (г) продажу або обміну активу; (ґ) надання активу у заставу як забезпечення позики; та (д) утримання активу.
- Ціна операції** – це величина компенсації, на яку Компанія очікує отримати право в обмін на передачу покупцеві обіцяних товарів або послуг за винятком сум, зібраних від імені третіх осіб (наприклад, деяких податків на продаж). Компенсація, обіцяна в договорі з покупцем, може включати фіксовані суми, змінні суми або і ті й ті суми.
- Окремо взята ціна продажу** – це ціна, за якою Компанія продала би обіцяний товар або послугу покупцеві окремо.
- Контрактний актив** – це право Компанії на компенсацію в обмін на товари або послуги, які суб'єкт господарювання передав покупцю.
- Серія відокремлених товарів або послуг** – Серія відокремлених товарів або послуг передається покупцеві в один спосіб, якщо виконуються обидва такі критерії:
- кожен відмінний товар або послуга, в ряді відмінних товарів або послуг, який Компанія обіцяє і послідовно передає покупцеві, є обов'язком, що підлягає виконанню протягом періоду часу;

- однаковий метод вимірювання буде використовуватися для оцінки ходу виконання обов'язків за договором з метою повного виконання зобов'язань по передачі покупцеві кожного відокремленого товару або послуги в рамках серії.

7.19.1. Критерії визнання

МСФЗ 15.31 Дохід визнається, коли (або у міру того, як) Компанія задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцяний товар або послугу (тобто актив) покупцеві. Актив передається, коли (або у міру того, як) покупець отримує контроль над таким активом.

МСФЗ 15.33 Контроль над активом означає:

- здатність керувати використанням активу;
- отримувати вигоди від активу;
- спроможність заборонити іншим компаніям визначати спосіб використання і отримання вигід від активу;

МСФЗ 15.38 Для визначення моменту часу у який покупець отримує контроль над активом, Компанія аналізує показники передачі контролю, серед яких зокрема:

- Компанія має право на отримання оплати за актив;
- Компанія передала покупцю фізичне володіння активом;
- Покупець має істотні ризики та винагороди, пов'язані з володінням активом;
- Покупець прийняв актив;
- Покупець має право власності на актив;

МСФЗ 15.34 Оцінюючи, чи отримує покупець контроль над активом, Компанія бере до уваги всі домовленості щодо зворотного викупу активу.

Не визнаються доходом від реалізації Компанії:

- суми, які отримуються в результаті внутрішньогосподарського переміщення між структурними одиницями (відокремленими підрозділами) Компанії;
- обмін подібними активами (товарами, роботами, послугами, іншими активами), що мають однакову справедливую вартість;
- суми попередньої оплати товарів (робіт, послуг);
- суми отримані від третіх сторін, що не призводять до збільшення власного капіталу (непрямі податки; надходження за посередницькими договорами (крім винагороди посередника).

МСФЗ 20.12 Цільове фінансування не визнається доходом доки не існує підтвердження того, що воно було отримано, та Компанія виконує всі умови такого фінансування (детальніше див. Розділ 7.17 «Цільове фінансування та державні гранти» цієї Облікової політики).

7.19.2. Класифікація

Компанія класифікує доходи за наступними групами:

- Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):
 - Дохід (виручка) від реалізації товарів та готової продукції;
 - Дохід від реалізації робіт і послуг;
 - Дохід від бартерних операцій;
 - Вирахування з доходу;
- Інші операційні доходи;
- Дохід від участі в капіталі;
- Інші фінансові доходи;
- Інші доходи.

До доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Компанія відносить доходи від продажів, що здійснюються в рамках основної діяльності Компанії.

7.19.3. Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Компанія визнає та оцінює **дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за п'ятирівневою моделлю:**

- Ідентифікація договору з покупцем;
- Визначення зобов'язань, які підлягають виконанню за договором;
- Визначення ціни операції;
- Розподіл ціни операції на зобов'язання, які підлягають виконанню;
- Визнання доходу від реалізації продукції.

Ідентифікація договору з покупцем

- МСФЗ 15.9** Компанія обліковує договір з покупцем, при виконанні всіх критеріїв:
- Договір був схвалений Компанією та покупцем (сторонами);
 - Права кожної сторони щодо товарів або послуг, які будуть передані, можуть бути ідентифіковані;
 - Компанія може визначити умови оплати за товари або послуги, які будуть передаватися;
 - Договір має комерційний зміст;
 - Існує висока ймовірність того, що винагорода, яку Компанія має право отримати в обмін на товари або послуги, буде отримана.
- МСФЗ 15.13** Компанія не повинна переоцінювати зазначені критерії, якщо немає ознак значної зміни фактів і обставин.
- МСФЗ 15.15** У випадку, якщо договір з покупцем не відповідає критеріям, і Компанія отримує від покупця компенсацію, то Компанія визнає отриману компенсацію як дохід тільки тоді, коли сталася будь-яка одна з таких подій:

- Компанія не має невиконаних зобов'язань щодо передачі товарів або послуг покупцеві і вся, або практично вся, компенсація, обіцяна покупцем, була отримана Компанією і не підлягає поверненню; або
- договір був розірваний і компенсація, отримана від покупця, не підлягає поверненню.

МСФЗ 15.14 Якщо договір з покупцем не відповідає критеріям визнання договору, то Компанія продовжує оцінювати договір, щоб визначити, чи відповідатиме він критеріям на наступну звітну дату.

МСФЗ 15.10 Юридична обов'язковість прав і обов'язків у договорі є питанням законодавства. Компанія проводить аналіз на предмет того чи створює договір з покупцем права та обов'язки виконання яких юридично є обов'язковим.

МСФЗ 15.12 **Договір не існує**, якщо кожна зі сторін за договором має одностороннє право, розірвати повністю невиконаний договір без виплати компенсації іншій стороні (або сторонам).

Договір є повністю невиконаним, якщо виконуються **обидва критерія**, при яких Компанія:

- не передала покупцеві жодних обіцяних товарів або послуг; та
- не отримала ніякої компенсації в обмін на обіцяні товари або послуги і ще не набула права на отримання такої компенсації.

МСФЗ 15.18 Модифікація договору існує, коли сторони договору затвердили зміну обсягу або ціни (чи обох) договору, що обумовлює нові або змінює існуючі юридично захищені права і зобов'язання сторін договору.

МСФЗ 15.20 Компанія обліковує модифікацію договору як окремий договір, **якщо виконуються обидві** такі умови:

- обсяг договору зріс унаслідок включення додатково обіцяних товарів або послуг, які є відокремленими; та
- ціна договору зросла на величину компенсації, яка відображає окремо взяті ціни продажу Компанії додатково обіцяних товарів або послуг та будь-які відповідні коригування такої ціни з метою відображення особливих обставин конкретного договору.

МСФЗ 15.21 Якщо дані умови не виконуються, модифікація договору відображається:

- **перспективно**;

Якщо товари або послуги, які залишилися не поставленими за договором до його модифікації, відрізняються від товарів і послуг, які поставлені раніше.

Модифікація враховується за допомогою розподілу переглянутої ціни договору на решту зобов'язань за договором;

- **ретроспективно**

Якщо товари або послуги, які залишилися не поставленими за договором до його модифікації не відрізняються від товарів і послуг, які поставлені раніше.

Модифікація враховується щодо зобов'язань, які виконуються протягом проміжку часу і частково виконані на дату модифікації, що призводить до кумулятивного коригування виручки на дату модифікації договору.

Визначення зобов'язань, які підлягають виконанню за договором

МСФЗ 15.22 На момент укладення договору Компанія оцінює товари або послуги, обіцяні в договорі з покупцем, та визначає як зобов'язання щодо виконання кожну обіцянку передати покупцеві або

- товар чи послугу (або сукупність товарів чи послуг), які є відокремленими, або
- серію відокремлених товарів або послуг, які по суті є однаковими та передаються покупцеві в один спосіб.

МСФЗ 15.25 Діяльність, яку Компанія повинна здійснити, щоб виконати договір (окрім діяльності, яка передбачає передачу товару або послуги клієнтові) не являє собою зобов'язання до виконання.

МСФЗ 15.27 Товар або послуга, обіцяні покупцеві, є відокремленими, якщо виконуються **обидва** критерія:

- покупець може мати вигоду від товару або послуги або саму по собі, або разом з іншими ресурсами, які покупець може легко отримати (тобто цей товар або послуга здатна бути відокремленою);
- обіцянку Компанії передати товар або послугу покупцеві можна відокремити від інших обіцянок у даному договорі (тобто товар або послуга є відокремленою у контексті даного договору).

Компанія здійснює аналіз того, чи є обіцянки передати товари або послуги покупцеві окремо ідентифікованими з метою визначення:

- чи є обіцянка в контексті договору за своїм характером обіцянкою передати кожен такий товар або послугу окремо;

або

- обіцянкою передати об'єднану статтю або статті, для яких обіцяні товари або послуги є споживаними ресурсами.

МСФЗ 15.30 У випадку, коли обіцяний товар або послуга не є відокремленими, Компанія поєднує такий товар або послуги з іншими обіцяними товарами або послугами, доки не ідентифікує сукупність (пакет) товарів або послуг, що є відокремленою.

Визначення ціни операції

- МСФЗ 15.48 При визначенні ціни угоди Компанія аналізує умови договору, свою звичайну ділову практику і приймає до уваги вплив всіх перерахованих нижче факторів:
- змінне відшкодування;
 - обмеження оцінок змінного відшкодування;
 - наявність значного компонента фінансування в договорі;
 - негрошове відшкодування;
 - компенсацію, яка підлягає сплаті покупцеві.
- МСФЗ 15.49 При цьому Компанія припускає, що товари або послуги будуть передані покупцеві, як обіцяно відповідно до існуючого договору, і договір не буде розірвано, продовжено або змінено (модифіковано).
- МСФЗ 15.50 Змінний характер відшкодування, обіцяного покупцем, або явно вказано в договорі, або сума відшкодування може варіюватися з огляду на знижки, повернення коштів, кредитів, стимулів, бонусів за результати, штрафів або інших аналогічних статей, а також, якщо право Компанії на відшкодування залежить від настання або ненастання майбутньої події.
- МСФЗ 15.52
- МСФЗ 15.53 Компанія оцінює величину змінної компенсації, використовуючи наступні методи:
- -найімовірніша величина — найімовірніша величина це одне, найімовірніше значення у діапазоні можливих величин компенсації (тобто один найімовірніший результат договору)
 - очікувана вартість — очікувана вартість це сума зважених на ймовірність значень діапазону можливих величин компенсації.
- Компанія використовує метод найімовірнішу величину, при вірогідності більш ніж 50%, та метод очікуваної оцінки в інших випадках
- МСФЗ 15.54 Компанія застосовує обраний метод послідовно при оцінці впливу невизначеності на суму змінного відшкодування (в рамках договору з покупцем), право на яке отримує Компанія.
- МСФЗ 15.55 Компанія визнає зобов'язання щодо повернення коштів, якщо Компанія отримує відшкодування від покупця і очікує, що вона поверне все або частину даного відшкодування покупцеві.
- Зобов'язання щодо повернення коштів коригується в кінці кожного звітного періоду з урахуванням зміни обставин.
- МСФЗ 15.70 Компанія враховує відшкодування, що підлягає сплаті покупцеві, як зниження вартості операції (виручки) за винятком випадків, коли виплата покупцеві здійснюється в обмін на відокремлені товари або послуги, які покупець передає Компанії.

МСФЗ 15.71 Якщо відшкодування, яке підлягає оплаті покупцеві, є оплатою за відокремлені товари або послуги, що поставляється покупцем, Компанія відображає в обліку закупівлю товару або послуги аналогічно тому, як вона враховує інші закупівлі у постачальників, згідно Облікової політики.

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не коригується на величину пов'язаної з ним сумнівної та безнадійної заборгованості.

Розподіл ціни операції на зобов'язання, які підлягають виконанню

МСФЗ 15.76 Компанія здійснює розподіл ціни операції на кожне зобов'язання щодо виконання (або відокремлений товар або послугу) пропорційно до окремо взятих цін продажу відокремленого товару або послуги.

МСФЗ 15.77 Ціна продажу відокремленого товару або послуги визначається при укладанні договору на кожне зобов'язання щодо виконання, в іншому випадку Компанія використовує ціну, яку можна спостерігати, коли Компанія продає такий товар або послугу окремо за подібних обставин та аналогічним категоріям покупців.

МСФЗ 15.79 Якщо ціна окремого продажу не є спостережуваною, Компанія застосовує наступні методи оцінки:

- **Метод скоригованої оцінки ринку** включає аналіз ринку, на якому Компанія продає товари чи послуги для визначення ціни, яку покупець погодиться сплатити за такі товари або послуги; або використання цін конкурентів на аналогічні товари або послуги у тій мірі, в якій це необхідно, для відображення витрат і маржі Компанії.
- **Метод очікуваних витрати плюс маржа** – це прогноз очікуваних витрат Компанії на виконання обов'язків до виконання плюс відповідна маржа для даного товару або послуги.
- **Метод залишкового підходу** ціна окремого продажу розраховується як різниця між загальною вартістю операції та суми спостережуваних цін окремої продажі інших товарів або послуг, обіцяних по договору.

МСФЗ 15.80 Якщо окремо взяті ціни цих товарів або послуг мають широкий діапазон значень або невизначені, Компанія щоб оцінити окремо взяті ціни поєднає декілька зазначених методів.

МСФЗ 15.81 Якщо Компанія надає знижку за покупку пакета товарів або послуг, то розподіляє її пропорційно на всі обов'язки до виконання за договором, за винятком ситуацій, коли вся знижка відноситься виключно до одного або декількох, але не всіх обов'язків до виконання за договором. Аналогічно здійснюється розподіл змінного відшкодування, обіцяного за договором.

МСФЗ 15.88 Компанія розподіляє на обов'язки до виконання в договорі будь-які подальші зміни ціни операції застосовуючи спосіб, що й в момент укладення договору, та визнаються як дохід від реалізації продукції або як

зменшення доходу від реалізації продукції в тому періоді, в якому відбулася зміна ціни угоди.

Визнання доходу від реалізації продукції

- МСФЗ 15.31** Коли (або в міру того, як) Компанія виконує зобов'язання до виконання шляхом передачі обіцяного товару або послуги (активу) покупцеві, Компанія визнає в якості доходу від реалізації продукції частину ціни угоди, що розподіляється на все зобов'язання до виконання (окрім оцінки змінного відшкодування, що є обмеженими). Актив передається, коли (або в міру того, як) покупець отримує контроль над таким активом.
- МСФЗ 15.32** Для кожного зобов'язання щодо виконання в момент укладення договору Компанія визначає, чи виконує вона зобов'язання щодо виконання протягом періоду або в певний момент часу.
- МСФЗ 15.33** У момент отримання і використання товари і послуги є активами, навіть якщо вони існують тільки одну мить (послуги). Контроль над активом відноситься до здатності визначати спосіб його використання і отримувати практично всі вигоди від активу.
- МСФЗ 15.34** Оцінюючи отримання покупцем контролю над активом, Компанія бере до уваги угоди на зворотну купівлю активу.
- МСФЗ 15.35** Компанія передає контроль над товаром або послугою протягом періоду і, отже, виконує зобов'язання до виконання і визнає дохід від реалізації продукції протягом періоду, якщо задовольняється будь-який з наступних критеріїв:
- покупець одночасно отримує і споживає вигоди, пов'язані з виконанням Компанією зазначеного обов'язку в міру його виконання Компанією;
 - в процесі виконання Компанією свого обов'язку до виконання створюється або поліпшується актив (наприклад, незавершене виробництво), контроль над яким покупець отримує в міру створення або поліпшення цього активу; або
 - виконання Компанією свого обов'язку не приводить до створення активу, який Компанія може використовувати для альтернативних цілей, і при цьому Компанія володіє юридично захищеним правом на отримання оплати за виконану до теперішнього часу частина договірних робіт.
- МСФЗ 15.37** Для кожного зобов'язання щодо виконання, виконуваного протягом періоду, Компанія визнає протягом періоду, оцінюючи ступінь повноти виконання зобов'язання щодо виконання.
- МСФЗ 15.39** Метою оцінки ступеня виконання є відображення результатів діяльності Компанії з передачі контролю над товарами або послугами, обіцяними покупцеві (тобто виконання обов'язків щодо виконання Компанії).

МСФЗ 15.40 На кінець кожного звітного періоду Компанія переоцінює ступінь виконання зобов'язання щодо виконання.

МСФЗ 15.515
МСФЗ 15.516 **Метод оцінки за результатом** передбачає визнання доходу від реалізації продукції на основі безпосередніх оцінок вартості для покупця товарів або послуг, переданих до поточної дати, по відношенню до вартості товарів або послуг, обіцяним за договором.

МСФЗ 15.515
МСФЗ 15.516 **Метод ресурсів** передбачає визнання доходу від реалізації продукції на основі зусиль, що вживаються Компанією для виконання зобов'язання щодо виконання, або спожитих для цього ресурсів (наприклад, спожиті ресурси, витрачений робочий час, понесені витрати, що минув, або використане машинне час) щодо сукупних очікуваних ресурсів, які будуть спожиті для виконання такого зобов'язання щодо виконання.

Якщо зусилля або споживані Компанією ресурси розподіляються рівномірно протягом періоду виконання обов'язків до виконання, Компанія визнає дохід від реалізації продукції за лінійним методом.

Компанія застосовує один метод оцінки ступеня виконання для кожного зобов'язання щодо виконання, який виконується протягом періоду, і такий метод застосовується послідовно щодо аналогічних зобов'язань до виконання і в аналогічних обставинах.

Визначаючи належний метод оцінки ступеня виконання, Компанія бере до уваги характер товару або послуги, які Компанія обіцяла передати покупцеві та виключає з оцінки ступеня виконання товари або послуги, контроль над якими Компанія не передала покупцеві.

МСФЗ 15.44 Компанія визнає дохід від реалізації продукції за зобов'язанням щодо виконання, яке виконується протягом періоду, тільки якщо вона може обґрунтовано оцінити ступінь виконання обов'язків до виконання.

МСФЗ 15.45 На ранніх етапах виконання договору, якщо Компанія неспроможна обґрунтовано оцінити результат виконання обов'язків до виконання, але при цьому очікує відшкодування витрат, понесених у зв'язку з виконанням обов'язків до виконання, Компанія визнає дохід від реалізації продукції тільки в обсязі понесених витрат.

Якщо договір з покупцем не задовольняє критеріям ідентифікації і Компанія отримує відшкодування від покупця, вона визнає отриману компенсацію як дохід від реалізації продукції тільки в разі настання будь-якої з подій нижче:

- у Компанії не залишилося обов'язків по передачі товарів або послуг покупцеві і все або майже все відшкодування, обіцяне покупцем, було отримано Компанією і не підлягає поверненню; або
- договір був розірваний, а отримане від покупця відшкодування не підлягає поверненню.

7.19.4. Інші операційні доходи

Інші операційні доходи відображають суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Інші операційні доходи визнаються наступним чином:

- **Доходи від реалізації запасів та інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій)** визнаються в момент передачі права власності на активи відповідно до умов договору;
- **Доходи від операційної оренди активів** визнаються в момент отримання права на орендну плату відповідно умовам договору оренди. Суми орендної плати, отримані наперед, відображаються у складі «Доходів майбутніх періодів», а потім відносяться до доходів поточного періоду відповідно умовам договору;
- **Доходи від безоплатно отриманих активів** визнаються в момент оприбуткування;
- **Доходи від операційної курсової різниці** визнаються в момент отримання (вибуття) грошових коштів чи заборгованості та при перерахунку статей на звітну дату;
- **Доходи від отриманих штрафів, пеней, неустойки** визнаються в момент отримання на них права за умови договору або після набуття чинності судового рішення чи Закону та при наявності цілковитої впевненості щодо їх отримання. Доходи від отриманих штрафів, пеней, неустойок визнаються в момент надходження грошових коштів в їх погашення за рахунок зменшення раніше визнаних доходів майбутніх періодів (див. п.7.16.1 Розділу 7.16 «Доходи майбутніх періодів» цієї Облікової Політики).;
- **Відшкодування раніше списаних активів** здійснюється після відновлення в обліку оборотних активів, раніше списаних, так як вони не відповідали критеріям визнання активу;
- **Списання кредиторської заборгованості** відбувається у момент підтвердження припинення дії зобов'язань перед кредиторами (за рішенням Комісії по списанню кредиторської заборгованості);
- **Списання іншої заборгованості** здійснюється у разі, якщо раніше визнане зобов'язання на дату балансу визнається таким, що не підлягає погашенню, згідно з одним з критеріїв, зазначених в п.7.18.3 (за рішенням Комісії по списанню заборгованості);
- **Інші доходи від неосновної діяльності**, які відображаються на нетто основі.

7.19.5. Дохід від участі в капіталі

Доходи та втрати від участі в капіталі визнаються за операціями з фінансовими інвестиціями в асоційовані, дочірні та спільні підприємства, які обліковуються за методом участі в капіталі.

Визнання доходів від участі в капіталі в бухгалтерському обліку здійснюється за даними звітності об'єкта інвестування та проведених Компанією на її підставі відповідних розрахунків, які оформляються бухгалтерськими довідками.

7.19.6. Інші доходи

Інші доходи включають доходи від:

- доходи від реалізації фінансових інвестицій,
- доходи від необоротних активів;
- дохід від неопераційних курсових різниць;

Інші доходи визнаються в момент отримання на них права згідно умов договору, після набуття чинності судового рішення чи Закону; а також шляхом рівномірного нарахування.

7.19.7. Розкриття інформації

У примітках до фінансової звітності розкривається наступна інформація:

- облікова політика щодо визнання доходів;
- розподіл доходу за кожною суттєвою групою доходу;
- сума доходу, який виникає від обміну товарів або послуг, що включено до кожної суттєвої групи доходу.

Згортання вище згаданих доходів та витрат здійснюється шляхом взаємозаліку будь-якого виду доходів з відповідним видом витрат, що виникають по одній й тій самій операції або групі аналогічних операцій (наприклад, доходи та витрати від операційних курсових різниць).

Результати операцій (прибуток чи збиток), відображаються окремо, якщо їх розмір, характер походження є такими, що потребують окремого розкриття у фінансовій звітності.

МСФЗ
15.106

Компанія представляє окремо в якості дебіторської заборгованості безумовні права на відшкодування.

МСФЗ
15.122

Компанія не розкривати інформацію по виручці, відповідно до цього Стандарту, якщо інформація розкрита у звітності за сегментами.

7.20. Витрати

Визначення термінів

Витрати –	це зменшення економічних вигід в результаті вибуття грошових коштів або іншого майна.
Змінні виробничі накладні витрати –	це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, до них відносяться витрати на допоміжні матеріали та непрямі витрати на оплату праці.
Нормальна потужність –	це очікуваний рівень виробництва, якого можна досягти в середньому протягом кількох періодів або сезонів за звичайних обставин, якщо взяти до уваги подання потужності, що виникає в результаті запланованого обслуговування виробництва. Для визначення нормальної потужності Компанія використовує фактичний рівень виробництва, коли він наближається до нормальної потужності.
Постійні виробничі накладні витрати –	це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, серед них амортизація та утримання будівель і обладнання, а також витрати на управління й адміністративні витрати.

Цей розділ Облікової політики відображає основні принципи та методи визнання витрат Компанії.

7.20.1. Критерії визнання

Компанія визнає витрати при виконанні наступних умов:

- виникає зменшення майбутніх економічних вигід;
- зменшення активу або збільшення зобов'язання може бути достовірно визначено.

Визнання витрат відбувається одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Облік витрат здійснюється за принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, відповідно до якого для визначення фінансового результату звітного періоду витрати визнаються одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були понесені. Витрати відображаються в бухгалтерському обліку в момент виникнення, незалежно від дати надходження або перерахування грошових коштів.

Витрати, які неможливо прямо співвіднести з доходами певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони фактично були понесені.

Компанія використовує метод нарахування щодо витрат, по яким на кінець звітного періоду не отримано первинних документів від контрагентів, за умови, що витрати відповідають критеріям визнання.

Компанія визнає витрати в обліку в сумі, що дорівнює сумі здійсненої оплати в грошовій або іншій формі або сумі визнаної кредиторської заборгованості. Сума оплати або кредиторської заборгованості визначається виходячи з сум договору та інших умов, узгоджених продавцем та покупцем в договорі.

Компанія не визнає витратами звітного періоду:

- попередню оплату запасів, робіт, послуг;
- погашення зобов'язань перед кредиторами;
- платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала та ін.;
- інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, які не відповідають вищезгаданим ознакам визнання витрат;
- витрати, які відображаються як зменшення власного капіталу.

Витрати визнаються витратами майбутніх періодів, та враховуються на балансі Компанії, згідно з Розділом 7.10 «Витрати майбутніх періодів» цієї Облікової політики, у разі, якщо доходи, пов'язані з цими витратами можна визначити в широких межах, тобто виникнення економічних вигід очікується протягом кількох облікових періодів.

Вартість активу, що забезпечує отримання економічних вигід протягом декількох звітних періодів систематично розподіляється між відповідними періодами, та враховується за правилами цієї Облікової політики, та залежить від виду самого активу.

Якщо ціна не може бути встановлена з умов договору та/або оплата здійснюється негрошовими засобами, то витрати оцінюються за справедливою вартістю, скорегованою на суму доплати під час оплати негрошовими засобами.

7.20.2. Класифікація

Компанія класифікує витрати за наступними групами:

- Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) :
 - собівартість товарів та готової продукції;
 - собівартість робіт та послуг;
- Адміністративні витрати

- Витрати на збут;
- Інші операційні витрати;
- Фінансові витрати;
- Витрати від участі в капіталі;
- Інші витрати.

7.20.3. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

До собівартості реалізованої продукції (товарів, готової продукції, робіт, послуг) включаються такі витрати:

- **Прямі матеріальні витрати:**
 - Вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу продукції, яка виробляється;
 - Вартість купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат;
 - Вартість придбаних товарів.
- **Прямі витрати на оплату праці:**
 - Заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.
- **Інші прямі витрати:**
 - Всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема:
 - відрахування на соціальні заходи;
 - плата за оренду земельних і майнових паїв;
 - амортизація;
 - витрати від браку, які становлять вартість остаточно забракованої продукції (виробів, напівфабрикатів);
 - витрати на виправлення браку за вирахуванням: остаточно забракованої продукції за справедливою вартістю; суми, що відшкодовуються працівниками, які допустили брак; суми, що одержані від постачальників за неякісні матеріали і комплектуючі вироби.
- **Загальновиробничі витрати:**
 - Витрати на управління виробництвом:
 - оплата праці апарату управління цехами, дільницями тощо;
 - відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями;
 - витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо;

- Амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничого, лінійного) призначення;
- Амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничого, лінійного) призначення;
- Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;
- Витрати на вдосконалення технології й організації виробництва:
 - оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі;
 - витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів;
 - оплата послуг сторонніх організацій тощо;
- Витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;
- Витрати на обслуговування виробничого процесу:
 - оплата праці загальновиробничого персоналу;
 - відрахування на соціальні заходи;
 - медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом;
 - витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг;
- Витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- Інші витрати:
 - внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади;
 - нестачі незавершеного виробництва;
 - нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах.

Собівартість природного газу обліковується за формулою середньозваженої собівартості в розрізі:

- імпортований газ;
- газ придбаний на внутрішньому ринку;
- газ власного видобутку Групи.

В ході своєї операційної діяльності Компанія формує виробничу собівартість згідно своїх внутрішніх документів.

У фінансовій звітності Компанії відображається собівартість реалізованої продукції та товарів.

При наданні внутрішніх послуг всередині Компанії (структурного та відокремленого підрозділу) в тому числі однією структурною одиницею іншій, вартість таких послуг визначається на рівні фактичної (в окремих випадках планово-розрахункової) собівартості.

7.20.4. Адміністративні витрати

Витрати, направлені на обслуговування та керування Компанією класифікуються, як адміністративні витрати, наприклад:

- загальні корпоративні витрати – витрати з організації діяльності, на отримання ліцензій, дозволів тощо, витрати на проведення зборів акціонерів, засідань наглядової ради, представницькі витрати;
- витрати на службові відрядження та утримання апарату керівництва Компанією та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на професійні послуги сторонніх організацій (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (інтернет, поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на утримання основних та інших матеріальних активів загальногосподарського використання (амортизація, операційна оренда, страхування, освітлення, опалення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- податки, мита та інші обов'язкові платежі, які не відносяться безпосередньо до собівартості продукції, робіт, послуг та їх збуту;
- витрати на врегулювання суперечок у судових органах;
- інші витрати загальногосподарського призначення.

7.20.5. Витрати на збут

Витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг) Компанія класифікує як витрати на збут, наприклад:

- витрати на оплату праці та комісійні витрати продавцям, торговим агентам і співробітникам підрозділів, які забезпечують збут;
- витрати на дослідження ринку (маркетинг);
- витрати на відрядження співробітників, що займаються збутом;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
- витрати на зберігання, транспортування (в т.ч. відбір), перевалку та страхування готової продукції (товару), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору постачання;
- інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.

7.20.6. Інші операційні витрати

До складу **інших операційних витрат** включаються:

- оплата простоїв;
- витрати на дослідження та розробки, які не відповідають критеріям визнання активів, згідно Розділу 7.1 «Облік нематеріальних активів» та Розділу 8.15 «Розвідка та оцінка запасів корисних копалин» цієї Облікової Політики;
- сума безнадійної дебіторської заборгованості та нарахувань до резерву сумнівних боргів;
- втрати від операційної курсової різниці (від зміни курсу валюти за операціями, активами та зобов'язаннями, які пов'язані з операційною діяльністю підприємства);
- втрати від знецінення запасів;
- нестачі та витрати від псування цінностей;
- визнані штрафи, пені, неустойки;
- інші витрати операційної діяльності;
- витрати на благодійництво, культурно-оздоровчі заходи, розвиток інфраструктури та на обслуговування соціальних активів; інші витрати звичайної діяльності.;
- витрати на ліквідацію необоротних активів, та їх залишкова вартість;
- сума уцінки необоротних активів;

7.20.7. Фінансові витрати

До складу **фінансових витрат** відносяться витрати за відсотками (за отриманими позиками, за випущеними облігаціями, за фінансовою орендою), витрати від первісного визнання дебіторської заборгованості за амортизованою вартістю, витрати від амортизації дисконту та інші витрати Компанії, пов'язані з залученням капіталу, окрім витрат за відсотками, визнаними у вартості кваліфікованого активу відповідно до Розділу 7.2. «Основні засоби» цієї Облікової політики.

7.20.8. Витрати від участі у капіталі

Витрати Компанії, що пов'язані з участю в капіталі, вважаються збитками від інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства, які обліковуються за методом участі в капіталі.

7.20.9. Інші витрати

До складу інших витрат включаються витрати, які виникли під час звичайної діяльності (окрім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг).

До таких витрат відносяться:

- собівартість реалізованих необоротних активів;
- сума уцінки фінансових інвестицій;
- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість і витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
- збитки від неопераційних курсових різниць (від позик та фінансових інвестицій);

7.20.10. Розкриття інформації

У примітках до фінансової звітності Компанія розкриває наступну інформацію:

- облікову політику, прийняту для визнання витрат;
- собівартість реалізованої продукції, товарів, послуг, доходи від реалізації яких наведені в виручці від реалізації в поділі за елементами витрат;
- розподіл витрат за кожним суттєвим видом витрат.

7.21. Податок на прибуток. Відстрочені податкові активи та зобов'язання

Визначення термінів

Відстрочене податкове зобов'язання –	це сума податку на прибуток, що буде сплачуватися в наступних періодах з тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.
Відстрочений податковий актив –	це сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах у результаті: <ul style="list-style-type: none">▪ тимчасової податкової різниці, що підлягає вирахуванню;▪ переносу податкового збитку, не включеного в розрахунок зменшення податку на прибуток у звітному періоді;▪ переносу на майбутні періоди податкових пільг, якими скористатися у звітному періоді неможливо.
Відстрочений податок на прибуток –	це сума податку на прибуток, яка визнана відстроченим податковим активом або відстроченим податковим зобов'язанням згідно положень цієї Облікової політики.
Постійні податкові різниці –	це різниці між бухгалтерським і оподатковуваним прибутком, які виникають коли визнаний у бухгалтерському обліку дохід або витрата не враховується при розрахунку оподаткованого прибутку.
Поточний податок на прибуток –	це податок, відображений у Податковій декларації з податку на прибуток.
Тимчасові податкові різниці –	це різниці, що виникли внаслідок розбіжності в часі визнання доходів і витрат у податковому і бухгалтерському обліку, що спричиняють виникнення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань.

Цей розділ Облікової Політики визначає порядок обліку податку на прибуток. Головне питання в обліку податку на прибуток полягає в тому, як обліковувати поточні та майбутні податкові наслідки:

- майбутнього відшкодування (погашення) балансової вартості активів (зобов'язань), які визнаються в Балансі Компанії; та
- операцій та інших подій поточного періоду, які визнаються у фінансовій звітності Компанії.

Сума витрат (доходів) по податку на прибуток повинна відповідати вимогам МСФЗ, відповідно до яких у Звіті про фінансові результати витратами або доходами визнається загальна сума витрат (доходів) по податку на прибуток, яка обчислюється з облікового прибутку (збитку) і складається з поточного

податку на прибуток із врахуванням відстроченого податкового зобов'язання та відстроченого податкового активу.

7.21.1. Поточні податкові активи та зобов'язання

Поточний податок на прибуток нараховується у звітному періоді відповідно до чинного законодавства України та визнається у складі витрат (доходів) періоду.

Поточний податок за звітний період відображається як заборгованість у складі розрахунків з податку на прибуток на рахунку «Податок на прибуток до сплати» і відображається у рядку 1621 «у тому числі з податку на прибуток» Балансу.

Якщо сплачена сума по податку на прибуток перевищує зобов'язання з податку за звітний період та існує достатня впевненість, що відповідна переплата буде використана протягом 12 місяців зі звітної дати, то ця різниця визнається в активах Компанії у рядку 1136 «у тому числі з податку на прибуток» Балансу. У випадку якщо у керівництва Компанії немає достатньої впевненості, що така переплата буде використана протягом 12 місяців зі звітної дати, то ця різниця відображається в складі інших необоротних активів.

У фінансовій звітності Компанія згортає поточні податкові активи та поточні податкові зобов'язання тоді і тільки тоді, коли:

- Компанія має юридично забезпечене право згортати визнані суми; та
- Компанія має намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив і одночасно погасити зобов'язання.

Заборгованість по штрафам та пені за несвоєчасну сплату податку на прибуток, а також відсотки на реструктуризовану заборгованість зі сплати податку на прибуток не включаються до рядка 1621 «у тому числі з податку на прибуток», а відображаються у рядку 1620 «Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом».

Компанія має юридично забезпечене право згортати поточний податковий актив і поточне податкове зобов'язання, якщо вони відносяться до податків на прибуток, які були накладені тим самим податковим органом, а податковий орган дозволяє Компанії здійснювати чи отримувати єдиний чистий платіж.

7.21.2. Відстрочені податкові активи і зобов'язання

Відстрочений податок на прибуток розраховується виходячи із норм Податкового кодексу України, який був чинний і діяв на звітну дату.

МСБО 12.47 Відстрочений податок розраховується з використанням ставок, які, як очікується, будуть діяти в період, коли активи будуть реалізовані, а зобов'язання погашені.

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання відображаються у Звіті про фінансовий стан окремими статтями необоротних активів і довгострокових зобов'язань.

Відстрочені податкові зобов'язання/активи визнаються Компанією для всіх тимчасових різниць, якщо тільки вони не виникають при:

- первинному визнанні та уцінці гудвілу, який не підлягає вирахуванню для цілей оподаткування;
- первинному визнанні активу або зобов'язання у зв'язку з операціями, які на момент здійснення не впливають ні на бухгалтерський, ні на оподатковуваний прибуток.

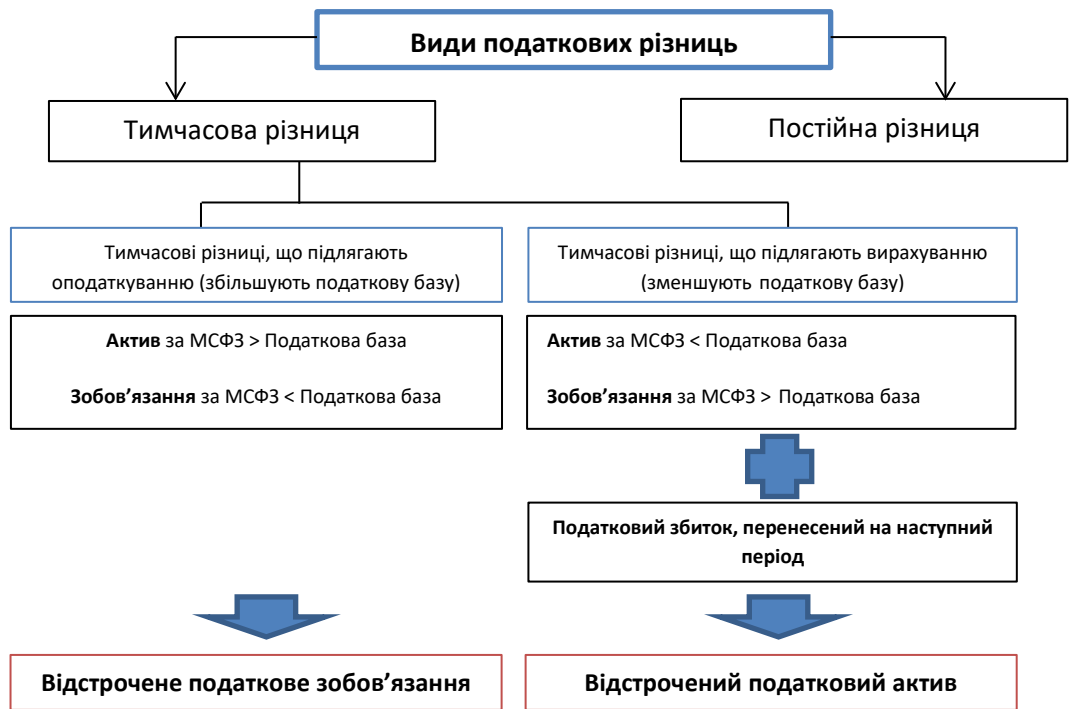
Для складання розрахунку податкових різниць використовуються дані облікових реєстрів, розшифрування до фінансової звітності, Декларації з податку на прибуток підприємства, залишкової вартості основних засобів згідно Податкового кодексу України.

Відстрочений податковий актив визнається для перенесення на наступні періоди невикористаних податкових збитків і невикористаних податкових пільг за умови, якщо є ймовірною наявність майбутнього оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна використати невикористані податкові збитки та невикористані податкові пільги.

Критерії визнання відстрочених податкових активів, що виникають від перенесення на наступні періоди невикористаних податкових збитків і невикористаних податкових пільг, є такими самими, як критерії визнання відстрочених податкових активів, що виникають від тимчасових різниць, які підлягають вирахуванню.

Якщо не є ймовірним, що буде отримано оподатковуваний прибуток, за рахунок якого можна використати невикористані податкові збитки або невикористані податкові пільги, відстрочений податковий актив не визнається.

Нижче наведено класифікацію податкових різниць та схему визначення податкового зобов'язання чи податкового активу:

Етапи розрахунку податкових активів та зобов'язань балансовим методом:

1. Визначення поточного податку на прибуток.
2. Визначення податкової бази активів та зобов'язань.
3. Розрахунок різниць між бухгалтерським прибутком (збитком) та прибутком (збитком) до оподаткування.
4. Виділення постійних та тимчасових різниць.
5. Аналіз та обґрунтування рівня відшкодування відстрочених податкових активів.
6. Аналіз руху по відстроченій податковій позиції.
7. Звірка руху по відстроченій податковій позиції з рухом постійних різниць.

МСБО 12.
61А, 62А

Способи відображення відстрочених податків за МСФЗ:

- у складі прибутку або збитку, якщо операції визнано у прибутку та збитку;
- в іншому сукупному прибутку, якщо операції визнано в іншому сукупному прибутку;
- за статтями власного капіталу, якщо операції відображено на рахунках власного капіталу.

7.21.3. Розкриття інформації

МСБО 12.79-
88

Інформація про основні компоненти податкових витрат (доходу) розкривається окремо у примітках до фінансової звітності.

До компонентів податкових витрат (доходу) належать:

- поточні податкові витрати (дохід);

- усі коригування, визнані за період щодо поточного податку попередніх періодів;
- сума відстрочених податкових витрат (доходу), що відноситься до виникнення та сторнування тимчасових різниць;
- сума відстрочених податкових витрат (доходу), що відноситься до зміни ставок оподаткування або введення нових податків;
- сума вигоди, що виникає від раніше не визнаного податкового збитку, податкової пільги або тимчасової різниці попереднього періоду, яка використовується для зменшення поточних податкових витрат;
- сума вигоди від раніше не визнаного податкового збитку, податкової пільги або тимчасової різниці попереднього періоду, яка використовується для зменшення відстрочених податкових витрат;
- відстрочені податкові витрати, що виникають від списання або сторнування попереднього списання відстроченого податкового активу; та
- сума податкових витрат (доходу), що відноситься до тих змін облікової політики та помилок попередніх періодів, які включаються в чистий прибуток чи збиток, оскільки їх не можна обліковувати ретроспективно.

Також окремо розкривається така інформація:

- сукупний поточний і відстрочений податок, пов'язаний зі статтями, що відображаються безпосередньо за дебетом або кредитом власного капіталу;
- сума податку на прибуток, що відноситься до кожного компонента іншого сукупного доходу;
- роз'яснення взаємозв'язку між податковими витратами (доходом) та обліковим прибутком. Таке роз'яснення подається у одній з наведених нижче форм або в обох формах, а саме:
 - числове узгодження сум податкових витрат (доходу) та добутку облікового прибутку, помноженого на ставку (ставки) оподаткування, що їх слід застосовувати, розкриваючи також інформацію про основу, за якою обчислювалися ставки оподаткування, які слід застосовувати, або
 - числове узгодження сум середньої діючої ставки оподаткування та ставки оподаткування, що її слід застосовувати, розкриваючи також інформацію про основу, за якою обчислювалася ставка оподаткування, яку слід застосовувати;
- роз'яснення змін ставок оподаткування, які слід застосовувати, порівняно з попереднім обліковим періодом;
- суму (та дату закінчення терміну використання) тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, невикористаних податкових збитків і невикористаних податкових пільг, за якими у звіті про фінансовий стан відстрочений податковий актив не визнаний;

- сукупну суму тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні компанії, філії та асоційовані компанії, а також із частками в спільних підприємствах, щодо яких не визнані відстрочені податкові зобов'язання;
- для кожного типу тимчасової різниці та кожного типу невикористаних податкових збитків і невикористаних податкових пільг:
 - суму відстрочених податкових активів і зобов'язань, що визнані в поданому звіті про фінансовий стан за кожний звітний період;
 - суму відстроченого податкового доходу чи витрат, що визнані у прибутку або збитку, якщо вони не є очевидними зі змін сум, визнаних у звіті про фінансовий стан;
- щодо припиненої діяльності – податкові витрати, пов'язані з:
 - прибутком або збитком від припинення діяльності; та
 - прибутком або збитком від звичайної діяльності, пов'язаної з припиненою діяльністю за період, разом з поданням відповідних сум за кожний попередній період;
- суму податкових наслідків доходу від виплати дивідендів акціонерам Компанії, які були запропоновані або оголошені до моменту затвердження фінансової звітності до випуску, але не визнані як зобов'язання у фінансовій звітності;
- якщо об'єднання бізнесу, в якому Компанія є покупцем, спричиняє зміну в сумі, визнану для попереднього придбання ним відстроченого податкового активу, суму цієї зміни; та
- якщо відстрочені податкові вигоди, придбані при об'єднанні бізнесу, не визнаються на дату придбання, але визнаються після цієї дати, опис події або зміни в обставинах, які спричинили до визнання відстрочених податкових вигід.

Компанія розкриває інформацію про суму відстроченого податкового активу та характер свідчення, що підтверджує його визнання, якщо:

- використання відстроченого податкового активу залежить від майбутніх оподаткованих прибутків, які перевищують прибутки, що виникають від сторнування існуючих тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню; та
- Компанія зазнала збитків у поточному або в попередньому періоді в податковій юрисдикції, до якої відноситься відстрочений податковий актив.

7.22. Власний капітал

Визначення термінів

- Вилучений капітал –** це фактична собівартість простих акцій власної емісії, викуплених Компанією у своїх акціонерів для подальшого перепродажу або анулювання (у разі внесення змін до Статуту Компанії в бік зменшення акціонерного капіталу).
- Власний капітал –** це частина в активах Компанії, що залишається після вирахування всіх його зобов'язань.
- Додатковий капітал –** це інший не зареєстрований в установчих документах Компанії капітал, вкладений акціонером Компанії.
- Зареєстрований (акціонерний) капітал –** це капітал, що утворюється з суми номінальної вартості всіх простих акцій Компанії. Додаткові затрати, що безпосередньо відносяться до емісії простих акцій Компанії зменшують акціонерний капітал.
- Капітал у дооцінках –** це капітал, що утворюється за результатами дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів, які відображаються у складі власного капіталу.
- Неоплачений капітал –** відображає суму заборгованості засновників за внесками в акціонерний капітал, зареєстрований у статутних документах Компанії. Сума неоплаченого капіталу є коригувальним показником і зменшує загальну вартість власного капіталу та обліковується в розрізі засновників.
- Нерозподілений прибуток –** це накопичена з моменту створення Компанії частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні Компанії після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів та використання на інші потреби. У разі отримання збитків та від'ємного значення нерозподіленого прибутку Компанія визнає непокритий збиток у Балансі.
- Резервний капітал –** це страховий капітал, створений Компанією за рахунок відрахувань власного прибутку з метою погашення можливих збитків, здійснення виплат акціонеру при недостатньому забезпеченні коштами.

7.22.1. Класифікація

Компанія класифікує власний капітал за наступними видами:

- Зареєстрований (акціонерний) капітал;
- Капітал у дооцінках;

- Додатковий капітал;
- Резервний капітал;
- Нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- Неоплачений капітал;
- Вилучений капітал;
- Неконтрольована частка у капіталі.

7.22.2. Визнання та оцінка

Зареєстрований (акціонерний) капітал – це капітал, що утворюється з суми номінальної вартості всіх простих акцій Компанії. Додаткові затрати, що безпосередньо відносяться до емісії простих акцій Компанії зменшують акціонерний капітал.

Розмір акціонерного капіталу у рядку Балансу «Зареєстрований (акціонерний) капітал» відповідає зафіксованій в установчих документах Компанії номінальній вартості статутного капіталу.

У разі прийняття акціонером рішення про збільшення акціонерного капіталу Компанії таке збільшення відбувається шляхом додаткової емісії простих акцій та їх подальшої реалізації (обміну) за номінальною вартістю.

Капітал у дооцінках – це капітал, що утворюється за результатами дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів, які відображаються у складі власного капіталу.

Капітал у дооцінках визнається по кожному об'єкту переоцінки за результатами проведення незалежної оцінки необоротних активів або оцінки фінансових інструментів, згідно з Розділами 7.2 та 7.23 цієї Облікової політики.

За результатами проведення кожної наступної незалежної оцінки вартості необоротних активів та фінансових інструментів капітал у дооцінках підлягає коригуванню наступним чином:

- збільшується на суму перевищення справедливої вартості активу над його балансовою вартістю у разі, якщо в попередніх періодах такий актив не підлягав уцінці;
- збільшується на позитивну різницю між сумою перевищення справедливої вартості активу над його балансовою вартістю та сумою накопиченої уцінки у разі, якщо в попередніх періодах такий актив підлягав уцінці;
- зменшується на позитивну різницю між сумою перевищення балансової вартості активу над його справедливою вартістю, яка не перевищує суму попередньо здійснених дооцінок, якщо в попередніх періодах такий актив підлягав дооцінці.

У разі припинення визнання активу, що підлягав переоцінці – сума капіталу у дооцінках, що відповідає такому активу підлягає перенесенню до нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Додатковий капітал – це інший не зареєстрований в установчих документах Компанії капітал, вкладений акціонером Компанії.

Додатковий капітал може включати наступні елементи:

- **додатково вкладений капітал:**
 - суми перевищення справедливої вартості активів, внесених у статутний капітал, над номінальною вартістю випущених акцій;
 - вартості безкоштовно отриманих у власність від власників необоротних активів за виключенням внесків до статутного капіталу. При амортизації таких активів в обліку відображаються витрати від амортизації активів згідно Розділу 7.2 цієї Облікової політики.
- **ефект від перерахунку зареєстрованого (акціонерного) капіталу в умовах гіперінфляції;**
- **інший додатковий капітал**, який складається із сум, визнаних у капіталі, у зв'язку зі зміною вартості необоротних активів і фінансових активів, які обліковуються за справедливою вартістю, а також інших видів додаткового капіталу, які не можуть бути віднесені до вище вказаних елементів додаткового капіталу.

Резервний капітал – це страховий капітал, створений Компанією за рахунок відрахувань власного прибутку з метою погашення можливих збитків, здійснення виплат акціонеру при недостатньому забезпеченні коштами.

Ст.19 ЗУ
«Про
акціонерні
товариства»

Резервний капітал формується у розмірі, що визначено статутними документами та чинним законодавством України шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку або за рахунок нерозподіленого прибутку.

Нерозподілений прибуток – це накопичена з моменту створення Компанії частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні Компанії після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів та використання на інші потреби. У разі отримання збитків та від'ємного значення нерозподіленого прибутку Компанія визнає непокритий збиток у Балансі.

Прибуток кожного звітного періоду, що доступний для розподілу власникам, визначається на основі даних фінансової звітності, складеної згідно з затвердженою обліковою політикою Компанії.

МСФЗ 8.42 Коригування суттєвих помилок, які впливають на звітність попередніх періодів, проводиться у відповідності до Розділу 6 цієї Облікової політики.

МСФЗ 8.22 Якщо зміна в обліковій політиці застосовується ретроспективно, Компанія коригує залишок кожного компонента власного капіталу відповідно до Розділу 5 цієї Облікової політики.

Неоплачений капітал відображає суму заборгованості засновників за внесками в акціонерний капітал, зареєстрований у статутних документах Компанії. Сума неоплаченого капіталу є коригувальним показником і зменшує загальну вартість власного капіталу та обліковується в розрізі засновників.

Вилучений капітал — це фактична собівартість простих акцій власної емісії, викуплених Компанією у своїх акціонерів для подальшого перепродажу або анулювання (у разі внесення змін до Статуту Компанії в бік зменшення акціонерного капіталу).

Викуп Компанією власних акцій визнається у складі вилученого капіталу по фактичній собівартості за рахунок зменшення акціонерного капіталу.

У консолідованій фінансовій звітності за статтею **неконтрольована частка у капіталі** Компанія обліковує власний капітал дочірнього підприємства, що не відноситься, прямо чи опосередковано, до материнського підприємства.

7.22.3. Розкриття інформації

МСБО 1.79 При складанні фінансової звітності Компанія розкриває наступну інформацію:

- кількість випущених і повністю сплачених акцій, а також випущених, але не повністю сплачених акцій;
- номінальну вартість однієї акції;
- узгодження кількості акцій в обігу на початок та на кінець періоду;
- права, привілеї та обмеження, включаючи обмеження з виплати дивідендів і повернення капіталу;
- операції з акціонерами, показуючи окремо внески акціонерів та суми дивідендів, визнаних як виплати акціонерам протягом цього періоду, а також відповідну суму дивідендів на акцію;
- суму дивідендів, запропонованих або оголошених перед затвердженням фінансової звітності до випуску, але не визнаних як виплата акціонерам протягом звітного періоду, та відповідну суму на акцію;
- для кожного компонента власного капіталу впливи ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку;
- для кожного компонента власного капіталу, зіставлення вартості на початок та на кінець звітного періоду та пояснення суттєвих змін.

7.23. Сукупний дохід

Визначення термінів

Коригування рекласифікації –	це суми, перекласифіковані у прибуток або збиток у поточному періоді, які були визнані в іншому сукупному прибутку у поточному чи попередньому періодах.
Прибуток або збиток –	це загальний дохід за вирахуванням витрат за винятком компонентів іншого сукупного прибутку.

7.23.1. Визнання та оцінка

МСБО 1.81 Компанія подає Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про сукупний дохід) який, включає:

- прибуток або збиток;
- загальний інший сукупний дохід;
- сукупний дохід за період, який є сумою прибутку або збитку та іншого сукупного доходу.

МСБО 1.7 **Інший сукупний дохід** містить статті доходів або витрат (включаючи коригування рекласифікації), які не визнані у прибутку або збитку, як вимагають або дозволяють МСФЗ.

МСБО 1.7 До іншого сукупного доходу відносяться:

- переоцінка необоротних активів;
- зміни у надлишку переоцінки;
- переоцінка справедливої вартості інвестицій для подальшого продажу;
- прибутки та збитки, що виникають внаслідок переведення фінансової звітності закордонної господарської одиниці;
- актуарні прибутки/збитки (переоцінка резервів за пенсійними зобов'язаннями);
- переоцінка резервів пов'язаних з вибуттям активів;
- частка іншого сукупного доходу асоційованих компаній та спільних діяльностей, що обліковуються за методом участі в капіталі.

Елементи, що входять до складу інших сукупних доходів відображаються за кредитом відповідних рахунків капіталу.

У випадку, коли у результаті наведених операцій виникає відстрочений податковий актив або зобов'язання (наприклад, при зміні резервів або при переоцінці необоротних активів), відповідні суми відстроченого

податкового активу або зобов'язання відображаються у складі інших сукупних доходів (рядок 2455 розділу II "Сукупний дохід" Звіту про фінансові результати), а в балансі – у складі капіталу (рядок 1405).

7.23.2. Розкриття інформації

- МСБО 1.81** Компанія подає єдиний Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про сукупний дохід).
- МСБО 1.82A** У розділі іншого сукупного доходу Компанія наводить окремими рядками суми іншого сукупного доходу за період, класифіковані за своєю природою (включаючи частку іншого сукупного доходу в асоційованих підприємствах та спільних підприємствах, що обліковується за методом участі в капіталі) та об'єднані у групи так, що вони:
- у подальшому не будуть рекласифіковані у прибуток або збиток; та
 - у подальшому будуть рекласифіковані у прибуток або збиток, якщо виконуватимуться певні умови.
- МСБО 1.90** Компанія розкриває однією цифрою суму податку на прибуток, пов'язану зі статтями іншого сукупного доходу, включаючи коригування та рекласифікації, у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.

8. Додаткові розкриття та специфічні статті фінансової звітності

8.1. Операції в іноземній валюті. Функціональна валюта та валюта презентації

Визначення термінів

Валюта подання –	це валюта, у якій подається фінансова звітність.
Валютний курс –	це коефіцієнт обміну двох валют.
Дата операції –	це дата, на яку операція вперше кваліфікується для визнання згідно з МСФЗ та цією Обліковою політикою.
Закордонна господарська одиниця –	це суб'єкт господарювання, який є дочірнім, асоційованим, спільним підприємством або відділенням Компанії, діяльність якого базується або здійснюється в іншій країні або валюті, ніж країна та валюта Компанії.
Іноземна валюта –	це валюта, інша, ніж функціональна валюта Компанії.
Курсова різниця –	це різниця, яка є наслідком переведення визначеної кількості одиниць однієї валюти в іншу валюту за різними валютними курсами.
Монетарні статті –	це утримувані одиниці валюти, а також активи та зобов'язання, що їх мають отримати або сплатити у фіксованій або визначеній кількості одиниць валюти.
Немонетарні статті –	це інші статті, ніж монетарні.
Справедлива вартість –	це сума, за якою можна обміняти актив або погасити зобов'язання а в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.
Функціональна валюта –	це валюта основного економічного середовища, у якому Компанія здійснює свою діяльність.
Чисті інвестиції в закордонну господарську одиницю –	це сума частки Компанії, в чистих активах цієї господарської одиниці.
Операція в іноземній валюті –	це операція, яка визначається (чи потребує розрахунків) в іноземній валюті, включаючи операції, що виникають, коли Компанія: <ul style="list-style-type: none">▪ купує або продає товари чи послуги, розрахунки за які передбачені в іноземній валюті;

- позичає або надає у борг кошти, якщо суми, які підлягають сплаті або отриманню, визначені в іноземній валюті, або
- іншим чином купує або ліквідує активи або бере на себе зобов'язання, визначені в іноземній валюті, чи погашає їх.

Компанія веде облік та складає фінансову звітність у функціональній валюті – національній валюті України, гривні.

МСБО 21.39

Результати та фінансовий стан закордонної господарської одиниці функціональна валюта якої відрізняється від функціональної валюти Компанії переводяться у валюту подання із застосуванням таких процедур:

а) активи та зобов'язання в кожному поданому звіті про фінансовий стан (тобто включаючи порівняльні дані) переводяться за курсом при закритті на дату цього звіту про фінансовий стан;

б) дохід та витрати в кожному звіті, у якому подається прибуток або збиток та інший сукупний дохід (тобто включаючи порівняльні дані), переводяться за валютними курсами на дати операцій;

в) усі остаточні курсові різниці визнаються в іншому сукупному прибутку.

МСБО 21.40

За умови відсутності суттєвих валютних коливань доходи та витрати закордонної господарської одиниці переводяться у функціональну валюту Компанії за допомогою середнього курсу протягом звітного періоду.

Валютою подання фінансової звітності Компанії є національна валюта України, гривня.

8.1.1. Класифікація курсових різниць

Компанія виділяє наступні види курсових різниць:

- Пов'язані з переоцінкою грошових коштів, що виникають при переведенні залишків грошових коштів, що виражені в іноземній валюті в функціональну валюту;
- Пов'язані з операційною та інвестиційною діяльністю, що виникають при погашенні чи переоцінці монетарних статей, пов'язаних з операційною чи інвестиційною діяльністю;
- Пов'язані з фінансовою діяльністю, що виникають при погашенні чи переоцінці монетарних статей, пов'язаних з фінансовою діяльністю;
- Реалізовані курсові різниці;
- Нереалізовані курсові різниці (виникають при перерахунку залишків від операцій по курсу на дату звітності та є негрошовими операціями у Звіті про рух грошових коштів).

Компанія класифікує курсову різницю, що виникла від перерахунку залишків грошових коштів на поточних рахунках, як неопераційну курсову різницю

8.1.2. Первісне визнання

МСБО 21.20 Всі операції в іноземній валюті первісно визнаються у функціональній валюті по офіційному курсу НБУ між гривнею та іноземною валютою на дату операції.

8.1.3. Подальша оцінка

МСБО 21.23 На кінець кожного звітного періоду:

- монетарні статті в іноземній валюті слід переводити, застосовуючи курс НБУ на звітну дату;
- немонетарні статті, які оцінюються за історичною собівартістю в іноземній валюті, визнаються, застосовуючи валютний курс на дату операції;
- немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, визнаються, застосовуючи валютні курси на дату визначення справедливої вартості.

МСБО 21.28 Курсові різниці, що виникають при розрахунках за монетарними статтями або при переоцінці монетарних статей, визнаються в прибутку або збитку в тому звітному періоді, у якому вони виникають, за винятком курсових різниць, що виникають при переоцінці монетарних статей, що складають долю чистих інвестицій Компанії в закордонну господарську одиницю.

МСБО 21.15 Компанія може мати монетарну статтю, яка є його дебіторською або кредиторською заборгованістю щодо закордонної господарської одиниці. Стаття, розрахунки за якою не плануються і не є ймовірними в недалекому майбутньому, за сутністю є частиною чистих інвестицій Компанії в цю закордонну господарську одиницю.

МСБО 21.32 Курсові різниці, що виникають за монетарною статтею, яка становить частину чистих інвестицій в закордонну господарську одиницю, визнаватимуться у прибутку або збитку в окремій фінансовій звітності Компанії.

8.1.4. Розкриття інформації

МСБО 21.52 Компанія розкриває в фінансовій звітності наступну інформацію:

- суму курсових різниць, визнаних у прибутку або збитку, за винятком тих, що виникають від фінансових інструментів, оцінених за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку чи збитку;
- чисті курсові різниці, визнані в іншому сукупному прибутку та накопичені в окремому компоненті власного капіталу, а також

узгодження суми таких курсових різниць на початок та кінець періоду.

МСБО 21.53 Якщо валюта подання відрізняється від функціональної валюти, цей факт потрібно відобразити, так само, як і саму функціональну валюту, а також причину, в силу якої використовується інша валюта подання.

МСБО 21.54 При зміні функціональної валюти даний факт і причина зміни підлягають розкриттю.

8.2. Припущення щодо безперервності діяльності

МСФЗ 1.25,
КОФЗ 4.1

Складаючи фінансову звітність, управлінський персонал Компанії оцінює здатність Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Компанія складає фінансову звітність на основі безперервності діяльності, якщо тільки управлінський персонал Компанії не має намірів її ліквідувати чи припинити діяльність або не має реальної альтернативи таким заходам.

Якщо під час оцінювання управлінський персонал Компанії знає про суттєві невизначеності, пов'язані з подіями чи умовами, які можуть спричинити значний сумнів щодо здатності Компанії продовжувати діяльність на безперервній основі, Компанія розкриває інформацію у фінансовій звітності про такі невизначеності та плани керівництва щодо їх подолання.

МСФЗ 1.26

Оцінюючи доречність припущення про безперервність, управлінський персонал Компанії бере до уваги всю наявну інформацію щодо майбутнього – щонайменше на 12 місяців з кінця звітного періоду, але не обмежуючись цим періодом.

Основні ознаки щодо невизначеності у припущенні про безперервність діяльності Компанії:

- чисті збитки за звітний період;
- від'ємне значення капіталу на кінець звітного періоду;
- від'ємне значення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності за звітний період;
- перевищення поточних зобов'язань Компанії над її оборотними активами.

Перш ніж упевнитися в доречності застосування припущення безперервності, управлінський персонал Компанії розглядає ряд чинників, які стосуються поточної та очікуваної прибутковості, графіки сплати боргових зобов'язань та потенційні джерела відновлюваного фінансування.

8.3. Спільна діяльність

Визначення термінів

Метод участі в капіталі –	це метод обліку, згідно з яким інвестицію первісно визнають за собівартістю, а потім коригують відповідно до зміни частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування після придбання. Прибуток чи збиток інвестора включає частку інвестора в прибутку чи збитку об'єкта інвестування.
Оператор спільної діяльності –	це учасник спільної діяльності без створення юридичної особи, якому згідно з договором доручено вести справи спільної діяльності та, зокрема, вести бухгалтерський облік.
Спільна діяльність –	це діяльність, яка спільно контролюється двома або декількома сторонами та має такі характеристики: <ul style="list-style-type: none">▪ сторони пов'язані контрактною угодою;▪ контрактна угода надає двом або декільком із вказаних вище сторін спільний контроль над діяльністю.
Спільна операція –	це спільна діяльність, яка передбачає наявність у сторін, що мають спільний контроль над діяльністю, прав на активи та обов'язків щодо зобов'язань, пов'язаних з діяльністю. Такі сторони називаються спільними операторами.
Спільне підприємство –	це спільна діяльність, яка передбачає наявність у сторін, що мають спільний контроль над діяльністю, прав на чисті активи такої діяльності. Такі сторони називаються учасниками спільного підприємства.
Спільний контроль –	це узгоджений на основі договору розподіл контролю над спільною діяльністю, який існує лише тоді, коли рішення стосовно значущої діяльності вимагають одноголосної згоди сторін, які спільно володіють контролем.
Сторона, учасник спільної діяльності –	це суб'єкт господарювання, який бере участь у спільній діяльності, незалежно від того, чи має цей суб'єкт господарювання спільний контроль над такою діяльністю.
Суттєвий вплив –	це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової та операційної політики об'єкта інвестування, але не контроль чи спільний контроль над такими політиками.

Цей розділ Облікової Політики відображає основні принципи та методи обліку інвестицій Компанії у спільну діяльність.

8.3.1. Первісне визнання

МСФЗ 11.5

Спільна діяльність передбачає наявність наступних умов:

- два або більше учасників заключили договір;
- договір передбачає здійснення спільного контролю над спільною діяльністю.

МСФЗ 11.55-56

Коли Компанія приймає участь у спільній діяльності, перш за все вона оцінює, чи має спільний контроль над такою спільною діяльністю.

Якщо всі сторони, або група сторін, розглянуті колективно, здатні управляти діяльністю, яка суттєво впливає на дохід від діяльності, такі сторони колективно контролюють діяльність.

Спільний контроль існує лише тоді, коли рішення стосовно значущих видів діяльності вимагають одностайної згоди сторін, які колективно контролюють діяльність. Оцінка того, ким контролюється діяльність – усіма сторонами, групою сторін, або лише однією з її сторін – потребує застосування судження.

8.3.2. Облік та класифікація

МСФЗ 11.514

Компанія визначає тип спільної діяльності, у якій бере участь в залежності від прав та обов'язків сторін такої діяльності. Відповідно до цього, спільна діяльність поділяється на **спільні операції** або **спільне підприємство**.

МСФЗ 11.521

МСФЗ
11.521

Якщо сторони структурували спільну діяльність з використанням окремого утворення, Компанія оцінює, чи надають їй організаційно-правова форма такого окремого утворення, умови контрактної угоди та, якщо доречно, інші факти й обставини:

- права на активи та обов'язки щодо зобов'язань, пов'язані з діяльністю (тобто угода є спільною операцією); або
- права на чисті активи діяльності (тобто угода є спільним підприємством).

Аналітичний облік інвестицій у спільну діяльність ведеться у розрізі договорів.

8.3.2.1. Спільні операції

Коли Компанія провадить свою діяльність у рамках спільних операцій, вона, як спільний оператор, визнає стосовно своєї частки у спільній операції:

- свої активи, включно із часткою у будь-яких спільно утримуваних активах;
- свої зобов'язання, включно із часткою у будь-яких спільно понесених зобов'язаннях;
- свої доходи від реалізації своєї частки продукції, яка виникає у результаті спільної операції;
- свою частку доходів від реалізації продукції спільної операції; та
- свої витрати, включно із часткою будь-яких понесених спільно витрат.

Взаєморозрахунки та операції між Компанією та спільними операціями згортаються як внутрішні, подібно до консолідації дочірніх підприємств.

Компанія обліковує активи, зобов'язання, доходи і витрати, які стосуються її частки у спільній операції, у відповідності до вимог цієї Облікової Політики, які застосовуються до конкретних активів, зобов'язань, доходів і витрат.

8.3.2.2. Спільні підприємства

Компанія обліковує свою частку у спільному підприємстві із використанням методу участі в капіталі, який застосовується так, як описано у Розділі 7.5 цієї Облікової Політики.

При застосуванні методу участі в капіталі для визначення прибутку/збитку від спільної діяльності, Компанія використовує фінансову звітність спільної діяльності за той самий звітний період, що і фінансова звітність Компанії.

8.3.3. Розкриття інформації

В примітках до фінансової звітності Компанія розкриває інформацію щодо суттєвих **спільних підприємств**:

- назву спільного підприємства;
- характер діяльності спільного підприємства;
- місце реєстрації та провадження господарської діяльності;
- частку участі, утримуваної Компанією.

Компанія також розкриває наступну фінансову інформацію:

- чисті активи;
- дохід;
- чистий прибуток ;
- частку Компанії у чистому прибутку.
- узгодження фінансової інформації із балансовою вартістю частки у спільному підприємстві.

В примітках до фінансової звітності Компанія розкриває окремо інформацію щодо суттєвих угод про **спільні операції**:

- опис та характер діяльності;
- назву спільного підприємства, якщо спільні операції відбуваються з використанням окремого утворення.

8.4. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття

Визначення термінів

Група вибуття – це сукупність активів, які плануються до продажу або відчуження в інший спосіб однією операцією, та зобов'язання, які прямо пов'язані з такими активами, що будуть передані (погашені) в результаті такої операції.

Компанія у фінансовій звітності відображає окремою статтею основні засоби та інші необоротні активи для продажу (або групи вибуття).

8.4.1. Класифікація

МСФЗ 5.6 Компанія класифікує основні засоби та інші необоротні активи (або групи вибуття) як утримувані для продажу, якщо значна частина їх балансової вартості буде відшкодовуватися шляхом операції продажу, а не поточного використання.

8.4.2. Первісне визнання

МСФЗ 5.8 Необоротний актив та група вибуття визнаються утримуваними для продажу у разі, якщо виконуються всі наступні вимоги:

- активи готові до продажу у їх теперішньому стані;
- здійснення їх продажу має високу ймовірність, а саме:
 - керівництвом Компанії підготований відповідний план або укладений договір про продаж;
 - здійснюється їх активне просування для продажу на ринку за ціною, що відповідає справедливій вартості;
- їх продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу;
- умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних активів.

МСФЗ 5.25 Основні засоби та інші необоротні активи (або групи вибуття) які утримувані для продажу, припиняють визнаватися у складі необоротних активів. При цьому нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за тим, у якому прийнято рішення про продаж, та рекласифікацію необоротного активу як утримуваного для продажу.

МСФЗ 5.15 Необоротні активи та групи вибуття, що класифікуються як утримувані для продажу, оцінюються за меншою з величин:

- балансовою вартістю або;
- справедливою вартістю, за вирахуванням витрат на продаж.

8.4.3. Подальша оцінка

- МСФЗ 5.26** Якщо Компанія класифікувала актив (або групу вибуття) як утримуваний для продажу, але цей актив перестав задовольняти вимоги визнання, як такого, то Компанія припиняє класифікацію активу (або групи вибуття) як утримуваного для продажу
- МСФЗ 5.28** Коригування балансової вартості необоротного активу (або групи вибуття), який перестає класифікуватися як необоротний актив, призначений для продажу, враховується як доход або витрати того періоду, в якому критерії визнання перестали дотримуватися. Зворотна рекласифікація проводиться за найменшою з величин:
- балансовою вартостю активу на момент його класифікації як утримуваного для продажу за вирахуванням амортизації та переоцінки, які були б визнані, якби актив не був переведений в категорію призначених для продажу; та
 - очікуваного відшкодування сум на дату, коли Компанія відмовилася від наміру продати актив.

8.4.4. Розкриття інформації

- МСФЗ 5.41** У період, коли необоротний актив (або група вибуття) класифікувався як утримуваний для продажу або проданий, Компанія розкриває в примітках таку інформацію:
- опис необоротного активу (або групи вибуття);
 - опис фактів та обставин продажу або обставин, що ведуть до очікуваного вибуття, а також очікуваного способу та час цього вибуття;
 - дохід або збиток в результаті оцінки активів за справедливою вартістю, за вирахуванням витрат на продаж;
 - сегмент, у якому необоротний актив (або група вибуття) подається згідно з Розділом 9 «Звітність за сегментами» цієї Облікової політики.

- МСФЗ 5.42** При зміні плану продажу необоротного активу (або групи вибуття), Компанія повинна розкрити інформацію, яка стосується фактів та обставин, що призвели до цього рішення, та впливу цього рішення на результати діяльності за цей період та будь-який із попередніх поданих періодів.

Якщо критерії визнання основних засобів та інших необоротних активів (або груп вибуття) задовольняються, як утримуваних для продажу після звітної дати, але до затвердження (випуску) фінансової звітності, відповідна інформація має бути розкрита в примітках до фінансової звітності.

8.5. Припинена діяльність

Визначення термінів

Діяльність, що припиняється –

це вид діяльності або відокремлений підрозділ Компанії (її компонент), який було ліквідовано або який класифікується як утримуваний для продажу, і являє собою:

- окремий великий підрозділ Компанії або географічний сегмент;
- частину плану з виведення окремого великого підрозділу або географічного сегменту Компанії;
- групу, що відноситься до дочірньої компанії, придбаної для перепродажу.

Компонент Компанії –

це діяльність та грошові потоки, які можна легко розрізнити від решти діяльності та грошових потоків Компанії операційно і з метою фінансової звітності.

Компанія у фінансовій звітності відображає окремо активи та зобов'язання, які відповідають критеріям, що дозволяють класифікувати їх як такі, що відносяться до припиненої діяльності.

8.5.1. Оцінка

Оцінка припиненої діяльності проводиться аналогічно оцінці необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття, і розкрита у Розділі 8.4 цієї Облікової Політики.

МСФЗ 5.5

Положення цього розділу щодо оцінки не застосовуються до таких активів припиненої діяльності. Це:

- відстрочені податкові активи (Розділ 7.21 цієї Облікової Політики);
- активи, що виникають з виплат працівникам (Розділ 7.14 цієї Облікової Політики)
- фінансові активи в межах сфери застосування розділу 7.6 цієї Облікової Політики;
- довгострокові активи, що розглядаються відповідно до моделі справедливої вартості (Розділ 7.4 цієї Облікової Політики);
- довгострокові активи, які оцінюються за справедливою вартістю мінус витрати на продаж (Розділ 7.11 цієї Облікової Політики).

8.5.2. Розкриття інформації

МСФЗ 5.33

Компанія розкриває інформацію про:

- підсумковий показник у Звіті про фінансові результати, що включає прибуток/збиток від діяльності, що припиняється, після оподаткування з розкриттям:
 - виручки, витрат і доходів до оподаткування від діяльності, що припиняється;
 - відповідних витрат з податку на прибуток;
 - прибутків або збитків, визнаних при оцінці за справедливою вартістю за мінусом витрат на продаж при ліквідації активів або ліквідаційних груп, які являють собою припинену діяльність;
- чисті грошові потоки, пов'язані з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю в рамках діяльності, що припиняється.
- суму прибутку від діяльності, що триває, та від припиненої діяльності, що має відношення до власників материнської компанії.

8.6. Операції з пов'язаними сторонами

Визначення термінів

Асоційоване підприємство –	це суб'єкт господарювання, на який Компанія має суттєвий вплив і який не є ані дочірнім підприємством, ані часткою участі в спільному підприємстві.
Близькі родичі фізичної особи –	це члени родини, які, за очікуванням, можуть впливати на таку особу або перебувати під її впливом при здійсненні операцій із суб'єктом господарювання, що охоплюють: <ul style="list-style-type: none">▪ дітей та чоловіка/дружину або іншу особу, яка спільно проживає з такою фізичною особою;▪ дітей чоловіка/дружини або інших осіб, які спільно проживають з такою фізичною особою; та▪ утриманців такої фізичної особи або чоловіка/дружини або іншої особи, яка спільно проживає такою фізичною особою.
Контроль –	це повноваження управляти фінансовими та операційними політиками Компанії з метою отримання вигоди від його діяльності.
Операція з пов'язаною стороною –	це передача ресурсів, послуг або зобов'язань між Компанією та пов'язаною стороною, незалежно від того, чи призначається ціна.
Органи влади –	це уряд, органи державної влади та подібні органи – місцеві, національні або міжнародні.
Провідний управлінський персонал Компанії –	це особи, які безпосередньо або опосередковано мають повноваження та є відповідальними за планування, управління та контроль діяльності Компанії. Такими особами є голова та члени правління, заступники голови правління та керівники, які мають право одноосібно вчиняти правочини (укладати угоди, договори, контракти), приймати рішення та впливати на важливі аспекти діяльності Компанії.
Спільний контроль –	це узгоджений контрактом розподіл контролю над діяльністю, який існує лише тоді, коли рішення про значущі види діяльності вимагають одностайної згоди сторін, між якими розподілено контроль.
Суб'єкт господарювання, пов'язаний з органами влади –	це суб'єкт господарювання, який контролюється, перебуває під спільним контролем або суттєвим впливом органу влади.
Суттєвий вплив –	це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової та операційної політики об'єкта інвестування, але не контроль чи спільний контроль таких політик. Суттєвого впливу можна набути шляхом володіння часткою, згідно зі статутом або угодою.

Розкриття у фінансовій звітності Компанії інформації щодо пов'язаних сторін необхідно для привернення уваги до можливого впливу на його фінансовий стан та прибуток чи збиток, спричиненого існуванням пов'язаних сторін, а також операціями та залишками заборгованості, у тому числі загальними зобов'язаннями, між такими сторонами.

МСБО 24.9

Пов'язана сторона — фізична особа або суб'єкт господарювання, зв'язані з Компанією.

Пов'язаною стороною є:

- **Фізична особа** або близький родич такої особи, якщо така особа:
 - контролює або здійснює спільний контроль над Компанією;
 - має суттєвий вплив на Компанію;
 - є членом провідного управлінського персоналу Компанії, або материнського підприємства Компанії
- **Суб'єкт господарювання**, якщо виконується будь-яка з таких умов:
 - якщо він є материнським, дочірнім або спільним підприємством відносно Компанії;
 - якщо він перебуває під контролем або спільним контролем однієї з фізичних або юридичних осіб (в т.ч. держави), які є пов'язаною стороною Компанії;
 - якщо він перебуває під контролем або спільним контролем органу влади (держави);
 - якщо цей суб'єкт та Компанія прямо чи опосередковано є асоційованими або спільними підприємствами;
 - якщо він відповідає за програму виплат по закінченні трудової діяльності працівників або Компанії або будь-якого суб'єкта господарювання, який є пов'язаним до Компанії.

8.6.1. Процедури щодо виявлення пов'язаних сторін

.п.15 Статуту
Компанії

Засновником та єдиним акціонером Компанії є держава.

Компанія визначає свої пов'язані сторони наступним чином:

- **При ідентифікації контрагентів Компанії** – дочірні підприємства (компанії) та господарські товариства, акціонером (учасником, засновником) яких є Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»;
- **Державні підприємства та господарські товариства під державним контролем;**
- Шляхом заповнення Декларації щодо конфлікту інтересів **провідного управлінського персоналу Компанії.**

Перелік підприємств Групи щокварталу оновлюється Управлінням корпоративних прав та в електронному вигляді направляється до

Департаменту консолідованої фінансової та управлінської звітності не пізніше 15 числа місяця, що наступає за звітним періодом (**Додаток 3** до цієї Облікової політики).

Члени провідного управлінського персоналу Компанії згідно з Кодексом корпоративної етики заповнюють Декларацію щодо конфлікту інтересів та надають її до Служби комплаєнсу Компанії, яка формує окремий неперсоніфікований список афілійованих юридичних осіб, з якими Компанія перебуває в ділових стосунках, та направляє начальнику Департаменту консолідованої фінансової та управлінської звітності або особі, що виконує його обов'язки, на відповідний запит. Термін «афілійовані юридичні особи» вживається у значенні, наведеному у Кодексі корпоративної етики Компанії.

Кожний член провідного управлінського персоналу Компанії несе особисту відповідальність за своєчасне, повне та достовірне повідомлення Служби комплаєнсу про будь-які зміни в їх особистих даних, зазначених в деклараціях, що можуть вплинути на правильність визначення пов'язаних сторін Компанії.

8.6.2. Розкриття інформації

Компанія розкриває інформацію з пов'язаними сторонами окремо для управлінського персоналу Компанії та інших пов'язаних сторін.

МСБО 24.17 Компанія розкриває інформацію щодо компенсації провідному управлінському персоналу, яка подається загальною сумою, а також окремо для кожної із наведених далі категорій:

- короткострокові виплати працівникам;
- виплати по закінченні трудової діяльності;
- інші довгострокові виплати працівникам;
- виплати при звільненні;
- платіж на основі акцій.

МСБО 24.25, МСБО 24.26 Оскільки Компанія знаходиться під контролем органів влади, вона застосовує звільнення щодо розкриття інформації згідно з МСБО 24.18 з іншими пов'язаними сторонами. Розкриття такої інформації відбувається наступним чином:

- Назва органу влади та характер його відносин з Компанією (тобто, відносини контролю, спільного контролю або суттєвого впливу).
- Характер та обсяги кожної окремої операції, що становить понад 5% від загальної вартості активів Компанії або рядка «Чистий дохід від реалізації» Звіту про фінансові результати.
- Для інших операцій, які не є суттєвими окремо, розкривається відсоток (з кроком в 5 відсоткових пунктів) таких операцій у складі окремих рядків фінансової звітності.

МСБО 24.21 Види операцій, що розкриваються, включають наступні:

- придбання або продаж товарів (готових або напівфабрикатів) та інших активів;
- надання або отримання послуг;
- оренда;
- передача досліджень та розробок;
- передача за ліцензійними угодами;
- передача за фінансовими угодами (зокрема, позики та внески власного капіталу в грошовій або в натуральній формі);
- надання гарантій або застави;
- умовні активи та зобов'язання; та
- погашення зобов'язань від імені Компанії або Компанією від імені такої пов'язаної сторони.

8.7. Оренда

Визначення термінів

Оренда –	це (договір) або частина угоди (договору) згідно з якою орендодавець передає орендареві в обмін на платіж або ряд платежів право користування активом протягом погодженого періоду часу.
Орендар-	це суб'єкт господарювання, який отримав право на використання орендованого активу на певний період часу в обмін на компенсацію.
Орендодавець-	це суб'єкт господарювання, який надає право на використання орендованого активу на певний період часу в обмін на компенсацію.
Початок оренди –	дата, коли орендодавець надає орендований актив для використання орендарем.
Строк оренди –	<p>це період оренди, який не підлягає достроковому припиненню, включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ періоди, на які поширюється право продовження оренди в разі, якщо в орендаря існує обґрунтована впевненість в тому, що дане право буде реалізовано;▪ періоди, на які поширюється право розірвання договору оренди в разі, якщо в орендаря існує обґрунтована впевненість в тому, що дане право не буде реалізовано. <p>Компанії необхідно переглянути термін оренди, якщо її період, який не підлягає достроковому припиненню, був змінений.</p>
Чисті інвестиції в оренду –	це валові інвестиції в оренду, дисконтовані за середньою ставкою депозитів (джерело – сайт http://bank.gov.ua/control/uk/index), яка діяла на дату укладання договору про оренду.
Орендні платежі –	<p>це платежі протягом строку оренди, які потрібно здійснити орендареві на користь орендодавця, пов'язані с правом використання орендного активу, до яких належать:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ фіксовані платежі;▪ змінні орендні платежі, що залежать від певного індексу чи ставки;▪ суми, очікувані до сплати орендарем за гарантіями залишкової цінності; та▪ ціну виконання опціону на покупку, якщо є достатня впевненість в тому, що орендар виконає його.▪ плата за припинення оренди, якщо термін оренди відображає потенційне виконання опціону на її дострокове припинення.▪ суми, що, як очікується, будуть сплачені орендарем за гарантіями ліквідаційної вартості.

Негарантована ліквідаційна вартість –

частина ліквідаційної вартості зданого в оренду активу, продаж якого орендодавцем не забезпечується або гарантується тільки стороною, пов'язаною з орендодавцем.

Ідентифікований актив –

це актив, визначений в явній формі в угоді або в неявній формі в час надання його в користування клієнту. Актив, як правило, ідентифікується з огляду на прямі вказівки в договорі. Однак актив також може ідентифікуватися на підставі непрямого свідчення в той момент, коли актив стає доступним для використання клієнтом. Вимога про наявність ідентифікованого активу є фундаментальним для визначення оренди.

8.7.1. Ідентифікація оренди**МСФЗ 16.9**

Станом на дату початку оренди Компанія оцінює чи є угода орендною угодою або чи містить угода оренду. Угода є орендною угодою, якщо передається право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

Оскільки вартість користування земельники ділянками прив'язана до нормативно-грошової оцінки землі, яка в свою чергу не є відображенням ринкової вартості землі, Компанія не вважає такі платежі орендними зобов'язаннями, а відображає їх як податок на землю.

8.7.2. Оренда у фінансовій звітності орендаря***Первісне визнання*****МСФЗ 16.23**

Станом на дату початку оренди орендар оцінює актив в формі права користування за первісною вартістю, собівартість якого включає:

МСФЗ 16.24

- суму первісної оцінки орендного зобов'язання;
- будь-які орендні платежі, здійснені на дату початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди;
- будь-які первісні прямі витрати, понесені орендарем; та
- оцінку витрат, які будуть понесені орендарем у процесі демонтажу та переміщення орендованого активу, відновлення місця, на якому він розташований, або відновлення орендованого активу до стану, що вимагається умовами оренди.

На початку строку оренди орендар має обліковувати актив права користування згідно з договором оренди у складі активів (відповідний елемент основних засобів) та зобов'язання (довгострокові та короткострокові).

Рішення Компанії про первісне визнання активу права користування в складі основних засобів, а також зобов'язань згідно з договором оренди засвідчується шляхом складання відповідного первинного документу.

МСФЗ 16.26 На дату початку оренди орендар оцінює орендне зобов'язання за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату.

МСФЗ 16.5 Орендар має право відображати оренду без визнання активу та зобов'язань з наступних договорів:

- договір оренди з очікуваним терміном не більше 12 місяців (тобто короткострокова оренда), окрім випадків коли вірогідність подальшої оренди є високою (довгострокова оренда);
- за договорами оренди, в яких базовий актив, будучи новим, має вартість, нижче визначеного порогу суттєвості (навіть якщо їх сукупний ефект є істотним).

Подальша оцінка

МСФЗ 16.31 Орендар амортизує активи в формі права користування у відповідності до Розділу 7.2 «Основні засоби», тобто застосовується метод амортизації, якій відображає особливості споживання майбутніх економічних вигід, асоційованих з активом в формі права користування

Актив амортизується протягом коротшого з двох строків: строку його оренди або строку корисної експлуатації.

МСФЗ 16.36 На звітну дату орендар оцінює орендне зобов'язання:

- збільшуючи балансову вартість з метою відобразити відсоток за орендним зобов'язанням;
- зменшуючи балансову вартість з метою відобразити здійснені орендні платежі;
- переоцінюючи балансову вартість з метою відобразити будь-які переоцінки або модифікації оренди, або з метою відобразити переглянуті по суті фіксовані орендні платежі

Розкриття інформації

**МСФЗ 16. 47
53, 58** Компанія розкриває таку інформацію про оренду:

- Актив у формі права користування – окреме відображення інформації в звіті про фінансовий стан або розкриття інформації в примітках до фінансової звітності;
- Зобов'язання по оренді, окреме відображення інформації в звіті про фінансовий стан або розкриття інформації в примітках до фінансової звітності;
- Витрати по оренді – роздільне відображення відсотків, що відносяться до зобов'язань по оренді і амортизації нарахованої на актив у формі права користування; відображення процентних витрат як компонента фінансових витрат;
- Витрати на відсотки за орендними зобов'язаннями у складі фінансових витрат;
- Грошові виплати відображають в рахунок погашення основної суми зобов'язання по оренді; грошові виплати в рахунок погашення

відсотків по зобов'язанням класифікують таким чином, як інші відсотки сплачені за договорами оренди в звіті про рух грошових коштів.

8.7.3. Оренда у фінансовій звітності орендодавця

МСФЗ 16.61 Орендодавець класифікує кожну зі своїх оренд або як операційну оренду, або як фінансову оренду.

Класифікація

МСФЗ 16.62 Компанія класифікує оренду:

- як операційну оренду, якщо вона не передає в основному всі ризики та винагороди щодо володіння орендованим активом;
- як фінансову, якщо Компанія передає в основному всі ризики та винагороди щодо володіння орендованим активом.

Ознаки фінансової оренди:

МСФЗ 16.63

- власність на орендований актив переходить до орендаря наприкінці строку оренди;
- на дату початку оренди у орендаря є право придбати орендований актив за ціною нижчою справедливої вартості, та впевненість в тому, що він цим правом скористається;
- строк оренди становить більшу частину строку використання орендованого активу
- на дату початку оренди теперішня вартість орендних платежів дорівнює принаймні в основному всій справедливій вартості орендованого активу та
- орендований актив має такий особливий характер, що тільки орендар може використовувати його, не здійснюючи значних модифікацій

МСФЗ 16.64

- орендар може анулювати угоду про оренду, збитки орендодавця, пов'язані з анулюванням, несе орендар
- прибутки або збитки від коливання справедливої вартості залишку припадають на орендаря (наприклад, у формі знижки орендної плати, яка дорівнює більшості надходжень від продажу наприкінці оренди); та
- орендар має можливість продовжити оренду на додатковий період за орендну плату, значно нижчу від ринкової орендної плати.

МСФЗ 16.66 Класифікацію оренди здійснюють на дату початку оренди; повторна оцінка здійснюється лише у разі модифікації оренди.

Не ведуть до нової класифікації оренди з метою обліку:

- зміни оцінок (зміни строку економічного використання або ліквідаційної вартості орендованого активу) або
- зміни обставин (невиконання зобов'язань орендарем).

Фінансова оренда

Первісне визнання

- МСФЗ 16.67** Компанія визнає активи, утримувані за договорами про фінансову оренду, у своїх звітах про фінансовий стан і обліковує їх як дебіторську заборгованість за сумою, що дорівнює чистим інвестиціям в оренду.
- МСФЗ 16.68** При визначенні теперішньої вартості об'єкту оренди використовується середня ставка по кредитах (джерело – сайт <http://bank.gov.ua/control/uk/index>) за місяць, що передує місяцю укладення договору оренди. Порівняння між вартістю орендованого майна та теперішньої вартістю орендних платежів оформлюється бухгалтерською довідкою.
- МСФЗ 16.69** Первісні прямі витрати, окрім тих, які понесені орендодавцем-виробником або орендодавцем-дилером, включаються до первісної оцінки чистої інвестиції та зменшують суму доходу, визнаного за строк оренди.
- Ставка відсотка, що неявно передбачена в оренді, визначається таким чином, що первісні прямі витрати включаються у чисту інвестицію в оренду, їх не потрібно додавати окремо.
- МСФЗ 16.70** В оцінку чистої інвестиції, включають платежі за право використання орендованого активу протягом строку оренди, та не отримані на дату початку оренди, такі як:
- фіксовані платежі, (за мінусом кредиторської заборгованості в рахунок заохочення оренди);
 - змінні орендні платежі (залежать від індексу або ставки);
 - будь-які гарантії ліквідаційної вартості (надані орендарем, або третьою стороною, не пов'язаною з орендодавцем)
 - ціну реалізації, у разі придбання, якщо орендар обґрунтовано впевнений у тому, що він реалізує такий варіант
 - платежі в рахунок штрафів за припинення терміну дії оренди, якщо умови орендної угоди передбачають можливість припинення оренди орендарем.

Подальша оцінка

- МСФЗ 16.75** Орендодавець визнає фінансовий дохід протягом строку оренди на основі моделі, яка відображає сталу періодичну норму прибутковості на чисті інвестиції орендодавця в оренду.
- МСФЗ 16.77** Компанія наприкінці кожного звітного періоду переглядає негарантовану ліквідаційну вартість майна, переданого в оренду. Якщо відбувається зменшення розрахункової негарантованої ліквідаційної вартості, то Компанія зменшує очікувану суму доходу.
- МСФЗ 16.79** Компанія обліковує модифікацію фінансової оренди як окрему оренду, якщо виконуються обидві такі умови:

- модифікація розширює сферу дії оренди, додаючи право на використання одного або більше орендованих активів; та
- компенсація за оренду зростає на суму, зіставну з індивідуальною ціною розширення сфери дії оренди, та відповідні коригування такої індивідуальної ціни з метою відобразити обставини конкретної угоди.

МСФЗ 16.80 Модифікацію фінансової оренди Компанія обліковує таким чином:

- якщо оренда у результаті модифікації була класифікована, як операційна на дату початку оренди, Компанія:
 - обліковує модифікацію оренди як нову оренду з дати набрання модифікацією чинності; та
 - оцінює балансову вартість орендованого активу як чисту інвестицію в оренду безпосередньо перед датою набрання модифікацією чинності.
- в усіх інших випадках орендодавець застосовує вимоги МСФЗ 9.

Операційна оренда

МСФЗ 16.81 Дохід від оренди за договорами операційної оренди визнаються в складі іншого операційного доходу на прямолінійній основі чи будь-якій іншій систематичній основі, або застосовує іншу систематичну основу, якщо вона дозволе краще відображати модель, завдяки якій вигода, отримана від використання орендованого активу зменшується.

МСФЗ 16.82 Компанія визнає витрати понесені при отриманні доходу від оренди, включаючи амортизацію.

МСФЗ 16.83 Компанія додає первісні прямі витрати, понесені при веденні переговорів та укладанні угоди про операційну оренду, до балансової вартості орендованого активу та визнає їх як витрати протягом строку оренди за такою самою основою, як дохід від оренди.

МСФЗ 16.84 Компанія нарахує амортизації на активи, які здаються в операційну оренду, за правилами визначеними у Розділі 7.2 цієї Облікової політики.

МСФЗ 16.87 Компанія обліковує модифікацію операційної оренди як нову оренду з дати набрання чинності модифікації, враховуючи платежі в рахунок попередньої оплати чи нараховані орендні платежі.

Розкриття інформації

МСФЗ 16.90,93-97 Орендодавець розкриває наступну інформацію:

- Фінансова оренда:
 - Прибуток або збиток від продажу;
 - Фінансовий дохід по чистій інвестиції в оренду;
 - Орендний дохід, що відноситься до змінних орендних платежів, не включених в оцінку чистих інвестицій в оренду;

Оренда

- Значні зміни балансової вартості чистої інвестиції в оренду;
- Детальний аналіз термінів погашення дебіторської заборгованості по орендних платежах;
- Операційна оренда:
 - Орендний дохід що відноситься до змінних орендних платежів, що не залежить від індекса або ставки;
 - Інший орендний дохід;
 - Детальний аналіз термінів погашення дебіторської заборгованості по орендних платежах.

8.8. Умовні активи та зобов'язання

Визначення термінів

- Умовне зобов'язання –** це:
- можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих Компанією; або
 - існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання або суму зобов'язання не можна оцінити достовірно.
- Умовний актив –** це можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих Компанією.
- МСБО 37.12** Термін «умовний» застосовується до зобов'язань та активів, які не визнаються, оскільки їх існування буде підтверджене тільки після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих Компанією.
- Під час оцінки ймовірності виконання зобов'язання або ймовірності надходження економічних вигід Компанія використовує наступні категорії:
- Вірогідно (ймовірність становить більше 50%);
 - Можливо (ймовірність складає від 20% до 50%);
 - Малоймовірно (ймовірність складає менше 20%).

8.8.1. Умовні зобов'язання

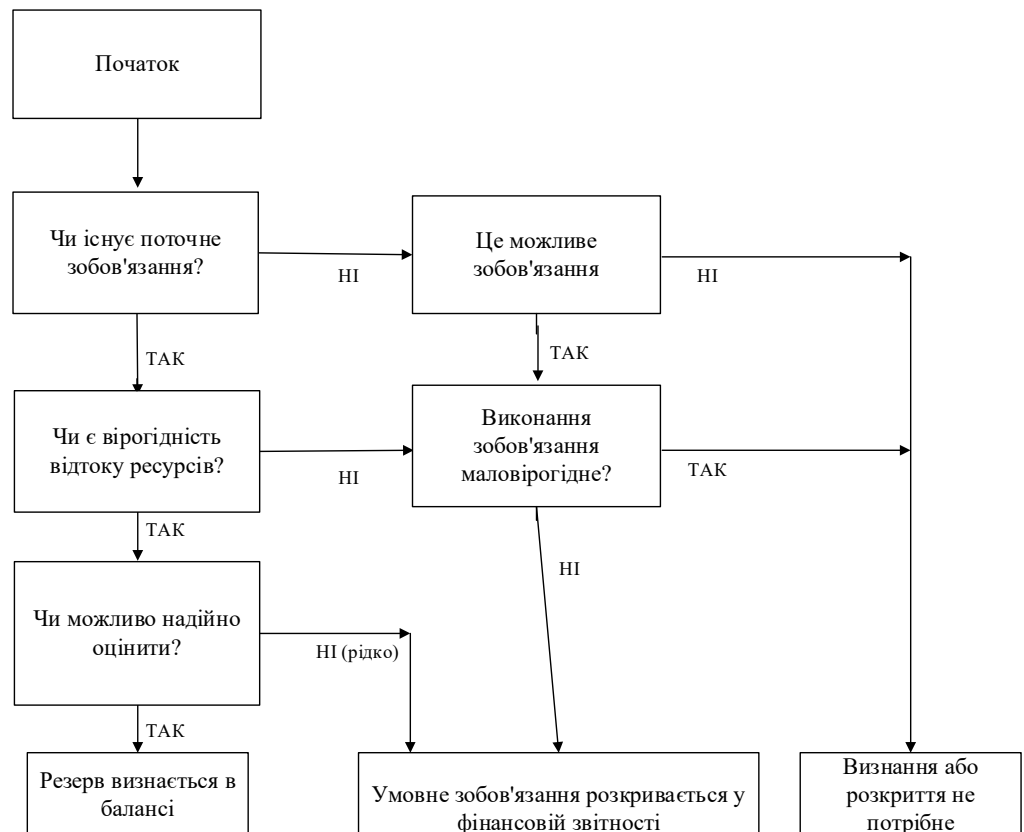
Первісне визнання

Компанія визнає у фінансовій звітності забезпечення, якщо ймовірність вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди є “вірогідною” та суму відповідного вибуття можна достовірно оцінити (див. Розділ 7.14 цієї Облікової Політики).

Компанія не визнає у фінансовій звітності умовні зобов'язання. Інформація про умовні зобов'язання розкривається в примітках до фінансової звітності (див. параграф «Розкриття інформації» цього розділу).

Рішення про формування забезпечення або розкриття у фінансовій звітності умовного зобов'язання приймається на основі висновку експертів, які повинні включати наступні положення:

- Чи існує поточне зобов'язання?
- Яка ймовірність виконання зобов'язання?
- Яка найкраща оцінка видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання?

Компанія класифікує умовні зобов'язання за наступними групами:

- умовні зобов'язання по судовим процесам;
- умовні податкові зобов'язання;
- умовні зобов'язання з трансфертного ціноутворення;
- інші умовні зобов'язання.

В кінці кожного звітного періоду юридичний департамент готує перелік усіх незакритих судових справ, в яких Компанія є відповідачем, позивачем або третьою особою, та здійснює оцінку ймовірності вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди.

Українському податковому та митному законодавству властиве застосування різноманітних тлумачень та частих змін. Тлумачення керівництва Компанії щодо такого законодавства та діяльності Компанії може викликати незгоду з боку відповідних органів. Також, у ході звичайної господарської діяльності

Компанія здійснює операції, тлумачення яких можуть бути різними у Компанії та податкових органів.

Відповідно на кожну звітну дату Департамент бюджетних розрахунків та податкового планувань разом з Юридичним департаментом здійснює аналіз потенційних податкових ризиків (в т.ч. в частині трансфертного ціноутворення), визначає основні драйвери перелічених ризиків та надає власну оцінку їх суми та вірогідності виникнення. На підставі цієї оцінки приймається рішення щодо відображення впливу зазначених ризиків у звітності Компанії.

Подальша оцінка

МСБО 37.30 Умовні зобов'язання можуть змінюватися не так, як очікувалося на початку. Отже, вони регулярно оцінюються, щоб визначити, чи змінилася оцінка ймовірного вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди. Якщо стає «вірогідним», що вибуття майбутніх економічних вигід буде потрібним для події, яка раніше розглядалася як умовне зобов'язання, забезпечення визнається у фінансовій звітності у тому періоді, в якому відбувається зміна ймовірності (за винятком надзвичайно рідкісних обставин, за яких не можна зробити достовірної наближеної оцінки).

Розкриття інформації

МСБО 37.86 Інформація про умовні зобов'язання розкривається в Примітках до фінансової звітності, якщо можливість вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, є “можливою”.

Відповідне розкриття містить наступну інформацію про сутність умовного зобов'язання:

- наближену оцінку його фінансового впливу;
- інформацію про невизначеності щодо суми або часу будь-якого вибуття;
- можливість будь-якої компенсації.

МСБО 37.92 Якщо розкриття інформації по умовних зобов'язаннях є неможливим, відповідний факт вказується у Примітках до фінансової звітності Компанії.

8.8.2. Умовні активи

Первісне визнання

МСБО 37.32 Умовні активи виникають, як правило, внаслідок незапланованих або інших неочікуваних подій, які уможливають надходження економічних вигід до Компанії. Умовні активи не визнаються у фінансовій звітності, оскільки це може спричинити визнання доходу, який може бути ніколи не отриманим.

В кінці кожного звітного періоду Юридичний департамент готує перелік усіх суттєвих незакритих судових справ, в яких Компанія є відповідачем, позивачем або третьою особою, та здійснює оцінку ймовірності надходження у майбутньому ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди.

Додатково в кінці кожного звітного періоду, згідно Порядку ведення претензійно-позовної роботи, Юридичний департамент передає Департаменту бухгалтерського обліку та звітності копії судових рішень, які відображаються в обліку згідно п. 7.7 «Дебіторська заборгованість цієї Облікової Політики.

Позитивне судове рішення на користь Компанії щодо сплати контрагентом суми відшкодування, включаючи штрафи та пені, визнається умовним активом, якщо не існує цілковитої впевненості в отриманні від контрагента відповідних економічних вигід, та розкривається в Примітках до фінансової звітності.

Подальша оцінка

Умовні активи оцінюються на кожну звітну дату, щоб забезпечити відповідне відображення змін у Примітках до фінансової звітності.

У разі якщо з'являється цілковита впевненість в отриманні доходу по судовим рішенням, Компанія перестає визнавати умовний актив та визнає у фінансовій звітності дохід та відповідну дебіторську заборгованість контрагента, щодо сплати суми відшкодування, включаючи штрафи та пені.

Розкриття інформації

Інформація про умовні активи розкривається в Примітках до фінансової звітності, якщо можливість надходження економічних вигід є "вірогідною".

Відповідне розкриття містить наступну інформацію про сутність умовного активу:

- стисла інформація про сутність умовних активів на кінець звітного періоду;
- інформацію про невизначеності щодо суми або часу будь-якого надходження;
- оцінку їхнього фінансового впливу (якщо можливо).

МСБО 37.92

Якщо розкриття інформації по умовних активах є неможливим, відповідний факт вказується у Примітках до фінансової звітності Компанії.

8.9. Розкриття інформації щодо управління фінансовими ризиками

Визначення термінів

Фінансовий актив – це будь-який актив, що є:

- грошовими коштами;
- інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;
- контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання, або обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими;
- контрактом, розрахунки за яким можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є непохідним інструментом, за який Компанія може бути зобов'язана отримати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу.
- контрактним зобов'язанням надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання, або обмінювати фінансові активи або фінансові зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для суб'єкта господарювання;
- контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є непохідним інструментом, за яким Компанія може бути зобов'язана надавати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Компанії.

Валютний ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.

Відсотковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок.

Інструмент капіталу – це будь-який контракт, який засвідчує залишкову частку в активах Компанії після вирахування всіх її зобов'язань.

Інший ціновий ризик –

це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку.

Кредитний ризик –

це ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони.

Ризик ліквідності –

це ризик того, що Компанія матиме труднощі при виконанні зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу.

Ринковий ризик –

це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: валютний ризик, відсотковий ризик та інший ціновий ризик.

Фінансовий інструмент –

це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання.

Для діяльності Компанії характерна низка фінансових ризиків:

- ринковий ризик;
- ризик концентрації;
- кредитний ризик, та
- ризик ліквідності.

Компанія розкриває інформацію щодо управління такими ризиками, як зазначено далі у цьому Розділі, а також інформацію щодо основних категорій фінансових інструментів станом на звітну дату.

МСФЗ 7.1

Компанія розкриває у своїй фінансовій звітності інформацію, яка дає змогу користувачам оцінити:

- значимість фінансових інструментів для фінансового стану і результатів діяльності Компанії;
- характер та рівень ризиків, що виникають унаслідок фінансових інструментів та на які Компанія наражається протягом та на кінець звітного періоду, та яким чином Компанія управляє цими ризиками.

8.9.1. Ринкові ризики

Вплив **ринкових ризиків** виникає із відкритих позицій в:

- іноземних валютах;
- активах та зобов'язаннях, за якими нараховуються відсотки, та
- інвестиції, усі з яких зазнають впливу від загальних та специфічних ринкових змін.

МСФЗ 7.40а) Компанія розкриває інформацію щодо аналізу чутливості для кожного типу
МСФЗ 7.517 ринкового ризику, на який вона наражається, якщо вплив такого ризику є суттєвим. Суттєвість для кожного ризику визначається окремо.

Аналіз чутливості розкриває вплив на чистий прибуток/(збиток) і власний капітал обґрунтовано можливих змін у відповідній змінній ризику (ринкових відсоткових ставках, валютних курсах, цінах на інструменти капіталу або товарних цінах тощо).

МСФЗ 7.518 З цією метою Компанія розкриває вплив на чистий прибуток/(збиток) та власний капітал на звітну дату, припускаючи, що обґрунтовано можлива зміна відповідної змінної ризику відбулася на кінець звітного періоду та застосовувалася до величини ризикових позицій, що існували на цю дату. Інформація про вплив змін розкривається на крайніх значеннях обґрунтовано можливого діапазону.

МСФЗ 7.519 Обґрунтовано можливий діапазон формується окремо кожного звітного року з урахуванням наступних факторів:

- економічні середовища, у яких Компанія здійснює свою діяльність. Обґрунтовано можлива зміна не повинна містити малоймовірні сценарії чи сценарії «найгіршого випадку» або «стрес-тестування». Якщо темп зміни основної змінної ризику стабільний (тобто, у межах 10% відхилень кожного календарного року), Компанія не змінює обрану обґрунтовано можливу зміну в змінній ризику у звітному періоді порівняно з минулим періодом. У такому випадку стандартним значенням обґрунтовано можливої зміни Компанія вважає 10%;
- часовий інтервал, у межах якого Компанія робить оцінку. Аналіз чутливості має показувати вплив змін, які вважаються обґрунтовано можливими протягом періоду до того часу, коли Компанія подаватиме наступного разу розкриття такої інформації. Компанія розкриває таку інформацію у річній фінансовій звітності. У процесі формування проміжної фінансової звітності Компанія посилається на дані останньої річної фінансової звітності.

МСФЗ 7.523, **Валютний ризик** виникає за фінансовими інструментами, які визначені в
МСФЗ 7.524 іноземній валюті, тобто у валюті, іншій, ніж функціональна валюта, у якій вони оцінюються.

З метою розкриття інформації щодо залежності від валютного ризику, Компанія розкриває інформацію щодо короткої або довгої валютної позиції із зазначенням наступної інформації:

- інформація надається у валюті та одиниці подання фінансової звітності, як зазначено у Розділі 8.1. цієї Облікової Політики;
- інформація розраховується на основі балансової вартості відповідних активів та зобов'язань;
- інформація подається окремо по кожному виду відповідних активів та зобов'язань (наприклад, грошові кошти, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, позики тощо);
- інформація подається окремо по кожній валюті, окрім випадків, коли окремо суми активів та зобов'язань, деномінованих у певній іноземній валюті, складають менше 5% від загальної вартості активів та зобов'язань, деномінованих у всіх іноземних валютах. У такому випадку допускається агрегація даних по декільком валютам у рядку «Інші валюти», і ризик впливу змін по таким валютам вважається несуттєвим.

Аналіз чуттєвості розраховується лише для монетарних залишків, деномінованих в іноземних валютах, а не у функціональній валюті Компанії.

МСФЗ 7.522

Відсотковий ризик виникає за фінансовими інструментами, за якими нараховуються відсотки, визнаними в Балансі (наприклад, придбані та випущені боргові інструменти), і за деякими фінансовими інструментами, не визнаними в Балансі (наприклад, деякі зобов'язання з надання позик).

Ризик щодо зміни відсоткових ставок виникає від фінансових інструментів, отриманих або випущених за плаваючими відсотковими ставками. Фінансові інструменти з фіксованими ставками створюють для Компанії ризик зміни справедливої вартості відсоткових ставок.

Якщо Компанія не несе суттєвого відсоткового ризику (тобто, якщо станом на звітну дату фінансові активи або зобов'язання з плаваючими ставками становлять менше 10% балансової вартості фінансових активів або зобов'язань, за якими нараховуються відсотки, відповідно), вона розкриває цю інформацію у примітках до своєї фінансової звітності.

МСФЗ 7.525, МСФЗ 7.526

Інший ціновий ризик виникає від фінансових інструментів унаслідок змін, наприклад, у товарних цінах або цінах на інструменти капіталу.

Приклади фінансових інструментів, які спричиняють ціновий ризик інструментів капіталу, – це:

- утримання інструментів капіталу в іншому підприємстві;
- інвестиції в траст, який, у свою чергу, утримує інвестиції в інструменти капіталу;
- форвардні контракти та опціони на купівлю чи продаж установленної кількості інструмента капіталу;
- свопи, що індексуються за цінами на інструменти капіталу.

На справедливу вартість таких фінансових інструментів впливають зміни в ринковій ціні основних інструментів капіталу.

МСФЗ 7.527 Чутливість прибутку або збитку (що виникає, наприклад, від інструментів, оцінених за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку або збитку) розкривається окремо від чутливості іншого сукупного доходу (що виникає, наприклад, від інвестицій в інструменти капіталу, зміни справедливої вартості яких наведені в іншому сукупному доході).

МСФЗ 7.528 Фінансові інструменти, які Компанія класифікує як інструменти капіталу, не переоцінюються. Ні на прибуток або збиток, ані на власний капітал не впливатиме ціновий ризик цих інструментів. Відповідно, аналіз чутливості щодо іншого цінового ризику для таких інструментів не потрібний.

8.9.2. Концентрації ризику

МСФЗ 7.34в)
МСФЗ 7.58 Компанія розкриває інформацію про **концентрації ризику**, які виникають унаслідок фінансових інструментів, що мають подібні характеристики і на які зміни економічних або інших умов впливають подібним чином. Під час визначення концентрацій ризику Компанія застосовує судження з урахуванням обставин ведення своєї основної діяльності. Розкриття інформації про концентрації ризику містить:

- опис того, як управлінський персонал визначає концентрації;
- опис спільної характеристики, яка визначає кожну концентрацію (контрагент, географічний регіон, валюта чи ринок); та
- величину рівня ризику, пов'язаного з усіма фінансовими інструментами, яким спільно властива ця характеристика. Така величина може бути виражена як у валюті подання окремої фінансової звітності, так і у відсотках до загальної групи активів/зобов'язань, поєднаних спільними характеристиками щодо концентрації.

8.9.3. Кредитний ризик

МСФЗ 7.36а)
МСФЗ 7.59 Компанія розкриває суми, які найкраще відображають максимальний рівень її **кредитного ризику** на звітну дату. Для фінансових активів ця сума розраховується як валова балансова вартість за вирахуванням збитку від знецінення, визнаного згідно цієї Облікової Політики.

Крім політики з управління кредитним ризиком, Компанія розкриває інформацію щодо державного регулювання основної діяльності Компанії, яке має вплив на її кредитний ризик та управління ним.

Компанія також розкриває інформацію щодо кредитних рейтингів банків, де розміщені грошові кошти та депозити, з метою виключення надзвичайних кредитних ризиків (Moody's, Fitch, Standart&Poors).

8.9.4. Ризик ліквідності

МСФЗ
7.34а),
МСФЗ
7.Б10А,
МСФЗ 7.Б11

Компанія розкриває підсумкові кількісні дані про її рівень **ризик ліквідності** на основі інформації, наданої для внутрішнього користування провідному управлінському персоналові.

Для цього Компанія розкриває аналіз фінансових зобов'язань за термінами їх погашення станом на звітну дату. Складаючи такий аналіз, Компанія застосовує наступне судження щодо визначення часових інтервалів:

- до 6 місяців;
- 6-12 місяців;
- 1-2 роки;
- 2-5 років;
- більше 5 років.

Якщо Компанія має можливість вибрати час, коли сума або частина суми сплачується (наприклад, зобов'язання «до запитання»), то таку суму або частину суми зобов'язання відносять на найбільш ранній період, у якому від Компанії можуть вимагати її сплатити.

МСФЗ
7.Б11Г

Суми, які розкриваються у такому аналізі, є недисконтованими потоками грошових коштів за основною сумою боргу та відсотків.

Такі недисконтовані грошові потоки відрізняються від сум, включених у Баланс, оскільки суми у Балансі базуються на дисконтованих грошових потоках.

Якщо сума до сплати є нефіксованою, розкрита сума визначається шляхом посилання на умови, що існують на звітну дату. Наприклад, якщо сума до сплати змінюється зі змінами індексу, розкрита сума має базуватися на рівні індексу на звітну дату.

МСФЗ
7.Б11Б

Компанія розкриває також кількісний аналіз похідних фінансових зобов'язань за строками погашення, який показує періоди до погашення, які залишилися на звітну дату згідно з контрактами, якщо періоди до погашення за контрактами є суттєвими для розуміння часу грошових потоків.

8.9.5. Коефіцієнт фінансового важелю

Компанія здійснює моніторинг капіталу на основі **коефіцієнта фінансового важелю**.

Цей коефіцієнт розраховується як чистий борг, поділений на загальний капітал під управлінням.

Чистий борг розраховується станом на звітну дату як балансова вартість позик за вирахуванням грошових коштів та їх еквівалентів.

Капітал дорівнює сумі власного капіталу на звітну дату, як відображено у Балансі, плюс чистий борг.

Розрахунок коефіцієнту фінансового важелю розкривається по компонентам формули, як зазначено вище, та подається з двома десятковими знаками.

8.10. Визначення та розкриття інформації щодо справедливої вартості

Визначення термінів

- Учасники ринку** – це покупці та продавці на основному (або найсприятливішому) ринку для активу чи зобов'язання, які мають усі такі характеристики:
- вони є незалежними один від одного (тобто вони не є пов'язаними сторонами), хоча ціна в операції з пов'язаною стороною може бути використана як елемент вхідних даних для оцінки справедливої вартості, якщо Компанія має доказ того, що операція була здійснена за ринковими умовами;
 - вони є обізнаними, мають достатнє розуміння активу або зобов'язання та операції на підставі усієї наявної інформації, в тому числі інформації, яка може бути отримана в ході комплексної перевірки, яка є звичайною та звичною;
 - вони можуть здійснити операцію з активом чи зобов'язанням;
 - вони прагнуть здійснити операцію з активом або зобов'язанням, тобто вони мають мотивацію, але вони не вимушені і їх ніщо не примушує це зробити.
- Справедлива вартість** –
- це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки.

8.10.1. Визначення справедливої вартості

- МСФЗ 13.15, МСФЗ 13.16** Оцінка справедливої вартості припускає, що актив або зобов'язання обмінюється між учасниками ринку у звичайній операції продажу активу або передачі зобов'язання на дату оцінки за поточних ринкових умов. Така операція відбувається на основному ринку для такого активу або зобов'язання, а за відсутності основного – на найбільш сприятливому ринку.
- МСФЗ 13.17** За відсутності свідчень на користь протилежного, Компанія вважає, що ринок, на якому вона здійснює операцію продажу активу або передачі зобов'язання, є основним ринком.
- МСФЗ 13.25** Ціна на основному (або найсприятливішому) ринку, використана для оцінки справедливої вартості активу або зобов'язання, не коригується на витрати на операцію (такі витрати обліковують відповідно до інших МСФЗ, що описані у інших розділах цієї Облікової політики).
- МСФЗ 13.61, МСФЗ 13.62** Компанія застосовує методи оцінки справедливої вартості активів або зобов'язань, які відповідають обставинам, та використовує один з наступних підходів:

- *Ринковий підхід*: ціни та інша доречна інформація, що генерується операціями ринку з ідентичними або зіставними (подібними) активами, зобов'язаннями або групою активів та зобов'язань.
- *Витратний підхід*: сума, яка потрібна була б зараз, щоб замінити експлуатаційну потужність активу (поточна вартість заміщення).
- *Дохідний підхід*: майбутні грошові потоки або доходи та витрати дисконтуються до поточної величини. Оцінка справедливої вартості в цьому випадку відображає нинішні ринкові очікування стосовно таких майбутніх величин.

8.10.2. Розкриття інформації

МСФЗ 13.91 Компанія розкриває у фінансовій звітності інформацію, яка допомагає її користувачам оцінити обидва такі показники:

- для активів та зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю на періодичній або неперіодичній основі у Звіті про фінансовий стан після первісного визнання, наводяться методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання таких оцінок;
- для періодичних оцінок справедливої вартості з використанням закритих (тобто, недоступних учасникам ринку) вхідних даних (3-го рівня) наводиться вплив оцінок на прибуток або збиток чи інший сукупний дохід за період.

МСФЗ 13.93€ Для кожного класу активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю у Звіті про фінансовий стан після первісного визнання розкривається рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості у сукупності (1-й, 2-й чи 3-й рівень).

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	Вхідні дані для визначення справедливої вартості
1 рівень	
ті, що мають котирування, та спостережувані дані	ціни котирування на активних ринках на ідентичні активи/ зобов'язання, до яких Компанія має доступ на дату оцінки
2 рівень	
ті, що не мають котирувань, але мають спостережувані дані	а) ціни котирування на подібні активи/ зобов'язання на активних ринках; б) ціни котирування на ідентичні або подібні активи/ зобов'язання на неактивних ринках;

Визначення та розкриття інформації щодо справедливої вартості

	<p>в) вхідні дані, окрім цін котирування, які можна спостерігати для активу чи зобов'язання:</p> <p>і. ставки відсотка та криві дохідності, що спостерігаються на звичайних інтервалах котирування;</p> <p>ii. допустима змінність; та</p> <p>iii. кредитні спреди;</p> <p>г) вхідні дані, підтверджені ринком.</p>
3 рівень	
ті, що не мають котирувань і не є спостережуваними учасникам ринку	закриті вхідні дані мають відображати припущення, які використовували б учасники ринку, встановлюючи ціну на актив або зобов'язання, в тому числі припущення про ризик.

У таблиці нижче наведено приклад розкриття у фінансовій звітності інформації про фінансові інструменти та основні засоби, визнані за справедливою вартістю після первісного визнання із використанням ієрархії справедливої вартості:

31 грудня 2хх1 року	Рівень 2	Рівень 3	Всього
Основні засоби
Всього

МСФЗ 13.93 Для активів та зобов'язань, утримуваних на кінець звітного періоду, що оцінюються за справедливою вартістю періодично, Компанія розкриває величини будь-яких переміщень між 1-м та 2-м рівнями ієрархії справедливої вартості, причини таких переміщень та політику Компанії стосовно визначення, коли переміщення між рівнями вважаються такими, що відбулися.

МСФЗ 13.93г Для періодичних оцінок справедливої вартості, що належать до 3-го рівня ієрархії справедливої вартості, Компанія розкриває зіставлення залишків на початок періоду з залишками на кінець періоду, з розкриттям окремо змін протягом періоду, що відносяться до:

- загальних прибутків або збитків за період, визнаних у прибутку або збитку;
- загальних прибутків або збитків за період, визнаних в іншому сукупному доході, а також статтю (статті) в іншому сукупному доході, у якій такі прибутки або збитки визнані;
- придбання, продажі, випуски та погашення (кожний з цих видів змін розкривається окремо);

Визначення та розкриття інформації щодо справедливої вартості

- сум будь-яких переведень у 3-й рівень ієрархії справедливої вартості або з нього, причини таких переведень та політику Компанії щодо визначення того, коли переведення між рівнями вважаються такими, що відбулися.

Очікувана справедлива вартість визначається Компанією із використанням доступної ринкової інформації та відповідних методик оцінки з використанням професійних суджень для тлумачення ринкової інформації.

Керівництво використовує усю доступну ринкову інформацію для оцінки справедливої вартості. Оцінки, подані у фінансовій звітності, не обов'язково вказують на суми, які Компанія могла б реалізувати у ринковому обміні від операції продажу своєї повної частки у конкретному інструменті або сплатити під час передачі зобов'язань.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань Компанії, які оцінюються за справедливою вартістю на постійній основі, і справедлива вартість основних засобів

У нижченаведеній таблиці подається приклад розкриття інформації про способи визначення справедливої вартості цих активів (зокрема, методики оцінки та використані вихідні дані):

Активи	Ієрархія справедливої вартості	Методики оцінки та основні вихідні дані
Інвестиції, наявні для продажу	2	Дисконтовані потоки грошових коштів. Майбутні потоки грошових коштів оцінюються на основі вихідних даних, які піддаються спостереженню, прямо або опосередковано, і оцінки використовують одну або більше котируваних цін, які піддаються спостереженню, у звичайних операціях на ринках, які вважаються активними.
Основні засоби	3	Компанія залучає професійних незалежних оцінювачів для визначення справедливої вартості своїх основних засобів із використанням методу вартості заміщення для більшості груп. Справедлива вартість визначається як первісна вартість будівництва цих об'єктів за поточними цінами, за вирахуванням економічного старіння та фізичного зносу на відповідну дату. Основним параметром, який використовується у цій методиці оцінки, є поточні ціни на будівництво. Для об'єктів, для яких є ринкові аналоги (головним чином, будівлі), використовується метод порівняння продажів, ціни ринкових продажів порівнюваних об'єктів нерухомості у безпосередній близькості коригуються з урахуванням різниць в основних параметрах (таких як площа нерухомості). Основним параметром, який використовується у цій методиці оцінки, є ціна квадратного метра нерухомості.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, які не оцінюються за справедливою вартістю на постійній основі (але розкриття інформації про справедливую вартість є обов'язковим)

Компанія розкриває інформацію про активи, балансова вартість яких у фінансовій звітності відрізняється від їх справедливій вартості.

Наприклад:

	31 грудня 2хх1 року		31 грудня 2хх0 року	
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Балансова вартість	Справедлива вартість
Реструктуризована дебіторська заборгованість
Позики

У нижченаведеній таблиці показано приклад розкриття інформації про способи визначення справедливої вартості (зокрема, методики оцінки та використані вихідні дані):

Зобов'язання	Ієрархія справедливої вартості	Методики оцінки та основні вихідні дані
Реструктуризована дебіторська заборгованість	2	<p>Дисконтовані потоки грошових коштів.</p> <p>Майбутні потоки грошових коштів оцінюються на основі вихідних даних, які піддаються спостереженню, прямо або опосередковано, і оцінки використовують одну або більше котируваних цін, які піддаються спостереженню, у звичайних операціях на ринках, які вважаються активними.</p> <p>Справедлива вартість реструктуризованої дебіторської заборгованості була визначена із застосуванням діапазону відсоткових ставок для депозитів, деномінованих у гривні, XX%-XX% річних.</p>
Позики	2	<p>Дисконтовані потоки грошових коштів.</p> <p>Майбутні потоки грошових коштів оцінюються на основі вихідних даних, які піддаються спостереженню, прямо або опосередковано, і оцінки використовують одну або більше котируваних цін, які піддаються спостереженню, у звичайних операціях на ринках, які вважаються активними.</p> <p>Справедлива вартість позик була визначена із застосуванням діапазону відсоткових ставок для позик, деномінованих у гривні, XX%-XX% річних та для позик, деномінованих у доларах США, XX%-XX%.</p>

8.11. Події після звітної дати

Визначення термінів

Події після звітного періоду – це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску (навіть якщо ці події відбуваються після оприлюднення прибутку чи іншої вибіркової фінансової інформації).

Цей розділ Облікової політики встановлює події після звітної дати, при яких Компанія повинна скоригувати показники фінансової звітності, а також вимоги до розкриття інформації про такі події у фінансовій звітності.

8.11.1. Класифікація

МСБО 10.3 При відображенні подій після звітної дати, Компанія керується принципом суттєвості (Розділ 2 цієї Облікової Політики), тобто всі події, що можуть значною мірою вплинути на рішення користувачів фінансової звітності, мають бути відображені у фінансовій звітності.

Існує два типи подій після звітної дати:

- події, які свідчать про умови, що існували на кінець звітного періоду (*події, які вимагають коригування після звітного періоду*); та
- події, які свідчать про умови, що виникли після звітного періоду (*події, які не вимагають коригування після звітного періоду*).

МСБО 10.5 У випадках коли від Компанії вимагають подавати фінансову звітність акціонерам для ухвалення після того як фінансова звітність уже випущена, фінансова звітність затверджується до випуску на дату випуску, а не на дату ухвалення фінансової звітності акціонерами. Якщо від управлінського персоналу Компанії вимагають подавати фінансову звітність Наглядовій раді для ухвалення, фінансова звітність затверджується до випуску тоді, коли управлінський персонал затверджує її до подання Наглядовій раді

8.11.2. Події, які вимагають коригування

МСБО 10.9 Компанія коригує суми, визнані в фінансовій звітності, для відображення наслідків подій, які вимагають коригування після звітного періоду, наприклад:

- рішення після звітного періоду в судовій справі, яке підтверджує, що Компанія мала заборгованість на кінець звітного періоду. Компанія коригує будь-яке попередньо визнане забезпечення, пов'язане з

цією судовою справою, або визнає нове забезпечення, не обмежуючись розкриттям інформації про умовне зобов'язання, тому що рішення надає додаткове свідчення;

- наявна інформація після звітного періоду, яка свідчить, що корисність активу зменшилася на кінець звітного періоду або що суму раніше визнаного збитку від зменшення корисності цього активу треба коригувати;
- визначення після звітного періоду собівартості придбаних активів або надходжень від проданих активів до кінця звітного періоду;
- виявлення шахрайства або помилок, яке свідчить, що фінансова звітність була складена невірно.

8.11.3. Події, які не вимагають коригування

Компанія не коригує суми, визнані в фінансовій звітності для відображення подій, які не вимагають коригування після звітного періоду:

- дивіденди, оголошені після звітного періоду, але до затвердження фінансової звітності до випуску;
- значне об'єднання бізнесу після звітного періоду або вибуття значного дочірнього підприємств;
- оголошення плану про припинення діяльності;
- політичні катаклізми та події, що приводять до вибуття активів;
- оголошення про значну реструктуризацію або про початок її запровадження;
- значні операції зі звичайними акціями та операції з потенційними звичайними акціями після звітного періоду;
- зміни ставок податків або податкового законодавства, прийнятих або оголошених після звітного періоду, які значно впливають на поточні та відстрочені податкові активи та зобов'язання;
- прийняття значних зобов'язань або умовних зобов'язань;
- початок великого судового процесу, що виник виключно внаслідок подій, які відбулися після звітного періоду;
- інші важливі події за рішенням керівництва.

8.12. Облік в умовах гіперінфляції

Визначення термінів

Гіперінфляція –	це втрата грошовими коштами їх ролі в якості засобу оцінки, накопичення та платежу.
Індекс споживчих цін (ІСЦ) –	це показник, який характеризує зміни у часі загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання.
Інфляція –	це зниження купівельної спроможності грошових коштів, тобто їх знецінення у результаті дії різних політичних, економічних та соціальних факторів. Інфляція характеризується зростанням загального індексу цін, розрахованого як співвідношення рівня поточних цін і рівня цін базисного періоду.
Монетарні статті –	це утримувані Компанією гроші, а також статті звіту про фінансовий стан, які мають бути отримані або сплачені у грошовій формі.
Немонетарні статті –	це усі інші активи і зобов'язання, що не відносяться до монетарних статей.

8.12.1. Визнання існування гіперінфляції

МСБО 29.2	Компанія здійснює перерахунок фінансової звітності у разі існування гіперінфляції, з метою відображення реального стану Компанії з урахуванням інфляції та забезпечення співставності інформації.
МСБО 29.3	Рішення про існування гіперінфляції в Україні приймається керівним органом Компанії на основі професійного судження, якому передуює вивчення та аналіз макроекономічних і соціальних факторів за поданням Департаменту консолідованої фінансової та управлінської звітності та Управління з аналізу ринків та цін.

8.12.2. Перший перерахунок фінансової звітності

КТМФЗ 7.3	У звітному періоді, в якому Компанія ідентифікує наявність гіперінфляції в економіці, що не була гіперінфляційною в попередньому періоді, Компанія складає звітність таким чином, якби економіка завжди була гіперінфляційною.
МСБО 29.8	Усі показники фінансової звітності представляються в порівняному грошовому вираженні на звітну дату з урахуванням рівня інфляції. Така перерахована фінансова звітність складається в одиниці виміру, що діє в кінці звітного періоду.

МСБО 29.10 Перерахунок фінансової звітності проводиться шляхом послідовного застосування процедур та суджень від одного звітного періоду до іншого звітного періоду.

Основні процедури перерахунку включають:

- визначення загального індексу цін
- розподіл статей звіту про фінансовий стан на монетарні і немонетарні
- перерахунок немонетарних статей
- перерахунок показників звіту про прибутки та збитки
- розрахунок і підтвердження грошового доходу чи збитку
- підготовка звіту про рух грошових коштів з урахуванням інфляції
- перерахунок порівняльних показників.

В якості загального індексу цін для перерахунку фінансової звітності Компанія застосовує індекс споживчих цін, що визначається та офіційно публікується Державною службою статистики (джерело - <http://www.ukrstat.gov.ua/>). В залежності від потреб перерахунку Компанія застосовує щомісячний або річний індекси споживчих цін.

8.12.2.1. Звіт про фінансовий стан

МСБО 29.12 Компанія не перераховує у звіті про фінансовий стан монетарні статті, оскільки вони вже виражені в одиниці виміру на кінець звітного періоду.

МСБО 29.13 Активи і зобов'язання, які відповідно до контрактних умов пов'язані зі змінами цін (індексовані облігації, позики тощо), коригуються таким чином, щоб показати зобов'язання по виплаті на звітну дату, що відповідає умовам контракту та строкам виплати.

МСБО 29.14 Компанія здійснює перерахунок усіх немонетарних статей активів і зобов'язань звіту про фінансовий стан, окрім тих, що відображаються на кінець звітного періоду за чистою вартістю реалізації або справедливою вартістю.

Якщо експертна оцінка з визначення справедливої вартості основних засобів, капітальних інвестицій проведена раніше, ніж дата підготовки звіту про фінансовий стан, Компанія перераховує балансову вартість таких активів з дати переоцінки і до звітної дати, застосовуючи загальний індекс цін.

Залишки незавершеного виробництва та готової продукції перераховуються з дати понесення витрат на придбання та переробку.

Компанія проводить індексацію основних засобів шляхом пропорційного збільшення собівартості (або переоціненої вартості) і накопиченого зносу основних засобів. Вартість основних засобів, що обліковуються за собівартістю, індексується з моменту їх придбання. Вартість основних

засобів, що обліковуються за переоціненою вартістю, індексується з моменту їх останньої переоцінки.

Проіндексована балансова вартість основних засобів на дату виходу з періоду гіперінфляції приймається за основу при визначенні відповідних балансових вартостей для фінансової звітності станом на таку звітну дату і на наступні звітні дати.

МСБО 29.18 Перевищення перерахованої вартості немонетарної статті над сумою очікуваного відшкодування або чистої вартості реалізації, визнається як збиток від знецінення.

МСБО 29.21 Витрати на позики, що безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, в частині, що компенсує ефект гіперінфляції, визнаються витратами того періоду, в якому вони понесені, капіталізація цієї частини витрат є недоречною.

МСБО 29.32 Статті відстроченого податку не підлягають перерахунку з використанням індексу споживчих цін та оцінюються у відповідності до розділу 7.22. «Податок на прибуток. Відстрочені податкові активи та зобов'язання» цієї Облікової політики.

Перерахований зареєстрований (акціонерний) капітал Компанії відображається у складі додаткового капіталу.

МСБО 29.24 Перерахований нерозподілений прибуток визначається як балансуєча сума усіх інших сум у перерахованому звіті про фінансовий стан Компанії.

8.12.2.2. Звіт про фінансові результати

МСБО 29.26 Усі статті у звіті про фінансові результати перераховуються в одиницю виміру, яка діє на кінець звітного періоду із застосування індексу споживчих цін, починаючи з дати, коли доходи або витрати були первісно визнані в фінансовій звітності.

Прибуток або збиток від чистої монетарної позиції включається до прибутку або збитку і розкривається окремо.

8.12.2.3. Звіт про рух грошових коштів

МСБО 29.33 Усі статті звіту про рух грошових коштів перераховуються із застосування індексу споживчих цін, щоб забезпечити надання інформації в одиниці виміру, що діє на кінець звітного періоду.

8.12.3. Подальші перерахунки фінансової звітності

КТМФЗ 7.5

Після складання фінансової звітності за перший звітний період в умовах гіперінфляції, показники фінансової звітності за наступні звітні періоди визначаються шляхом застосування індексу споживчих цін звітного періоду до перерахованих даних фінансової звітності на кінець попереднього звітного періоду або дати виникнення відповідних статей звітності, в залежності від того, яка дата настає пізніше.

8.12.4. Припинення визнання існування гіперінфляції

МСБО 29.38

Рішення про припинення складання звітності в умовах гіперінфляції є професійним судженням і приймається керівним органом Компанії, коли економіка України нормалізується і функціональна валюта перестає бути гіперінфляційною.

У разі прийняття рішення про припинення існування гіперінфляції в Україні, Компанія припиняє здійснювати перерахунок фінансової звітності в кінці звітного періоду, що передує періоду, в якому було прийняте рішення про припинення існування гіперінфляції.

Статті фінансової звітності на кінець останнього звітного періоду, що були розраховані з ефектом гіперінфляції, розглядаються як основа для визначення балансової вартості статей при підготовці фінансової звітності наступних звітних періодів.

8.12.5. Розкриття інформації

МСБО 29.39

В примітках до фінансової звітності Компанія розкриває інформацію, що дає пояснення основи, на якій розглядається вплив інфляції у фінансовій звітності, а саме:

- факт, що фінансова звітність і відповідні дані для попередніх періодів були перераховані з урахуванням ефекту інфляції та відповідно подані в одиниці виміру, що діє на кінець звітного періоду;
- факт, що фінансова звітність базується на фактичній або поточній собівартості;
- рівень застосованого індексу споживчих цін на звітну дату та зміни індексу протягом поточного та попереднього звітного періоду.

8.13. Прибуток на акцію

Визначення термінів

Звичайна акція –	це інструмент власного капіталу, який має нижчий статус, ніж усі інші класи інструментів власного капіталу.
Потенційна звичайна акція –	інструмент власного капіталу, який може надати право утримувачу на звичайні акції.
Розбавлення –	це зменшення прибутку на акцію або збільшення збитку на акцію внаслідок припущення про те, що інструменти, які можна конвертувати, конвертуватимуться, що опціони та варанти здійснюватимуться або що звичайні акції випускатимуться після виконання визначених умов.
Середньозважена кількість звичайних акцій –	це кількість звичайних акцій в обігу на початок періоду, скоригована на кількість викуплених або випущених звичайних акцій протягом звітного періоду, помножена на часовий зважений коефіцієнт.
Часовий зважений коефіцієнт –	це кількість днів, протягом яких акції перебувають в обігу, у вигляді відношення до загальної кількості днів у звітному періоді.

Цей розділ визначає та регламентує основні принципи розрахунку та розкриття інформації щодо прибутку на акцію у окремій фінансовій звітності.

8.13.1. Базисний прибуток на акцію

МСБО 33.11 Базисний прибуток на акцію відображає оцінку часток власності, що припадають на кожну звичайну акцію, в результатах діяльності Компанії за звітний період.

Компанія обчислює суму базисного прибутку на акцію виходячи з чистого прибутку (збитку), що належить утримувачу звичайних акцій.

МСБО 33.10 Базисний прибуток на акцію розраховується наступним чином:

$$EPS_{\text{БАЗ}} = \frac{\text{ЧП (ЧЗ)}}{\text{СКА}}$$

СКА, де

ЧП (ЧЗ) – чистий прибуток (чистий збиток), що належить утримувачу звичайних акцій;

СКА – середньозважена кількість звичайних акцій, які перебувають в обігу протягом звітного періоду.

- МСБО 33.24 Середньозважена кількість звичайних акцій коригується відповідно до подій, які змінили кількість звичайних акцій в обігу без відповідних змін у ресурсах.
- МСБО 33.21,
МСБО 33.24 До розрахунку середньозваженої кількості акцій включаються звичайні акції, починаючи з дати, коли їх відшкодування стає дебіторською заборгованістю.
- МСБО 33.24 Акції, які підлягають випуску тільки через певний відрізок часу, не розглядаються як акції, що випускаються залежно від настання певних подій, оскільки така подія, як плин часу, не вважається непередбаченою.

8.13.2. Розбавлений прибуток на акцію

- МСБО 33.32 Розбавлений прибуток на акцію оцінює частку кожної звичайної акції в результатах діяльності Компанії враховуючи всі потенційні звичайні акції в обігу у звітному періоді.
- МСБО 33.31,
МСБО 33.32 Для обчислення розбавленого прибутку на акцію Компанія коригує чистий прибуток або збиток, який відноситься до утримувачів звичайних акцій, та середньозважену кількість акцій в обігу з урахуванням впливу всіх розбавляючих потенційних звичайних акцій за наступною формулою:

$$EPS_{\text{роз}} = \frac{\text{ЧП (ЧЗ)} + \%}{\text{СКА} + \text{СКДА}}, \text{ де}$$

ЧП (ЧЗ) – чистий прибуток (чистий збиток), що належить утримувачу звичайних акцій;

% – відсотки, визнані у звітному періоді, щодо розбавляючих потенційних звичайних акцій;

СКА – середньозважена кількість звичайних акцій, які перебувають в обігу протягом звітного періоду;

СКДА – середньозважена кількість додаткових звичайних акцій, які перебували б в обігу, якби відбулась конвертація всіх розбавляючих потенційних звичайних акцій.

8.13.3. Розкриття інформації

- МСБО 33.2 Компанія розкриває інформацію про прибуток на акцію.
- МСБО 33.4 Інформація про прибуток на акцію на основі окремої фінансової звітності подається у розділі III Звіту про фінансові результати.

8.14. Дивіденди

Визначення термінів

Дивіденди –	це платіж, що здійснюється Компанією як емітентом корпоративних прав на користь власника таких корпоративних прав, що засвідчує право власності акціонера на частку (пай) у майні (активах) Компанії, у зв'язку з розподілом частини його чистого прибутку.
Нерозподілений прибуток –	це накопичена з моменту створення Компанії частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні Компанії після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів та використання на інші потреби.

8.14.1. Визнання

Прибуток, який доступний для розподілу між акціонерам, визначається на основі даних фінансової звітності, складеної згідно із затвердженою обліковою політикою Компанії.

Частина чистого прибутку, що належить до перерахування затверджується Рішенням загальних зборів акціонерів Компанії та відображається в складі кредиторської заборгованості з учасниками за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку на дату, коли дивіденди оголошені.

Якщо дивіденди оголошують після звітного періоду, але до затвердження фінансової звітності до випуску, дивіденди не визнаються як зобов'язання на кінець звітного періоду, так як на звітну дату не існує жодних зобов'язань. Інформацію про такі дивіденди розкривають у примітках.

Під час нарахування дивідендів на користь акціонерів Компанія виступає податковим агентом платника податку на прибуток. Доходи акціонерів у вигляді дивідендів оподатковуються відповідно до норм чинного законодавства.

Об'явлення дивідендів після звітної дати, але до дати фінансової звітності, не є подією, що призводить до коригування даних станом на звітну дату (див. Розділ 8.11 цієї Облікової Політики). Інформація про таке об'явлення розкривається у примітках до фінансової звітності.

8.14.2. Розкриття інформації

МСБО 1.107	Інформація про дивіденди розкривається, якщо про розподіл прибутку та виплату дивідендів оголошено до звітної дати, у складі приміток з кредиторської заборгованості або капіталу, або у складі приміток щодо подій після звітної дати, якщо розподіл оголошено після звітної дати, але до затвердження та подачі фінансової звітності.
-------------------	---

8.15. Розвідка та оцінка запасів корисних копалин

Цей розділ Облікової політики регулює облік витрат пов'язаних з процесом розвідки та оцінки родовищ нафти, газу і супутніх їм корисних копалин.

МСФЗ 6.25

Компанія розглядає активи розвідки та оцінки як окремий клас активів і розкриває інформацію відповідно до вимог Розділу 7.2 «Основні засоби» або Розділу 7.1 «Облік нематеріальних активів» цієї Облікової Політики, залежно від класифікації активів.

8.15.1. Етапи процесу надрокористування

Для цілей обліку Компанія виділяє наступні етапи процесу надрокористування:

- Підготовча (передрозвідувальна) стадія;
- Пошуково-розвідувальні роботи;
- Підготовчі роботи по видобуванню корисних копалин (розробка родовищ);
- Видобування корисних копалин.

При обліку витрат, пов'язаних з процесом надрокористування, Компанія застосовує метод успішно завершених розвідувань, тобто у складі капіталізованих витрат (родовищ та свердловин) лише ті витрати, які безпосередньо призводять до виявлення, отримання прав на розробку чи розробки окремих відокремлюваних запасів корисних копалин.

8.15.2. Підготовча (передрозвідувальна стадія)

МСФЗ 6.5

Витрати, понесені на передрозвідувальній стадії розвідки та оцінки запасів корисних копалин, визнаються витратами того періоду, в якому вони були понесені (техніко-економічне обґрунтування проекту, консультаційні та юридичні послуги, оплата праці та відшкодування витрат на відрядження працівників, пов'язані з виконанням проекту тощо.).

8.15.3. Пошуково-розвідувальні роботи

Пошуково-розвідувальні роботи починаються з отримання Компанією **юридичних прав на розвідку конкретної території.**

На етапі пошуково-розвідувальних робіт Компанія:

- визнає нематеріальний актив у вигляді ліцензії на розвідку площі, крім випадків, коли умови ліцензії не передбачають можливості реалізації видобутих вуглеводнів;

- визнає видатками періоду, в якому були понесені наступні витрати:
 - придбання ліцензій, умови яких не передбачають можливості реалізації видобутих вуглеводнів;
 - проведення науково-дослідницьких робіт (побудова геологічних та гідродинамічних моделей покладів вуглеводнів та їх оцінка);
 - підготовка документації щодо проведення геологорозвідувальних робіт;
 - придбання геологічної та геофізичної інформації;
 - техніко-економічне обґрунтування проекту;
 - консультаційні та юридичні послуги;
 - інші витрати щодо оцінки економічної доцільності геологічних об'єктів.

8.15.4. Підготовчі роботи по видобуванню корисних копалин (розробка родовищ)

За рахунок витрат, що виникають на етапі підготовчих робіт з видобування корисних копалин (розробки родовищ), який починається з ухвалення проекту на буріння Компанія формує незавершене капітальне будівництво за рахунок наступних витрат:

- буріння розвідувальних свердловин, риття котлованів, інші витрати на облаштування родовищ тощо;
- оплата праці та відшкодування витрат на відрядження працівників, пов'язані з дослідженням території родовища;
- оренда та амортизація основних засобів та нематеріальних активів тощо.

МСБО 23.9 Роботи, пов'язані з розвідкою та оцінкою запасів корисних копалин, можуть відповідати визначенню кваліфікаційного активу (наведеного в Розділі 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики). Оскільки **не існує достатньої ймовірності** того, що понесені витрати призведуть до отримання Компанією економічних вигід у майбутньому, тому фінансові витрати по такому активу **не підлягають капіталізації**, а визнаються витратами періоду, в якому вони були нараховані.

МСФЗ 6.18 Сформовані активи щорічно перевіряються на предмет знецінення. Якщо розвідка не дала результату або існує ймовірність того, що понесені витрати не призведуть до отримання доходу, то актив частково або повністю списують на витрати.

МСФЗ 6.20 Ознаками знецінення активів розвідки, що розробляються та оцінюються, є:

- закінчення права (дозволу) на розвідку родовища та відсутність очікування його продовження;
- відсутність суттєвих видатків на подальшу розвідку та оцінку запасів родовища в бюджеті або в планах на наступний рік;

- нерентабельність виявлених корисних копалин родовища та припинення його подальшої розробки;
- відсутність очікування того, що балансова вартість активів розвідки та оцінки окупиться за рахунок розробки родовища в майбутньому.

У будь-якому з цих або подібних випадків Компанія повинна провести тест на зменшення корисності. На підставі Акту оцінки активів будь-який збиток від зменшення корисності визнають як витрати.

Витрати, що пов'язані з процесом надрокористування, які виникли на етапі підготовчих робіт з видобування корисних копалин (розробки родовищ) запасів корисних копалин та відповідають критеріям визнання активів розвідки, капіталізуються за відповідною аналітикою до прийняття та затвердження одного із наступних рішень:

- прийняття рішення щодо завершення робіт на території родовища, (у разі відсутності технічної можливості та економічної доцільності видобувати корисні копалини на досліджуваній території родовища)
- прийняття рішення щодо подальшої розробки території родовища (щодо виявлення на досліджуваній території родовища рентабельних запасів корисних копалин, наявності технічної можливості та економічної обґрунтованості подальшої діяльності щодо видобування корисних копалин)

У разі прийняття рішення щодо завершення робіт на території родовища сформований актив визнається витратами періоду. При затвердженні рішення щодо подальшої розробки території родовища – Компанія починає промислову експлуатацію.

8.15.5. Добування корисних копалин

З моменту вводу родовища в експлуатацію, який приходить на момент затвердження акту вводу в експлуатацію першої промислової свердловини, незавершене капітальне будівництво Компанія класифікує як основний засіб, та почитає нараховувати амортизацію за методом нарахування пропорційно видобутку.

Подальша оцінка таких активів здійснюється на основі моделей, передбачених Розділом 7.2 «Основні засоби» цієї Облікової Політики.

8.16. Розкриття інформації щодо регуляторного рахунку

Регуляторний рахунок це обліковий запис, на який відносяться відхилення уточненого необхідного доходу за кожний рік регуляторного періоду

Необхідний дохід - дохід, що визначається на підставі параметрів регулювання, що мають довгостроковий період дії згідно з Методикою, затвердженою постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року №2517 та має забезпечувати здійснення діяльності з транспортування природного газу у кожному році регуляторного періоду;

Регуляторний період - період часу між двома послідовними переглядами тарифів та змінами параметрів регулювання, що мають довгостроковий період дії, який становить 5 років, за винятком першого регуляторного періоду, який устанавлюється окремим рішенням НКРЕКП

Відхилення необхідного доходу від здійснення діяльності з транспортування природного газу відноситься на регуляторний рахунок.

Визнання

До складу регуляторного рахунку відноситься різниця між прогнозованими та уточненими компонентами необхідного доходу від здійснення діяльності з транспортування природного газу.

Відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) 2017/460 від 16 березня 2017, яким затверджується мережевий кодекс гармонізованих структур тарифів на послуги транспортування газу Регуляторний рахунок переглядається з метою відшкодування оператору газотранспортної системи недоотриманого доходу, або повернення замовникам послуг транспортування додатково отриманого доходу.

Відповідно до Методики, затвердженої постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року №2517 протягом регуляторного періоду за фактичними даними може бути проведено коригування необхідного доходу.

Перевищення необхідного доходу від здійснення діяльності з транспортування газу, який обліковується на регуляторному рахунку слід визнавати як зобов'язання від перевищення необхідного регульованого доходу, з відповідним визнанням у видатках, з наступним визнанням в доходах наступних періодів, при зменшенні сум, які обліковуються на регуляторному рахунку.

Розкриття інформації

Розкриття інформації по регуляторному рахунку відбувається з урахуванням Постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517 «Про затвердження методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання».

9. Звітність за сегментами

Визначення термінів

Активи сегмента –	це активи Компанії, що використовуються операційним сегментом повністю або частково в його операційній діяльності, та які відносяться до такого сегмента, відповідно, або повністю, або за базою розподілення.
Виручка сегмента –	це виручка, як її наведено у рядку 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» Звіту про фінансові результати, розподілена на групи згідно виділених операційних сегментів.
Витрати та доходи сегмента –	це витрати та доходи Компанії, що виникають у результаті діяльності операційних сегментів та безпосередньо відносяться до таких сегментів, а також частина розподілених загальних доходів та витрат Компанії, які можуть бути віднесені до операційного сегмента на основі бази розподілення.
Звітний сегмент –	це один або декілька операційних сегментів, згрупованих за подібними економічними характеристиками.
Компонент Компанії –	це структурний та відокремлений підрозділ (департамент, управління, служба, філія, представництво), або група підрозділів, діяльність яких призводить до виникнення одного виду виручки, або такий підрозділ повністю контролює один або декілька видів виручки.
Міжсегментні продажі –	це частина виручки Компанії, отримана від операцій з іншими операційними сегментами Компанії.
Нерозподілені доходи/витрати –	це витрати, які не віднесено на пряму до окремого операційного сегмента, а також немає адекватної бази їх розподілення на операційні сегменти.
Операційний сегмент –	це компонент Компанії: <ul style="list-style-type: none"> ▪ який займається економічною діяльністю, від якої він може отримувати доходи та нести витрати(включаючи доходи та витрати, пов'язані з операціями з іншими компонентами Компанії); ▪ операційні результати якого регулярно переглядаються вищим керівником з операційної діяльності Компанії для прийняття рішень про ресурси, які слід розподілити на сегмент, та оцінювання результатів його діяльності; та ▪ про який доступна дискретна фінансова інформація.
Результат сегмента	це виручка операційного сегмента, його доходи та витрати.

МСФЗ 8.1 Компанія розкриває інформацію за сегментами, щоби надати можливість користувачам фінансової звітності оцінити характер та результати економічної діяльності, якою вона займається.

Основним принципом звітності за сегментами є застосування **управлінського підходу** до виділення та визначення результатів сегментів. Відповідно, сегменти визначаються, виходячи з внутрішньої організаційної структури Компанії та внутрішньої звітності, що надається керівництву.

9.1.1. Порядок складання звітності за сегментами:

1. Визначення вищого керівника з операційної діяльності (далі – ВКОД).
2. Визначення операційних сегментів та розрахунок їх фінансових показників.
3. Визначення звітних сегментів та розрахунок їх фінансових показників.

Компанія обов'язково включає до своєї річної та проміжної фінансової звітності інформацію за звітними сегментами.

Визначення вищого керівника з операційної діяльності

МСФЗ 8.7 ВКОД визначає функцію, яка полягає в розподілі ресурсів на операційні сегменти та оцінюванні результатів діяльності операційних сегментів Компанії. Він може бути визначений як окрема посадова особа або група посадових осіб.

Визначення операційних сегментів

МСФЗ 8.5 Для виділення операційних сегментів Компанія враховує наступну інформацію:

- деталізацію звітів про операційні результати компонента;
- інформацію у фінансових планах, що надаються до уваги правління та профільних міністерств (Міністерство палива та енергетики України та Міністерство економічного розвитку і торгівлі України);
- публікації з офіційного веб-сайту Компанії.

МСФЗ 8.9, МСФЗ 8.10 Характеристики, що використовуються Компанією при визначенні своїх операційних сегментів, включають наступні:

- **Характер комерційної діяльності кожного компонента:** Компанія аналізує, яка з ознак розподілу виручки та активів є найбільш доречною для діяльності компонента – за географічною ознакою, за видами продукції, тощо;
- **Наявність керівників, відповідальних за діяльність компонентів:** в більшості випадків кожний компонент має окремого менеджера, що відповідає за його діяльність. Якщо є декілька варіантів виділення

операційних сегментів, але тільки один варіант має менеджерів, саме такий варіант має бути визначений як перелік операційних сегментів;

- **Інформація, що надається ВКОД:** деталізація звітів та інформації, що надаються ВКОД для прийняття рішень про розподіл ресурсів між компонентами, показує рівень, на якому приймаються такі рішення та оцінюються результати діяльності;
- **Інші фактори:** Компанія аналізує, яким чином деталізується інформація у прес-релізах на офіційному веб-сайті Компанії, в річних звітах Компанії та нерегулярних публікаціях.

Компанія за необхідністю переглядає перелік операційних сегментів, на основі яких визначаються звітні сегменти.

Визначення звітних сегментів

МСФЗ 8.12

Перелік звітних сегментів визначається на основі переліку операційних сегментів, згрупованих за подібними економічними характеристиками, а саме:

- за характером продуктів та послуг;
- за характером виробничих процесів;
- за типом або класом клієнта їх продуктів та послуг;
- за методами застосовуваними для розповсюдження продукції або надання послуг; та
- характером правового середовища (якщо прийнятно).

МСФЗ 8.13

Компанія вважає звітним та відображає у фінансовій звітності окремо інформацію про сегмент, який відповідає будь-якому з таких **кількісних порогів**:

- виручка сегмента, включаючи як продажі зовнішнім клієнтам, так і міжсегментні продажі, становить 10% (або більше) сукупної (внутрішньої та зовнішньої виручки) всіх операційних сегментів;
- абсолютна величина відображеного в звітності прибутку або збитку сегменту становить 10% (або більше) більшої за абсолютною величиною суми:
 - сукупного відображеного у звітності прибутку всіх операційних не збиткових сегментів; та
 - сукупного відображеного у звітності збитку всіх операційних збиткових сегментів;
- його активи становлять 10% (або більше) сукупних активів усіх операційних сегментів.

Компанія може розкривати інформацію щодо операційних сегментів, які не відповідають жодному з кількісних порогів, і може вважати їх звітними, якщо ВКОД вважає, що інформація про цей сегмент буде корисною користувачам фінансової звітності.

МСФЗ 8.15 Якщо сукупна зовнішня виручка звітних сегментів становить менше 75% загальної виручки Компанії за період, Компанія виділяє додаткові звітні сегменти (навіть якщо вони не відповідають кількісним порогам), доки принаймні 75% виручки Компанії не будуть включені до звітних сегментів.

МСФЗ 8.16, МСФЗ 8.30 Якщо операційний сегмент визначений як звітний сегмент у поточному періоді відповідно до кількісних порогів, дані за сегментами за попередній період, подані з метою порівняння, перераховуються для відображення нового звітного сегмента як окремого сегмента, навіть якщо в попередньому періоді цей сегмент не відповідав кількісним порогам, крім випадків, коли необхідна інформація є недоступною та витрати на її розробку будуть надмірними.

Компанія зазначає у відповідній примітці до фінансової звітності причину, чому дані за попередній період не можуть бути перераховані.

Розрахунок фінансових показників операційних та звітних сегментів

МСФЗ 8.25 Сума кожної статті операційного сегмента, відображеної в сегментній звітності, є оцінкою, що надається вищому керівникові з операційної діяльності з метою прийняття рішень про розподіл ресурсів на цей сегмент та оцінювання результатів його діяльності.

Всі коригування, які складають різницю між фінансовою звітністю за МСФЗ та управлінською інформацією, на базі якої робиться оцінка результату сегмента, включаються до результату сегмента. Тобто, результат сегмента формується за **управлінським принципом**.

Компанія за кожний звітний період для кожного операційного сегмента розраховує виручку сегмента, його доходи та витрати, а також активи станом на звітну дату.

Компанія забезпечує співставність даних звітності за сегментами: якщо до операційного сегмента включено певні активи та зобов'язання, доходи та витрати, що генеруються такими активами та зобов'язаннями, включаються до результатів того самого операційного сегмента.

Фінансові показники звітних сегментів формуються на базі показників операційних сегментів, з урахуванням групування останніх.

9.1.2. Розкриття інформації

Компанія розкриває наступну інформацію щодо звітних сегментів:

- МСФЗ 8.21, МСФЗ 8.22, МСФЗ 8.23, МСФЗ 8.24**
- **Загальна інформація:**
 - чинники, використані для визначення звітних сегментів:
 - який розподіл полягає у основі виділення звітних сегментів (продукти, географічний принцип тощо);

- чи об'єднувалися операційні сегменти для отримання звітних сегментів;
 - який показник є основним результатом сегменту;
 - види продуктів і послуг, від яких отримано виручку сегменту.
 - **Інформація про виручку сегмента:**
 - від зовнішніх клієнтів;
 - від операцій з іншими звітними сегментами Компанії;
 - **Інформація про інші доходи/витрати та результат сегменту:**
 - фінансовий дохід;
 - фінансові витрати;
 - нерозподілені доходи/витрати;
 - амортизація;
 - частку в прибутку чи збитку асоційованих та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі;
 - суттєві негрошові статті, крім амортизації;
 - **Інформація про активи сегменту:**
 - суму інвестицій в асоційовані та спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі;
 - загальну суму активів звітних сегментів;
- МСФЗ 8.27
- **Оцінка результатів сегмента:**
 - характер розбіжностей між оцінками результату звітних сегментів та прибутку до оподаткування Компанії за звітний період;
 - характер розбіжностей між оцінками активів сегментів та активів Компанії на звітну дату;
- МСФЗ 8.28
- **Узгодження фінансових показників:**
 - виручки звітних сегментів з сукупною виручкою за звітний період;
 - сукупного результату сегментів з фінансовим результатом до оподаткування за звітний період (різницю складають нерозподілені доходи/витрати);
 - сукупних активів звітних сегментів із активами на звітну дату.

10. Словник термінів

Аварійний (страховий) запас	це запас матеріальних ресурсів , який створюється в Компанії для запобігання можливим зупинкам виробництва через перебої в постачанні та для ліквідації аварій.	Розділ 7.8
Активи сегмента	це активи Компанії, що використовуються операційним сегментом повністю або частково в його операційній діяльності, та які відносяться до такого сегмента, відповідно, або повністю, або за базою розподілення.	Розділ 9
Активний ринок	це ринок, на якому існують всі нижченаведені умови: <ul style="list-style-type: none"> ▪ об'єкти, що їх продають і купують у межах ринку, є однорідними; ▪ як правило, можна в будь-який час знайти зацікавлених покупців і продавців; та ▪ інформація про ціни загальнодоступна. 	Розділ 7.11
Амортизація	це систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації.	Розділ 7.2
Амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання	це сума, за якою фінансовий актив оцінюється при первісному визнанні, мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь-якої різниці між цією первісною сумою та сумою погашення із застосуванням методу ефективного відсотка та мінус будь-яке зменшення (прямо чи через застосування рахунку резервів) унаслідок зменшення корисності або неможливості отримання.	Розділ 7.6, 7.7, 7.15
Асоційоване підприємство	це суб'єкт господарювання, на який Компанія має суттєвий вплив і який не є ані дочірнім підприємством, ані часткою участі в спільному підприємстві.	Розділ 8
Балансова вартість	це сума, за якою актив визнається в Звіті про фінансовий стан.	Розділи 7.5, 8.6
Безнадійна дебіторська заборгованість	це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.	Розділ 7.7

Безповоротні позики	це позики, які позикодавець надає, відмовляючись від права на їх погашення за певними попередньо визначеними умовами.	Розділ 7.17
Біологічна трансформація	це процеси росту, дегенерації, продукування та відтворення, які спричиняють якісні та кількісні зміни біологічних активів.	Розділ 7.11
Біологічні активи	це сукупність біологічних ресурсів, що достовірно оцінені, контрольовані та ідентифіковані Компанією, які в процесі біологічних перетворень здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в іншій спосіб економічні вигоди.	Розділ 7.11
Близькі родичі фізичної особи	це члени родини, які, за очікуванням, можуть впливати на таку особу або перебувати під її впливом при здійсненні операцій із суб'єктом господарювання, що охоплюють: <ul style="list-style-type: none"> ▪ дітей та чоловіка/дружину або іншу особу, яка спільно проживає з такою такою фізичною особою; ▪ дітей чоловіка/дружини або інших осіб, які спільно проживають з такою фізичною особою; та ▪ утриманців такої фізичної особи або чоловіка/дружини або іншої особи, яка спільно проживає з такою фізичною особою. 	Розділ 8.6
Буферний газ	це обсяг природного газу, що знаходиться у підземних газосховищах та використовується для підтримки необхідного рівня тиску.	Розділ 7.2
Вилучений капітал	це фактична собівартість простих акцій власної емісії, викуплених Компанією у своїх акціонерів для подальшого перепродажу або анулювання (у разі внесення змін до Статуту Компанії в бік зменшення акціонерного капіталу).	Розділ 7.22
Валюта подання	це валюта, у якій подається фінансова звітність.	Розділи 4.2, 8
Валютний курс	це коефіцієнт обміну двох валют.	Розділ 8.1,
Валютний ризик	це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.	Розділ 8.9

Виплати по закінченні трудової діяльності	це виплати працівникам (окрім виплат при звільненні працівників та короткострокових виплат працівникам), які підлягають сплаті після закінчення трудової діяльності.	Розділи 7.14, 8.6
Виручка сегмента	це виручка, як її наведено у рядку 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» Звіту про фінансові результати, розподілена на групи згідно виділених операційних сегментів.	Розділ 9,
Витрати	це зменшення економічних вигід в результаті вибуття грошових коштів або іншого майна.	Розділ 7.20
Витрати на операцію	це додаткові витрати, які прямо відносяться до придбання, випуску фінансового зобов'язання.	Розділи 7.4, 7.13
Витрати на позики	це витрати на сплату відсотків та інші витрати, понесені суб'єктом господарювання у зв'язку із запозиченням коштів.	Розділи 7.2, 7.12, 8.12
Витрати на проведення операції	додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з придбанням, випуском або вибуттям фінансового інструменту і які не могли виникнути, якщо Компанія не випустила, не придбала або не реалізувала такий фінансовий інструмент.	Розділ 7.7
Витрати на продаж	це додаткові витрати, які можна прямо віднести до вибуття активу, за винятком фінансових витрат і витрат на податки на прибуток.	Розділи 7.8, 7.11
Витрати та доходи сегмента	це витрати та доходи Компанії, що виникають у результаті діяльності операційних сегментів та безпосередньо відносяться до таких сегментів, а також частина розподілених загальних доходів та витрат Компанії, які можуть бути віднесені до операційного сегмента на основі бази розподілення.	Розділ 9
Відсоток	це компенсація часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною основною сумою, протягом певного періоду часу	Розділ 7.6
Відсотковий ризик	це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок.	Розділ 8.9
Відстрочене податкове зобов'язання	це сума податку на прибуток, що буде сплачуватися в наступних періодах з тимчасових податкових різниць, що підлягають оподатковуванню.	Розділ 7.21

Відстрочений податковий актив	це сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах у результаті: <ul style="list-style-type: none"> ▪ тимчасової податкової різниці, що підлягає відрахуванню; ▪ переносу податкового збитку, не включеного в розрахунок зменшення податку на прибуток у звітному періоді; ▪ переносу на майбутні періоди податкових пільг, якими скористатися у звітному періоді неможливо. 	Розділ 7.21
Відстрочений податок на прибуток	це сума податку на прибуток, яка визнана відстроченим податковим активом або відстроченим податковим зобов'язанням згідно положень цієї Облікової політики.	Розділ 7.21
Власний капітал	це залишкова частка в активах Компанії після вирахування всіх його зобов'язань.	Розділ 7.22
Гіперінфляція	це втрата грошовими коштами їх ролі в якості засобу оцінки, накопичення та платежу.	Розділ 8.12
Готова продукція	це продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.	Розділ 7.8
Гранти, пов'язані з активами	це державні гранти, основною умовою надання яких є те, що суб'єкт господарювання, який відповідає критеріям надання грантів, придбає, збудує або іншим чином набуде довгострокових активів. Можуть визначатися також додаткові умови, які обмежують тип чи місце розташування активів або періоди, протягом яких активи слід придбати чи утримувати.	Розділ 7.16
Гранти, пов'язані з доходом	це інші державні гранти, крім грантів, пов'язаних з активами.	Розділ 7.16
Грошові кошти	це гроші в касі та на поточних рахунках Компанії у банках.	Розділ 7.9
Грошові кошти, обмежені у використанні	це грошові кошти компанії, на використання котрих накладені обмеження і які не можуть бути використані негайно. Обмежені в використанні грошові кошти можуть включати: <ul style="list-style-type: none"> ▪ депозити, що зберігаються як компенсаційні залишки на депозитному рахунку; 	Розділ 7.9

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ акредитиви – умовні грошові зобов'язання, що приймаються банком-емітентом за дорученням компанії, здійснити платежі на користь одержувача коштів, або надати повноваження іншому банку здійснити такі платежі; ▪ грошові кошти на банківських рахунках, використання котрих заморожене з будь-яких причин, арештовані грошові кошти, а також грошові кошти, що перебувають під контролем державних органів. 	
Група біологічних активів	це сукупність подібних живих тварин або рослин.	Розділ 7.11
Група вибуття	це сукупність активів, які плануються до продажу або відчуження в інший спосіб однією операцією, та зобов'язання, які прямо пов'язані з такими активами, що будуть передані (погашені) в результаті такої операції.	Розділ 8.4
Дата операції	це дата, на яку операція вперше кваліфікується для визнання згідно з МСФЗ та цією Обліковою політикою.	Розділ 8.1
Дебіторська заборгованість	це сума заборгованості фізичних та юридичних осіб перед Компанією, що виникла внаслідок минулих подій на певну дату.	Розділ 7.7
Державна допомога	це захід уряду, призначений для надання економічних пільг, визначених для Компанії.	Розділ 7.17
Державні гранти	це допомога держави у формі передачі ресурсів Компанії в обмін на минуле або майбутнє дотримання певних умов, які пов'язані з операційною діяльністю Компанії.	Розділ 7.16
Дивіденди	це платіж, що здійснюється Компанією як емітентом корпоративних прав на користь власника таких корпоративних прав, що засвідчує право власності акціонера на частку (пай) у майні (активах) Компанії, у зв'язку з розподілом частини його прибутку.	Розділ 8.14
Діяльність, що припиняється	це вид діяльності або відокремлений підрозділ Компанії (її компонент), який було ліквідовано або який класифікується як утримуваний для продажу, і являє собою: <ul style="list-style-type: none"> ▪ окремий великий підрозділ Компанії або географічний сегмент; 	Розділ 8.5

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ частину плану з виведення окремого великого підрозділу або географічного сегменту Компанії; ▪ групу, що відноситься до дочірньої компанії, придбаной для перепродажу. 	
Довгострокова кредиторська заборгованість	це зобов'язання Компанії, які виникають згідно первинного документу та повинні бути погашені протягом періоду більш тривалішого, ніж 12 місяців зі звітної дати.	Розділ 7.15
Довгострокові біологічні активи	це біологічні активи здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.	Розділ 7.11
Додатковий капітал	це інший не зареєстрований в установчих документах Компанії капітал, вкладений акціонером Компанії.	Розділ 7.22
Дослідження	це оригінальні та заплановані дослідження, здійснюванні для отримання і розуміння нових наукових або технічних знань.	Розділи 7.1, 7.15, 8.15
Дохід	це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.	Розділи 3.2, 6, 7.14
Доходи майбутніх періодів	це доходи, отримання права на які є фактом, що відбувся, але витрати на отримання яких ще не були здійснені (повністю не здійснені), або в силу договору відносяться до домовленого терміну в майбутньому.	Розділ 7.16
Дочірнє підприємство	суб'єкт господарювання, контрольним пакетом акцій якого володіє материнська компанія.	Розділ 7.5
Еквіваленти грошових коштів	це депозитні вклади до запитання, а також з терміном розміщення до 3-х місяців (інші депозитні рахунки та вклади визнаються інвестиціями та обліковуються як фінансові інструменти згідно Розділу 7.6. цієї Облікової політики).	Розділ 7.9

Елемент фінансової звітності	це група однорідних активів або зобов'язань, статей капіталу, що мають вплив на основні форми окремої фінансової звітності.	Розділ 5
Ефективна ставка відсотка	це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання; це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі протягом очікуваного строку кредиту до чистої балансової (справедливої) вартості кредиту.	Розділи 7.7, 7.13, 7.14
Забезпечення	зобов'язання з невизначеним строком або сумою.	Розділ 7.14
Закордонна господарська одиниця	це суб'єкт господарювання, який є дочірнім, асоційованим, спільним підприємством або відділенням Компанії, діяльність якого базується або здійснюється в іншій країні або валюті, ніж країна та валюта Компанії.	Розділ 8.1
Запаси	це активи, які: <ul style="list-style-type: none"> ▪ утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу; ▪ перебувають у процесі виробництва для такого продажу; або ▪ існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг. 	Розділ 7.8
Запаси, що не можуть бути використані	це запаси, які протягом календарного року не використовувались, втратили свою початкову вартість, та які Компанія не має намірів використовувати.	Розділ 7.8
Зареєстрований (акціонерний) капітал	це капітал, що утворюється з суми номінальної вартості всіх простих акцій Компанії. Додаткові затрати, що безпосередньо відносяться до емісії простих акцій Компанії зменшують акціонерний капітал.	Розділ 7.22
Збиток від зменшення корисності	це сума, на яку балансова вартість активу перевищує суму його очікуваного відшкодування.	Розділ 7.2
Звітна дата	будь-яка проміжна звітна дата та 31 грудня	Розділ 3

Звітний період	квартал календарного року	Розділ 3
Звітний рік	календарний рік, що закінчується 31 грудня	Розділ 3
Звичайна акція	це інструмент власного капіталу, який має нижчий статус, ніж усі інші класи інструментів власного капіталу.	Розділ 8.13
Звітний сегмент	це один або декілька операційних сегментів, згрупованих за подібними економічними характеристиками.	Розділ 9
Змінні виробничі накладні витрати	це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, такі як витрати на допоміжні матеріали та непрямі витрати на оплату праці.	Розділ 7.8
Зобов'язання	існуюча заборгованість Компанії, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якого, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів Компанії, що втілюють у собі економічні вигоди.	Розділи 4, 7.2, 7.7, 7.10, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.21, 7.23, 8.1, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 9.1
Інвестиційна нерухомість	це нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду з метою отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для використання у виробництві чи при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей або продажу в звичайному ході діяльності.	Розділ 7.4
Індекс споживчих цін (ІСЦ)	це показник, який характеризує зміни у часі загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання.	Розділ 8.12
Іноземна валюта	це валюта, інша, ніж функціональна валюта Компанії.	Розділ 8.1
Інструмент капіталу	це будь-який контракт, який засвідчує залишкову частку в активах Компанії після вирахування всіх її зобов'язань.	Розділ 8.9
Інфляція	це зниження купівельної спроможності грошових коштів, тобто їх знецінення у результаті дії різних політичних, економічних та соціальних факторів. Інфляція характеризується зростанням загального	Розділ 8.12

індексу цін, розрахованого як співвідношення рівня поточних цін і рівня цін базисного періоду.

Інший ціновий ризик	це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку. Для діяльності Компанії характерна низка фінансових ризиків: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ринковий ризик; ▪ ризик концентрації; ▪ кредитний ризик, та ▪ ризик ліквідності. 	Розділ 8.9
Капітальний ремонт	це ремонт, який виконується для відновлення справності та повного або близького до повного відновлення ресурсу об'єкта із заміною чи відновленням будь-яких частин, у тому числі базових.	Розділ 7.2
Капітальні інвестиції	це витрати Компанії на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), об'єктів нематеріальних активів, придбання або вирошування довгострокових біологічних активів, що здійснюються Компанією, а також передплати видані для фінансування цих витрат.	Розділи 7.1, 7.3
Капітал у дооцінках	це капітал, що утворюється за результатами дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів, які відображаються у складі власного капіталу.	Розділ 7.22
Кваліфікований актив	це актив, який обов'язково потребує більше 12 місяців для підготовки його до використання за призначенням чи для реалізації.	Розділ 7.2

Компонент Компанії	це діяльність та грошові потоки, які можна легко розрізнити від решти діяльності та грошових потоків Компанії операційно і з метою фінансової звітності; це структурний та відокремлений підрозділ (департамент, управління, служба, філія, представництво), або група підрозділів, діяльність яких призводить до виникнення одного виду виручки, або такий підрозділ повністю контролює один або декілька видів виручки.	Розділ 8.5, 9
Комплексний технічний об'єкт	це споруди, машини, обладнання, які використовуються в технологічному процесі основної діяльності та представляють собою сукупність механізмів, пристроїв, обладнання тощо, які працюють у комплексі.	Розділ 7.2
Конструктивне зобов'язання	це зобов'язання, яке є наслідком дій Компанії, коли: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Компанія вказала іншим сторонам, що в майбутньому візьме на себе певну відповідальність виконати зобов'язання згідно з порядком, установленим його минулою практикою, опублікованими політиками тощо; ▪ Компанія створила обґрунтоване очікування у інших сторін (публічно повідомила), що виконає зобов'язання. 	Розділ 7.14
Контроль	це повноваження управляти фінансовими та операційними політиками Компанії з метою отримання вигоди від його діяльності.	Розділи 7.5, 8.6
Контроль об'єкта інвестування	Компанія контролює об'єкт інвестування, якщо вона має право щодо змінних результатів діяльності об'єкта інвестування або зазнає пов'язаних з ними ризиків та здатний впливати на ці результати через свої власні повноваження щодо об'єкта інвестування.	Розділ 7.5
Коригування рекласифікації	це суми, перекласифіковані у прибуток або збиток у поточному періоді, які були визнані в іншому сукупному прибутку у поточному чи попередньому періодах.	Розділ 7.23
Короткострокова (поточна) кредиторська заборгованість	це зобов'язання Компанії, які виникають згідно первинного документу та повинні бути погашені протягом періоду, меншого ніж 12 місяців зі звітної дати.	Розділ 7.15

Кредитний ризик	це ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони.	Розділ 8.9
Курсова різниця	це різниця, яка є наслідком переведення визначеної кількості одиниць однієї валюти в іншу валюту за різними валютними курсами.	Розділ 8.1
Ліквідаційна вартість активу	це попередньо оцінена сума, яку суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх попередньо оцінених витрат на вибуття, якщо актив є застарілим та перебуває у стані, очікуваному по закінченні строку його корисної експлуатації.	Розділ 7.2
Малоцінні та швидкозношувані предмети	це предмети, які використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг тощо.	Розділ 7.8
Метод ефективного відсотка	це метод обчислення амортизованої собівартості фінансового зобов'язання (або групи фінансових зобов'язань) та розподілу витрат від відсотків на відповідний період.	Розділи 7.7, 7.13, 7.15
Метод участі в капіталі	це метод обліку, згідно з яким інвестицію первісно визнають за собівартістю, а потім коригують відповідно до зміни частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування після придбання. Прибуток чи збиток інвестора включає частку інвестора в прибутку чи збитку об'єкта інвестування.	Розділи 7.5, 8.3
Міжремонтний період	це мінімальний період часу між двома послідовними капітальними ремонтами.	Розділ 7.2
Міжсегментні продажі	це частина виручки Компанії, отримана від операцій з іншими операційними сегментами Компанії.	Розділ 9
Мінімальні орендні платежі	це платежі протягом строку оренди, які потрібно (або може бути потрібно) здійснити орендареві (за винятком непередбаченої орендної плати, витрат на послуги та податки, що мають бути сплаченими орендодавцем та відшкодовані йому), а також: <ul style="list-style-type: none"> ▪ для орендаря – будь-які суми, гарантовані орендарем або стороною, пов'язаною з орендарем; або 	Розділ 8.7

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ для орендодавця – будь-яка ліквідаційна вартість, гарантована орендодавцю: <ul style="list-style-type: none"> – орендарем, – стороною, пов'язаною з орендарем, або – третьою стороною, не пов'язаною з орендодавцем, і здатною з фінансової точки зору погасити заборгованість за гарантією. 	
Модернізація та реконструкція основних засобів	<p>це комплекс робіт, що призводять до:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ подовження термінів корисного використання таких активів; ▪ збільшення виробничих потужностей та/або підвищення продуктивності об'єкта; ▪ підвищення якості продукції (робіт, послуг); ▪ підвищення продуктивності праці; ▪ розширення та вдосконалення технологічних можливостей об'єкта, що сприяє досягненню економії ресурсів; ▪ збільшення кількості робочих місць, зростання обсягів та/або підвищення якості виконуваних робіт або поліпшення умов їх виконання (для будівель). 	Розділ 7.2
Монетарні активи	утримувані гроші та активи, які мають бути отримані у фіксованій або визначеній сумі грошей.	Розділ 7.9
Монетарні статті	це утримувані одиниці валюти, а також активи та зобов'язання, що їх мають отримати або сплатити у фіксованій або визначеній кількості одиниць валюти.	Розділ 8.1
Невідмовна угода про оренду	це угода про оренду, яка анулюється лише: <ul style="list-style-type: none"> ▪ після того, як відбудеться певна віддалена непередбачена подія; ▪ з дозволу орендодавця; ▪ якщо орендар укладає нову орендну угоду на той самий чи еквівалентний актив з тим самим орендодавцем, або ▪ після сплати орендарем додаткової суми, яка із самого початку свідчить, що подовження угоди про оренду є обґрунтовано певним. 	Розділ 8.7
Негарантована ліквідаційна вартість	частина ліквідаційної вартості зданого в оренду активу, продаж якого орендодавцем не забезпечується або гарантується тільки стороною, пов'язаною з орендодавцем.	Розділ 8.7

Незавершене виробництво	це запаси, які знаходяться в процесі виробництва.	Розділ 7.8
Незавершені капітальні інвестиції	це витрати на будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних активів, що відображаються на рахунках обліку капітальних інвестицій з моменту їх виникнення до введення об'єктів в експлуатацію.	Розділ 7.3
Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи	це капітальні інвестиції у придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, введення яких в експлуатацію на дату звітності не відбулося.	Розділ 7.1
Нематеріальний актив	це немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований.	Розділ 7.1
Немонетарні статті	це усі інші активи і зобов'язання, що не відносяться до монетарних статей.	Розділи 8.1, 8.11
Неоплачений капітал	відображає суму заборгованості засновників за внесками в акціонерний капітал, зареєстрований у статутних документах Компанії. Сума неоплаченого капіталу є коригувальним показником і зменшує загальну вартість власного капіталу та обліковується в розрізі засновників.	Розділ 7.22
Нерозподілений прибуток	це накопичена з моменту створення Компанії частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні Компанії після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів та використання на інші потреби. У разі отримання збитків та від'ємного значення нерозподіленого прибутку Компанія визнає непокритий збиток у Балансі.	Розділи 7.22, 8.14
Нерозподілені доходи/витрати	це витрати, які не віднесено на пряму до окремого операційного сегмента, а також немає адекватної бази їх розподілення на операційні сегменти.	Розділ 9
Нерухомість, зайнята власником	це нерухомість, утримувана власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду для використання у виробництві чи при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей.	Розділ 9
Нормальна потужність	це очікуваний рівень виробництва, якого можна досягти в середньому протягом кількох періодів або сезонів за звичайних обставин, якщо взяти до уваги подання потужності, що виникає в результаті запланованого обслуговування виробництва. Для	Розділ 7.20

	визначення нормальної потужності Компанія використовує фактичний рівень виробництва, коли він наближається до нормальної потужності.	
Нормовані втрати	це втрати, для яких установлюються певні норми або граничні розміри.	Розділ 7.8
Облікова Політика	це сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються Компанією для складання та подання фінансової звітності.	Розділ 1
Оператор спільної діяльності	це учасник спільної діяльності без створення юридичної особи, якому згідно з договором доручено вести справи спільної діяльності та, зокрема, вести бухгалтерський облік.	Розділ 8.3
Операційна оренда	це будь-яка оренда, крім фінансової.	Розділ 8.7
Операційний сегмент	це компонент Компанії: <ul style="list-style-type: none"> ▪ який займається економічною діяльністю, від якої він може отримувати доходи та нести витрати(включаючи доходи та витрати, пов'язані з операціями з іншими компонентами Компанії); ▪ операційні результати якого регулярно переглядаються вищим керівником з операційної діяльності Компанії для прийняття рішень про ресурси, які слід розподілити на сегмент, та оцінювання результатів його діяльності; та ▪ про який доступна дискретна фінансова інформація. 	Розділ 9
Операційний цикл	це час між придбанням активів для переробки та їх реалізацією в грошові кошти або їх еквіваленти. Якщо нормальний операційний цикл не можна чітко ідентифікувати, допускається, що його тривалість дорівнює 12 місяцям.	Розділ 7.7
Операція в іноземній валюті	це операція, яка визначається (чи потребує розрахунків) в іноземній валюті, включаючи операції, що виникають, коли Компанія: <ul style="list-style-type: none"> ▪ купує або продає товари чи послуги, розрахунки за які передбачені в іноземній валюті; 	Розділ 8.1

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ позичає або надає у борг кошти, якщо суми, які підлягають сплаті або отриманню, визначені в іноземній валюті, або ▪ іншим чином купує або ліквідує активи або бере на себе зобов'язання, визначені в іноземній валюті, чи погашає їх. 	
Операція з пов'язаною стороною	це передача ресурсів, послуг або зобов'язань між Компанією та пов'язаною стороною, незалежно від того, чи призначається ціна.	Розділ 8.6
Орган влади	це уряд, органи державної влади та подібні органи – місцеві, національні або міжнародні.	Розділ 7.17
Оренда	це угода, згідно з якою орендодавець передає орендареві в обмін на платіж або ряд платежів право користування активом протягом погодженого періоду часу.	Розділ 8.7
Основна діяльність	це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення Компанії і забезпечують основну частку її доходу	Розділ 7.15
Основні засоби	це матеріальні активи, які Компанія утримує для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей та використовуватиме, за очікуванням, протягом більше одного періоду.	Розділ 7.2
Основні засоби соціальної сфери	це об'єкти, від яких Компанія не очікує отримання в майбутньому економічних вигід, тобто витрати на утримання яких перевищують доходи, отримані від їх використання.	Розділ 7.2
Первинні документи	це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи керівництва Компанії на їх проведення.	Розділ 1.2
Пов'язана сторона	це фізична особа або суб'єкт господарювання, зв'язані з Компанією	Розділ 8.6
Події після звітного періоду	це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску (навіть якщо ці події відбуваються після оприлюднення прибутку чи іншої вибіркової фінансової інформації).	Розділ 8.11

Подія, що зобов'язує	це подія, що створює юридичне чи конструктивне зобов'язання, яке призводить до того, що Компанія не має реальної альтернативи виконанню зобов'язання.	Розділ 8.14
Помилки попередніх періодів	це пропуски або викривлення у фінансовій звітності за один або кілька попередніх періодів, які виникають через упущення або неправильне використання інформації, яка була наявна, або могла бути отриманою та врахованою при складанні фінансової звітності до моменту, коли її затвердили до випуску.	Розділ 6
Понаднормові втрати	це втрати, що виходять за встановлені норми (граничні розміри), у тому числі виникають унаслідок псування запасів, розтрат, розкрадання і т.п.	Розділ 7.8
Постійні виробничі накладні витрати	це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, такі як амортизація, утримання будівель і обладнання, а також витрати на управління та адміністративні витрати; це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, серед них амортизація та утримання будівель і обладнання заводу, а також витрати на управління й адміністративні витрати заводу. Змінні виробничі накладні витрати – це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, до них відносяться витрати на допоміжні матеріали та непрямі витрати на оплату праці.	Розділ 7.8, 7.20
Постійні податкові різниці	це різниці між бухгалтерським і оподатковуваним прибутком, які виникають коли визнаний у бухгалтерському обліку дохід або витрата не враховується при розрахунку оподаткованого прибутку.	Розділ 7.21
Потенційна звичайна акція	інструмент власного капіталу, який може надати право утримувачу на звичайні акції.	Розділ 8.13
Поточний податок на прибуток	це податок, відображений у Податковій декларації з податку на прибуток.	Розділ 7.21
Поточний ремонт	це комплекс робіт, спрямованих на забезпечення або відновлення працездатності об'єкта основних	Розділ 7.2

засобів із збереженням первісно визначених майбутніх економічних вигід, та полягає у заміні окремих його частин.

Поточні біологічні активи	це біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в іншій спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.	Розділ 7.11
Початок оренди	дата, яка настає раніше: або дата підписання орендної угоди, або дата згоди сторін виконувати зобов'язання щодо основних положень угоди. На цю дату: <ul style="list-style-type: none"> ▪ оренда класифікована або як операційна, або як фінансова оренда; ▪ у випадку фінансової оренди, визначено суми, що їх слід визнавати на початку строку оренди. 	Розділ 8.7
Початок строку оренди	це дата, з якої орендар набуває права використовувати орендований актив. Це дата первісного визнання оренди (тобто визнання належним чином активів, зобов'язань, доходу або витрат, які є наслідком угоди про оренду).	Розділ 8.7
Прибуток або збиток	це загальний дохід за вирахуванням витрат за винятком компонентів іншого сукупного прибутку.	Розділ 7.23
Припинення визнання	це виключення раніше визнаного фінансового активу або фінансового зобов'язання зі звіту про фінансовий стан Компанії.	Розділи 7.2, 7.3, 7.7, 7.9
Провідний управлінський персонал Компанії	це особи, які безпосередньо або опосередковано мають повноваження та є відповідальними за планування, управління та контроль діяльності Компанії. Такими особами є голова та члени правління, наглядової ради, ревізійної комісії, заступники голови правління та керівники, які мають право одноосібно вчиняти правочини (укладати угоди, договори, контракти), приймати рішення та впливати на важливі аспекти діяльності Компанії.	Розділ 8.6
Програми з визначеним внеском	це програми виплат по закінченні трудової діяльності, згідно з якими Компанія сплачує фіксовані внески окремому суб'єктові господарювання (фонду) і не матиме юридичного чи конструктивного зобов'язання сплачувати подальші внески, якщо	Розділ 7.14

	фонд не матиме достатньо активів для сплати всіх виплат працівникам, пов'язаних з їхніми послугами у поточному та попередніх періодах.	
Програми з визначеними виплатами	це програми виплат по закінченні трудової діяльності, крім програм з визначеним внеском.	Розділ 7.14
Програми з визначеними виплатами	це програми виплат по закінченні трудової діяльності, крім програм з визначеним внеском.	Розділ 7.14
Проміжна звітна дата	31 березня, 30 червня та 30 вересня	Розділ 3
Проміжна фінансова звітність	звітність, складена станом на проміжну звітну дату.	Розділ 3
Регуляторний період	період часу між двома послідовними переглядами тарифів та змінами параметрів регулювання, що мають довгостроковий період дії, який становить 5 років, за винятком першого регуляторного періоду, який устанавлюється окремим рішенням НКРЕКП	Розділ 8.16
Регуляторний рахунок	це обліковий запис, на який відносяться відхилення уточненого необхідного доходу за кожний рік регуляторного періоду	Розділ 8.16
Резервний капітал	це страховий капітал, створений Компанією за рахунок відрахувань власного прибутку з метою погашення можливих збитків, здійснення виплат акціонеру при недостатньому забезпеченні коштами.	Розділ 7.22
Результат сегмента	це виручка операційного сегмента, його доходи та витрати.	Розділ 9.1
Реструктуризоване зобов'язання	зобов'язання, по якому боржник та кредитор домовились про зміну умов погашення заборгованості: про відстрочення погашення заборгованості за основною сумою зобов'язання та за процентами, сплата яких повинна настати у певний час, а також про новий графік таких платежів, зміну валюти виконання зобов'язання, продовження строку дії договору, прощення частини боргу тощо.	Розділ 7.15
Ризик ліквідності	це ризик того, що Компанія матиме труднощі при виконанні зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу.	Розділ 8.9

Ринковий ризик	це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: валютний ризик, відсотковий ризик та інший ціновий ризик.	Розділ 8.9
Розбавлення	це зменшення прибутку на акцію або збільшення збитку на акцію внаслідок припущення про те, що інструменти, які можна конвертувати, конвертуватимуться, що опціони та варанти здійснюватимуться або що звичайні акції випускатимуться після виконання визначених умов.	Розділ 8.13
Розробка	це застосування даних наукового дослідження чи іншого знання для планування чи проектування виробництва нових або суттєво вдосконалених матеріалів, механізмів, товарів, технологій, систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва або використання.	Розділ 7.1, 8.15
Середньозважена кількість звичайних акцій	це кількість звичайних акцій в обігу на початок періоду, скоригована на кількість викуплених або випущених звичайних акцій протягом звітного періоду, помножена на часовий зважений коефіцієнт.	Розділ 8.13
Сільськогосподарська діяльність	це управління Компанією біологічною трансформацією та збір врожаю біологічних активів для продажу чи для переробки в сільськогосподарську продукцію або в додаткові біологічні активи.	Розділ 7.11
Сільськогосподарська продукція	це зібраний урожай біологічних активів суб'єкта господарювання.	Розділ 7.11
Собівартість	це сума сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на час його придбання або створення, або (якщо прийнятно) сума, яку розподіляють на цей актив при первісному визнанні.	Розділ 7.2
Спільна діяльність	це діяльність, яка спільно контролюється двома або декількома сторонами та має такі характеристики: <ul style="list-style-type: none"> ▪ сторони пов'язані контрактною угодою; ▪ контрактна угода надає двом або декільком із вказаних вище сторін спільний контроль над діяльністю. 	Розділ 8.3

Спільна операція	це спільна діяльність, яка передбачає наявність у сторін, що мають спільний контроль над діяльністю, прав на активи та обов'язків щодо зобов'язань, пов'язаних з діяльністю. Такі сторони називаються спільними операторами.	Розділ 8.3
Спільне підприємство	це спільна діяльність, яка передбачає наявність у сторін, що мають спільний контроль над діяльністю, прав на чисті активи такої діяльності. Такі сторони називаються учасниками спільного підприємства.	Розділ 8.3
Спільний контроль	це узгоджений контрактом розподіл контролю над діяльністю, який існує лише тоді, коли рішення про значущі види діяльності вимагають одностайної згоди сторін, між якими розподілено контроль.	Розділ 7.5
Справедлива вартість	це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки.	Розділ 7.7
Справедлива вартість зобов'язання	це ціна, яка була б сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на основному (або найсприятливішому) ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов, незалежно від того, чи спостерігається така ціна безпосередньо, чи оцінена за допомогою іншого методу оцінювання.	Розділ 7.15
Сторона, учасник спільної діяльності	це суб'єкт господарювання, який бере участь у спільній діяльності, незалежно від того, чи має цей суб'єкт господарювання спільний контроль над такою діяльністю.	Розділ 8.3
Строк корисної експлуатації	період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання Компанією; або кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх Компанія очікує отримати від активу.	Розділ 7.2
Строк оренди	це невідмовний період, на який орендар уклав угоду про оренду активу, та будь-які наступні терміни, протягом яких орендар має вибір щодо продовження строку оренди активу з подальшою оплатою або без неї і на початку строку оренди існує обґрунтована впевненість, що це право вибору орендаря буде здійсненим.	Розділ 8.7
Суб'єкт господарювання, пов'язаний з органами влади	це суб'єкт господарювання, який контролюється, перебуває під спільним контролем або суттєвим впливом органу влади.	Розділ 8.6

Сума очікуваного відшкодування	це більша з двох оцінок: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж активу або вартості його використання.	Розділ 7.2
Сума, що амортизується	це собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості.	Розділ 7.2
Суттєвий вплив	це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової та операційної політики об'єкта інвестування, але не контроль чи спільний контроль таких політик.	Розділ 7.5
Технічне обслуговування	це комплекс заходів, здійснюваних з метою підтримки працездатності або справності об'єкта при використанні його за призначенням, зберіганні, транспортуванні.	Розділ 7.2
Тимчасові податкові різниці	це різниці, що виникли внаслідок розбіжності в часі визнання доходів і витрат у податковому і бухгалтерському обліку, що спричиняють виникнення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань.	Розділ 7.21
Товар	це матеріальний та нематеріальний актив, який здатен задовольняти наявні чи передбачувані суспільні потреби і призначений для обміну і купівлі-продажу.	Розділ 7.8
Умовне зобов'язання	це: <ul style="list-style-type: none"> ▪ можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих Компанією; або ▪ існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання або суму зобов'язання не можна оцінити достовірно. 	Розділ 8.8
Умовний актив	це можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих Компанією.	Розділ 8.8

Урожай	це відокремлення продукції від біологічного активу або припинення життєвих процесів біологічного активу.	Розділ 7.11
Учасники ринку	це покупці та продавці на основному (або найсприятливішому) ринку для активу чи зобов'язання, які мають усі такі характеристики: <ul style="list-style-type: none">▪ вони є незалежними один від одного (тобто вони не є пов'язаними сторонами), хоча ціна в операції з пов'язаною стороною може бути використана як елемент вхідних даних для оцінки справедливої вартості, якщо Компанія має доказ того, що операція була здійснена за ринковими умовами;▪ вони є обізнаними, мають достатнє розуміння активу або зобов'язання та операції на підставі усієї наявної інформації, в тому числі інформації, яка може бути отримана в ході комплексної перевірки, яка є звичайною та звичною;▪ вони можуть здійснити операцію з активом чи зобов'язанням;▪ вони прагнуть здійснити операцію з активом або зобов'язанням, тобто вони мають мотивацію, але вони не вимушені і їх ніщо не примушує це зробити.	Розділ 8.10
Фінансова оренда	це оренда, за якою передаються в основному всі ризики та винагороди, пов'язані з правом власності на актив. Право власності може з часом передаватися або не передаватися.	Розділ 8.7
Фінансовий актив	це будь-який актив, що є: <ul style="list-style-type: none">▪ грошовими коштами;▪ інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;▪ контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання, або обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими;▪ контрактом, розрахунки за яким можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є непохідним інструментом, за який Компанія може бути зобов'язана отримати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним	Розділ 8.9

інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу.

Фінансове зобов'язання	це будь-яке зобов'язання, що є:	Розділ 8.9,
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ контрактним зобов'язанням надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання, або обмінювати фінансові активи або фінансові зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для суб'єкта господарювання; ▪ контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Компанії та який є непохідним інструментом, за яким Компанія може бути зобов'язана надавати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним інструментом, розрахунки за яким можуть здійснюватися іншим чином, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового актива на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Компанії. 	
Фінансовий інструмент	це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання.	Розділи 7.13, 8.9
Функціональна валюта	це валюта основного економічного середовища, у якому Компанія здійснює свою діяльність.	Розділ 8.1
Цільове фінансування (цільові надходження)	це кошти, які Компанія одержує на суворо визначені цілі (державні гранти, субсидії, субвенції, інші асигнування з бюджету та цільових фондів, гуманітарна допомога, внески фізичних та юридичних осіб тощо).	Розділ 7.17
Часовий зважений коефіцієнт	це кількість днів, протягом яких акції перебувають в обігу, у вигляді відношення до загальної кількості днів у звітному періоді.	Розділ 8.13

Чиста вартість реалізації	це попередньо оцінена ціна продажу у звичайному ході бізнесу мінус попередньо оцінені витрати на завершення та попередньо оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу.	Розділ 7.8
Чисті інвестиції в закордонну господарську одиницю	це сума частки Компанії, в чистих активах цієї господарської одиниці.	Розділ 8.1
Чисті інвестиції в оренду	це валові інвестиції в оренду, дисконтовані за середньою ставкою депозитів (джерело – сайт http://bank.gov.ua/control/uk/index), яка діяла при укладанні договору про оренду.	Розділ 8.7
Юридичне зобов'язання	це зобов'язання, яке виникає внаслідок: <ul style="list-style-type: none">▪ контракту (внаслідок його явних чи неявних умов);▪ законодавства; або в інший спосіб на підставі закону.	Розділ 7.14

11. Додатки

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 111

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 30 грудня 2021 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ПЕРШЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про єдину облікову політику АТ "МГУ" та ТОВ
"Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

- (1) Враховуючи:
 - (a) нову та додаткову інформацію доступну для всіх залучених стейкхолдерів, в умовах відсутності єдиної чіткої інтерпретації у спеціальному міжнародному стандарті фінансової звітності, що

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 111

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 30 December 2021

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE FIRST MATTER OF THE AGENDA:

On the unified accounting policy of JSC "MGU"
and LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

- (1) Considering:
 - (a) new and additional information available for all involved stakeholders in terms of absence of unified and clear interpretation of international standard for financial reporting, which directly regulates the procedure of

безпосередньо регламентує порядок обліку державного майна, переданого на праві господарського відання;	accounting of the state-owned property, transferred at the title of economic management;
(b) організації в Україні процесів анбандлінгу (проведення відокремлення функції з транспортування природного газу від вертикально-інтегрованої компанії) відповідно до умов третього енергетичного пакету та прийняту модель в Україні – ISO;	(b) organization in Ukraine of the procedures of unbundling (separation of function of gas transmission of natural gas from the vertically integrated company) in accordance with the terms of third energy package and the adopted model in Ukraine – ISO;
(c) враховуючи позицію Міністерства фінансів України викладену в листі №24020-10-82/5828 від 24 лютого 2021 року; враховуючи позицію Міністерства енергетики України викладену у листі від 25 листопада 2021 року № 26/1.8-27-19426; враховуючи індивідуальну податкову консультацію Офісу великих платників податків ДПС № 1309/ІПК/31-00-04-01-01 від 01 квітня 2021 року;	(c) taking into account the position of the Ministry of Finance of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 24020-10-82/5828 dated 24 February 2021; and taking into account the position of the Ministry of Energy of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 26/1.8-27-19426 dated 25 November 2021; taking into account the individual tax advice of the Office of large taxpayers of the State Tax Service No. 1309/ІПК/31-00-04-01-01 dated 01 April 2021;
(d) а також, розуміючи необхідність затвердження єдиної облікової політики з метою аудиту консолідованої фінансової звітності АТ "МГУ";	(d) and also, understanding the need to approve a unified accounting policy for the purpose of audit of the Consolidated Financial Statements of JSC "MGU";
(2) Затвердити єдину облікову політику АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" (Єдина облікова політика) в редакції, що додається, як обов'язкову для АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України", та установити що Єдина облікова політика застосовується до показників	(2) To approve the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" (Unified accounting policy) as attached, as mandatory for JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine"; and establish that the Unified accounting policy applies starting from 1 January

фінансової звітності АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" з 1 січня 2020 року.

2020 to the indicators of financial statements of JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine".

(3) Уповноважити Євгена Германа, в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" оформити та підписати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" відповідно до цього рішення

(3) To authorize Yevgen German, Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" to formalize and sign the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" in accordance with this decision.

Результати голосування:

Results of voting:

"За" – 4 голоси (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

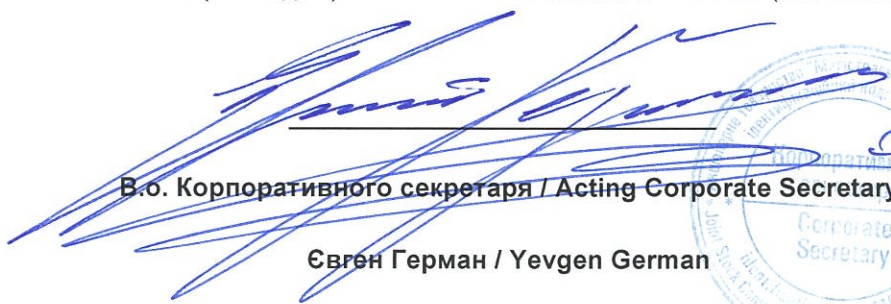
"For" – 4 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyuk);

"Проти" – 0 голосів;

"Against" – 0 votes;

"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Прошнуровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою.

148 арк.

В.о. Корпоративного секретаря АТ "ІГУ"

Є. С. Герман

**Рішення учасника № 107/2021
товариства з обмеженою відповідальністю
«Оператор газотранспортної системи
України»**

м. Київ

30 грудня 2021 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік

3 питання порядку денного вирішили:

- (1) ТОВ «Оператор ГТС України» забезпечити перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік з урахуванням наступного:
 - (a) відображення в повному обсязі зобов'язань, які обліковуються на регуляторному рахунку відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517;
 - (b) оцінку справедливої вартості державного майна газотранспортної системи на 01.01.2020, яка використовується для первинного обліку такого майна у фінансовій звітності

**Decision of the participant No. 106/2021
of Limited Liability Company "Gas Transmission
System Operator of Ukraine"**

Kyiv

30 December 2021

Joint Stock Company "Magistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter - JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020

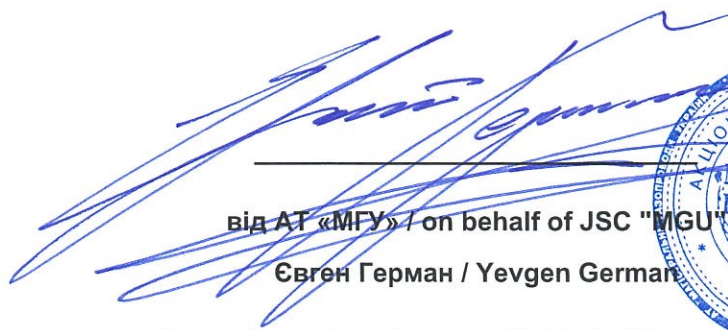
On the agenda decided:

- (1) LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure restatement of LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements for 2020 taking into account the following:
 - (a) recognition in full of the obligations recorded in the regulatory account in accordance with the Methodology for determining and calculating tariffs for natural gas transmission services for entry and exit points on the basis of multi-year incentive regulation approved by the NERCU resolution dated 30 September 2015 No. 2517;
 - (b) an estimate of the fair value of the state property of the gas transmission system as of 01 January 2020, which is used for the initial accounting of such property in the financial statements of LLC "Gas TSO of

- ТОВ «Оператор ГТС України», що враховує в повному обсязі зобов'язання по відшкодуванню оператором газотранспортної системи сум недоотриманого доходу попередньому оператору газотранспортної системи;
- (c) облік отриманого ТОВ «Оператор ГТС України» на праві господарського відання державного майна газотранспортної системи має здійснюватися відповідно до позиції, висловленої у листі Міністерства фінансів України від 24.02.2021 № 24020-10-92/5828 та індивідуальній податковій консультації Центрального міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків від 01.04.2021 № 1309/ІПК/31-00-04-01-01.
- (2) Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» або особі, яка виконує його обов'язки, забезпечити до 10 січня 2022 року подання на затвердження єдиному учаснику ТОВ «Оператор ГТС України» перевипущеної у відповідності до пункту 1 цього рішення фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік.
- Ukraine", taking into account the full obligation of the gas transmission system operator to reimburse under-recovered authorized income to the previous operator of the gas transmission system;
- (c) accounting of the received by LLC "Gas TSO of Ukraine" on the title of economic management of state property of the gas transmission system should be carried out in accordance with the position expressed in the letter of the Ministry of Finance of Ukraine dated 24 February 2021 No. 24020-10-92/5828 and individual tax consultation of the Central Interregional Department State Tax Service for work with large taxpayers from 01 April 2021 No. 1309/IPK/31-00-04-01-01.
- (2) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" or a person performing his duties should ensure by 10 January 2022 the submission for approval by the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 restated in accordance with paragraph 1 of this decision.

Додаток: витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 30 грудня 2021 року № 111 на 3 арк.

Annex: extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 30 December 2021 No. 111 on 3 sheets.

 від АТ «МГУ» / on behalf of JSC "MGU"
 Євген Герман / Yevgen German

представник, що діє на підставі довіреності №14 від 23 грудня 2020 року та витягу з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 30 грудня 2021 року № 111 / authorized representative, acting on the basis of the Power of Attorney No.14 dated 23 December 2020 and the minutes JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 30 December 2021 No. 111

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВІДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 111

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 30 грудня 2021 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

- (1) ТОВ "Оператор ГТС України" забезпечити перевипуск фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік з урахуванням наступного:
 - (a) відображення в повному обсязі зобов'язань, які обліковуються на регуляторному рахунку відповідно до Методики

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 111

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 30 December 2021

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020

ADOPTED DECISION

- (1) LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure restatement of LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements for 2020 taking into account the following:
 - (a) recognition in full of the obligations recorded in the regulatory account in accordance with the Methodology for

визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517;	determining and calculating tariffs for natural gas transmission services for entry and exit points on the basis of multi-year incentive regulation approved by the NERCU resolution dated 30 September 2015 No. 2517;
(b) оцінку справедливої вартості державного майна газотранспортної системи на 01.01.2020, яка використовується для первинного обліку такого майна у фінансовій звітності ТОВ "Оператор ГТС України", що враховує в повному обсязі зобов'язання по відшкодуванню оператором газотранспортної системи сум недоотриманого доходу попередньому оператору газотранспортної системи;	(b) an estimate of the fair value of the state property of the gas transmission system as of 01 January 2020, which is used for the initial accounting of such property in the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine", taking into account the full obligation of the gas transmission system operator to reimburse under-recovered authorized income to the previous operator of the gas transmission system;
(c) облік отриманого ТОВ "Оператор ГТС України" на праві господарського відання державного майна газотранспортної системи має здійснюватися відповідно до позиції, висловленої у листі Міністерства фінансів України від 24.02.2021 № 24020-10-92/5828 та Індивідуальній податковій консультації Центрального міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків від 01.04.2021 № 1309/ІПК/31-00-04-01-01.	(c) accounting of the received by LLC "Gas TSO of Ukraine" on the title of economic management of state property of the gas transmission system should be carried out in accordance with the position expressed in the letter of the Ministry of Finance of Ukraine dated 24 February 2021 No. 24020-10-92/5828 and Individual tax consultation of the Central Interregional Department State Tax Service for work with large taxpayers from 01 April 2021 No. 1309/IPK/31-00-04-01-01.
(2) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" або особі, яка	(2) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" or a person performing his duties

виконує його обов'язки, забезпечити до 10 січня 2022 року подання на затвердження єдиному учаснику ТОВ "Оператор ГТС України" перевипущеної у відповідності до пункту 1 цього рішення фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік.

should ensure by 10 January 2022 the submission for approval by the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 restated in accordance with paragraph 1 of this decision.

(3) Уповноважити Євгена Германа, в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" оформити та підписати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" відповідно до цього рішення

(3) To authorize Yevgen German, Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" to formalize and sign the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" in accordance with this decision.

Результати голосування:

Results of voting:

"За" – 4 голоси (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

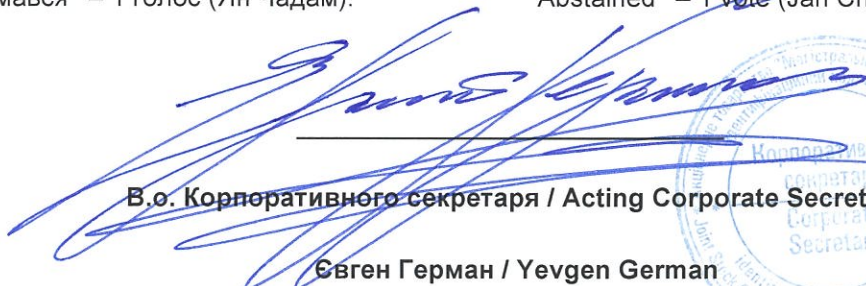
"For" – 4 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Проти" – 0 голосів;

"Against" – 0 votes;

"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Прошнуровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою.

5 арк.

В.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ"

Є. С. Герман

**Рішення учасника № 117/2022
товариства з обмеженою
відповідальністю «Оператор
газотранспортної системи України»**

м. Київ

24 січня 2022 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про фінансовий план на 2022 рік

З питання порядку денного вирішили:

1. Доручити Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» якнайшвидше, але не пізніше 10 лютого 2022 року, надати на розгляд Наглядової ради АТ «МГУ» проект фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік, з урахуванням, зокрема, але не виключно: (1) рішень учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 21 січня 2022 року № 112/2022 «Про угоду про відшкодування необхідного доходу»; від 30 грудня 2021 року № 106/2021 «Про єдину облікову політику АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України»; і від 30 грудня 2021 року № 107/2021 «Про фінансову звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік»; (2) першочергового здійснення ТОВ «Оператор ГТС України» купівлі та/або продажу короткострокових стандартизованих продуктів на погодженій Регулятором (НКРЕКП) торговій платформі

**Decision of the participant No. 117/2022
of Limited Liability Company "Gas
Transmission System Operator of Ukraine"**

Kyiv

24 January 2022

Joint Stock Company "Mahistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter - JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On the financial plan for 2022

On the agenda decided:

1. To instruct General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" as soon as practicable but not later than by 10 February 2022 to provide for Supervisory Board review draft financial statements for 2021 taking into account, including but not limited to: (1) decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" No. 112/2022 dated 21 January 2022 "On agreement on reimbursement of authorized income"; No. 106/2021 dated 30 December 2021 "On unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine"; and No. 107/2021 dated 30 December 2021 "On LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements for 2020"; (2) priority sale and purchase of short term standardized products on the trading platform (exchange) approved by the Regulator (NERCU) to exercise balancing actions under GTS Code.

(біржі) для вчинення балансуючих дій згідно з Кодексом ГТС.

2. Повернути подання ТОВ «Оператор ГТС України» від 21 грудня 2021 року № ТОВВИХ-21-14561 щодо проектів фінансових планів ТОВ «Оператор ГТС України» на 2021 рік і на 2022 рік на доопрацювання з урахуванням (1) затвердженої рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021 єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» і (2) рішення єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30 грудня 2021 року № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік.

3. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» забезпечити подання в установленому порядку на розгляд єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» доопрацьованого з урахуванням пункту 2 цього рішення проекту фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік – якнайшвидше, але не пізніше 10 лютого 2022 року.

Додатки:

1. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 21 січня 2022 року № 115 на 3 арк.
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17 січня 2022 року № 113 на 2 арк.

2. Return the submission of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 21.12.2021 № TOVVYKh-21-14561 regarding draft financial plans of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 and 2022 for revision taking into account (1) approved by the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 106/2021 of the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" and (2) decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 107/2021 on restatement of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020.

3. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the submission in the prescribed manner for consideration of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" revised draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 taking into account paragraph 1 of this decision. – as soon as practicable but not later than by 10 February 2022.

Annexes:

1. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 21 January 2022 No. 115 on 3 sheets.
2. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 17 January 2022 No. 113 on 2 sheets.

Від учасника / On behalf of the participant:

**В.о. Генерального директора АТ «МГУ» / Acting General Director of JSC "MGU"
Олександр Лісніченко / Oleksandr Lisnichenko**

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 115

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 21 січня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

П'ЯТЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про фінансовий план на 2022 рік

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

- (1) Доручити Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" якнайшвидше, але не пізніше 10 лютого 2022 року надати на розгляд Наглядової ради проект фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, з урахуванням, зокрема, але не виключно: (1) рішень учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 115

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 21 January 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE FIFTH MATTER OF THE AGENDA:

On the financial plans for 2022

ADOPTED DECISION

- (1) To instruct General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" as soon as practicable but not later than by 10 February 2022 to provide for Supervisory Board review draft financial statements for 2021 taking into account, including but not limited to: (1) decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" No. 112/2022 dated 21 January 2022 "On agreement

№112/2022 від 21 січня 2022 року "Про угоду про відшкодування необхідного доходу"; №106/2021 від 30 грудня 2021 року "Про єдину облікову політику АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України"; та №107/2021 від 30 грудня 2021 року "Про фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік"; (2) першочергового здійснення ТОВ "Оператор ГТС України" купівлі та/або продажу короткострокових стандартизованих продуктів на погодженій Регулятором (НКРЕКП) торговій платформі (біржі) для вчинення балансуєчих дій згідно Кодексу газотранспортної системи.

on reimbursement of authorized income"; No. 106/2021 dated 30 December 2021 "On unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine"; and No. 107/2021 dated 30 December 2021 "On LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements for 2020"; (2) priority sale and purchase of short term standardized products on the trading platform (exchange) approved by the Regulator (NERCU) to exercise balancing actions under GTS Code.

(2) В.о. генерального директора АТ "МГУ" поінформувати Міністерство енергетики України щодо процесу підготовки АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" фінансових планів товариств на 2022 рік та обставин впровадження затвердженої єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" та процесу перевипуску ТОВ "Оператор ГТС України" фінансової звітності за 2020 рік. Крім цього, поінформувати Міністерство енергетики України, що фінансові плани АТ "МГУ" і ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік будуть розроблені з урахуванням наданих Наглядовою радою пропозицій, що не передбачають здійснення виплат за угодою про відшкодування коригування необхідного доходу після 21 січня 2022 року.	(2) Acting General Director of JSC "MGU" to inform Ministry of Energy regarding the process of preparation by JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" of financial plans for 2022 circumstances of implementation of unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" and the process of restatement by LLC "Gas TSO of Ukraine" of financial statements for 2020. As well as to inform Ministry of Energy that financial plans of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" will be drafted in accordance with proposals submitted by Supervisory Board, which do not provide for payments under agreement on reimbursement of authorized income after 21 January 2022.
(3) Повернути подання ТОВ "Оператор ГТС України" від 21.12.2021 № ТОВВИХ-21-14561 щодо проектів фінансових планів ТОВ "Оператор ГТС України" на 2021 рік і на 2022 рік на	(3) Return the submission of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 21.12.2021 № TOVVYKh-21-14561 regarding draft financial plans of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 and 2022 for revision

доопрацювання з урахуванням (1) затвердженої рішенням єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021 єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" і (2) рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік.

taking into account (1) approved by the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 106/2021 of the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" and (2) decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 107/2021 on restatement of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020.

(4) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" забезпечити подання в установленому порядку на розгляд єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" доопрацьованого з урахуванням пункту 3 цього рішення проекту фінансового плану ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік – якнайшвидше, але не пізніше 10 лютого 2022 року.

(4) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the submission in the prescribed manner for consideration of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" revised draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 taking into account paragraph 3 of this decision. – as soon as practicable but not later than by 10 February 2022.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзенник);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 113

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 17 січня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про осіб уповноважених підписувати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Відповідно до п. 11.13.1 Статуту АТ "МГУ" призначити таких осіб, які уповноважуються на оформлення та підписання рішення єдиного акціонера, учасника юридичної особи, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Товариство:

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 113

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 17 January 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On persons authorized to sign the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

In accordance with paragraph 11.13.1 of the Charter of JSC "MGU" to appoint the following persons, who are authorized to prepare and execute the resolutions of the sole shareholder, participant of the legal entity, the sole shareholder (founder, participant) of which is the Company:

(1) в.о. Генерального директора АТ "МГУ" Олександра Лісніченка; або	(1) Acting General Director of JSC "MGU" Oleksandr Lisnichenko; or
(2) в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" Євгена Германа.	(2) Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" Yevgen German.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

The image shows a handwritten signature in blue ink over a circular blue stamp. The stamp contains the text: "Акційне товариство «Міастрал Газпром Україна»", "Ідентифікаційний код: 41089111", "секретар", "Corporate Secretary", and "Identification code: 41089111". The stamp also includes the company name in English: "Joint Stock Company 'Miastrahet Gazpromovychy Ukrainy'".

Пронумеровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою
7 арк.
В.о. Генерального директора АТ «МГУ»

Україна О.П. Ліснійченко

**Рішення учасника № 124/2022
товариства з обмеженою
відповідальністю «Оператор
газотранспортної системи України»**

м. Київ

11 лютого 2022 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про виконання рішення щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік

З питання порядку денного вирішили:

У зв'язку з:

(а) невиконанням ТОВ «Оператор ГТС України» у встановлені строки рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30 грудня 2021 року № 107/2021; і

(б) не вжиттям Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України» необхідних заходів для перевипуску у відповідності до зазначеного рішення учасника фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік:

1. Визнати незадовільним виконання ТОВ «Оператор ГТС України» рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30 грудня 2021 року № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік.

**Decision of the participant No. 124/2022
of Limited Liability Company "Gas
Transmission System Operator of Ukraine"**

Kyiv

11 February 2022

Joint Stock Company "Magistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On execution of the decision regarding restatement of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020

On the agenda decided:

Due to:

(a) non-execution by LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 107/2021 within the established deadline, and

(b) failure of the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to take the necessary measures for reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 in accordance with the abovementioned decision of the participant:

1. To recognize as unsatisfactory the execution by LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30 December 2021, No. 107/2022 on reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020

2. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» не пізніше трьох днів з дати прийняття цього рішення надати єдиному учаснику ТОВ «Оператор ГТС України» календарний план дій щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік та виконання рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30 грудня 2021 року № 107/2021 з конкретними заходами та граничними строками їх виконання.

3. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» презентувати інформацію про виконання рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30 грудня 2021 року № 107/2021 на наступному засіданні Наглядової ради АТ «МГУ».

Додатки:

1. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 08 лютого 2022 року № 117 на 3 арк.
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17 січня 2022 року № 113 на 2 арк.

2. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" no later than three days from this decision to submit to the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" calendar action plan on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020, and execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 107/2021 with specific measures and deadlines for their execution.

3. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to present information on execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30 December 2021, No. 107/2021 at the next JSC "MGU" Supervisory Board meeting.

Annexes:

1. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 08 February 2022 No. 117 on 3 sheets.
2. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 17 January 2022 No. 113 on 2 sheets.

Від учасника / On behalf of the participant:

**В.о. Генерального директора АТ «МГУ» / Acting General Director of JSC "MGU"
Олександр Лісніченко / Oleksandr Lisnichenko**

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВІДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 117

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 08 лютого 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про виконання рішення щодо перевипуску фінансової звітності ОГТСУ за 2020 рік

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

У зв'язку з:

- (a) невиконанням ТОВ "Оператор ГТС України" у встановлені строки рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 117

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 08 February 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On execution of the decision regarding restatement of financial statements of OGTSU for 2020

ADOPTED DECISION

Due to:

- (a) non-execution by LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30,

	України" від 30.12.2021 № 107/2021; і	2021, No. 107/2021 within the established deadline, and
(b) не вжиттям Генеральним директором ТОВ "Оператор ГТС України" необхідних заходів для перевипуску у відповідності до зазначеного рішення єдиного учасника фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік:	(b) failure of the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to take the necessary measures for reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 in accordance with the abovementioned decision of the sole participant:	
(1) Визнати незадовільним виконання ТОВ "Оператор ГТС України" рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності за 2020 рік.	(1) To recognize as unsatisfactory the execution by LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30 December 2021, No. 107/2021 on reissuance of the financial statements for 2020	
(2) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" не пізніше трьох днів з дати прийняття цього рішення надати єдиному учаснику ТОВ "Оператор ГТС України" календарний план дій щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік та рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 107/2021 з конкретними заходами та граничними строками їх виконання.	(2) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" no later than three days from this decision to submit to the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" calendar action plan on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020, and the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 107/2021 with specific measures and deadlines for their execution.	
(3) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" презентувати інформацію про виконання рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 107/2021 на наступному засіданні Наглядової ради АТ "МГУ".	(3) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to present information on execution of the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30 December 2021, No. 107/2021 at the next JSC "MGU" Supervisory Board meeting.	

Результати голосування:

"За" – 4 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

Results of voting:

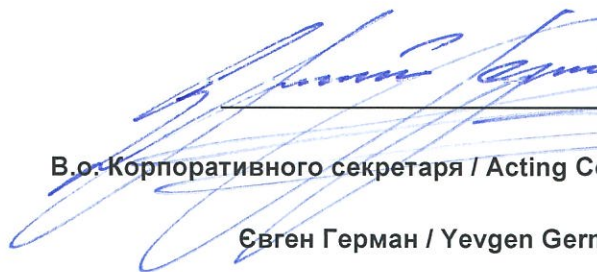
"For" – 4 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Проти" – 0 голосів;

"Against" – 0 votes;

"Утримався" – 1 голосів (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364 32 75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364 32 75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 113

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 113

засідання Наглядової ради

of the Supervisory Board meeting

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Дата засідання: 17 січня 2022 року

Date of the meeting: 17 January 2022

Місце / Форма: Відеоконференція

Place / Form: Videoconference

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

Про осіб уповноважених підписувати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

On persons authorized to sign the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

ADOPTED DECISION

Відповідно до п. 11.13.1 Статуту АТ "МГУ" призначити таких осіб, які уповноважуються на оформлення та підписання рішення єдиного акціонера, учасника юридичної особи, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Товариство:

In accordance with paragraph 11.13.1 of the Charter of JSC "MGU" to appoint the following persons, who are authorized to prepare and execute the resolutions of the sole shareholder, participant of the legal entity, the sole shareholder (founder, participant) of which is the Company:

(1) в.о. Генерального директора АТ "МГУ" Олександра Лісніченка; або	(1) Acting General Director of JSC "MGU" Oleksandr Lisnichenko; or
(2) в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" Євгена Германа.	(2) Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" Yevgen German.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Проти" – 0 голосів;

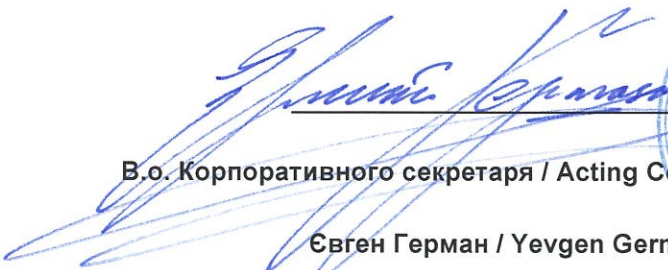
"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Пронумеровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою

7 арк.

В.о. Генерального Директора АТ «МГУ»

О.Г. Лісниченко

11.02.2022

**Рішення учасника № 126/2022
товариства з обмеженою
відповідальністю «Оператор
газотранспортної системи України»**

м. Київ

21 лютого 2022 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про фінансовий план ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік

З питання порядку денного вирішили:

Враховуючи:

1. Відзначити невиконання менеджментом ТОВ «Оператор ГТС України» рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022 при підготовці проекту фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік та повернути проект фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік на повторне доопрацювання.

2. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» забезпечити виконання рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022 в повному обсязі.

3. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» подати на розгляд єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» проект фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік в строк до

**Decision of the participant No. 126/2022
of Limited Liability Company "Gas
Transmission System Operator of Ukraine"**

Kyiv

21 February 2022

Joint Stock Company "Mahistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter – JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022

On the agenda decided:

Considering the:

1. To note the non-execution by the management of LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 24.01.2022 № 117/2022 during preparation of the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 and to return the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 for revision.

2. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 24.01.2022 № 117/2022 in full.

3. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to submit for consideration the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 by 01 March 2022 taking into

01.03.2022 з урахуванням рішень учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021, від 24.01.2022 № 117/2022 і зауважень менеджменту АТ «МГУ» до проекту фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2022 рік (лист АТ «МГУ» від 16.02.2022 № 55/02).

account the decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 106/2021, dated January 24, 2022 № 117/2022 and suggestions of the management of JSC "MGU" to the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 (letter of JSC "MGU" dated 16 February 2022 № 55/02).

Додатки:

Annexes:

1. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17 лютого 2022 року № 118 на 3 арк.
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17 січня 2022 року № 113 на 2 арк.

1. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 17 February 2022 No. 118 on 3 sheets.
2. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 17 January 2022 No. 113 on 2 sheets.

Від учасника / On behalf of the participant:

**В.о. Генерального директора АТ «МГУ» / Acting General Director of JSC "MGU"
Олександр Лісніченко / Oleksandr Lisnichenko**

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 118

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 17 лютого 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ПЕРШЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про фінансові плани на 2022

ОБГОВОРЕННЯ

На голосування поставлено проект рішення з даного питання порядку денного у редакції, запропонованій ТОВ "Оператор ГТС України":

- (1) Затвердити фінансовий план ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік, що додається.

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 118

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 17 February 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE FIRST MATTER OF THE AGENDA:

On financial plans for 2022

DISCUSSION

The following draft decision was put to vote on this agenda matter in the wording proposed by LLC "Gas TSO of Ukraine":

- (1) To approve the financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022, as attached.

(2) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" або собі, яка виконує його обов'язки, подати фінансовий план ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік на затвердження суб'єкту управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу відповідно до абзацу третього частини третьої статті 89 Господарського кодексу України.	(2) General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" or the person performing his duties to submit the financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 for approval by entity that manages the state-owned property which is used in the process of natural gas transmission activities according to paragraph 3 of part 3 of Article 89 of the Commercial Code of Ukraine.

Результати голосування:

"За" – 0 голосів;

"Проти" – 3 голоси (Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Утримався" – 2 голоси (Уберт Беттонвіль, Ян Чадам).

Рішення не прийнято

Results of voting:

"For" – 0 votes;

"Against" – 3 votes (Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Abstained" – 2 (Huberte Bettonville, Jan Chadam).

The decision was not adopted.

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

ADOPTED DECISION

(1) Відзначити невиконання менеджментом ТОВ "Оператор ГТС України" рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 24.01.2022 № 117/2022 при підготовці проекту фінансового плану ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік та повернути проект фінансового плану ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік на повторне доопрацювання.	(1) To note the non-execution by the management of LLC "Gas TSO of Ukraine" of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 24.01.2022 № 117/2022 during preparation of the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 and to return the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 for revision.
(2) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" забезпечити виконання рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 24.01.2022 № 117/2022 в повному обсязі.	(2) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 24.01.2022 № 117/2022 in full.

(3) Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" подати на розгляд єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" проекту фінансового плану ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік в строк до 01 березня 2022 р. з урахуванням рішень учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021, від 24 січня 2022 № 117/2022 і зауважень менеджменту АТ "МГУ" до проекту фінансового плану ТОВ "Оператор ГТС України" на 2022 рік (лист АТ "МГУ" від 16 лютого 2022 р. № 55/02).	(3) The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to submit for consideration the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 by 01 March 2022 taking into account the decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 30.12.2021 № 106/2021, dated January 24, 2022 № 117/2022 and suggestions of the management of JSC "MGU" to the draft financial plan of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2022 (letter of JSC "MGU" dated 16 February 2022 № 55/02).

Результати голосування:

"За" – 3 голоси (Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Проти" – 1 голос (Уберт Беттонвіль);

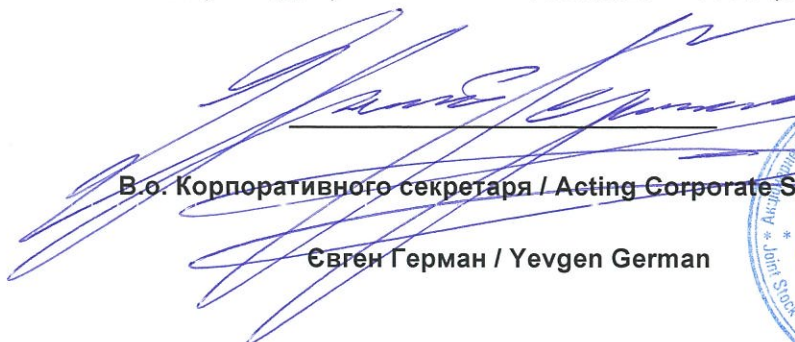
"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

Results of voting:

"For" – 3 votes (Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 1 vote (Huberte Bettonville);

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВІДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 113

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 17 січня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про осіб уповноважених підписувати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Відповідно до п. 11.13.1 Статуту АТ "МГУ" призначити таких осіб, які уповноважуються на оформлення та підписання рішення єдиного акціонера, учасника юридичної особи, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Товариство:

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 113

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 17 January 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On persons authorized to sign the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

In accordance with paragraph 11.13.1 of the Charter of JSC "MGU" to appoint the following persons, who are authorized to prepare and execute the resolutions of the sole shareholder, participant of the legal entity, the sole shareholder (founder, participant) of which is the Company:

(1) в.о. Генерального директора АТ "МГУ" Олександра Лісніченка; або	(1) Acting General Director of JSC "MGU" Oleksandr Lisnichenko; or
(2) в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" Євгена Германа.	(2) Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" Yevgen German.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

Прошнуровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою

В.о. Генерального директора АТ «МГУ»

О.П. Лісніченко

21.02.2022

**Рішення учасника № 131/2022
товариства з обмеженою
відповідальністю «Оператор
газотранспортної системи України»**

м. Київ

29 березня 2022 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про фінансову звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік

З питання порядку денного вирішили:

Враховуючи, що:

(а) єдиним учасником ТОВ «Оператор ГТС України» неодноразово приймалися рішення (рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022, від 21.02.2022 № 126/2022) про необхідність підготовки проекту фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік для попереднього розгляду єдиним учасником ТОВ «Оператор ГТС України», з урахуванням затвердженої рішенням учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021 єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України» і рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік;

(б) у зв'язку з повномасштабним військовим вторгненням російської федерації на

**Decision of the participant No. 131/2022
of Limited Liability Company "Gas
Transmission System Operator of Ukraine"**

Kyiv

29 March 2022

Joint Stock Company "Mahistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter – JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On the financial statements of the LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021

On the agenda decided:

Given that:

(a) the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" has repeatedly made decisions (decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated January 24, 2022, No. 117/2022, February 21, 2022, No. 126/2022) on the need to prepare draft financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 for preliminary consideration by the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", taking into account the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" approved by the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 106/2021 and the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 107/2021 on the reissue of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020;

(b) because of the full-scale military invasion of the russian federation into the territory of

територію України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102, на всій території України був введений воєнний стан з 05:30 24.02.2022;

(с) незважаючи на можливість відтермінування подачі фінансової звітності за 2021 рік у зв'язку з введеним воєнним станом (роз'яснення ДПС від 27.02.2022 "Щодо сплати податків у зв'язку з запровадженням воєнного стану в Україні, з огляду на військову агресію Російської Федерації проти України") ТОВ "Оператор ГТС України" на четвертий день військового вторгнення 28.02.2022 самостійно було складено та подано до органів державної статистики та податкових органів фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, яка суперечить раніше прийнятим рішенням учасника ТОВ "Оператор ГТС України", та була подана не тільки без погодження із вищим органом управління ТОВ "Оператор ГТС України", але навіть і без інформування вищого органу управління ТОВ "Оператор ГТС України" (вищий орган управління був поставлений перед фактом подання звітності 11.03.2022);

(d) Верховною Радою України у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022 № 2118, яким, зокрема, встановлено, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

- для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи;
- у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно

Ukraine by the Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022, No. 64/2022 "On Martial Law in Ukraine", approved by the Law of Ukraine dated February 24, 2022, No. 2102, throughout Ukraine was imposed martial law from February 24, 2022, 05:30;

(c) despite the possibility of postponing the submission of financial statements for 2021 in connection with the martial law imposed (clarification of the State Tax Service dated February 27, 2022 "On the payment of taxes in connection with the imposition of martial law in Ukraine, given the military aggression of Russian Federation against Ukraine") LLC "Gas TSO of Ukraine" on the fourth day of the military invasion, February 28, 2022, independently prepared and submitted to the state statistics authorities and tax authorities financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts the earlier decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", and was submitted not only without the consent of the supreme governing body of the LLC "Gas TSO of Ukraine", but even without informing the supreme governing body of the LLC "Gas TSO of Ukraine" (supreme government body was put before the fact of submission of the financial statements on 11 March 2022);

(d) the Verkhovna Rada of Ukraine, in connection with the imposition of martial law in Ukraine, adopted the Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine on the Peculiarities of Taxation and Reporting During Martial Law" dated March 03, 2022, No. 2118, which, in particular, established that temporarily, for the period until the termination or abolition of martial law in Ukraine:

- for taxpayers and controlling bodies the deadlines determined by the tax legislation and other legislation, the control over observance of which is entrusted to controlling bodies, are stopped;
- in case the taxpayer does not have the opportunity to fulfil his tax duty

виконати свій податковий обов'язок, зокрема щодо дотримання термінів подання звітності, платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні;

promptly, in particular regarding compliance with reporting deadlines, taxpayers are released from liability under this Code with the mandatory performance of such obligations within three months after termination or abolition of martial law in Ukraine;

(e) відповідно до МСБО 1 фінансова звітність має достовірно подавати фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання;

(e) following the IAS 1, the financial statements are required to present fairly the financial position, financial performance and cash flows of the entity;

(f) подання фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік, що суперечить рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України», створює значні перешкоди визначенню розміру дивідендів, які підлягають перерахуванню до державного бюджету та сплата яких є вкрай важливим для підтримки державного бюджету в умовах воєнного стану:

(f) submission of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", creates significant obstacles to determining the amount of dividends to be transferred to the state budget and the payment of which is significant for maintaining the state budget in martial law:

1. Зафіксувати факт складання ТОВ «Оператор ГТС України» та подання Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України» фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік, яка суперечить і не відповідає рішенням учасника ТОВ «Оператор ГТС України»:

1. To record the fact of preparation of LLC "Gas TSO of Ukraine" and submission by the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts does not correspond to the decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine":

- від 30.12.2021 № 106/2021 про затвердження єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України»;
- від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік;
- від 24.01.2022 № 117/2022 про надання на розгляд наглядової ради АТ «МГУ» проекту фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік;
- від 21.02.2022 № 126/2022 про необхідність виконання рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022 в

- dated December 30, 2021, No. 106/2021 on approval of the unified accounting policy of the JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine";
- dated December 30, 2021, No. 107/2021 on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020;
- dated January 24, 2022, No. 117/2021 on submission for consideration of the JSC "MGU" Supervisory board the draft financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021;
- dated February 21, 2022, No. 126/2021 on the need of execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated January 24, 2022, No.

повному обсязі.

117/2021 in full.

2. Відзначити, що дії Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» щодо подання державним органам влади фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України», суперечать рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України», який одноосібно здійснює повноваження загальних зборів - вищого органу управління ТОВ «Оператор ГТС України».

2. To note that actions of the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to submit to the state authorities the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine", contradict the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", which solely exercises the powers of the General meeting - the highest governing body of LLC "Gas TSO of Ukraine".

3. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» забезпечити виконання рішень єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України», пов'язаних з фінансовою звітністю ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 – 2021 роки, та з урахуванням першочергової необхідності виконання ТОВ «Оператор ГТС України» пріоритетних напрямів діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» в умовах воєнного часу, окреслених в рішенні учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 18.03.2022 № 129/2022, винести на розгляд єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» уточнену фінансову звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік і за 2021 рік.

3. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the execution of the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" related to the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 – 2021, and taking into account the urgent need to implement LLC "Gas TSO of Ukraine" priority areas of activity of LLC "Gas TSO of Ukraine" in wartime, outlined in the decision of the participant LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 18.03.2022 No. 129/2022, to submit for consideration of the sole participant LLC "Gas TSO of Ukraine" updated financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 and 2021.

Додатки:

Annexes:

1. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 26 березня 2022 року № 120 на 6 арк.
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17 січня 2022 року № 113 на 2 арк.

1. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 26 March 2022 No. 120 on 6 sheets.
2. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated 17 January 2022 No. 113 on 2 sheets.

Від учасника / On behalf of the participant:

**В.о. Генерального директора АТ «МГУ» / Acting General Director of JSC "MGU"
Олександр Лісніченко / Oleksandr Lisnichenko**

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 120

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 26 березня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Враховуючи, що:

- (а) єдиним учасником ТОВ "Оператор ГТС України" неодноразово приймалися рішення (рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 24.01.2022 № 117/2022, від 21.02.2022 № 126/2022) про

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 120

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 26 March 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On the financial statements of the LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021

ADOPTED DECISION

Given that:

- (a) the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" has repeatedly made decisions (decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated January 24, 2022, No. 117/2022, February 21, 2022, No. 126/2022) on the need to

необхідність підготовки проекту фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік для попереднього розгляду єдиним учасником ТОВ "Оператор ГТС України", з урахуванням затвердженої рішенням учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021 єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" і рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік;

prepare draft financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 for preliminary consideration by the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", taking into account the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" approved by the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 106/2021 and the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 107/2021 on the reissue of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020;

(b) у зв'язку з повномасштабним військовим вторгненням російської федерації на територію України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102, на всій території України був введений воєнний стан з 05:30 24.02.2022;

(b) because of the full-scale military invasion of the russian federation into the territory of Ukraine by the Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022, No. 64/2022 "On Martial Law in Ukraine", approved by the Law of Ukraine dated February 24, 2022, No. 2102, throughout Ukraine was imposed martial law from February 24, 2022, 05:30;

(c) незважаючи на можливість відтермінування подачі фінансової звітності за 2021 рік у зв'язку з введеним воєнним станом (роз'яснення ДПС від 27.02.2022 "Щодо сплати податків у зв'язку з запровадженням воєнного стану в Україні, з огляду на військову агресію Російської Федерації проти України") ТОВ "Оператор ГТС України" на четвертий день військового вторгнення 28.02.2022 самостійно було

(c) despite the possibility of postponing the submission of financial statements for 2021 in connection with the martial law imposed (clarification of the State Tax Service dated February 27, 2022 "On the payment of taxes in connection with the imposition of martial law in Ukraine, given the military aggression of Russian Federation against Ukraine") LLC "Gas TSO of Ukraine" on the fourth day of the military invasion, February 28, 2022, independently

складено та подано до органів державної статистики та податкових органів фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, яка суперечить раніше прийнятим рішенням учасника ТОВ "Оператор ГТС України", та була подана не тільки без погодження із вищим органом управління ТОВ "Оператор ГТС України", але навіть і без інформування вищого органу управління ТОВ "Оператор ГТС України" (вищий орган управління був поставлений перед фактом подання звітності 11.03.2022);

prepared and submitted to the state statistics authorities and tax authorities financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts the earlier decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", and was submitted not only without the consent of the supreme governing body of the LLC "Gas TSO of Ukraine", but even without informing the supreme governing body of the LLC "Gas TSO of Ukraine";

(d) Верховною Радою України у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану прийнятий Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану" від 03.03.2022 № 2118, яким, зокрема, встановлено, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:	(d) The Verkhovna Rada of Ukraine, in connection with the imposition of martial law in Ukraine, adopted the Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine on the Peculiarities of Taxation and Reporting During Martial Law" dated March 03, 2022, No. 2118, which, in particular, established that temporarily, for the period until the termination or abolition of martial law in Ukraine:
(e) для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи;	(e) for taxpayers and controlling bodies the deadlines determined by the tax legislation and other legislation, the control over observance of which is entrusted to controlling bodies, are stopped;
(f) у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно	(f) in case the taxpayer does not have the opportunity to fulfil his tax

виконати свій податковий обов'язок, зокрема щодо дотримання термінів подання звітності, платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні;

duty promptly, in particular regarding compliance with reporting deadlines, taxpayers are released from liability under this Code with the mandatory performance of such obligations within three months after termination or abolition of martial law in Ukraine;

(g) відповідно до МСБО 1 фінансова звітність має достовірно подавати фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання;

(g) following the IAS 1, the financial statements are required to present fairly the financial position, financial performance and cash flows of the entity;

(h) подання фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, що суперечить рішенням єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України", створює значні перешкоди визначенню розміру дивідендів, які підлягають перерахуванню до державного бюджету та сплата яких є вкрай важливим для підтримки державного бюджету в умовах воєнного стану:

(h) submission of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", creates significant obstacles to determining the amount of dividends to be transferred to the state budget and the payment of which is significant for maintaining the state budget in martial law:

1. Зафіксувати факт складання ТОВ "Оператор ГТС України" та подання Генеральним директором ТОВ "Оператор ГТС України" фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, яка суперечить і не відповідає рішенням учасника ТОВ "Оператор ГТС України":

1. To record the fact of preparation of LLC "Gas TSO of Ukraine" and submission by the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, which contradicts does not correspond to the decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine":

(1) від 30.12.2021 № 106/2021 про затвердження єдиної облікової політики

(1) dated December 30, 2021, No. 106/2021 on approval of the unified accounting

АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України", (2) від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік, (3) від 24.01.2022 № 117/2022 про надання на розгляд наглядової ради АТ "МГУ" проекту фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, (4) від 21.02.2022 № 126/2022 про необхідність виконання рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 24.01.2022 № 117/2022 в повному обсязі.	policy of the JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine"; (2) dated December 30, 2021, No. 107/2021 on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020; (3) dated January 24, 2022, No. 117/2021 on submission for consideration of the JSC "MGU" Supervisory board the draft financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021; (4) dated February 21, 2022, No. 126/2021 on the need of execution of the decision of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated January 24, 2022, No. 117/2021 in full.

2. Відзначити, що дії Генерального директора ТОВ "Оператор ГТС України" щодо подання державним органам влади фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України", суперечать рішенням єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України", який одноосібно здійснює повноваження загальних зборів ТОВ "Оператор ГТС України" - вищого органу управління ТОВ "Оператор ГТС України".

2. To note that actions of the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to submit to the state authorities the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine", contradict the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine", which solely exercises the powers of the General meeting of LLC "Gas TSO of Ukraine" - the highest governing body of LLC "Gas TSO of Ukraine".

3. Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" забезпечити виконання рішень єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України", пов'язаних з фінансовою звітністю ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 – 2021 роки, та з урахуванням першочергової необхідності виконання ТОВ "Оператор ГТС України" пріоритетних напрямів діяльності ТОВ "Оператор ГТС України" в умовах воєнного часу, окреслених в рішенні учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

3. The General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to ensure the execution of the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" related to the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020-2021, and taking into account the urgent need to implement LLC "Gas TSO of Ukraine" priority areas of activity of LLC "Gas TSO of Ukraine" in wartime, outlined in the decision of the participant LLC "Gas TSO of Ukraine" dated 18.03.2022 No. 129/2022, to submit for consideration of the sole participant

від 18.03.2022 № 129/2022, винести на розгляд єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" уточнену фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2020 рік і за 2021 рік.

LLC "Gas TSO of Ukraine" updated financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020 and 2021.

4. В.о. Генерального директора АТ "МГУ" проінформувати органи державної статистики, податкові органи та незалежного аудитора ТОВ "Оператор ГТС України" ПрАТ "КПМГ Аудит" про це рішення.

4. The Acting General Director of JSC "MGU" to inform the state statistics authorities, tax authorities and the independent auditor of LLC "Gas TSO of Ukraine" PJSC "KPMG Audit" about this decision.

Результати голосування:

Results of voting:

"За" – 3 голоси (Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзенник);

"For" – 3 votes (Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Проти" – 1 голос (Уберт Беттонвіль);

"Against" – 1 vote (Huberte Bettonville);

"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
 Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 113

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 17 січня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про осіб уповноважених підписувати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Відповідно до п. 11.13.1 Статуту АТ "МГУ" призначити таких осіб, які уповноважуються на оформлення та підписання рішення єдиного акціонера, учасника юридичної особи, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Товариство:

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 113

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 17 January 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On persons authorized to sign the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

In accordance with paragraph 11.13.1 of the Charter of JSC "MGU" to appoint the following persons, who are authorized to prepare and execute the resolutions of the sole shareholder, participant of the legal entity, the sole shareholder (founder, participant) of which is the Company:

(1) в.о. Генерального директора АТ "МГУ" Олександра Лісніченка; або	(1) Acting General Director of JSC "MGU" Oleksandr Lisnichenko; or
(2) в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" Євгена Германа.	(2) Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" Yevgen German.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"Проти" – 0 голосів;

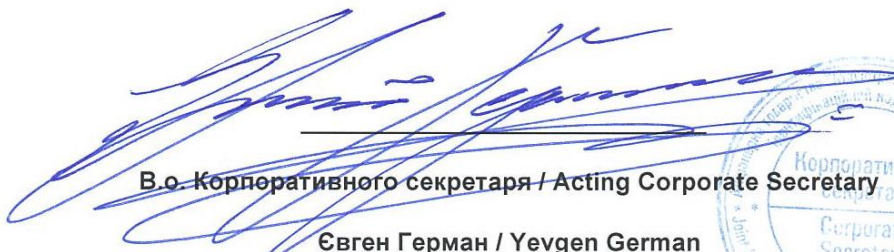
"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

**Рішення учасника № 133/2022
товариства з обмеженою
відповідальністю «Оператор
газотранспортної системи України»**

м. Київ

30 квітня 2022 року

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») є єдиним учасником товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Товариство або ТОВ «Оператор ГТС України»).

Відповідно до статті 37 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та пункту 10.14 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – Статут) АТ «МГУ» одноосібно здійснює повноваження загальних зборів учасників Товариства (далі – загальні збори).

Відповідно до пункту 10.1 Статуту загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Про розподіл чистого прибутку ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів

З питання порядку денного вирішили:

Ураховуючи, що:

(а) відповідно до частини першої статті 26 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», пунктів 8.1, 8.6 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» виплата ТОВ «Оператор ГТС України» дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку ТОВ «Оператор ГТС України», а прибуток ТОВ «Оператор ГТС України» визначається за даними фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України»;

(б) менеджментом ТОВ «Оператор ГТС України» не було надано єдиному учаснику ТОВ «Оператор ГТС України» разом з поданням фінансову звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік, в тому числі через невиконання рішень

**Decision of the participant No. 133/2022
of Limited Liability Company "Gas
Transmission System Operator of Ukraine"**

Kyiv

30 April 2022

Joint Stock Company "Mahistralni Gazoprovody Ukrainy" (hereinafter – JSC "MGU") is the sole member of the Limited Liability Company "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (hereinafter - the Company or LLC "Gas TSO of Ukraine").

Following Article 37 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies" and paragraph 10.14 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" (hereinafter - the Charter) JSC "MGU" solely exercises the powers of the general meeting of participants (hereinafter - the general meeting).

Under paragraph 10.1 of the Charter, the general meeting may decide any issues of the Company.

AGENDA

On the distribution of net profit of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 and the decision to pay dividends

On the agenda decided:

Given that:

(a) following the Article 26(1) of the Law of Ukraine “On Limited and Additional Liability Companies”, paragraphs 8.1, 8.6 of the Charter of LLC “Gas TSO of Ukraine” the payment of LLC “Gas TSO of Ukraine” dividends is made at the expense of net profit of LLC “Gas TSO of Ukraine”, and the profit of LLC “Gas TSO of Ukraine” is determined according to the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine”;

(b) the management of LLC “Gas TSO of Ukraine” did not provide the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” together with the submission the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021, including due to non-execution the decisions of LLC “Gas

учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021, 107/2021 і від 29.03.2022 № 131/2022 щодо перевипуску/уточнення фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України»;

(с) у поданні відсутня повна інформація щодо поточного фінансового стану ТОВ «Оператор ГТС України», а також будь-яких прогнозних даних щодо фінансового стану ТОВ «Оператор ГТС України» до кінця 2022 року:

1. Залишити без розгляду подання ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143 щодо питання про розподіл чистого прибутку ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів у зв'язку з неможливістю прийняття рішення на підставі наданих документів та необхідністю суттєвого доопрацювання матеріалів.

2. Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» при підготовці повторного подання щодо питання про розподіл чистого прибутку ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів врахувати:

2.1. рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021, 107/2021 і від 29.03.2022 № 131/2022 щодо перевипуску/уточнення фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України»;

2.2. проблемні питання подання ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143, які надані менеджментом АТ «МГУ»;

2.3. строки для прийняття рішення про виплату дивідендів визначені законодавством;

2.4. пріоритети діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» протягом воєнного стану відповідно до рішення учасника

TSO of Ukraine” participant dated December 30, 2021, No. 106/2021, 107/2021 and dated March 29, 2022, No. 131/2022 on re-issuance/adjustment of financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” based on the approved unified accounting policy of JSC “MGU” and LLC “Gas TSO of Ukraine”;

(c) the submission does not contain complete information on the current financial condition of LLC “Gas TSO of Ukraine”, as well as any forecast data on the financial condition of LLC “Gas TSO of Ukraine” until the end of 2022:

1. To leave without consideration the submission of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ -22-4143 on the distribution of net profit of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 and the decision to pay dividends due to the impossibility of deciding based on the submitted documents and the need for significant refinement of materials.

2. To the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine”, when preparing a re-submission on the issue of distribution of net profit of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 and deciding on dividend payment, to take into account:

2.1. the decisions of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated December 30, 2021, No. 106/2021, 107/2021 and dated March 29, 2022, No. 131/2022 on re-issue/adjustment of financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” based on the approved unified accounting policy of JSC “MGU” and LLC “Gas TSO of Ukraine”;

2.2. the problematic issues of LLC “Gas TSO of Ukraine” submission dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ-22-4143, provided by the JSC “MGU” management;

2.3. the terms of the taking decisions on payment of dividends under the law;

2.4. priorities of the LLC “Gas TSO of Ukraine” activities during the wartime in accordance with decisions of the participant of LLC “Gas TSO of

ТОВ «Оператор ГТС України» від 18.03.2022 Ukraine” dated March 18, 2022 No. 129/2022, № 129/2022.

Додатки:

Annexes:

1. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 29.04.2022 № 122 на 3 арк.
2. Витяг з протоколу засідання Наглядової ради АТ «МГУ» від 17.01.2022 № 113 на 2 арк.

1. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated April 29, 2022 No. 122 on 3 sheets.
2. Extract from the minutes of the JSC "MGU" Supervisory Board meeting dated January 17, 2022 No. 113 on 2 sheets.

Від учасника / On behalf of the participant:

**В.о. Генерального директора АТ «МГУ» / Acting General Director of JSC “MGU”
Олександр Лісніченко / Oleksandr Lisnichenko**

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 122

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 29 квітня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ПЕРШЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про розподіл чистого прибутку ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Ураховуючи, що:

(а) відповідно до частини першої статті 26 Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", пунктів 8.1, 8.6 Статуту ТОВ "Оператор ГТС України" виплата ТОВ "Оператор ГТС України" дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку ТОВ "Оператор ГТС України", а прибуток

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 122

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 29 April 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE FIRST MATTER OF THE AGENDA:

On the distribution of net profit of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 and the decision to pay dividends

ADOPTED DECISION

Given that:

(a) following the Article 26 of the Law of Ukraine "On Limited and Additional Liability Companies", paragraphs 8.1, 8.6 of the Charter of LLC "Gas TSO of Ukraine" the payment of LLC "Gas TSO of Ukraine" dividends is made at the expense of net profit of LLC "Gas TSO of Ukraine", and the profit of LLC "Gas TSO

ТОВ "Оператор ГТС України" визначається за даними фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України";

(b) менеджментом ТОВ "Оператор ГТС України" не було надано єдиному учаснику ТОВ "Оператор ГТС України" разом з поданням фінансову звітність ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік, в тому числі через невиконання рішень учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021, 107/2021 і від 29.03.2022 № 131/2022 щодо перевипуску/уточнення фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України";

(c) у поданні відсутня повна інформація щодо поточного фінансового стану ТОВ "Оператор ГТС України", а також будь-яких прогнозних даних щодо фінансового стану ТОВ "Оператор ГТС України" до кінця 2022 року:

1. Залишити без розгляду подання ТОВ "Оператор ГТС України" від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143 щодо питання про розподіл чистого прибутку ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів у зв'язку з неможливістю прийняття рішення на підставі наданих документів та необхідністю суттєвого доопрацювання матеріалів.

2. Генеральному директору ТОВ "Оператор ГТС України" при підготовці повторного подання щодо питання про розподіл чистого прибутку ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік та прийняття рішення про виплату дивідендів врахувати:

2.1. рішення учасника ТОВ "Оператор ГТС України" від 30.12.2021 № 106/2021, 107/2021 і від 29.03.2022 № 131/2022 щодо перевипуску/уточнення фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України";

of Ukraine" is determined according to the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine";

(b) the management of LLC "Gas TSO of Ukraine" did not provide the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" together with the submission the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021, including due to non-execution the decisions of LLC "Gas TSO of Ukraine" participant dated December 30, 2021, No. 106/2021, 107/2021 and dated March 29, 2022, No. 131/2022 on re-issuance/adjustment of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" based on the approved unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine";

(c) the submission does not contain complete information on the current financial condition of LLC "Gas TSO of Ukraine", as well as any forecast data on the financial condition of LLC "Gas TSO of Ukraine" until the end of 2022:

1. To leave without consideration the submission of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ -22-4143 on the distribution of net profit of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 and the decision to pay dividends due to the impossibility of deciding based on the submitted documents and the need for significant refinement of materials.

2. To the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine", when preparing a re-submission on the issue of distribution of net profit of LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2021 and deciding on dividend payment, to take into account:

2.1. the decisions of the participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated December 30, 2021, No. 106/2021, 107/2021 and dated March 29, 2022, No. 131/2022 on re-issue/adjustment of financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" based on the approved unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine";

2.2. проблемні питання подання ТОВ "Оператор ГТС України" від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143, які надані менеджментом АТ "МГУ".

2.2. the problematic issues of LLC "Gas TSO of Ukraine" submission dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ-22-4143, provided by the JSC "MGU" management.

2.3 строки для прийняття рішення про виплату дивідендів визначені законодавством.

2.3. the terms of the taking decisions on payment of dividends under the law.

2.4. пріоритети діяльності ТОВ "Оператор ГТС України" протягом воєнного стану відповідно до рішення єдиного учасника №129 від 18 березня 2022 року.

2.4. priorities of the LLC "Gas TSO of Ukraine" activities during the wartime in accordance with the decision of the sole participant No. 129 dated 18 March 2022.

Результати голосування:

Results of voting:

"За" – 4 голоси (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник);

"For" – 4 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Проти" – 0 голосів;

"Against" – 0 votes;

"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 113

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 17 січня 2022 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ДРУГЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про осіб уповноважених підписувати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

Відповідно до п. 11.13.1 Статуту АТ "МГУ" призначити таких осіб, які уповноважуються на оформлення та підписання рішення єдиного акціонера, учасника юридичної особи, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Товариство:

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 113

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 17 January 2022

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE SECOND MATTER OF THE AGENDA:

On persons authorized to sign the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

In accordance with paragraph 11.13.1 of the Charter of JSC "MGU" to appoint the following persons, who are authorized to prepare and execute the resolutions of the sole shareholder, participant of the legal entity, the sole shareholder (founder, participant) of which is the Company:

(1) в.о. Генерального директора АТ "МГУ" Олександра Лісніченка; або	(1) Acting General Director of JSC "MGU" Oleksandr Lisnichenko; or
(2) в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" Євгена Германа.	(2) Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" Yevgen German.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Ян Чадам, Тетяна Федорова, Віктор Пинзенник);

"Проти" – 0 голосів;

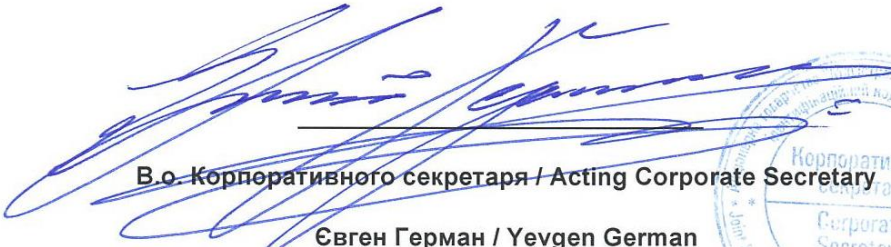
"Утримався" – 0 голосів.

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Jan Chadam, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 111

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

Дата засідання: 30 грудня 2021 року

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

ПЕРШЕ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

Про єдину облікову політику АТ "МГУ" та ТОВ
"Оператор ГТС України"

ПРИЙНЯТЕ РІШЕННЯ

- (1) Враховуючи:
 - (a) нову та додаткову інформацію доступну для всіх залучених стейкхолдерів, в умовах відсутності єдиної чіткої інтерпретації у спеціальному міжнародному стандарті фінансової звітності, що

EXTRACT FROM THE MINUTES NO. 111

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

Date of the meeting: 30 December 2021

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

THE FIRST MATTER OF THE AGENDA:

On the unified accounting policy of JSC "MGU"
and LLC "Gas TSO of Ukraine"

ADOPTED DECISION

- (1) Considering:
 - (a) new and additional information available for all involved stakeholders in terms of absence of unified and clear interpretation of international standard for financial reporting, which directly regulates the procedure of

безпосередньо регламентує порядок обліку державного майна, переданого на праві господарського відання;	accounting of the state-owned property, transferred at the title of economic management;
(b) організації в Україні процесів анбандлінгу (проведення відокремлення функції з транспортування природного газу від вертикально-інтегрованої компанії) відповідно до умов третього енергетичного пакету та прийняту модель в Україні – ISO;	(b) organization in Ukraine of the procedures of unbundling (separation of function of gas transmission of natural gas from the vertically integrated company) in accordance with the terms of third energy package and the adopted model in Ukraine – ISO;
(c) враховуючи позицію Міністерства фінансів України викладену в листі №24020-10-82/5828 від 24 лютого 2021 року; враховуючи позицію Міністерства енергетики України викладену у листі від 25 листопада 2021 року № 26/1.8-27-19426; враховуючи індивідуальну податкову консультацію Офісу великих платників податків ДПС № 1309/ІПК/31-00-04-01-01 від 01 квітня 2021 року;	(c) taking into account the position of the Ministry of Finance of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 24020-10-82/5828 dated 24 February 2021; and taking into account the position of the Ministry of Energy of Ukraine as the sole shareholder of JSC "MGU" set out in letter No. 26/1.8-27-19426 dated 25 November 2021; taking into account the individual tax advice of the Office of large taxpayers of the State Tax Service No. 1309/ІПК/31-00-04-01-01 dated 01 April 2021;
(d) а також, розуміючи необхідність затвердження єдиної облікової політики з метою аудиту консолідованої фінансової звітності АТ "МГУ";	(d) and also, understanding the need to approve a unified accounting policy for the purpose of audit of the Consolidated Financial Statements of JSC "MGU";
(2) Затвердити єдину облікову політику АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" (Єдина облікова політика) в редакції, що додається, як обов'язкову для АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України", та установити що Єдина облікова політика застосовується до показників	(2) To approve the unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine" (Unified accounting policy) as attached, as mandatory for JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine"; and establish that the Unified accounting policy applies starting from 1 January

фінансової звітності АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України" з 1 січня 2020 року.

2020 to the indicators of financial statements of JSC "MGU", and LLC "Gas TSO of Ukraine".

(3) Уповноважити Євгена Германа, в.о. Корпоративного секретаря АТ "МГУ" оформити та підписати рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" відповідно до цього рішення

(3) To authorize Yevgen German, Acting Corporate Secretary of JSC "MGU" to formalize and sign the decision of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" in accordance with this decision.

Результати голосування:

Results of voting:

"За" – 4 голоси (Уберт Беттонвіль, Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзенник);

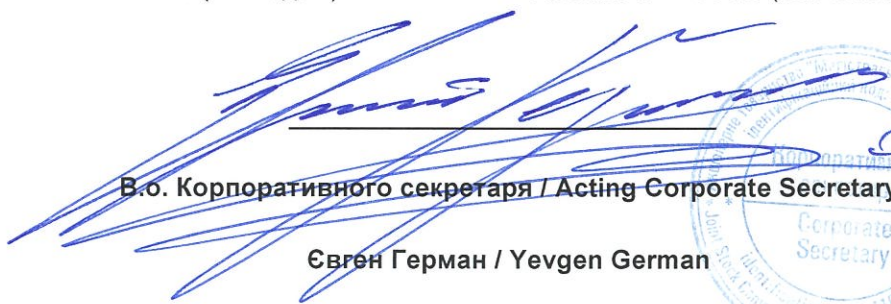
"For" – 4 votes (Huberte Bettonville, Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyuk);

"Проти" – 0 голосів;

"Against" – 0 votes;

"Утримався" – 1 голос (Ян Чадам).

"Abstained" – 1 vote (Jan Chadam).

В.о. Корпоративного секретаря / Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German

Прошнуровано, пронумеровано, скріплено
підписом і печаткою.

148 арк.

В.о. Корпоративного секретаря АТ "ІГУ"

Є. С. Герман

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Протокол № 121

засідання Наглядової ради

Акціонерного товариства
"Магістральні газопроводи України"

(Товариство або МГУ)

Дата: 22 квітня 2022 року

Час відкриття: 11:00

Час закриття: 12:30

Місце / Форма: Відеоконференція

ПРИСУТНІ ЧЛЕНИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ:

- (1) Уберт Беттонвіль
- (2) Тетяна Федорова
- (3) Ірина Марушко
- (4) Віктор Пинзеник
- (5) Ян Чадам

Відповідно до п. 11.30 Статуту Товариства, засідання Наглядової ради Товариства є правомочним.

Відповідно до пункту 42 Положення про Наглядову раду ПАТ "МГУ" затвердженого наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 25 листопада 2016 року № 771 за згодою усіх членів Наглядової

Minutes No. 121

of the Supervisory Board meeting

of the Joint Stock Company
"Mahistralni Gazoprovody Ukrainy"

(Company or MGU)

Date: 22 April 2022

Opening time: 11:00

Closing time: 12:30

Place / Form: Videoconference

PRESENT MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD:

- (1) Huberte Bettonville
- (2) Tetyana Fedorova
- (3) Iryna Marushko
- (4) Viktor Pynzenyk
- (5) Jan Chadam

Under paragraph 11.30 of the Company's Charter the meeting of the Supervisory Board is considered duly constituted.

In accordance with paragraph 42 of the PJSC "MGU" Supervisory Board Regulation adopted by the order of the Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine dated 25 November 2016 No. 771 subject to the consent of all members of

ради це засідання скликано із повідомленням членів Наглядової ради у коротший строк.

Головуюча на засіданні – Уберт Беттонвіль, Голова наглядової ради. Секретар засідання – Євген Герман, в.о. корпоративного секретаря.

ОГОЛОШЕНИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ

- (1) **Про виплату АТ "МГУ" дивідендів за результатами діяльності в 2021 році**

ВІДКРИТТЯ ЗАСІДАННЯ. РОЗГЛЯД ПРОЦЕДУРНИХ ПИТАНЬ:

1. ЗАПИС ЗАСІДАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ.

Слухали

Уберт Беттонвіль відкрила засідання Наглядової ради та відзначила, що члени Наглядової ради: Уберт Беттонвіль, Тетяна Федорова, Ірина Марушко, Віктор Пинзенник, Ян Чадам присутні, засідання є правомочним.

Уберт Беттонвіль поставила на голосування проект рішення щодо запису цього засідання Наглядової ради Товариства в такій редакції:

Надати згоду на проведення запису засідання.

Надати доступ до запису кожному членові Наглядової ради.

Забезпечити збереження цього запису у в.о. корпоративного секретаря.

the Supervisory Board this meeting is convened with earlier notice of members of the Supervisory Board.

Chairwoman of the Meeting – Huberte Bettonville, Chairwoman of the Supervisory Board. Secretary of the Meeting – Yevgen German, Acting Corporate Secretary.

ANNOUNCED AGENDA

- (1) **On the payment of dividends by JSC "MGU" according to the results of its activities in 2021**

OPENING THE MEETING. DISCUSSION OF THE PROCEDURAL MATTERS:

1. RECORDING OF THE SUPERVISORY BOARD MEETING.

Discussion

Huberte Bettonville opened the meeting of the Supervisory Board and noted that the following members of the Supervisory Board: Huberte Bettonville, Tetyana Fedorova, Iryna Marushko, Viktor Pynzenyk, Jan Chadam are present, the meeting is considered duly constituted.

Huberte Bettonville proposed the following wording of the draft decision on recording of this meeting of the Supervisory Board of the Company:

To grant consent to the recording of the meeting.

To provide access to the record to each member of the Supervisory Board.

To ensure that the record is kept by the Acting Corporate Secretary.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Тетяна Федорова, Ірина Марушко, Віктор Пинзеник, Ян Чадам);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Рішення прийнято в запропонованій редакції:

Надати згоду на проведення запису засідання.

Надати доступ до запису кожному членові Наглядової ради.

Забезпечити збереження цього запису у в.о. корпоративного секретаря.

2. ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ ПОРЯДКУ ДЕННОГО.

Слухали

Уберт Беттонвіль поставила на голосування проект рішення щодо затвердження порядку денного в такій редакції:

Затвердити порядок денний у такій редакції:

- (1) *Про виплату АТ "МГУ" дивідендів за результатами діяльності в 2021 році*

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Тетяна Федорова, Ірина Марушко, Віктор Пинзеник, Ян Чадам);

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Tetyana Fedorova, Iryna Marushko, Viktor Pynzenyk, Jan Chadam);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

The decision has been adopted in the proposed wording:

To grant consent to the recording of the meeting.

To provide access to the record to each member of the Supervisory Board.

To ensure that the record is kept by the Acting Corporate Secretary.

2. DISCUSSION OF THE AGENDA MATTERS.

Discussion

Huberte Bettonville proposed the following wording of the draft decision on the approval of the agenda:

To approve the agenda in the following wording:

- (1) *On the payment of dividends by JSC "MGU" according to the results of its activities in 2021*

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Tetyana Fedorova, Iryna Marushko, Viktor Pynzenyk, Jan Chadam);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Рішення прийнято в запропонованій редакції:

Затвердити порядок денний у такій реакції:

- (1) **Про виплату АТ "МГУ" дивідендів за результатами діяльності в 2021 році**

3. ЗАПРОШЕННЯ ОСІБ НА ЗАСІДАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ.

Уберт Беттонвіль поставила на голосування проект рішення з питання запрошення осіб на засідання Наглядової ради в такій редакції:

Запросити Олександра Лісніченка, Федора Тринуса, Дениса Фудашкіна для доповідей під час розгляду відповідного питання затвердженого порядку денного, Миколу Гончаренка, перекладача, на розгляд усіх питань затвердженого порядку денного.

Результати голосування:

"За" – 5 голосів (Уберт Беттонвіль, Тетяна Федорова, Ірина Марушко, Віктор Пинзеник, Ян Чадам);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 0 голосів.

Рішення прийнято в запропонованій редакції:

Запросити Олександра Лісніченка, Федора Тринуса, Дениса Фудашкіна

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

Decision has been adopted in the proposed wording:

To approve the agenda in the following wording:

- (1) **On the payment of dividends by JSC "MGU" according to the results of its activities in 2021**

3. INVITATION OF THE INVITEES AT THE SUPERVISORY BOARD MEETING.

Huberte Bettonville proposed the following wording of the draft decision on the invitation of the invitees at the Supervisory board meeting:

To invite Oleksandr Lisnichenko, Fedir Trynus, Denys Fudashkin for reporting during the discussion of the relevant matter of the approved agenda, Mykola Honcharenko, the interpreter, for all matters of the approved agenda

Results of voting:

"For" – 5 votes (Huberte Bettonville, Tetyana Fedorova, Iryna Marushko, Viktor Pynzenyk, Jan Chadam);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 0 votes.

Decision has been adopted in the proposed wording:

To invite Oleksandr Lisnichenko, Fedir Trynus, Denys Fudashkin for

для доповідей під час розгляду відповідного питання затвердженого порядку денного, Миколу Гончаренка, перекладача, на розгляд усіх питань затвердженого порядку денного.

reporting during the discussion of the relevant matter of the approved agenda, Mykola Honcharenko, the interpreter, for all matters of the approved agenda.

РОЗГЛЯД ПИТАНЬ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

DISCUSSION OF THE AGENDA MATTERS:

1. З ПЕРШОГО ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

1. ON THE FIRST MATTER OF THE AGENDA:

ПРО ВИПЛАТУ АТ "МГУ" ДИВІДЕНДІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ В 2021 РОЦІ

ON THE PAYMENT OF DIVIDENDS BY JSC "MGU" ACCORDING TO THE RESULTS OF ITS ACTIVITIES IN 2021

Уберт Беттонвіль запропонувала скоротити поданий менеджментом АТ "МГУ" проект рішення, вилучивши з нього частину, що містить обґрунтування визначення розміру дивідендів. Олександр Лісніченко зауважив, що така пропозиція є неприйнятною, оскільки в ній ідеться про базу дивідендів, що не ґрунтується на чистому прибутку. Пропозиція менеджменту полягає в тому, що обрахунок базується не на чистому прибутку, а на 95% доступних на сьогодні грошових коштів. При цьому Олександр Лісніченко пояснив, що єдиним активом МГУ є ОГТСУ і фінансовий результат компанії залежить від результативності роботи Оператора. Оскільки ОГТСУ не перевипустив фінзвітності за 2020, 2021 рр., визначити розмір чистого прибутку для МГУ окремо та на консолідованій основі неможливо. Олександр Лісніченко наголосив, що на сьогодні дуже важливо підтримати бюджет України, тому МГУ пропонує сплатити 95% доступних на сьогодні грошових коштів (208 млн. грн). Уберт Беттонвіль підтримала таку

Huberte Bettonville has proposed to shorten the draft decision submitted by management of JSC "MGU" by excluding the part of it, which contains justification of determination of the amount of dividends. Oleksandr Lisnichenko has noted that such a proposal is unacceptable because it is about a dividend base which is not grounded on the net profit. The proposal of the management is that calculation is not based on the net profit, but rather on 95% of cash available as of today. Here, Oleksandr Lisnichenko has explained that the only asset of MGU is Gas TSO of Ukraine and the financial result of the company depends on performance of the Operator. As Gas TSO of Ukraine did not restate financial reporting for 2020, 2021, it is not possible for MGU to determine the amount of net profit separately and on a consolidated basis. Oleksandr Lisnichenko has emphasized that nowadays it is very important to support the budget of Ukraine, and therefore, MGU proposes to pay 95% of cash available today (208 million UAH). Huberte Bettonville has supported this proposal, however, she has called the

пропозицію, але закликала колег підтримати скорочений проект рішення, який вона пропонує. Вона пояснила, що преамбула до рішення про розподіл дивідендів містить аргументацію, яка, на її погляд, може бути некоректною враховуючи нову інформацію, зокрема лист АМКУ, в якому зазначається, що отримання ГТС ОГТСУ не підпадає під визначення державної допомоги в розумінні законодавства.

Тетяна Федорова запитала, чому МГУ не може точно обрахувати розмір дивідендів, які фактичні обставини заважають розрахувати дивіденди в повному обсязі. Денис Фудашкін зазначив, що фінзвітність, подана Оператором до податкового органу, має 20 млрд прибутку, однак цей прибуток віртуальний і компанія його не має. Денис Фудашкін пояснив, що ОГТСУ не відобразила у своїй звітності регуляторного рахунку, витрати, пов'язані з перерахуванням коштів на користь УТГ в рамках угоди про відшкодування недоотриманого доходу. Тому звітність має спотворений результат. Денис Фудашкін резюмував, що приймати рішення на основі завідомо викривленої інформації неприпустимо.

Тетяна Федорова запитала, чи вважає менеджмент АТ "МГУ", що зроблено все від нього залежне, щоб зробити можливим затвердження звітності і обрахунок дивідендів як це передбачено чинним законодавством. Олександр Лісніченко відповів, що в межах повноважень менеджмент МГУ вичерпав усі можливі заходи щодо

colleagues to support a shortened draft decision proposed by herself. She has further explained that preamble to the resolution on dividends distribution contains certain arguments, which she believe can be incorrect in view of the newly available information, in particular letter of AMCU stating that receipt of the GTS by Gas TSO of Ukraine does not fall under requirements of state aid under the law.

Tetyana Fedorova has inquired why MGU cannot precisely calculate the amount of dividends, what actual circumstances impede to calculate the dividends in the full amount. Denis Fudashkin has noted that financial reporting filed by the Operator to the tax authority provides for 20 billion of profit, however, this profit is virtual, and the Company does not have it. Denis Fudashkin has explained that Gas TSO of Ukraine did not recognize the regulatory account in its reporting, expenses related to transfer of funds to UTG within the agreement for reimbursement of under-received income. Therefore, the reporting has a biased result. Denis Fudashkin noted that taking a decision on the basis of a knowingly biased information is not acceptable.

Tetyana Fedorova has inquired whether the management of JSC "MGU" did all it could to enable approval of the reporting and calculation of dividends as it is provided for by the effective laws. Oleksandr Lisnichenko has responded that management of MGU has depleted all possible measures within its authority

примушування Оператора виконати рішення учасника товариства.

Тетяна Федорова запитала, чи є інші обставини, крім тих, які прямо чи опосередковано пов'язані з діями чи бездіяльністю ОГТСУ, які є підставою неможливості прийняття остаточного рішення щодо визначення розміру дивідендів МГУ в порядок та спосіб, визначений чинним законодавством. Олександр Лісниченко відповів, що якби ОГТСУ виконав рішення учасника, АТ "МГУ" могло б вчасно і в повному обсязі обрахувати і сплатити до держбюджету дивіденди за 2021 рр.

Ірина Марушко запитала, чи запропоноване менеджментом МГУ рішення щодо виплати дивідендів є на сьогодні єдиним можливим рішенням, яке МГУ може прийняти відповідно до чинного законодавства. Денис Фудашкін відповів, що наданий варіант рішення є на сьогодні єдиним можливим для виконання зобов'язання, оскільки визначити зобов'язання відповідно до закону про держбюджет на основі дійсного прибутку компанії неможливо через невиконання Оператором рішень щодо облікової політики та фінзвітності.

Уберт Беттонвіль закликала колег бути обережними щодо висловів про невиконання рішення Оператором. Вона зазначила, що МГУ отримало нову інформацію від АМКУ щодо облікової політики та фінзвітності і запитала, яким є вплив даного листа на питання бухобліку. Олександр

to compel the Operator to fulfill the decision of a participant of the company.

Tetyana Fedorova has inquired whether there are any other circumstances in addition to those directly or indirectly related to actions or lack of actions of Gas TSO of Ukraine, which are the reason of the impossibility of taking the final decision on the determination of the amount of dividends of MGU within the procedure and method provided for by the current legislation. Oleksandr Lisnichenko has responded that if Gas TSO of Ukraine would have fulfilled the decision of the participant in time, JSC "MGU" could have calculated and paid the dividends to the state budget for 2021 timely and in the full amount.

Iryna Marushko has inquired whether the decision on payment of dividends proposed by the management of MGU is nowadays the only possible decision that MGU can take in accordance with the current legislation. Denis Fudashkin has responded that the submitted option of the decision is nowadays the only possible one for the fulfillment of the obligation because it is not possible to determine the obligation in accordance with the law on the state budget on the basis of the actual profit of the company due to a failure by the Operator to fulfill the decisions on the accounting policy and financial reporting.

Huberte Bettonville has called the colleagues to be cautious about the statement regarding the failure of the Operator to fulfill the decision. She has noted that MGU has received new information from the AMCU concerning the accounting policy and financial reporting and has inquired what is the

Лісніченко зазначив, що лист АМКУ не впливає на здатність МГУ прийняти рішення щодо проміжних платежів.

Віктор Пинзеник зазначив, що менеджмент МГУ опинився у тупиковій ситуації і не може визначити розмір дивідендів у відсотках до чистого прибутку, оскільки ОГТСУ не виконав рішення загальних зборів учасника. Віктор Пинзеник також зауважив, що рішення прийматиме акціонер і першим питанням, що виникає в акціонера, є: яким чином АТ "МГУ" вийшло на цифру 208 млн. Тому Наглядова рада не може дати акціонеріві рішення, не пояснивши, з яких причин МГУ не здатне сплатити дивіденди у відсотках до чистого прибутку. Відтак, менеджмент вказав причини в проекті рішення, обґрунтувавши акціонеріві пропозицію схвалити розмір дивідендів, що виходять за рамки вимог, встановлених у законі. Віктор Пинзеник наголосив, що українська армія потребує коштів для підтримки обороноздатності держави. Тому він закликав колег підтримати проект рішення, запропонований менеджментом МГУ.

Ян Чадам запропонував викласти причини прийняття рішення в протоколі, а в рішенні залишити виклад, запропонований Убертою Беттонівль.

Федір Тринус пояснив, що рішення прийматиме акціонер (Міністерство енергетики). Ключовим у запропонованому проекті рішення є

influence of this letter on the matters of accounting. Oleksandr Lisnichenko has noted that the letter of AMCU does not affect the ability of MGU to take a decision on interim payments.

Viktor Pynzenyk has noted that MGU management has found itself in a deadlock situation and it cannot define the amount of dividends in percentage to the net profit because Gas TSO of Ukraine has failed to fulfill the decision of the general meeting of the participants. Viktor Pynzenyk has also noted that the decision will be taken by the shareholder and the first question the shareholder will have, is: how did JSC "MGU" arrive at the number of 208 million. Therefore, the Supervisory Board cannot give a decision to the shareholder while not explaining for what reason MGU is not capable of payment of dividends as a percentage of net profit. Therefore, the management has quoted the reasons in the draft decision by justifying a proposal to the shareholder to approve the amount of dividends that go beyond the framework of the requirements set forth by the law. Viktor Pynzenyk has emphasized that the Ukrainian army needs funds to support the defense capability of the country. Therefore, he has called his colleagues to support the draft decision proposed by the management of MGU.

Jan Chadam has proposed to describe the reasons for the decision being taken in the minutes and to keep the wording of the decision as proposed by Huberte Bettonville.

Fedir Trynus has explained that the decision will be taken by the shareholder (the Ministry of Energy). The key thing in the proposed draft decision is an

пояснення причин, через які неможливо розрахувати чистий прибуток. Інакше Мініенерго не матиме розуміння, чому такий прибуток визначити неможливо. Віктор Пинзеник додав, що обґрунтування є необхідним ще й тому, що рішення акціонера має бути погоджене Кабінетом Міністрів. Уряд не зможе приймати рішення за відсутності адекватного обґрунтування.

Було поставлено на голосування проект рішення з даного питання порядку денного у редакції, запропонованій менеджментом АТ "МГУ":

1. У зв'язку з неможливістю встановлення розміру дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності АТ "МГУ" за 2021 рік на підставі фінансової звітності товариства у відсотковому значенні до отриманого прибутку, що зумовлено тим, що:

(а) фінансові показники діяльності АТ "МГУ" у 2020 році знаходилися у визначальній мірі під впливом договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ "Оператор ГТС України" від 22.11.2019 № 1911000192, укладеного між АТ "Укртрансгаз" і АТ "МГУ" у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 "Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи" (далі –Договір) і наявності в Договорі зобов'язань АТ "МГУ" по

explanation of the reasons why it is not possible to calculate the net profit. Otherwise, the Ministry for Energy will not have an understanding of why it is not possible to determine such a profit. Viktor Pynzenyk has added that reasoning is also necessary because the decision of the shareholder has to be further approved by the Cabinet of Ministers. The Government will not be able to take a decision in absence of adequate reasoning.

The draft decision on this agenda matter was put to the vote in the wording proposed by the management of JSC "MGU":

1. Due to the impossibility of establishing the amount of dividends on the results of financial and economic activities of JSC "MGU" for 2021 based on financial statements of the company as a percentage of profit, since:

(a) the financial performance of JSC "MGU" in 2020 was primarily influenced by the agreement on sale and purchase of the share in the authorized capital of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated November 22, 2019, No. 1911000192, concluded between JSC "Ukrtransgaz" and JSC "MGU" following the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 18, 2019, No. 840 "On the separation of natural gas transportation activities and ensuring the activities of the gas transmission system operator" (hereinafter - the Agreement) and the presence in the Agreement of the obligations of JSC "MGU" on the

виплатах впродовж 15 років динамічної складової ціни, приведена сума яких склала 77 млрд. гривень, що зумовило великий негативний фінансовий результат діяльності АТ "МГУ" у 2020 році;

(b) припинення дії Договору у 2021 році зумовило зворотнє явище – значний позитивний фінансовий результат діяльності АТ "МГУ" внаслідок зникнення 15-річних зобов'язань по виплатах за Договором у сумі 77 млрд. гривень (скасування динамічної складової ціни);

(c) ТОВ "Оператор ГТС України" не виконало рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" (АТ "МГУ") від 30.12.2021 № 106/2021, № 107/2021, від 29.03.2022 №131/2022 щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України", що унеможлиблює підготовку достовірної фінансової звітності АТ "МГУ", що базується на фінансовій звітності ТОВ "Оператор ГТС України";

а також враховуючи те, що

(d) у кінці 2021 року, відповідно до регуляторних актів НКРЕКП (зокрема, постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517), розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187, прийнятого Кабінетом Міністрів України як єдиним акціонером акціонерного товариства "Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України", та наказів Міненерго від 01.10.2021 №

payments of the dynamic component of the price over 15 years, the reduced amount of which amounted to UAH 77 billion, led to a significant negative financial result of JSC "MGU" in 2020;

(b) the termination of the Agreement in 2021 led to the opposite phenomenon - a significant positive financial result of JSC "MGU" activities due to the disappearance of 15-year payment obligations under the Agreement in the amount of UAH 77 billion (abolition of the dynamic component of the price);

(c) LLC "Gas TSO of Ukraine" did not execute with the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" (JSC "MGU") dated December 30, 2021, No. 106/2021, No. 107/2021, dated March 29, 2022, No. 131/2022 on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" based on the approved unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine", which makes it impossible to prepare reliable financial statements of JSC "MGU", which is based on the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine";

as well as given, that

(d) at the end of 2021, in accordance with the regulatory acts of NEURC (in particular, resolution of NEURC dated September 30, 2015, No. 2517), the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 29, 2021, No. 1187, adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine as the sole shareholder of the Joint Stock Company "National Joint Stock Company "Naftogaz of Ukraine", and orders of the

229 і від 02.10.2021 № 230, прийнятих Міненерго як єдиним акціонером АТ "МГУ", що здійснював повноваження загальних зборів учасників ТОВ "Оператор ГТС України":

- з урахуванням внесених змін до Договору АТ "МГУ" за рахунок отриманих від ТОВ "Оператор ГТС України" дивідендів за 2020 рік сплатило остаточний платіж по Договору у сумі 3,2 млрд. грн;

- була укладена угода про відшкодування коригування необхідного доходу від 04.10.2021 № 2110000007 між АТ "Укртрансгаз" і ТОВ "Оператор ГТС України", відповідно до якої 04.10.2021 ТОВ "Оператор ГТС України" була здійснена одноразова виплата за угодою у розмірі 27 млрд. грн, включаючи не тільки поточні зобов'язання, але і зобов'язання двох майбутніх років, що позбавило АТ "МГУ", як єдиного учасника, можливості отримання значного розміру дивідендів від ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік; та

(е) перерахування коштів до державного бюджету є вкрай важливим для потреб протистояння військовій агресії російської федерації;

на підставі пропозицій щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів, наданих в.о. Генерального директора АТ "МГУ" листом від 19.04.2022 № 90/07, у відповідності до пункту 8.5, підпункту "d" пункту 11.15 Статуту АТ "МГУ", затвердженого наказом Міненерго від 21.09.2021 №

Ministry of Energy dated October 01, 2021, No. 229 and dated October 02, 2021, No. 230, approved by the Ministry of Energy as the sole shareholder of JSC "MGU", which exercised the powers of the General meeting of participants of LLC "Gas TSO of Ukraine":

- taking into account the amendments to the Agreement, JSC "MGU" paid the final payment under the agreement of UAH 3.2 billion at the expense of dividends for 2020 received from LLC "Gas TSO of Ukraine";

- an agreement was concluded on the reimbursement of required income adjustment dated October 04, 2021, No. 2110000007 between JSC "Ukrtransgaz" and LLC "Gas TSO of Ukraine", according to which on October 4, 2021 LLC "Gas TSO of Ukraine" made a onetime payment under the agreement in the amount of UAH 27 billion, including not only current liabilities but also liabilities of two future years, which deprived JSC "MGU", as the sole participant, of the opportunity to receive a significant amount of dividends from LLC "Gas TSO of Ukraine"; and

(e) the transfer of funds to the state budget is crucial for the need of countering the military aggression of the russian federation;

based on the proposals on the amount, procedure and terms of payment of dividends provided by the Acting General Director of JSC "MGU" by a letter dated 19 April 2022 No. 90/07, following paragraph 8.5, subparagraph "d" of paragraph 11.15 of the Charter of JSC "MGU", approved by order of the Ministry

217, надати єдиному акціонеру АТ "МГУ" (Міненерго), що здійснює повноваження загальних зборів АТ "МГУ", такі рекомендації/пропозиції щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати:

1) Затвердити частину чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік у розмірі 208,43 млн. грн, що спрямовується АТ "МГУ" на виплату дивідендів до державного бюджету.

2) АТ "МГУ" провести виплату дивідендів до державного бюджету в розмірі, визначеному у пункті 1 цих рекомендацій/пропозицій, після погодження Кабінетом Міністрів України рішення про виплату таких дивідендів, прийнятого загальними зборами АТ "МГУ", та не пізніше 30.06.2022.

3) Запропонувати Міненерго звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про погодження у відповідності до абз. 6 ч. 3 ст. 44 Закону України "Про Кабінет міністрів України" частини чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік, що спрямовуватимуться на виплату дивідендів до державного бюджету (проект розпорядження Кабінету Міністрів України та пояснювальна записка додаються).

2. Уповноважити Олександра Лісніченка, в.о. Генерального директора АТ "МГУ" на підписання листа наглядової ради АТ "МГУ" до Міненерго щодо виплати АТ "МГУ" дивідендів за результатами

of Energy dated September 21, 2021, No. 217, to provide the sole shareholder of JSC "MGU" (the Ministry of Energy), which exercises the powers of the General meeting of JSC "MGU", the following recommendations/proposals on the amount of dividends on shares, the procedure and terms of their payment:

1) To approve the part of the net profit of JSC "MGU" for 2021 in the amount of UAH 208,43 million, which JSC "MGU" directs for the payment of dividends to the state budget.

2) JSC "MGU" to pay dividends to the state budget in the amount specified in paragraph 1 of these recommendations/proposals, after approval by the Cabinet of Ministers of Ukraine of the decision on payment of such dividends, adopted by the General meeting of JSC "MGU", and no later than June 30, 2022.

3) To propose the Ministry of Energy to apply to the Cabinet of Ministers of Ukraine with a proposal for approval under Article 44(3)(6) of the Law of Ukraine "On the Cabinet of Ministers of Ukraine" of the part of the JSC "MGU" net profit for 2021, which will be directed on the payment of dividends to the state budget (draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine and explanatory note attached).

2. To authorize Oleksandr Lisnichenko, Acting General Director of JSC "MGU" to sign the letter of the Supervisory Board of JSC "MGU" to the Ministry of Energy on the payment of dividends by JSC "MGU" on the results of activities in 2021 (draft letter attached).

діяльності у 2021 році (проект листа додається).

Результати голосування:

"За" – 3 голоси (Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзенник);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 2 голосів (Ян Чадам, Уберт Беттонвіль).

Рішення прийнято в запропонованій редакції:

У зв'язку з неможливістю встановлення розміру дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності АТ "МГУ" за 2021 рік на підставі фінансової звітності товариства у відсотковому значенні до отриманого прибутку, що зумовлено тим, що:

(а) фінансові показники діяльності АТ "МГУ" у 2020 році знаходилися у визначальній мірі під впливом договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ "Оператор ГТС України" від 22.11.2019 № 1911000192, укладеного між АТ "Укртрансгаз" і АТ "МГУ" у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 "Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи" (далі – Договір) і наявності в Договорі зобов'язань АТ "МГУ" по виплатах впродовж 15 років динамічної складової ціни, приведена сума яких склала 77

Results of voting:

"For" – 3 votes (Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 2 votes (Jan Chadam, Huberte Bettonville).

Decision has been adopted in the proposed wording:

1. Due to the impossibility of establishing the amount of dividends on the results of financial and economic activities of JSC "MGU" for 2021 based on financial statements of the company as a percentage of profit, since:

(a) the financial performance of JSC "MGU" in 2020 was primarily influenced by the agreement on sale and purchase of the share in the authorized capital of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated November 22, 2019, No. 1911000192, concluded between JSC "Ukrtransgaz" and JSC "MGU" following the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 18, 2019, No. 840 "On the separation of natural gas transportation activities and ensuring the activities of the gas transmission system operator" (hereinafter - the Agreement) and the presence in the Agreement of the obligations of JSC "MGU" on the payments of the dynamic component of the price over 15 years, the reduced amount of which

млрд. гривень, що зумовило великий негативний фінансовий результат діяльності АТ "МГУ" у 2020 році;

(b) припинення дії Договору у 2021 році зумовило зворотне явище – значний позитивний фінансовий результат діяльності АТ "МГУ" внаслідок зникнення 15-річних зобов'язань по виплатах за Договором у сумі 77 млрд. гривень (скасування динамічної складової ціни);

(c) ТОВ "Оператор ГТС України" не виконало рішення єдиного учасника ТОВ "Оператор ГТС України" (АТ "МГУ") від 30.12.2021 № 106/2021, № 107/2021, від 29.03.2022 №131/2022 щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ "Оператор ГТС України" на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ "МГУ" та ТОВ "Оператор ГТС України", що унеможливило підготовку достовірної фінансової звітності АТ "МГУ", що базується на фінансовій звітності ТОВ "Оператор ГТС України";

а також враховуючи те, що

(d) у кінці 2021 року, відповідно до регуляторних актів НКРЕКП (зокрема, постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517), розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187, прийнятого Кабінетом Міністрів України як єдиним акціонером акціонерного товариства "Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України", та наказів Міненерго від

amounted to UAH 77 billion, led to a significant negative financial result of JSC "MGU" in 2020;

(b) the termination of the Agreement in 2021 led to the opposite phenomenon - a significant positive financial result of JSC "MGU" activities due to the disappearance of 15-year payment obligations under the Agreement in the amount of UAH 77 billion (abolition of the dynamic component of the price);

(c) LLC "Gas TSO of Ukraine" did not execute with the decisions of the sole participant of LLC "Gas TSO of Ukraine" (JSC "MGU") dated December 30, 2021, No. 106/2021, No. 107/2021, dated March 29, 2022, No. 131/2022 on the reissuance of the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine" based on the approved unified accounting policy of JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine", which makes it impossible to prepare reliable financial statements of JSC "MGU", which is based on the financial statements of LLC "Gas TSO of Ukraine";

as well as given, that

(d) at the end of 2021, in accordance with the regulatory acts of NEURC (in particular, resolution of NEURC dated September 30, 2015, No. 2517), the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 29, 2021, No. 1187, adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine as the sole shareholder of the Joint Stock Company "National Joint Stock Company "Naftogaz of Ukraine", and

01.10.2021 № 229 і від 02.10.2021 № 230, прийнятих Міністерства енергетики як єдиним акціонером АТ "МГУ", що здійснював повноваження загальних зборів учасників ТОВ "Оператор ГТС України":

- з урахуванням внесених змін до Договору АТ "МГУ" за рахунок отриманих від ТОВ "Оператор ГТС України" дивідендів за 2020 рік сплатило остаточний платіж по Договору у сумі 3,2 млрд. грн;

- була укладена угода про відшкодування коригування необхідного доходу від 04.10.2021 № 2110000007 між АТ "Укртрансгаз" і ТОВ "Оператор ГТС України", відповідно до якої 04.10.2021 ТОВ "Оператор ГТС України" була здійснена одноразова виплата за угодою у розмірі 27 млрд. грн, включаючи не тільки поточні зобов'язання, але і зобов'язання двох майбутніх років, що позбавило АТ "МГУ", як єдиного учасника, можливості отримання значного розміру дивідендів від ТОВ "Оператор ГТС України" за 2021 рік; та

(е) перерахування коштів до державного бюджету є вкрай важливим для потреб протистояння військовій агресії російської федерації;

на підставі пропозицій щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів, наданих в.о. Генерального директора АТ "МГУ" листом від 19.04.2022 № 90/07, у

orders of the Ministry of Energy dated October 01, 2021, No. 229 and dated October 02, 2021, No. 230, approved by the Ministry of Energy as the sole shareholder of JSC "MGU", which exercised the powers of the General meeting of participants of LLC "Gas TSO of Ukraine":

- taking into account the amendments to the Agreement, JSC "MGU" paid the final payment under the agreement of UAH 3.2 billion at the expense of dividends for 2020 received from LLC "Gas TSO of Ukraine";

- an agreement was concluded on the reimbursement of required income adjustment dated October 04, 2021, No. 2110000007 between JSC "Ukrtransgaz" and LLC "Gas TSO of Ukraine", according to which on October 4, 2021 LLC "Gas TSO of Ukraine" made a onetime payment under the agreement in the amount of UAH 27 billion, including not only current liabilities but also liabilities of two future years, which deprived JSC "MGU", as the sole participant, of the opportunity to receive a significant amount of dividends from LLC "Gas TSO of Ukraine"; and

(e) the transfer of funds to the state budget is crucial for the need of countering the military aggression of the russian federation;

based on the proposals on the amount, procedure and terms of payment of dividends provided by the Acting General Director of JSC "MGU" by a letter dated 19 April 2022 No.

відповідності до пункту 8.5, підпункту "d" пункту 11.15 Статуту АТ "МГУ", затвердженого наказом Міненерго від 21.09.2021 № 217, надати єдиному акціонеру АТ "МГУ" (Міненерго), що здійснює повноваження загальних зборів АТ "МГУ", такі рекомендації/пропозиції щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати:

1) Затвердити частину чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік у розмірі 208,43 млн. грн, що спрямовується АТ "МГУ" на виплату дивідендів до державного бюджету.

2) АТ "МГУ" провести виплату дивідендів до державного бюджету в розмірі, визначеному у пункті 1 цих рекомендацій/пропозицій, після погодження Кабінетом Міністрів України рішення про виплату таких дивідендів, прийнятого загальними зборами АТ "МГУ", та не пізніше 30.06.2022.

3) Запропонувати Міненерго звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про погодження у відповідності до абз. 6 ч. 3 ст. 44 Закону України "Про Кабінет міністрів України" частини чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік, що спрямовуватимуться на виплату дивідендів до державного бюджету (проект розпорядження Кабінету Міністрів України та пояснювальна записка додаються).

2. Уповноважити Олександра Лісніченка, в.о. Генерального

90/07, following paragraph 8.5, subparagraph "d" of paragraph 11.15 of the Charter of JSC "MGU", approved by order of the Ministry of Energy dated September 21, 2021, No. 217, to provide the sole shareholder of JSC "MGU" (the Ministry of Energy), which exercises the powers of the General meeting of JSC "MGU", the following recommendations/proposals on the amount of dividends on shares, the procedure and terms of their payment:

1) To approve the part of the net profit of JSC "MGU" for 2021 in the amount of UAH 208,43 million, which JSC "MGU" directs for the payment of dividends to the state budget.

2) JSC "MGU" to pay dividends to the state budget in the amount specified in paragraph 1 of these recommendations/proposals, after approval by the Cabinet of Ministers of Ukraine of the decision on payment of such dividends, adopted by the General meeting of JSC "MGU", and no later than June 30, 2022.

3) To propose the Ministry of Energy to apply to the Cabinet of Ministers of Ukraine with a proposal for approval under Article 44(3)(6) of the Law of Ukraine "On the Cabinet of Ministers of Ukraine" of the part of the JSC "MGU" net profit for 2021, which will be directed on the payment of dividends to the state budget (draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine and explanatory note attached).

2. To authorize Oleksandr Lisnichenko, Acting General Director

директора АТ "МГУ" на підписання листа наглядової ради АТ "МГУ" до Міненерго щодо виплати АТ "МГУ" дивідендів за результатами діяльності у 2021 році (проект листа додається).

Було поставлено на голосування проект рішення з даного питання порядку денного у редакції, запропонованій Убертою Беттонвіль:

1. Надати єдиному акціонеру АТ "МГУ" (Міненерго), що здійснює повноваження загальних зборів АТ "МГУ", такі рекомендації/пропозиції щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати:

1) Затвердити частину чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік у розмірі 208,43 млн. грн, що спрямовується АТ "МГУ" на виплату дивідендів до державного бюджету.

2) АТ "МГУ" провести виплату дивідендів до державного бюджету в розмірі, визначеному у пункті 1 цих рекомендацій/пропозицій, після погодження Кабінетом Міністрів України рішення про виплату таких дивідендів, прийнятого загальними зборами АТ "МГУ", та не пізніше 30.06.2022.

3) Запропонувати Міненерго звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про погодження у відповідності до абз. 6 ч. 3 ст. 44 Закону України "Про Кабінет міністрів України" частини чистого прибутку АТ "МГУ" за 2021 рік, що спрямовуватимуться на виплату дивідендів до державного бюджету.

of JSC "MGU" to sign the letter of the Supervisory Board of JSC "MGU" to the Ministry of Energy on the payment of dividends by JSC "MGU" on the results of activities in 2021 (draft letter attached).

The draft decision on the agenda, as proposed by Huberte Bettonville, was put to the vote:

1. To provide the sole shareholder of JSC "MGU" (the Ministry of Energy), which exercises the powers of the General meeting of JSC "MGU" the following recommendation/proposals on the amount of dividends on shares, the procedure and terms of their payment:

1) To approve the part of the net profit of JSC "MGU" for 2021 in the amount of UAH 208,43 million, which JSC "MGU" directs for the payment of dividends to the state budget.

2) JSC "MGU" to pay dividends to the state budget in the amount specified in paragraph 1 of these recommendations/proposals, after approval by the Cabinet of Ministers of Ukraine of the decision on payment of such dividends, adopted by the General meeting of JSC "MGU", and no later than June 30, 2022.

3) To propose the Ministry of Energy to apply to the Cabinet of Ministers of Ukraine with a proposal for approval under Article 44(3)(6) of the Law of Ukraine "On the Cabinet of Ministers of Ukraine" of the part of the JSC "MGU" net profit for 2021, which will be directed on the payment of dividends to the state budget.

2. Уповноважити Олександра Лісніченка, в.о. Генерального директора АТ "МГУ" на підписання листа наглядової ради АТ "МГУ" до Міненерго щодо виплати АТ "МГУ" дивідендів за результатами діяльності у 2021 році.

Результати голосування:

"За" – 2 голоси (Ян Чадам, Уберт Беттонвіль);

"Проти" – 0 голосів;

"Утримався" – 3 голоси (Ірина Марушко, Тетяна Федорова, Віктор Пинзеник).

Рішення не прийнято

Було розглянуто одне питання порядку денного. Зауважень до порядку скликання і проведення засідання Наглядової ради Товариства не отримано.

[Решта сторінки свідомо залишена порожньою]

2. To authorize Oleksandr Lisnichenko, Acting General Director of JSC "MGU" to sign the letter of the Supervisory Board of JSC "MGU" to the Ministry of Energy on the payment of dividends by JSC "MGU" on the results of activities in 2021.

Results of voting:

"For" – 2 votes (Huberte Bettonville, Jan Chadam);

"Against" – 0 votes;

"Abstained" – 3 votes (Iryna Marushko, Tetyana Fedorova, Viktor Pynzenyk).

Decision was not taken

One matter on the agenda was reviewed. There were no claims received on the procedure of the convocation of the meeting of the Supervisory Board of the Company.

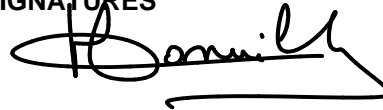
[The rest of the page was intentionally left blank]

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

**Голова Наглядової ради /
Supervisory Board Chairwoman
Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville**

**Заступник Голови Наглядової ради /
Deputy Chairwoman of the Supervisory Board
Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova**

**Член Наглядової ради /
Supervisory Board member
Ірина Марушко / Iryna Marushko**

**Член Наглядової ради /
Supervisory Board member
Ян Чадам / Jan Chadam**

**Член Наглядової ради /
Supervisory Board member
Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk**

**В.о. Корпоративного Секретаря /
Acting Corporate Secretary
Євген Герман / Yevgen German**

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

Голова Наглядової ради /

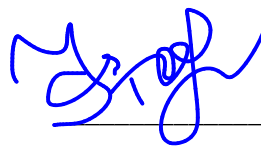
Supervisory Board Chairwoman

Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville

Заступник Голови Наглядової ради /

Deputy Chairwoman of the Supervisory Board

Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ірина Марушко / Iryna Marushko

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ян Чадам / Jan Chadam

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk

В.о. Корпоративного Секретаря /

Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

Голова Наглядової ради /

Supervisory Board Chairwoman

Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville

Заступник Голови Наглядової ради /

Deputy Chairwoman of the Supervisory Board

Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ірина Марушко / Iryna Marushko

· · · · · _____

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ян Чадам / Jan Chadam

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk

В.о. Корпоративного Секретаря /

Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

Голова Наглядової ради /

Supervisory Board Chairwoman

Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville

Заступник Голови Наглядової ради /

Deputy Chairwoman of the Supervisory Board

Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ірина Марушко / Iryna Marushko

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ян Чадам / Jan Chadam

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk

В.о. Корпоративного Секретаря /

Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

Голова Наглядової ради /

Supervisory Board Chairwoman

Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville

Заступник Голови Наглядової ради /

Deputy Chairwoman of the Supervisory Board

Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ірина Марушко / Iryna Marushko

Член Наглядової ради /

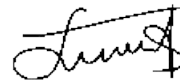
Supervisory Board member

Ян Чадам / Jan Chadam

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk

В.о. Корпоративного Секретаря /

Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

За підсумками засідання Наглядової ради Товариства оформлено цей протокол, до тексту якого у членів Наглядової ради Товариства заперечень немає.

As a result of the meeting of the Supervisory Board of the Company these minutes have been compiled, and the Supervisory Board members do not have objections to its text.

ПІДПИСИ / SIGNATURES

Голова Наглядової ради /

Supervisory Board Chairwoman

Уберт Беттонвіль / Huberte Bettonville

Заступник Голови Наглядової ради /

Deputy Chairwoman of the Supervisory Board

Тетяна Федорова / Tetyana Fedorova

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ірина Марушко / Iryna Marushko

Член Наглядової ради /

Supervisory Board member

Ян Чадам / Jan Chadam

Член Наглядової ради /

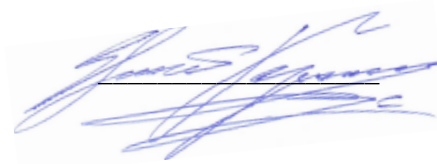
Supervisory Board member

Віктор Пинзеник / Viktor Pynzenyk

В.о. Корпоративного Секретаря /

Acting Corporate Secretary

Євген Герман / Yevgen German

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75

www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75

www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

вих. № 95/07 від 25 квітня 2022 р.

No. 95/07 dated April 25, 2022

Міністерство енергетики України

To: Minister of Energy of Ukraine

Про виплату АТ «МГУ» дивідендів за результатами діяльності у 2021 році

On the payment of dividends by JSC “MGU” for the results of activities in 2021

Шановні панове!

Dear colleagues!

Даним листом висловлюємо Вам свою повагу та звертаємося з наступним.

Hereby we would like to respectfully address the following.

Відповідно до пункту 8.5 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Міністерства енергетики України від 21.09.2021 № 217 (далі – Статут), пропозиції щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів готуються генеральним директором Товариства та вносяться на розгляд і погодження наглядової ради з урахуванням вимог, передбачених законодавством України.

According to the paragraph 8.5 of the JSC “MGU” Charter, approved by order of the Ministry of Energy of Ukraine dated September 21, 2021, No. 217 (hereinafter – the Charter), proposals for the amount, procedure and term of payment of dividends shall be prepared by the General director of JSC “MGU” and submitted for consideration and approval by the supervisory board in accordance with the requirements stipulated by the legislation of Ukraine.

На підставі пропозицій, наданих генеральним директором Товариства, наглядова рада Товариства готує та надає загальним зборам рекомендації щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати з урахуванням вимог, передбачених законодавством України та цим Статутом.

Based on the proposals submitted by the general director of the Company, the supervisory board of the Company prepares and provides the general meeting with recommendations on the amount of dividends per shares, the procedure and terms of their payment, taking into account the requirements stipulated by the legislation of Ukraine and this Charter.

Згідно з підпунктом d пункту 11.15 Статуту наглядова рада надає загальним зборам АТ «МГУ» для прийняття відповідних рішень згідно з цим Статутом пропозиції щодо розміру річних дивідендів за пропозицією генерального директора з урахуванням вимог, передбачених законодавством України та цим Статутом.

According to the subparagraph “d” of paragraph 11.15 of the Charter the supervisory board shall make proposals to the general meeting of the JSC “MGU” for taking respective decisions in accordance with this Charter the amount of annual dividends upon proposal by the general director and taking into account the requirements stipulated by the legislation of Ukraine and this Charter.

Розгляд рекомендацій наглядової ради на основі пропозицій генерального директора Товариства щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів, прийняття рішення щодо розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законодавством України та цим Статутом належить до виключної

Consideration of the recommendations of the supervisory board based on the proposals of the general director of the Company regarding the amount, procedure and terms of payment of dividends, deciding on the amount of annual dividends taking into account the requirements stipulated by the legislation of Ukraine and this

компетенції загальних зборів АТ «МГУ» (пункт 10.6.11 Статуту).

З урахуванням вищезазначеного, з метою можливості виплати АТ «МГУ» дивідендів за результатами діяльності товариства в 2021 році до державного бюджету для потреб протистояння військовій агресії російської федерації, надаємо рекомендації/пропозиції щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати, підготовлені на підставі пропозицій, наданих в.о. Генерального директора АТ «МГУ».

Вважаємо необхідним привернути увагу щодо неможливості ухвалення рішення про виплату дивідендів за 2021 рік у відсотковому значенні до чистого прибутку АТ «МГУ» за 2021 рік, що зумовлено наступними обставинами.

Фінансові показники діяльності АТ «МГУ» у 2020 році знаходилися у визначальній мірі під впливом договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.11.2019 № 1911000192, укладеного між АТ «Укртрансгаз» і АТ «МГУ» у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 «Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи» (далі – Договір) і наявності в Договорі зобов'язань АТ «МГУ» по виплатах впродовж 15 років динамічної складової ціни, приведена сума яких склала 77 млрд. гривень, зумовила великий негативний фінансовий результат діяльності АТ «МГУ» у 2020 році.

Припинення дії Договору у 2021 році зумовило зворотнє явище – значний позитивний фінансовий результат діяльності АТ «МГУ» внаслідок зникнення 15-річних зобов'язань по виплатах за Договором у сумі 77 млрд. гривень (скасування динамічної складової ціни).

ТОВ «Оператор ГТС України» не виконало рішення єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» (АТ «МГУ») від 30.12.2021 № 106/2021, № 107/2021, від 29.03.2022 № 131/2022 щодо перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» на основі затвердженої єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України», що унеможливило підготовку достовірної фінансової звітності АТ «МГУ»,

Charter is the exclusive competence of the general meeting of JSC “MGU” (paragraph 10.6.11 of the Charter).

Given the above, to be able to pay dividends by JSC “MGU” on the results of the company’s activities in 2021 to the state budget to counter the military aggression of the Russian Federation, we provide recommendations/proposals on the amount of dividends on shares, procedure and terms of their payment, prepared on the basis of the proposals submitted by Acting General Director of JSC “MGU”.

We consider it necessary to draw attention to the impossibility of deciding on the payment of dividends for 2021 as a percentage of the net profit of JSC “MGU” for 2021 due to the following circumstances.

The financial performance of JSC “MGU” in 2020 was primarily influenced by the agreement on sale and purchase of the share in the authorized capital of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated November 22, 2019, No. 1911000192, concluded between JSC “Ukrtransgaz” and JSC “MGU” following the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 18, 2019, No. 840 “On the separation of natural gas transportation activities and ensuring the activities of the gas transmission system operator” (hereinafter - the Agreement) and the presence in the Agreement of the obligations of JSC “MGU” on the payments of the dynamic component of the price over 15 years, the reduced amount of which amounted to UAH 77 billion, led to a significant negative financial result of JSC “MGU” in 2020.

The termination of the Agreement in 2021 led to the opposite phenomenon - a significant positive financial result of JSC “MGU” activities due to the disappearance of 15-year payment obligations under the Agreement in the amount of UAH 77 billion (abolition of the dynamic component of the price).

LLC “Gas TSO of Ukraine” did not execute with the decisions of the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” (JSC “MGU”) dated December 30, 2021, No. 106/2021, No. 107/2021, dated March 29, 2022, No. 131/2022 on the reissuance of the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” based on the approved unified accounting policy of JSC “MGU” and LLC “Gas TSO of Ukraine”, which makes it impossible to prepare reliable financial

що базується на фінансовій звітності ТОВ «Оператор ГТС України».

У кінці 2021 року, відповідно до регуляторних актів НКРЕКП (зокрема, постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517), розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187, прийнятого Кабінетом Міністрів України як єдиним акціонером акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», та наказів Міненерго від 01.10.2021 № 229 і від 02.10.2021 № 230, прийнятих Міненерго як єдиним акціонером АТ «МГУ», що здійснював повноваження загальних зборів учасників ТОВ «Оператор ГТС України»:

з урахуванням внесених змін до Договору АТ «МГУ» за рахунок отриманих від ТОВ «Оператор ГТС України» дивідендів за 2020 рік сплатило остаточний платіж по Договору у сумі 3,2 млрд. грн;

була укладена угода про відшкодування коригування необхідного доходу від 04.10.2021 № 2110000007 між АТ «Укртрансгаз» і ТОВ «Оператор ГТС України», відповідно до якої 04.10.2021 ТОВ «Оператор ГТС України» була здійснена одноразова виплата за угодою у розмірі 27 млрд. грн, включаючи не тільки поточні зобов'язання, але і зобов'язання двох майбутніх років, що позбавило АТ «МГУ», як єдиного учасника, можливості отримання значного розміру дивідендів від ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік, що є головним джерелом доходів АТ «МГУ»; та

Враховуючи зазначені вище обставини та зважаючи на важливість перерахування коштів до Державного бюджету України для потреб протистояння військовій агресії російської федерації пропонується затвердити розмір прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності АТ «МГУ» у 2021 році у абсолютному значенні, а саме 95% від наявних в АТ «МГУ» грошових коштів станом на 01.04.2022 у сумі 208,43 млн. грн.

Пропонуємо, також, Міненерго звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про погодження у відповідності до абзацу шостого частини третьої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» частини чистого прибутку АТ «МГУ» за 2021

statements of JSC “MGU”, which is based on the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine”.

At the end of 2021, in accordance with the regulatory acts of NEURC (in particular, resolution of NEURC dated September 30, 2015, No. 2517), the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 29, 2021, No. 1187, adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine as the sole shareholder of the Joint Stock Company “National Joint Stock Company “Naftogaz of Ukraine”, and orders of the Ministry of Energy dated October 01, 2021, No. 229 and dated October 02, 2021, No. 230, approved by the Ministry of Energy as the sole shareholder of JSC “MGU”, which exercised the powers of the General meeting of participants of LLC “Gas TSO of Ukraine”:

taking into account the amendments to the Agreement, JSC “MGU” paid the final payment under the agreement of UAH 3.2 billion at the expense of dividends for 2020 received from LLC “Gas TSO of Ukraine”;

an agreement was concluded on the reimbursement of required income adjustment dated October 04, 2021, No. 2110000007 between JSC “Ukrtransgaz” and LLC “Gas TSO of Ukraine”, according to which on October 4, 2021 LLC “Gas TSO of Ukraine” made a one-time payment under the agreement in the amount of UAH 27 billion, including not only current liabilities but also liabilities of two future years, which deprived JSC “MGU”, as the sole participant, of the opportunity to receive a significant amount of dividends from LLC “Gas TSO of Ukraine” which is the main source of JSC “MGU” income; and

Given the abovementioned circumstances and given the importance of transferring funds to the State Budget of Ukraine to counter the military aggression of the Russian Federation, it is proposed to approve the amount of profit directed to the payment of dividends on financial and economic activities of JSC “MGU” in 2021 in absolute amount, namely 90% of the funds available in JSC “MGU” as of April 01, 2022, in the amount of UAH 208,43 million.

We also propose the Ministry of Energy to apply to the Cabinet of Ministers of Ukraine with a proposal for approval under Article 44(3)(6) of the Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine” of the part of the JSC “MGU” net profit for 2021, which will be

рік, що спрямовуватимуться на виплату дивідендів до державного бюджету.

directed on the payment of dividends to the state budget

Додатки:

1. Рекомендації/пропозиції наглядової ради АТ «МГУ» щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати (копія Протоколу засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 22.04.2022 № 121)
2. Пропозиції в.о. Генерального директора АТ «МГУ» щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів (лист АТ «МГУ» від 19.04.2022 № 90/07)
3. Проект рішення загальних зборів АТ «МГУ» про виплату дивідендів за 2021 рік (проект наказу Міненерго)
4. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України та пояснювальна записка

Annexes:

1. The recommendations/proposals of the JSC “MGU” Supervisory Board on the amount, procedure and terms of dividend payment of JSC “MGU” for 2021 (copy of the Minutes of JSC “MGU” Supervisory Board meeting dated 22.04.2022 No. 121)
2. The proposals of the JSC “MGU” Acting General Director on the amount, procedure and terms of dividend payment of JSC “MGU” for 2021 (JSC “MGU” letter dated April 19, 2022 No. 90/07)
3. Draft decision of the JSC “MGU” General meeting on the payment of dividends for 2021 (draft order of Minenergo)
4. Draft Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine with explanatory note

З повагою, / With regards,

В.о. Генерального директора / Acting General Director

О. Лісніченко / O. Lisnichenko

уповноважений на підписання рішенням наглядової ради АТ «МГУ» від 22.04.2022 (Протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 22.04.2022 № 121) / authorized to sign by the decision of JSC “MGU” Supervisory Board dated 22.04.2022 (Minutes of JSC “MGU” Supervisory Board meeting dated 22.04.2022 No. 121)

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

вих. № 104/07
від 03 травня 2022 р.

**Заступнику Міністра енергетики з
питань цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації**

Фаріду САФАРОВУ

Про виплату АТ «МГУ» дивідендів за
результатами діяльності в 2021 році

Шановний пане Фаріде!

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») цим листом висловлює Вам свою повагу та за результатами розгляду листа Міністерства енергетики України від 01.05.2022 № 26/1.7-27-5850 про виплату АТ «МГУ» дивідендів за результатами діяльності у 2021 році інформує про наступне.

Щодо надання фінансової звітності АТ «МГУ», що відображає його фінансовий стан на 31.12.2021, фінансові результати і грошові потоки за рік

Основним активом АТ «МГУ» є товариство з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – ТОВ «Оператор ГТС України»), 100% частка статутного капіталу якого належить АТ «МГУ», а тому показники фінансової звітності АТ «МГУ» залежать від показників фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України».

На сьогоднішній день відсутня фінансова звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 – 2021 роки, яка відображає достовірний фінансовий результат та

No. 104/07
dated May 3, 2022

**Deputy Minister of Energy for Digital
Development, Digital Transformations
and Digitization**

Farid SAFAROV

On payment of dividends by JSC “MGU”
according to the results of activities in 2021

Dear Mr. Farid!

Joint Stock Company “Mahistralni Gazoprovody Ukrainy” (hereinafter – JSC “MGU”) hereby respectfully informs you on the following based on the results of consideration of letter of the Ministry of Energy of Ukraine dated May 01, 2022, No. 26/1.7-27-5850 on payment of dividends by JSC “MGU” according to the results of activities in 2021.

Regarding the submission of JSC “MGU” financial statements, which reflects its financial condition as of December 31, 2021, financial results, and cash flows for the year

The main asset of JSC “MGU” is Limited Liability Company “Gas Transmission System Operator of Ukraine” (hereinafter - LLC “Gas TSO of Ukraine”), 100% of the share in the authorized capital of which belongs to JSC “MGU”, and therefore the financial statements of JSC “MGU” depend on the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine”.

To date, there are no financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020 - 2021, which reflects the reliable financial results and financial condition of LLC “Gas TSO of

фінансовий стан ТОВ «Оператор ГТС України» і може бути використана АТ «МГУ» для складання фінансової звітності АТ «МГУ» і консолідованої фінансової звітності групи компаній МГУ (АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України») за аналогічний період, у зв'язку з наступним.

1. Незважаючи на рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» (рішення вищого органу управління ТОВ «Оператор ГТС України») від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік на основі єдиної облікової політики АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженої у встановленому порядку наглядовою радою АТ «МГУ» (протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 30.12.2021 № 111, рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 106/2021) (далі – Єдина облікова політика), а також неодноразові повторні рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» щодо необхідності виконання цього рішення, Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України», одноосібним виконавчим органом ТОВ «Оператор ГТС України», ці рішення ігноруються та залишаються досі не виконаними.

2. ТОВ «Оператор ГТС України» була складена, затверджена до випуску та подана 28.02.2022 до органів статистики та податкових органів фінансова звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік.

При цьому, подана фінансова звітність ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік суперечить і не відповідає:

- (a) Єдиній обліковій політиці;
- (b) позиціям державних органів влади щодо відображення у фінансовій звітності державного майна газотранспортної системи (зокрема, Міністерства фінансів України (лист від 24.02.2021 № 24020-10-92/5828), Державної податкової служби (індивідуальна податкова консультація Центрального міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими

Ukraine” and can be used by JSC “MGU” to prepare financial statements of JSC “MGU” and consolidated financial statements of the MGU Group of companies (JSC “MGU” and LLC “Gas TSO of Ukraine”) for the same period, due to the following.

1. Notwithstanding the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” (decision of the supreme governing body of LLC “Gas TSO of Ukraine”) dated December 30, 2021, No. 107/2021 on reissuance of financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020 based on the unified accounting policy of JSC “MGU” and LLC “Gas TSO of Ukraine”, approved in the prescribed manner by the JSC “MGU” Supervisory Board (minutes of the meeting of the Supervisory Board of JSC “MGU” dated December 30, 2021, No. № 111, decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated December 30, 2021, No. 106/2021) (hereinafter - the Unified Accounting Policy), as well as repeated decisions of the participant LLC “Gas TSO of Ukraine” on the need to implement this decision, the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine”, the sole executive body of LLC “Gas TSO of Ukraine”, these decisions are being ignored and remain unfulfilled.

2. LLC “Gas TSO of Ukraine” prepared, approved for the issue and submitted on February 28, 2022, to the statistics and tax authorities the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021.

At the same time, the submitted financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 contradict and do not correspond to:

- (a) the Unified Accounting Policy;
- (b) positions of state authorities on the reflection in the financial statements of the state property of the gas transmission system (in particular, the Ministry of Finance of Ukraine (letter dated February 24, 2021, No. 24020-10-92/5828), the State Tax Service (individual tax consultation of the Central Interregional Department of the State Tax Service) taxpayers dated April 01, 2021, No.

платниками податків від 01.04.2021 № 1309/ППК/31-00-04-01-01), Рахункової палати (рішення від 21.12.2021 № 34-2 «Про розгляд Звіту про результати аналізу ефективності управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету»), Міністерства енергетики України (лист від 25.11.2021 № 26/1.8-27-19426);

(с) вже прийнятим раніше рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» (АТ «МГУ»), як вищого органу управління товариства (зокрема, рішенням учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 107/2021 про перевипуск фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік; від 24.01.2022 № 117/2022 про надання на розгляд наглядової ради АТ «МГУ» проекту фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік; від 21.02.2022 № 126/2022 про необхідність виконання рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 24.01.2022 № 117/2022 в повному обсязі); а також

(d) Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ) в частині не відображення зобов'язань за угодою про відшкодування коригування необхідного доходу від 04.10.2021 № 2110000007, укладеної ТОВ «Оператор ГТС України» з акціонерним товариством «Укртрансгаз» (далі – АТ «Укртрансгаз») (далі – Угода про відшкодування) у фінансовому результаті та віднесення на зменшення додаткового капіталу всієї суми за Угодою про відшкодування у розмірі 47,943 млрд. грн, включаючи фактично здійснені у 2021 році виплати за цією угодою в сумі 30,278 млрд. грн.

3. Генеральний директор ТОВ «Оператор ГТС України» продовжує ігнорувати та не виконувати рішення вищого органу управління ТОВ «Оператор ГТС України» щодо необхідності перевипуску (уточнення) фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 – 2021 роки (зокрема, рішення учасника

1309/ППК/31-00-04-01-01), the Accounting Chamber (decision dated December 21, 2021, No. 34-2 “On consideration of the Report on the results of the analysis of the effectiveness of state property management in the gas sector that have financial consequences for the state budget”), the Ministry of Energy of Ukraine (letter dated November 25, 2021, No. 26/1.8-27-19426);

(c) previously adopted decision of the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” (JSC “MGU”) as the supreme governing body of the company (in particular, the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated December 30, 2021, No. 107/2021 on the reissue of financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020; dated January 24, 2022, No. 117/2022 on submission for consideration by the JSC “MGU” Supervisory Board of the draft financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021; dated February 21, 2022, No. 126/2022 on the need to implement the decision participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated January 24, 2022, No. 117/2022 in full); and

(d) International Financial Reporting Standards (IFRS) in terms of non-reflection of liabilities under the agreement on reimbursement of authorized income adjustment dated October 04, 2021, No. 2110000007, concluded by LLC “Gas TSO of Ukraine” with the Joint Stock Company “Ukrtransgaz” (hereinafter - JSC “Ukrtransgaz”) (hereinafter - the Reimbursement Agreement) in the financial result and allocation to the reduction of additional capital of the entire amount under the Reimbursement Agreement of UAH 47.943 billion, including payments actually made in 2021 under this agreement in the amount of UAH 30.278 billion.

3. The General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine” continues to ignore and does not execute the decision of the supreme governing body of LLC “Gas TSO of Ukraine” on the need to reissue (clarify) the financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020-2021 (in particular, the decision of the participant of LLC “Gas TSO

ТОВ «Оператор ГТС України» від 29.03.2022 № 131/2022).

Відсутність достовірних даних та показників діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 – 2021 роки унеможливорює складання фінансової звітності АТ «МГУ» за 2021 рік та визначення фінансових результатів діяльності АТ «МГУ» за 2021 рік.

Саме у зв'язку з відсутністю фінансової звітності АТ «МГУ» зв 2021 рік і неможливістю її підготовки через дії/бездіяльність Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України», АТ «МГУ» листом від 25.04.2022 № 95/07 підготовлені пропозиції щодо виплати дивідендів на підставі наявних грошових коштів у АТ «МГУ».

Разом з цим, АТ «МГУ», зокрема наглядова рада АТ «МГУ» (як орган товариства, до виключної компетенції якого належить повноваження з управління ТОВ «Оператор ГТС України»), продовжує наполягати на перевипуску фінансової звітності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 – 2021 роки, на підставі якої можливо буде підготувати фінансову звітність АТ «МГУ» за 2021 рік та уточнити розмір дивідендів, враховуючи підготовлену звітність товариства.

Щодо вплив Угоди про відшкодування на фінансовий стан групи компаній МГУ

Варто наголосити, що можливість виплати АТ «МГУ» дивідендів до державного бюджету напряму залежить від можливості виплати ТОВ «Оператор ГТС України» дивідендів на користь АТ «МГУ».

У відповідності до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України за № 1388/27833 (далі –

of Ukraine” dated March 29, 2022, No. 131/2022).

The lack of reliable data and performance indicators of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020-2021 makes it impossible to compile financial statements of JSC “MGU” for 2021 and determine the financial results of JSC “MGU” for 2021.

Due to the lack of financial statements of JSC “MGU” in 2021 and the impossibility of its preparation due to the actions/inaction of the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine”, JSC “MGU” by letter dated April 25, 2022, No. 95/07 prepared proposals on the dividend’s payment based on available funds in JSC “MGU”.

At the same time, JSC “MGU”, in particular the Supervisory Board of JSC “MGU” (as a body of the company, whose exclusive competence is to manage LLC “Gas TSO of Ukraine”), continues to insist on reissuance of financial statements of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020 - 2021, based on which it will be possible to prepare the financial statements of JSC “MGU” for 2021 and specify the amount of dividends, taking into account the prepared statements of the company.

Regarding the impact of the Reimbursement Agreement on the financial condition of the MGU Group of companies

It should be noted that the possibility of paying dividends to JSC “MGU” to the state budget directly depends on the possibility of paying dividends by LLC “Gas TSO of Ukraine” in favor of JSC “MGU”.

Following the Methodology for determining and calculating tariffs for natural gas transportation services for entry and exit points based on long-term incentive regulation, approved by the NEURC Resolution dated September 30, 2015, No. 2517, registered with the Ministry of Justice of Ukraine No. 1388/27833 (hereinafter - the Methodology), order of the Cabinet of

Методика), розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187 і наказів Міністерства енергетики України від 01.10.2021 № 229 і від 02.10.2021 № 230, ТОВ «Оператор ГТС України» уклав з АТ «Укртрансгаз» (як попереднім оператором газотранспортної системи) Угоду про відшкодування.

Відповідно до погоджених Кабінетом Міністрів України і Міністерством енергетики України умов Угоди про відшкодування, ТОВ «Оператор ГТС України» у 2021 році виплатив АТ «Укртрансгаз» 30,278 млрд. грн і продовжує у 2022 році щомісячно сплачувати, близько, 1,3 млрд. грн. Такі виплати включають не тільки поточні зобов'язання ТОВ «Оператор ГТС України» (у відповідності до Методики), але і зобов'язання двох майбутніх років регуляторного періоду 2020 – 2024 років.

Таким чином, Угода про відшкодування, позбавила АТ «МГУ», як єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України», можливості отримання значного розміру дивідендів від ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік.

Щодо пропозицій Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» про виплати ТОВ «Оператор ГТС України» дивідендів єдиному учаснику товариства (АТ «МГУ») за 2021 рік

Згідно з пунктом 8.2 Статуту ТОВ «Оператор ГТС України» пропозиції щодо порядку і способів розподілу прибутку або шляхів покриття збитків готуються Генеральним директором на підставі аналізу діяльності товариства у звітному році та перспектив його подальшої діяльності.

Ураховуючи відсутність відповідних пропозицій від Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України», АТ «МГУ» листом від 18.04.2022 № 88/07 звернулося до Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» щодо надання пропозицій єдиному учаснику товариства стосовно розподілу прибутку

Ministers of Ukraine dated September 29, 2021, No. 1187 and orders of the Ministry of Energy of Ukraine dated October 01, 2021, No. 229 and dated October 02, 2021, No. 230, LLC “Gas TSO of Ukraine” concluded the Reimbursement Agreement with JSC “Ukrtransgaz” (as the previous gas transmission system operator).

Following the terms of the Reimbursement Agreement agreed by the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Ministry of Energy of Ukraine, LLC “Gas TSO of Ukraine” paid UAH 30.278 billion to JSC “Ukrtransgaz” in 2021 and continues to pay about UAH 1.3 billion monthly in 2022. Such payments include the current liabilities of LLC “Gas TSO of Ukraine” (under the Methodology) and the liabilities for the next two years of the regulatory period 2020-2024.

Thus, the Reimbursement Agreement deprived JSC “MGU”, as the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine”, of the opportunity to receive a significant amount of dividends from LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021.

Regarding the proposals of the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine” on payments of dividends by LLC “Gas TSO of Ukraine” to the sole participant of the company (JSC “MGU”) for 2021

According to paragraph 8.2 of the Charter of LLC “Gas TSO of Ukraine”, the proposals on the procedure and methods of profit distribution or ways to cover losses are prepared by the General Director based on an analysis of the company’s activities in the reporting year and prospects for its future activities.

Given the lack of relevant proposals from the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine”, JSC “MGU” by letter dated April 18, 2022, No. 88/07, appealed to the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine” to make proposals to the sole participant in the distribution of profits of LLC “Gas TSO of Ukraine” and dividend payments for 2021.

ТОВ «Оператор ГТС України» і виплати дивідендів за 2021 рік.

ТОВ «Оператор ГТС України» листами від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143 і № ТОВВИХ-22-4144 надав відповідні пропозиції, якими пропонується прийняти рішення загальними зборами учасників ТОВ «Оператор ГТС України»:

«Не розподіляти чистий прибуток ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік та не виплачувати дивіденди за 2021 рік єдиному учаснику ТОВ «Оператор ГТС України» (Акціонерному товариству «Магістральні газопроводи України»).»

При цьому, у зазначених листах Генеральний директор ТОВ «Оператор ГТС України»: (i) не надає а ні фінансову звітність товариства за 2021 рік, а ні будь-які конкретні дані щодо фінансового результату діяльності товариства та поточного фінансового стану товариства, зокрема в умовах воєнного стану; та (ii) не може визначитися з фінансовим результатом діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2021 рік (без будь-яких сум згадується як отримання чистого прибутку, так і виникнення непокритого збитку).

Зазначене свідчить про неналежну підготовку Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України» документів і матеріалів, необхідних для розгляду відповідного питання вищим органом управління товариства, а також, можливо, про відсутність контролю у одноосібного виконавчого органу ТОВ «Оператор ГТС України» за діяльністю товариства.

Щодо джерел походження наявних грошових коштів на рахунках АТ «МГУ» станом на 01.04.2022

В результаті реалізації обраної Урядом України у відповідності до Закону України «Про ринок природного газу» моделі відокремлення діяльності оператора газотранспортної системи (модель відокремлення ISO) АТ «МГУ» стало єдиним учасником нового оператора газотранспортної системи

LLC “Gas TSO of Ukraine” by letters dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ-22-4143 and No. ТОВВИХ-22-4144 submitted the relevant proposals, which propose to decide by the General Meeting of participants of LLC “Gas TSO of Ukraine”:

“Not to distribute the net profit of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 and not to pay dividends for 2021 to the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” (Joint Stock Company “Magistralni Gazoprovody Ukrainy”).”

At the same time, in these letters, the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine”: (i) does not provide either the company’s financial statements for 2021 or any specific data on the company’s financial performance and current financial condition, in particular, during martial law; and (ii) cannot determine the financial result of the LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2021 (without any amounts, both net profit and uncovered loss are mentioned).

This indicates improper preparation by the General Director of LLC “Gas TSO of Ukraine” of documents and materials necessary for consideration of the issue by the company’s supreme governing body and the possible lack of control over the company’s activities by the sole executive body of LLC “Gas TSO of Ukraine”.

Regarding the sources of cash on the accounts of JSC “MGU” as of April 01, 2022

As a result of the implementation of the unbundling model of the gas transmission system operator (ISO unbundling model) chosen by the Government of Ukraine following the Law of Ukraine “On Natural Gas Market” JSC “MGU” became the sole participant of the new gas transmission system operator (LLC “Gas TSO of

(ТОВ «Оператор ГТС України»), та здійснює управління ТОВ «Оператор ГТС України».

Відповідно, головним джерелом фінансування діяльності АТ «МГУ» є дивіденди, які щорічно має виплачувати ТОВ «Оператор ГТС України» на користь АТ «МГУ», як єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України».

Згідно з рішенням учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.04.2021 № 82/2021 (із змінами, внесеними рішенням учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 12.11.2021 № 96/2021) ТОВ «Оператор ГТС України» 18.11.2021 виплатило 3 624 940 321 гривень дивідендів за 2020 рік на користь АТ «МГУ».

Частину цих коштів, а саме 3 200 000 000 гривень, 18.11.2021 АТ «МГУ» сплатило АТ «Укртрансгаз» як остаточний платіж по договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.11.2019 № 1911000192 (із змінами, внесеними додатковими угодами до договору від 01.10.2021 № 1, 2, укладеними у відповідності до розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187 і наказу Міністерства енергетики України від 01.10.2021 № 229).

Таким чином, джерелом походження коштів, наявних у АТ «МГУ», є залишки дивідендів ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік за мінусом фінансування поточної операційної діяльності АТ «МГУ» і додатковий дохід від використання АТ «МГУ» фінансових інструментів (зокрема, ОВДП і банківських депозитів (вкладів) в державних банках).

Щодо окремого порядку визначення розміру дивідендів, які має сплачувати АТ «МГУ» до державного бюджету

Загальний порядок виплати дивідендів суб'єктами господарювання державного сектору економіки визначений Законом

Ukraine”) and manages the LLC “Gas TSO of Ukraine”.

Accordingly, the main source of funding for JSC “MGU” is dividends to be paid annually by LLC “Gas TSO of Ukraine” in favour of JSC “MGU” as the sole participant of LLC “Gas TSO of Ukraine”.

According to the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated April 30, 2021, No. 82/2021 (with changes made by the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated November 12, 2021, No. 96/2021) LLC “Gas TSO of Ukraine” on November 18, 2021, paid UAH 3,624,940,321 in dividends for 2020 in favour of JSC “MGU”.

Part of these funds, namely UAH 3,200,000,000, was paid by JSC “MGU” on November 18, 2021, to JSC “Ukrtransgaz” as a final payment under the agreement on share and purchase of share in the authorized capital of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated November 22, 2019, No. 1911000192 (with amendments made by additional agreements to the agreement dated October 01, 2021, No. 1, 2, concluded following the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 29, 2021, No. 1187 and the order of the Ministry of Energy of Ukraine dated October 01, 2021, No. 229).

Thus, the source of funds available in JSC “MGU” is the balance of dividends of LLC “Gas TSO of Ukraine” for 2020 minus the financing of current operations of JSC “MGU” and additional income from the use by JSC “MGU” of financial instruments (in particular, IGLBs and bank deposits in state-owned banks).

Regarding the separate procedure for determining the amount of dividends to be paid by JSC “MGU” to the state budget

The general procedure for the payment of dividends by economic entities of the public sector of the economy is determined by the

України «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон).

Відповідно до абзацу четвертого частини п'ятої статті 11 Закону господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, до 1 травня року, що настає за звітним, приймають рішення про відрахування не менше 30 відсотків чистого прибутку на виплату дивідендів, якщо інше не встановлено законом.

При цьому, для реалізації обраної Урядом України моделі відокремлення діяльності оператора газотранспортної системи був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» від 31.10.2019 № 264, яким встановлений окремий порядок визначення розміру дивідендів АТ «МГУ» (як державного господарського товариства, яке володіє оператором газотранспортної системи), шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» в частині повноважень Кабінету Міністрів України та міністерства, що здійснює управління АТ «МГУ».

Так, статтю 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» було доповнено новою частиною третьою, яка визначає питання здійснення уповноваженим міністерством управління корпоративними правами, що належать державі у статному капіталі суб'єктів господарювання, які діють на підставі ліцензії на провадження діяльності з транспортування природного газу або на підставі ліцензії на провадження діяльності з передачі електричної енергії, або господарських організацій, що володіють корпоративними правами щодо таких суб'єктів господарювання, в тому числі й щодо питання виплати дивідендів такими суб'єктами господарювання або господарськими організаціями.

Відповідно до абзацу шостого частини третьої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» виключно за

Law of Ukraine “On State Property Management” (hereinafter - the Law).

Under the Article 11(5)(4) of the Law, companies whose authorized capital includes corporate rights of the state, before May 1 of the year following the reporting year, decide to deduct at least 30 percent of net profit on dividends, unless otherwise established by law.

At the same time, to implement the model of separation of gas transmission system operator activities chosen by the Government of Ukraine was adopted the Law of Ukraine “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine in Connection with the Separation of Natural Gas Transportation Activities” dated October 31, 2019, No. 264, determining the amount of dividends of JSC “MGU” (as a state company that owns the gas transmission system operator), by amending the Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine” in terms of powers of the Cabinet of Ministers of Ukraine and the ministry managing JSC “MGU”.

Thus, Article 44 of the Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine” was supplemented by a new part three, which defines the issue of execution by the authorized Ministry of management of corporate rights, owned by state in the authorized capital of entities operating on the basis of a license to conduct natural gas transportation activities or based on a license to conduct electricity transmission activities, or economic organizations that have corporate rights in respect of such entities, including the issue of payment of dividends by such economic entities or economic organizations.

Following the Article 44(3)(6) of the Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine”, decisions on corporate rights

погодженням з Кабінетом Міністрів України приймаються рішення щодо управління корпоративними правами, що належать державі та стосуються затвердження частини чистого прибутку таких суб'єктів господарювання або господарських організацій, яка має бути спрямована на виплату дивідендів.

На підставі зазначеного, АТ «МГУ» було запропоновано спеціальний підхід до визначення розміру дивідендів, які має сплатити АТ «МГУ» за результатами діяльності у 2021 році, що мав додатково погоджуватися Кабінетом Міністрів України. При цьому, після завершення підготовки фінансової звітності АТ «МГУ» за 2021 рік можливо буде повернутися до питання виплати АТ «МГУ» дивідендів і уточнити їх розмір, враховуючи підготовлену звітність товариства.

management, owned by state and concerning the approval of a part of the net profit of such economic entities or economic organizations that have to be directed to the payment of dividends are made only in agreement with the Cabinet of Ministers of Ukraine.

Based on this, JSC “MGU” proposed a special approach to determining the amount of dividends to be paid by JSC “MGU” on the results of activities in 2021, which was to be further approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine. At the same time, after completing the financial statements of JSC “MGU” for 2021 it will be possible to return to the issue of payment of JSC “MGU” dividends and specify their amount, taking into account the prepared reports of the company.

Додатки:

1. Копія листа ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4143
2. Копія листа ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.04.2022 № ТОВВИХ-22-4144
3. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.12.2021 № 107/2021
4. Копія рішення учасника ТОВ «Оператор ГТС України» від 29.03.2022 № 131/2022

Annexes:

1. Copy of the letter of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ-22-4143
2. Copy of the letter of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated April 22, 2022, No. ТОВВИХ-22-4144
3. Copy of the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated December 30, 2021, No. 107/2021
4. Copy of the decision of the participant of LLC “Gas TSO of Ukraine” dated March 29, 2022, No. 131/2022

З повагою, / With regards,

В.о. Генерального директора / Acting General Director

О. Лісніченко / O. Lisnichenko

Акціонерне товариство
«МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ»

04112, м.Київ, вул. Івана Гонти, 3А
тел.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

Joint Stock Company
«MAHISTRALNI GAZOPROVODY UKRAINY»

3A, Gonty Ivana, Kyiv, Ukraine, 04112
tel.: (044)364-32-75
www.mg.org.ua
info@mg.org.ua

вих. № 113/07
від 03 червня 2022 р.

**Заступнику Міністра енергетики з
питань цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації**

Фаріду САФАРОВУ

Про виплату АТ «МГУ» дивідендів за
результатами діяльності в 2021 році

Шановний пане Фаріде!

Акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ») цим листом висловлює Вам свою повагу та звертається щодо необхідності якнайшвидшого вирішення питання дивідендів АТ «МГУ» за результатами діяльності у 2021 році.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відсотків акцій (часток) належать державі, та господарські товариства, 100 відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків, які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним, сплачують до державного бюджету частину чистого прибутку на державну частку в розмірі, визначеному за базовими нормативами відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, установлені на відповідний рік, але не менше 90 відсотків, до 1 липня року, що настає за звітним.

У зв'язку з цим, наглядовою радою АТ «МГУ» листом від 25.04.2022 № 95/07 надано Міністерству енергетики України, як єдиному акціонеру товариства, що одноосібно здійснює

No. 113/07
dated June 03, 2022

**Deputy Minister of Energy for Digital
Development, Digital Transformations
and Digitization**

Farid SAFAROV

On payment of dividends by JSC "MGU"
according to the results of activities in 2021

Dear Mr. Farid!

In this letter, the Joint Stock Company "Main Gas Pipelines of Ukraine" (hereinafter - JSC "MGU") expresses its respect to you and draws attention to the need to resolve the issue of dividends of JSC "MGU" as a result of 2021.

According to Article 20 of the Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2022" companies, in the authorized capital, in which 100 percent of shares (participatory interest) belong to State and companies, 100 percent of shares (participatory interest) owned by companies, where State owns 100 percent of shares (participatory interest), which did not decide on the accrual of dividends before May 1, following the reporting year, are obliged to pay into the state budget part of the net profit on the state-owned share at the amount determined by the basic thresholds of deduction of profits for the relevant year, but not less than 90 percent, by July 1 of the year following the reporting year.

In this regard, the Supervisory Board of JSC "MGU" by letter dated 25.04.2022 № 95/07 provided the Ministry of Energy of Ukraine, as the sole shareholder of the company, which alone decides the powers and

повноваження та функції загальних зборів товариства, рекомендації/пропозиції щодо розміру, порядку та строків виплати дивідендів за 2021 рік, з урахуванням (i) окремого порядку визначення розміру дивідендів, які має сплачувати АТ «МГУ» до державного бюджету у відповідності до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» від 31.10.2019 № 264-IX (зміни до статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»); та (ii) ситуації з відсутністю фінансової звітності групи компаній МГУ (АТ «МГУ» і ТОВ «Оператор ГТС України») через невиконання Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України» рішень єдиного учасника товариства щодо фінансової звітності товариства за 2020 – 2021 роки.

Враховуючи відсутність прийнятого єдиним акціонером АТ «МГУ» рішення до 01.05.2022 про нарахування АТ «МГУ» дивідендів за результатами діяльності в 2021 році, а також набрання 27.05.2022 чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» від 12.05.2022 № 2260-IX, існує ризик застосування до АТ «МГУ» положень статті 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» та відповідно **виникнення зобов'язання в АТ «МГУ» щодо перерахування 90% чистого прибутку товариства за 2021 рік до державного бюджету.**

Разом з цим, у відповідності до реалізованої Кабінетом Міністрів України моделі відокремлення оператора газотранспортної системи головним джерелом доходів АТ «МГУ» є дивіденди від ТОВ «Оператор ГТС України», як єдиного учасника цього товариства.

У 2021 році враховуючи рішення Кабінету Міністрів України та Міністерства енергетики України (розпорядження Кабінету Міністрів

functions of the general meeting, recommendations / proposals on size, procedure and terms of payment of dividends for 2021, taking into account (i) a separate procedure for determining the amount of dividends to be paid by JSC "MGU" to the state budget in accordance with the amendments to the Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine in connection with unbundling of activities for the transportation of natural gas" dated 31.10.2019 No. 264-IX (amendments to Article 44 of the Law of Ukraine "On the Cabinet of Ministers of Ukraine"); and (ii) the situation with the absence of financial statements of MGU group of companies (JSC "MGU" and LLC "Gas TSO of Ukraine") due to the failure of the General Director of LLC "Gas TSO of Ukraine" to execute decisions of the sole participant of the company on financial statements for 2020-2021.

Taking into account the absence of the adopted decision of the sole shareholder of JSC "MGU" until 01.05.2022 on accrual of dividends of JSC "MGU" based on the results of 2021, as well as the entry into force on 27.05.2022 of the Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding tax administration of taxes, fees and single contribution during martial law, state of emergency" dated 12.05.2022 No. 2260-IX, there is a risk of applying to JSC "MGU" the provisions of Article 20 of the Law of Ukraine "On State Budget of Ukraine for 2022" and, **therefore, JSC "MGU" will be obliged to transfer 90% of the company's net profit for 2021 to the state budget.**

At the same time, according to the implemented model by the Cabinet of Ministers of Ukraine of the unbundling of the gas transmission system operator the main source of income for JSC "MGU" is dividends from LLC "Gas TSO of Ukraine".

In 2021, taking into account the decisions of the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Ministry of Energy of Ukraine (orders of the Cabinet of Ministers of Ukraine from

України від 29.09.2021 № 1187, накази Міністерства енергетики України від 01.10.2022 № 229 і від 02.10.2022 № 230):

- АТ «МГУ» було сплачено 3,2 млрд. грн по договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» від 22.11.2019 № 1911000192 (далі – Угода про відшкодування) (майже 90% розміру дивідендів, отриманих від ТОВ «Оператор ГТС України» за 2020 рік);

- ТОВ «Оператор ГТС України» було сплачено 30,278 млрд. грн по угоді про відшкодування коригування необхідного доходу від 04.10.2021 № 2110000007 (з яких 11,1 млрд. грн це, по суті, авансовий платіж за зобов'язаннями майбутніх років регуляторного періоду 2020 – 2024 років).

Крім того, ТОВ «Оператор ГТС України» у 2022 року продовжує щомісячно виплачувати по 1,3 млрд. грн по Угоді про відшкодування за зобов'язаннями майбутніх років регуляторного періоду 2020 – 2024 років.

Такі обставини не дають можливості прогнозувати значні виплати ТОВ «Оператор ГТС України» дивідендів за результатами діяльності у 2021 році.

Тому, у випадку необхідності виконання зобов'язання АТ «МГУ» щодо перерахування 90% чистого прибутку за 2021 рік до державного бюджету у відповідності до Закону України «Про Державний бюджет на 2022 рік» **можуть виникнути ознаки банкрутства АТ «МГУ» та необхідність вжиття менеджментом товариства передбачених Кодексом України з процедур банкрутства процедур.**

Для мінімізації зазначених ризиків та уникнення можливості виникнення ознак банкрутства АТ «МГУ», зважаючи на наявність окремого порядку для визначення розміру таких дивідендів, який передбачає погодження відповідного розміру дивідендів АТ «МГУ» Кабінетом Міністрів України, **просимо у найкоротший строк, але не пізніше 01.07.2022, розглянути рекомендації/пропозиції щодо розміру,**

29.09.2021 No. 1187, orders of the Ministry of Energy of Ukraine from 01.10.2022 No. 229 and from 02.10.2022 No. 230):

- UAH 3.2 billion was paid by JSC "MGU" under the agreement of purchase and sale of shares in the authorized capital of LLC "Gas TSO of Ukraine" dated November 22, 2019 № 1911000192 (hereinafter – Reimbursement Agreement) (almost 90% of the amount of dividends received from LLC "Gas TSO of Ukraine" for 2020);

- LLC "Gas TSO of Ukraine" has paid UAH 30.278 billion under agreements on reimbursement of adjustment of authorized income dated 04.10.2021 No. 2110000007 (of which UAH 11.1 billion is, in fact, an advance payment for obligations in future years of the regulatory period of 2020 - 2024 years).

In addition, in 2022, LLC "Gas TSO of Ukraine" continues to pay UAH 1.3 billion per month under agreement on reimbursement for obligations for future years of the regulatory period 2020-2024.

Such circumstances do not make it possible to forecast significant payments of dividends by LLC "Gas TSO of Ukraine" based on the results of operations in 2021.

Therefore, if it is necessary to fulfill the obligations of JSC "MGU" to transfer 90% of net profit for 2021 to the Law of Ukraine "On State Budget for 2022" **there could be signs of bankruptcy of JSC "MGU", which require management of the Company to take actions provided by Code of Ukraine on bankruptcy proceedings.**

To minimize the risks and eliminate the possibility of bankruptcy of JSC "MGU", taking into account a separate procedure for determining the amount of such dividends, which provides for the appropriate amount of dividends of JSC "MGU" to be approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine, **we kindly request as soon as possible, but no later than 01.07.2022 consider the recommendations / proposals on the amount, procedure and terms of payment**

порядку та строків виплати АТ «МГУ» дивідендів за 2021 рік, надані наглядовою радою АТ «МГУ», та прийняти відповідне рішення для можливості його погодження Кабінетом Міністрів України.

Додатково інформуємо, що АТ «МГУ» була надана додаткова інформація та роз'яснення щодо запропонованого підходу до визначення розміру дивідендів АТ «МГУ» за 2021 рік (лист АТ «МГУ» від 03.05.2022 № 104/07), запитуваних листом Міністерства енергетики України від 01.05.2022 № 26/1.7-27-5850. Разом з цим, у разі необхідності менеджмент АТ «МГУ» готовий провести додаткові робочі зустрічі з профільними представниками Міністерства енергетики України для вирішення та врегулювання будь-яких питань, які виникатимуть при ухваленні рішенні про нарахування АТ «МГУ» дивідендів за 2021 рік.

of dividends for 2021 provided by the Supervisory Board of JSC "MGU", and take a decision to be approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine.

In addition, we inform you that JSC "MGU" provided additional information and clarification on the proposed approach to determining the amount of dividends of JSC "MGU" for 2021 (letter of JSC "MGU" from 03.05.2022 No. 104/07), as requested by the letter of the Ministry of Energy Of Ukraine from 01.05.2022 No. 26 / 1.7-27-5850. At the same time, if necessary, the management of JSC "MGU" is ready to hold additional working meetings with relevant representatives of the Ministry of Energy of Ukraine to resolve and resolve any issues that may arise when deciding on accrual of dividends for JSC "MGU" for 2021.

З повагою, / With regards,

В.о. Генерального директора / Acting General Director

О. Лісніченко / O. Lisnichenko

